

PREIĻU GALVENĀ BIBLIOTĒKA

DARBA PĀRSKATS PAR

2023

...

SATURS

SATURS	2
SAĪSINĀJUMI	5
PĀRSKATA PERIODA KOPSAVILKUMS	6
1. VISPĀRĪGS BIBLIOTĒKAS RAKSTUROJUMS	9
1.1. Īss situācijas apraksts	9
1.2. Izmaiņas bibliotēkas darbībā pārskata periodā	11
1.3. Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem	11
1.4. Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā	13
1.5. Bibliotēkas akreditācija	13
2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS	15
3. BIBLIOTĒKAS MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS	16
3.1. Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi	16
3.2. Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām	16
3.3. Jaunu ēku būvniecība	16
3.4. Iekārtas, aprīkojums	16
3.5. Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā	18
4. PERSONĀLS	19
4.1. Personāla raksturojums	19
4.2. Apbalvojumi un pateicības	19
4.3. Finansējums personāla attīstībai	20
4.4. Problēmas un to risinājumi personāla jomā	20
5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA	21
5.1. Galvenie rādītāji	21
5.2. Pakalpojumu attīstība, jauninājumi — kopaina, piemēri, vērtējums	23
5.3. Bibliomāts (grāmatu pakomāts)	24
5.4. E-grāmatu bibliotēka	25
5.5. Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti	26
5.6. Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums	26
5.7. Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām	27
5.8. Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā	27
5.9. Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām	27
5.10. Uzziņu un informācijas darbs	29
5.11. Bibliotēkas izglītojošā darbība	32
5.12. Medijpratība	34

5.13. Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem	35
5.14. Elektroniskais katalogs kā pakalpojums	35
5.15. Digitalizācija	39
5.16. Iekšzemes un starptautiskais SBA	39
5.17. Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā	40
6. KRĀJUMS	41
6.1. Krājuma komplektēšanas politika un organizācija	41
6.2. Krājuma komplektēšanas un organizācijas politikas prioritātes pārskata periodā	41
6.3. Informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu	41
6.4. Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums	41
6.5. Krājuma pārbaude (inventarizācija).....	42
6.6. Krājuma rādītāji	42
6.7. Datubāzes	43
6.8. Krājuma un datubāzu popularizēšana	44
6.9. Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”	46
6.10. Darbs ar parādniekiem	47
6.11. Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības	47
7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM	48
7.1. Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji	48
7.2. Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija.....	49
7.3. Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana.....	49
7.4. Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām	51
7.5. Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes	55
7.6. Sadarbība ar izglītības iestādēm.....	59
7.7. Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums.....	60
7.8. Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā.....	60
7.9. Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi.....	61
8. NOVADPĒTNIECĪBAS DARBS	63
8.1. Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes.....	63
8.2. Novadpētniecības krājums	64
8.3. Novadpētniecības darba popularizēšana	69
8.4. Sadarbība novadpētniecības jomā.....	69
8.5. Jauninājumi novadpētniecības darbā	70
8.6. Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi	71
8.7. Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības	71
9. PROJEKTI.....	72
9.1. Projektu apraksts	73
9.2. Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem.....	75
10. PUBLICITĀTE	76

10.1. Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem	76
10.2. Bibliotēkas informācija tīmeklī.....	77
10.3. Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi	80
10.4. Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi	81
11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS	82
11.1. Darbs ar pašvaldību un kopdarbība ar pašvaldības institūcijām	82
11.2. Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes	83
11.3. Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība.....	84
11.4. Bibliotēku aizstāvības, bibliotēku interešu pārstāvēniecības darbs	86
12. METODISKAIS UN KONSULTATĪVAIS DARBS	87
12.1. Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā	87
12.2. Reģiona galvenās bibliotēkas veiktie metodiskie pasākumi un konsultācijas, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi.....	90
12.3. Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām.....	94
12.4. Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā).....	95
12.5. Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības	96
PIELIKUMI.....	97
Bibliotēkas organizatoriskā struktūras shēma	98
Bibliotēkas apmeklētāju statistikas grafiskais attēlojums	99
Publikācijas.....	102
Bibliotēkas tēla veidošanas, informācijas resursu popularizēšanas pasākumu foto ...	125
Pasākumi Preiļu GB BLN 2023. gadā	128
Izstādes Preiļu GB BLN 2023. gadā.....	130
Radošās darbnīcas Preiļu GB BLN	132
Tiesīsaistes viktorīnas Preiļu GB BLN.....	133

SAĪSINĀJUMI

- ANO — Apvienoto Nāciju Organizācija
BAC — Bibliotēku attīstības centrs
BIS ALISE — bibliotēku informācijas sistēma ALISE
BJVŽ — Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija
BLN — Bērnu literatūras nodaļa
EDIC — *Europe Direct* informācijas centrs
ES — Eiropas Savienība
ESIP — Eiropas Savienības informācijas punkts
ESF — Eiropas Sociālais fonds
IKT — informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
JEPVĢ — Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija
KISC — Kultūras informācijas sistēmu centrs
LNB — Latvijas Nacionālā bibliotēka
LBB — Latvijas Bibliotekāru biedrība
Preiļu GB — Preiļu Galvenā bibliotēka
RTRIT — Valsts SIA “Rīgas tūrisma un radošās industrijas tehnikums”
SBA — starpbibliotēku abonements
TAIC — tūrisma attīstības un informācijas centrs
TN — tautas nams
UNESCO LNK — Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas
Latvijas Nacionālā komisija
VID — Valsts ieņēmumu dienests
VLPF — Viduslatgales pārnovadu fonds
VKKF — Valsts kultūrkapitāla fonds

PĀRSKATA PERIODA KOPSAVILKUMS

Preiļu GB darba prioritātes

- Oriģinālliteratūras un lasītprasmes popularizējošu pasākumu rīkošana pilsētas un novada mērogā;
- Konsultatīvas un metodiskas palīdzības sniegšana Preiļu novada bibliotēkām;
- Novadpētniecības darba koncepcijas 2024-2028 izstrāde;
- Konsekvents darbs krājuma sakārtošanā;
- Bibliotēkas darbinieku profesionālā pilnveide apmeklējot kursus, seminārus, konferences klātienē un tiešsaistē;
- Preiļu GB un pagastu bibliotēku darbinieku novērtēšana;
- BLN āra aktivitāšu zonas labiekārtošana;
- Aizkalnes bibliotēkas datu sakārtošana, lai tā sistēmā ir kā atsevišķa Alise-i bibliotēka;
- Kārtējo krājuma inventarizāciju veikšana kopkataloga dalībbibliotēkās (Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas bibliotēkā, Rīgas tūrisma un radošās industrijas tehnikuma apmācību vietas Preiļi bibliotēkā; Upmalas un Ārdavas bibliotēkā)
- Projektu izstrāde un realizācija.

Jauni pakalpojumi

- Ārējais apkalpošanas punkts "Līči" (sakarā ar Līču bibliotēkas likvidēšanu ar 01.07.2023.);
- Grāmatu mīļotāju klubiņš "Grāmatu GURU";
- Digitālā kolekcija "Piena stāsti" (piena ēdienu senās receptes, audio, video formātā);
- Jauna tradīcija BLN – radošā darbnīca "Lasi un veido".

Nozīmīgi/jauni projekti

- Pārskata periodā tika uzrakstīti trīs VKKF projekti un piesaistīti 3500,00 EUR literatūru un vietējās tradīcijas popularizējošu pasākumu organizēšanai dažādām vecuma grupām.
- Turpinājās dalība EDIC Austrumlatgalē projektā (vadošais partneris Rēzeknes novada pašvaldība), kur saņemts 3560,00 EUR atbalsts pasākumu organizēšanai.

Bibliotēku nozares stratēģijā (2023-2027) definēto virzienu un uzdevumu sasaiste ar bibliotēku darbu (6.rīcības virziens. Kvalitatīvu un mūsdienīgu pakalpojumu attīstība)

Lielu nozīmi bibliotēkas piedāvājumu programmai ir skolu kompetenču pieejai mācību saturā. Pedagogi ar saviem audzēkņiem vienmēr atsaucīgi iesaistās dažādos Preiļu GB piedāvātajos pasākumos un ir pateicīgi par iespēju dažādot mācību darba procesu ar bibliotēkas iesaisti. Nozīmīgākie 2023.gada piedāvājumi programmas "Skola 2030" īstenošanā ir:

- Skolotājas Ievas Babres izstāde „Sajūti Preiļus” (plaši apmeklēta (378 apmeklējumi), jo izstādei tika piedāvāta izzinoša stunda skolēniem ar radošiem uzdevumiem);
- Ceļojošā izstāde "Dzīvība ezerā". Izstādi atzinīgi novērtēja ne tikai ģimenes ar bērniem, bet arī pedagogi, īpaši dabaszinātņu skolotāji - tēmas aktualitāte, izstādei

pievienotās darba lapas un metodiskie materiāli, interaktīvā spēle deva iespēju dažādot un padarīt skolēniem interesantāku mācību procesu.

- Bērnu un jauniešu auditorijai BLN realizēja trīs VKKF projektus, kuru ietvaros tika noorganizētas 23 tikšanās ar rakstniekiem, ilustratoriem, dzejniekiem, tādējādi popularizējot latviešu oriģinālliteratūru un ļaujot klātienē iepazīt to autorus, kā arī veicinot lasītveľmi jaunākās paaudzes vidū.
- Skolēnu mācību gada laikā joprojām aktīvi turpina darboties robotikas pulciņi divās vecuma grupās. Abām grupām tika papildināta mācību programma līdz 18 nodarbībām, kā arī vecuma grupā 10+ dalībnieku skaits palielināts līdz 10 audzēkņiem. Arī LEGO nodarbībām tika izstrādāts mācību saturs un ar Preiļu novada Bērnu un jauniešu centra atbalstu darbojas kā pulciņš.
- Patriotiskās dzejas konkurss “Miera vēstis Latvijai” iesaistīja radošos jauniešus no visas Latvijas. Rezultātā tapa arī dzejas grāmata, kas papildinās daudzu publisko un skolu bibliotēku plauktus.

Otra svarīgākā bibliotēkas darba prioritāte 2023.gadā bija digitalizācija un digitālo kolekciju veidošana:

- 3 jaunas tiešsaistē pieejamās digitālās kolekcijas
- VKKF projekts “Pienu ēdu, pienu dzēru” - piena ēdienu recepšu stāstu, apvidvārdu apzināšana un dokumentēšana, izglītojoši semināri.

Trešais virziens, kurā bibliotēka piedāvā pakalpojumus sasaistē ar definētajiem uzdevumiem, ir grāmatu piegāde mājās cilvēkiem ar kustību traucējumiem. 2023.gadā šo pakalpojumu regulāri izmantoja 10 cilvēki un uz mājām tika piegādātas 496 krājuma vienības.

Pielāgotās literatūras pakalpojumi (Bibliotēku nozares stratēģijas 8.rīcības virziens. Bibliotēkas kā kopienas stiprinātājas un ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanas)

Preiļu GB ir noslēgta vienošanās ar Rēzeknes Centrālās bibliotēkas filiāli "Rēzeknes Pielāgotās literatūras bibliotēka - informācijas centrs" par pielāgotās literatūras pieejamības nodrošinājumu lasītājiem. Audiogrāmatu izmantošana ir bez maksas. Lai klausītos CD mp3 formāta kompaktdiskus, nepieciešama speciāla ierīce - portatīvais MP3 CD atskaņotājs. Bibliotēka piedāvāja arī palielinātās drukas grāmatas un pielāgoto literatūru CD mp3 formātā.

No Rēzeknes Centrālās bibliotēkas filiāles "Rēzeknes Pielāgotās literatūras bibliotēka-informācijas centrs" aizvadītajā gadā saņemtas 10 audiogrāmatas. Pakalpojumu, ko sniedz “runājošās grāmatas”, izmantoja 1 seniore.

Latviešu Grāmatai 500 norises reģionos

Sasaucoties gan ar Preiļu dzimšanas dienu, gan cikla “Latviešu Grāmatai 500” tematu “Tekstu izplatība senāk un tagad (izdevēji)”, 10. februārī Preiļu GB tika atklāta Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja veidota ceļojošā, interaktīvā ekspozīcija “Pēteris Zeile. Domu un atmiņu makšķernieks”. Ekspozīcija veltīta Preiļu novada Goda pilsonim, ievērojamam kultūrvēsturniekam un filozofam Pēterim Zeilem (1928–2020) un viņa Preiļu, Pelēču, Jasmuižas un Aglonas apkaimē pavadītajai bērnībai un jaunībai (vairāk informācijas Preiļu

tīmekļa vietnē publicētajā rakstā “Preiļu novada Goda pilsonim Pēterim Zeilem veltīta ekspozīcija” (<https://ej.uz/beqd>).

2022. gadā uzsākto Abonementā esošo pastāvīgo izstādi (par godu ciklam “Latviešu grāmatai 500”) papildināja 2 planšetes “Latgolas Lauku kulturas kompleksa “Jasmuiža” izdevumi” un “A.Rancāna izdevniecības grāmatu klāsts”.

Informācija par izstādi arī pārskata sadaļā “8.NOVADPĒTNIECĪBAS DARBS”.

Problēmas, to risinājumi

Nepieciešams atjaunot lasītājiem pieejamo datortechniku, lai varētu nodrošināt kvalitatīvu un ātru e-pakalpojumu pieejamību.

Finansiālu apsvērumu un profesionāla skatījuma trūkuma dēļ pārskata gadā netika rasts risinājums BLN rotaļu stūrīša atjaunināšanai un modernizēšanai. Tika pieaicināts interjera dizainers, kura piedāvājums neapmierināja BLN darbiniekus, tādējādi šis jautājums paliek atvērts.

1. VISPĀRĪGS BIBLIOTĒKAS RAKSTUROJUMS

1.1. Īss situācijas apraksts

Bibliotēkas darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums

Preiļu GB pārskata periodā darbojās kā Preiļu novada pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas veica kultūras mantojuma — iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, katalogizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošināja tajā esošās informācijas publisku pieejamību un tās izmantošanu.

Preiļu GB mērķis — ģimenes orientēta brīvpieejama, demokrātiska bibliotēka, kas:

- nodrošina brīvu plašas informācijas pieejamību,
- sekmē mūžizglītības iespējas un kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanu un popularizēšanu,
- iesaistās daudzveidīgās lasītveicināšanas programmās,
- piedāvā plašu kultūras pasākumu klāstu, kļūstot par vietējās sabiedrības nozīmīgu izglītības, kultūras un atpūtas centru.

Preiļu GB ir novada lielākā bibliotēka, atrodas Preiļu pilsētas centrā. Pēc Pilsotības un migrācijas lietu pārvaldes (PLMP) datiem uz 2024. gada 1. janvāri Preiļu novadā ir deklarēti **16490** iedzīvotāji. Pārskata periodā iedzīvotāju skaits Preiļu novadā samazinājies par 569 personām.

Pārskata perioda noslēgumā Preiļu GB ir metodiskā un konsultatīvā darba centrs 17 Preiļu novada publiskajām bibliotēkām un 11 izglītības iestāžu bibliotēkām.

2023. gadā reģiona bibliotēkas funkciju veikšana novada publiskajās bibliotēkās atsevišķi netika finansēta, jo administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Preiļu GB ir reģiona galvenā bibliotēka sava novada publiskajām bibliotēkām - Preiļu GB struktūrvienībām.

Informācija par padotībā esošajām iestādēm

Preiļu GB pakļautībā 2023. gada sākumā bija 18 struktūrvienības, bet kopš 01.07.2023. (kad tika likvidēta Līču bibliotēka) 17 struktūrvienības. Pārskata perioda beigās Preiļu novadā esošās publiskās bibliotēkas:

1. Aglonas bibliotēka	10. Saunas bibliotēka
2. Aizkalnes bibliotēka	11. Silajāņu bibliotēka
3. Ārdavas bibliotēka	12. Sīļukalna bibliotēka
4. Galēnu bibliotēka	13. Smelteru bibliotēka
5. Kastīres bibliotēka	14. Stabulnieku bibliotēka
6. Pelēču bibliotēka	15. Upmalas bibliotēka
7. Riebiņu bibliotēka	16. Vanagu bibliotēka
8. Rožkalnu bibliotēka	17. Vārkavas bibliotēka
9. Rušonas bibliotēka	

Pateicoties vietējo iedzīvotāju aktīvai iesaistei, Rušonas bibliotēka netika slēgta, jo tika savākti 78 vietējo iedzīvotāju paraksti un 17.martā noorganizēta vietējo iedzīvotāju tikšanās ar Preiļu novada domes un pašvaldības darbiniekiem, kurā piedalījās vairāk nekā 50 iedzīvotāji

(arī bērni). Aktīva diskusija norisinājās arī bibliotēkas Facebook lapas ierakstā. Informācija par Rušonas bibliotēku tika atspoguļota arī laikraksta *Vietējās Latgales Avīzes* rakstā “Rušonas iedzīvotāji nosargāja savu bibliotēku” (Vietējā Latgales Avīze, 31.03.2023, autors: Egita Terēze Jonāne).

Arī Līčos tika savākti 58 iedzīvotāju paraksti, bet, pamatojoties uz to, ka bibliotēkas klātienē apmeklējums ikdienā bija diezgan zems un 2,5 km attālumā no Līčiem iedzīvotājiem ir pieejami Preiļu GB pakalpojumi, Preiļu novada domes deputāti lēma tomēr likvidēt bibliotēku Līčos. Informācija par Līču bibliotēkas likvidēšanu un pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem no 2023.gada 1.jūlija tika publicēta sociālajos tīklos, Preiļu GB un Preiļu novada tīmekļa vietnēs, laikrakstu *Latgales Laiks* rakstā “Preiļu novadā slēgta Līču bibliotēka” (Latgales Laiks, 07.07.2023., autors: Ivars Soikāns) un *Preiļu Novada Vēstis* rakstā “No 1.jūlija slēgta Līču bibliotēka” (Preiļu Novada Vēstis, 25.07.2023., autors: Preiļu novada pašvaldības Sabiedrības iesaistes un mārketinga daļa).

No 1. jūlija slēgta Līču bibliotēka

Veicot bibliotēkas darbības izvērtējumu pēc kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem rādītājiem, jūnija domes sēdē, ņemot vērā 2023. gada 22. maija Latvijas Bibliotēku padomes atzinumu Nr. 8.3-1/17, deputāti pieņēma lēmumu par Līču bibliotēkas slēgšanu ar 1. jūliju. Līču bibliotēka (dibināta 1956. gadā) atradās Preiļu novada Preiļu pagastā, 2,5 km attālumā no Preiļu Galvenās bibliotēkas.

Lokācijas ziņā iedzīvotājiem tuvākā bibliotēka, kur var saņemt citus bibliotekāros un informācijas pakalpojumus, ir Preiļu Galvenā bibliotēka, Preiļi, Kārsavas iela 4. Vēlamies uzsvērt – neraugoties uz Līču bibliotēkas slēgšanu, sākot ar augustu, iedzīvotājiem tiks piedāvāta iespēja individuāli pasūtīt izdevumus (grāmatas, žurnālus) no Preiļu Galvenās bibliotēkas ar piegādi uz Līču Kultūras nama ēku (Jaunatnes iela 1, Līči). Izdevumu piegāde tiks nodrošināta katra mēneša 1. un 3. ceturtdienā.

Jautājumu gadījumā iespējams sazināties ar Preiļu Galvenās bibliotēkas vadītāju Ilonu Skorodihinu, zvanot uz tālruna numuru 26819391.

Gadījumos, kad iedzīvotājiem nepieciešams dators un pieejamība internetam (piemēram, rēķinu apmaksai, norēķinu veikšanai utt.), aicinām vērsties pagasta pārvaldē, kur tiks nodrošināta piekļuve un palīdzība. Kontakti: Vitālijs Plivda, tālr. 26533550.

Izsakām pateicību pieredzējušai Līču bibliotēkas vadītājai Ivetai Mičulei par nesavtīgo darba veikumu un nozīmīgu ieguldījumu bibliotēkas attīstībā, bibliotēkas lietotāju lasītprasmes veicināšanā, iedzīvotāju informēšanā, izglītošanā.

Informāciju sagatavoja
Preiļu novada pašvaldības
Sabiedrības iesaistes un mārketinga daļa

1.1. att. “Preiļu novada Vēstis” Nr.7(239) 2023. gada 25. jūlijs

Pārskata periodā Preiļu novadā atrodas 11 izglītības iestāžu bibliotēkas:

1. Aglonas vidusskolas bibliotēka;
2. Galēnu pamatskolas bibliotēka;
3. Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas bibliotēka;
4. Pelēču pamatskolas bibliotēka;
5. Preiļu 1.pamatskolas bibliotēka;
6. Preiļu 2. vidusskolas bibliotēka;
7. Riebiņu vidusskolas bibliotēka;
8. Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma Struktūrvienības (RTRITS) Preiļi bibliotēka;
9. Aglonas vidusskolas mācību vietas Rušona bibliotēka;
10. Salas sākumskolas bibliotēka (pirms tam - Salas pamatskolas bibliotēka);
11. Vārkavas pamatskolas bibliotēka (pirms tam - Vārkavas vidusskolas bibliotēka).

Skatīt pielikumu Nr.1.

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā

Tabula "Bibliotēku sadarbības modelis"

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	X
Decentralizēts	
Jaukta tipa	

Preiļu novadā ir centralizēts bibliotēku sadarbības modelis, kas būtiski atvieglo sadarbību un reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšanu. 2023.gadā turpinājām nostiprināt sadarbības un dokumentu aprites veidus, pielāgojāmies situācijai, mēģinājām ieklausīties bibliotēku darbinieku vēlmēs, aizstāvējām bibliotēku intereses Preiļu novada pašvaldībā.

1.2. Izmaiņas bibliotēkas darbībā pārskata periodā

Būtiskas izmaiņas Preiļu GB darbībā pārskata periodā nav notikušas, izņemot Preiļu GB struktūrvienības - Līču bibliotēkas likvidēšanu ar 01.07.2023.

1.3. Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem

Pārskata periodā tika strādāts balstoties uz Preiļu GB attīstības stratēģijas (2022.-2026.) mērķiem un rīcības virzieniem.

Novadpētniecība

- Novadpētniecības krājuma papildināšana ar jauniem materiāliem;
- Novadpētniecības materiālu datubāzes papildināšana;
- Novadpētniecības materiālu virtuālo izstāžu veidošana;
- Datubāzes „Novadnieku enciklopēdija” papildināšana;
- Atsevišķu digitālo kolekciju publiskošana.
- Novadpētniecības darba pamatnostādņu izstrāde
(Secinājumus un piemērus lasīt: 8.NOVADPĒTNIECĪBAS DARBS)

Informācijpratība un mūžizglītība

- Krājuma papildināšana formālās un neformālās izglītības atbalstam ar jauniem izdevumiem, tajā skaitā arī svešvalodās;
- Krājuma papildināšana ar jauniem izdevumiem daiļliteratūrā (latviešu un svešvalodās);
- Piekļuves nodrošināšana juridiskā satura, biznesa un karjeras informācijai;
- Produktīva komunikācija un sadarbība ar vietējiem uzņēmējiem.

(Secinājumus un piemērus lasīt: 6. KRĀJUMS, 5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA, 11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS)

Lasītveicināšanas pasākumi

- Tikšanās ar grāmatu autoriem, izdevējiem, ilustratoriem;
- Pasākumi bērnu vecākiem;
- Sadarbība ar pirmsskolas izglītības iestādēm un skolām lasītveicināšanas un informācijparatības pasākumu organizēšanā.
- Iesaiste lasīšanas veicināšanas projektos un programmās.
(Secinājumus un piemērus lasīt: 7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM)

Informācijas resursu popularizējošie pasākumi:

- Interesu grupu tikšanās vietas veidošana bibliotēkā;
- Tikšanās ar amatniekiem, sportistiem, māksliniekiem, mūziķiem un citiem radošo profesiju pārstāvjiem;
- Tematisko izstāžu organizēšana;
- Izglītojošu pasākumu organizēšana;
- Sadarbība ar pirmsskolas izglītības iestādēm un skolām lasītveicināšanas un informācijparatības pasākumu organizēšanā;
- Attīstošu galda spēļu kolekcijas atjaunošana un tālāka pilnveide;
- Ģimeņu, interešu grupu spēļu turnīru organizēšana, akcentējot intelektuālās spēles;
- Sabiedrības grupu integrācijas pasākumi.

(Secinājumus un piemērus lasīt 5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA, 7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM)

Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas

- Iedzīvotāju un esošo klientu interešu, vajadzību un apmierinātības izpēte (tika veikta aptauja);
- Dokumentu elektronisko kopiju piegāde uz klienta e-pastu;
- Pakalpojuma "Apkalpošana dzīvesvietā" nodrošināšana;
- Pakalpojumu publicitātes nodrošināšana ar drukātiem materiāliem (grāmatzīmes, bukleti, literārie izdevumi, afišas) un elektroniskā formā (reklāmas izvietošana tīmekļa vietnēs, sociālajos tīklos);
- Turpināta bibliotēkas āra teritorijas sakopšana un vides pielāgošana interaktīvām āra aktivitāšu vajadzībām;
- Bibliotēkas apmeklētāju plūsmas uzskaites sistēmas iegāde.

(Secinājumus un piemērus lasīt 3. BIBLIOTĒKAS MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS)

Personāls. Metodiskais un konsultatīvais darbs.

- Kontaktu un kopīgu aktivitāšu veidošana ar radniecīgām bibliotēkām ārvalstīs;
- Kontaktu un kopīgu aktivitāšu veidošana ar bibliotēkām Latvijā;
- Darbinieku kvalifikācijas paaugstināšana, apmeklējot kvalitatīvus profesionālās pilnveides kursus;
- Profesionālās pilnveides pasākumu organizēšana reģionā.

(Secinājumus un piemērus lasīt 12. METODISKAIS UN KONSULTATĪVAIS DARBS)

1.4. Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā

Ilgtermiņa prioritātes Preiļu novadā ir svarīgākie attīstības virzieni vai jomas, kas sekmē stratēģisko mērķu sasniegšanu:

1. Efektīvi un inovatīvi uzņēmumi;
2. Ērta, droša, patīkama vide un savienojumi;
3. Prasmīgi un nodrošināti cilvēki;
4. Gudra un atbildīga vietējā pārvaldība.

Preiļu novads ilgtermiņa perspektīvā atbalsta:

- Pilsoniski aktīvas, līdzdalīgas un līdzatbildīgas, patriotiskas sabiedrības ar spēcīgām kopienas tradīcijām veidošanu;
- Spēcīgu vietējo centru attīstību novadā;
- Iedzīvotājam draudzīgas un drošas vides veidošanu;
- Paaudžu pēctecību zemnieku saimniecībās un uzņēmumos;
- Esošās apdzīvojuma struktūras saglabāšanu;
- Apdzīvoto vietu sasniedzamības nodrošināšanu;
- Novadam raksturīgo dabas un kultūrvēsturisko ainavu saglabāšanu un pilnveidošanu;
- Videi draudzīgu saimniekošanu;
- Ekonomisko darbību, kas nav pretrunā ar novada ilgtermiņa interesēm;
- Lauku tūrisma un seno amatu prasmju attīstību.

Organizējot dažādas aktivitātes, Preiļu GB darbinieki cenšas veicināt sabiedrības izpratni par ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, Eiropas Savienības nozīmi vietējās infrastruktūras, kultūras, personības izaugsmes un vides attīstībā. Bibliotēkā tiek organizētas kultūras norises, kas veido izpratni par pasaules un vietējā kultūras mantojuma un latviešu valodas nozīmi un vērtību, popularizē novadpētniecību, attīsta informācijpratību, medijpratību, lasītprasmi un lasītprīeku bērnu un jauniešu vidū, veicina pieaugušo lasīšanas paradumus, mudina uz radošām izpausmēm un popularizē valsts un pašvaldību e-pakalpojumus, kā arī sniedz atbalstu iedzīvotājiem digitālo prasmju attīstībā. Regulāri tiek īstenotas oriģinālliteratūru un pasaules literatūru popularizējošas norises - Dzejas dienas, tikšanās ar rakstniekiem. Bibliotēka ir UNESCO LNK tīkla "Stāstu bibliotēkas" dalībniece, tā nodrošina stāstīšanas prasmju veicināšanas un stāstu vākšanas pasākumus vietējā kopienā, kas stiprina tās identitāti, veicina vietējā kultūras mantojuma apzinātu pārmantošanu un popularizēšanu, aktualizē atbalstu dzimtu pētniecībā. Attīstot jaunas sadarbības formas starp organizācijām, daļa bibliotēkas novadpētniecības pasākumu un izstāžu tiek plānoti sadarbībā ar Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeju, skolām un citām iestādēm vai privātpersonām.

EDIC Austrumlatgalē projekta ietvaros tika organizēta Digitālās nedēļas lekcija un praktiskā nodarbība "Es protu orientēties digitālajā vidē", pasākums un praktiskā nodarbība "Augu pavairošana", izbraukuma pasākums un praktiskā nodarbība bibliotēku darbiniekiem "Pieskaries dabai: izglītojies, sporto, diskutē", Eiropas valodu dienai veltīts pasākums "Mana dzimtā valoda" un Muzikāls pasākums un izzinoša spēle "Avantūra".

1.5. Bibliotēkas akreditācija

Bibliotēkas akreditācija pārskata periodā nav notikusi.

2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

Preiļu GB ir Preiļu novada pašvaldības iestāde, tāpēc bibliotēkas pamatbudžetu veido pašvaldības piešķirtais finansējums.

Tabula "Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums"

	2021	2022	2023
KOPĀ (EUR):	261855	288958	316691
Pašvaldības finansējums	261632	284652	312404
Citi ieņēmumi:	223	4306	4287
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	103	356	787
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>	0	0	0
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>	120	3950	3500
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>	0	0	0

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2021	2022	2023
Izdevumi kopā (EUR)	261632	284652	312404
<i>t.sk. darbinieku atalgojums (bruto)</i>	199010	218052	251229
<i>t.sk. krājuma komplektēšana</i>	15513	15682	13983
<i>t.sk. pārējie izdevumi</i>	47109	50918	47192

Finansiālais nodrošinājums 2023. gadā atbilda bibliotēkas pamatuzdevumu un pamatfunkciju nodrošināšanai un veikšanai.

Skaitļi rāda, ka pārskata periodā pašvaldības piešķirtais finansējums ir nedaudz lielāks. Tas skaidrojams ar to, ka pārskata periodā nedaudz tika paaugstinātas darbinieku algas. Krājuma attīstībai piešķirtie finanšu līdzekļi un pārējie izdevumi pārskata periodā bija nemainīgi. Pārskata periodā tika uzrakstīti arī trīs VKKF projekti un piesaistīti 3500,00 EUR literatūru un tradīcijas popularizējošu pasākumu organizēšanai dažādām vecuma grupām. Bibliotēkas attīstību un izmaiņas bibliotēkas pakalpojumu piedāvājumā pārskata periodā ietekmēja arī dalība EDIC Austrumlatgalē projektā, kur saņemti EUR 3560,00 pasākumu organizēšanai. EDIC Austrumlatgalē projektā iegūtie līdzekļi neparādās ieņēmumu un izdevumu sadaļā, jo visus rēķinus projekta realizācijas gaitā apmaksāja Rēzeknes novada pašvaldība, kas ir projekta vadošais partneris.

Papildus informāciju par projektiem un projektu finansējumu skatīt: 9. PROJEKTI.

3. BIBLIOTĒKAS MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS

3.1. Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

Bibliotēka atrodas pašvaldībai piederošā 2006. gadā renovētā ēkā (ēka būvēta 1979. gadā). Bibliotēkas kopējā platība — 1999 m², no kuriem bibliotēkas lietotāju apkalpošanai ir atvēlēti 1374 m², kuros izvietotas 90 lasītāju darba vietas. Bibliotēkas 1. stāvā izvietotā krātuve aizņem 40 m², bet pārējās tehniskās telpas — 585 m². Telpu tehniskais stāvoklis labs. Iestādē darbojas lifts, līdz ar to bibliotēkas pakalpojumi pieejami ikvienam, t.sk. cilvēkiem ar kustību traucējumiem, māmiņām ar bērniem ratiņos.

Pārskata periodā rekonstrukcijas darbi un lielāki remontdarbi bibliotēkā netika veikti. 2024.gadā Preiļu novada pašvaldība plāno izstrādāt bibliotēkas ēkas energoefektivitātes uzlabošanas projektu.

3.2. Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām

2023. gadā bibliotēkā telpu paplašināšana vai bibliotēkas pārvietošana uz citām telpām netika veikta, jo pēc 2006. gadā veiktajiem apjomīgajiem renovācijas darbiem, tas nav nepieciešams.

3.3. Jaunu ēku būvniecība

2022. gadā jaunu ēku būvniecība netika veikta, jo pēc 2006. gadā veiktajiem apjomīgajiem renovācijas darbiem tas nav nepieciešams.

3.4. Iekārtas, aprīkojums

Tabula "Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums"

	Darbiniekiem (skaits)	Lietotājiem (skaits)	Vērtējums (teicams/labs/ apmierinošs/neapmierinošs)	Piezīmes
Datori	17	49	Darbiniekiem — labs; Apmeklētājiem — apmierinošs.	Datori ir dažādi sākot no 2012.g. līdz 2020.gadam
Multifunkcionālās iekārtas	2	4	labs	3 melnbaltās multifunkcionālās iekārtas (2006. gada, bet strādā ļoti labi) un trīs krāsainās

				multifunkcionālās iekārtas (2013., 2017. un 2019.gads)
Printeri	1	1	1 labs 1 labs	2014. gads 2018. gads
Skeneri	2	1	2 apmierinoši 1 teicams	2021.gadā iegādāts A3 skeneris
Citas iekārtas:				
Specializētā datortehnika cilvēkiem ar redzes traucējumiem	-	1	apmierinošs	2014.gads
E-grāmatu lasītājierīces	-	2	apmierinošs	2015. gads
Planšetdatori	-	4	apmierinošs	2015. gads
Interaktīvā tāfele		2	1 apmierinošs 1 teicams	2019. gadā nopirkta jauna interaktīvā tāfele. Darbojas arī otra interaktīvā tāfele, kurai 2018. gadā nopirkts jauns projektors.
Grāmatu drošības sistēma		1	teicams	2006.gadā iegādātā grāmatu drošības sistēma strādā labi. Pārskata periodā tā tika papildināta ar cilvēku plūsmas skaitītāju.
Kases aparāts	1	-	teicams	Iegādāts 2016. gadā
Laminēšanas iekārta A4		1	labs	
Laminēšanas iekārta A3		1	teicams	Iegādāts 2019. gadā
Brošēšanas iekārta		1	labs	
Virtuālās realitātes brilles		2	labs	Iegādātas 2019.gadā
Bibliomāts		1	teicams	Iegādāts 2022.gadā

Tehnoloģiskā bāze bibliotēkā ir laba. Kopš 2007. gada bibliotēkā darbojas reģionālais mācību centrs, kurš aprīkots ar stacionāro un mobilo datorklasi. Stacionārā datorklase ir ļoti labā stāvoklī, bet mobilās klases nomaīnai tuvākajos gados būs jāmeklē finansējums, jo mobilās klases portatīvie datori ir ļoti sliktā stāvoklī un neatbilst kvalitatīva darba prasībām.

Pārskata periodā bibliotēkai par pašvaldības līdzekļiem tika iegādāts cilvēku plūsmas skaitītājs, kas būtiski uzlabo bibliotēku apmeklējušo personu uzskaiti un jauns televizors Preiļu GB 1.stāva abonementā informācijas (afišas, bibliotēkas aktualitātes) vizuālajai attēlošanai.

Nākotnes ieceres:

- turpināt informācijas un komunikācijas tehnoloģiju modernizāciju;
- Preiļu GB regulāra apkārtnes un telpu labiekārtošana, pilnveidošana un uzturēšana;
- Preiļu GB ēkas fasādes apdares atjaunošana, energoefektivitātes uzlabošana.

3.5. Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Pašvaldības finansējums datortehnikas u. c. tehnisko iekārtu atjaunošanai, bibliotēkas telpu/zonu pilnveidošanai ir nepietiekošs. Lai risinātu šo problēmu, bibliotēkai jāmeģina iesaistīties projektos, lai iegūtu papildus finansējumu materiāltehniskā nodrošinājuma uzlabošanai.

Nepieciešams atjaunot lasītājiem pieejamo datortehniku, modernizēt IT un regulāri papildināt bibliotēkas materiāli tehnisko bāzi ar jauniem interaktīvajiem risinājumiem. Jāsāk domāt arī par pakāpenisku telpu krāsojuma atjaunošanu, modernāku interjeru, u.c.

4. PERSONĀLS

4.1. Personāla raksturojums

Pārskata perioda sākumā Preiļu GB strādāja 21 darbinieks, bet ar 2023.gada 1.aprīli - 20 darbinieki. Tagad Preiļu GB strādā 14 bibliotekārie darbinieki un seši tehniskie darbinieki. No kopējā bibliotekāro darbinieku skaita sešiem darbiniekiem ir profesionālā izglītība (divi ar maģistra grādu, viens ar bakalaura grādu un trīs ar vidējo speciālo izglītību). Pārējiem astoņiem bibliotekārajiem darbiniekiem izglītība ir citās jomās (viens ar maģistra grādu, seši ar bakalaura grādu un viens ar koledžas izglītību).

Pārskata perioda sākumā darbā uz noteiktu laiku vecākā bibliotekāra amatā tika pieņemts Elgars Stupāns, kurš studēja Daugavpils Universitātes Profesionālās augstākās izglītības Maģistra studiju programmā “Starpkultūru attiecības”. Diemžēl, Preiļu novada dome lēma ar 2023.gada 1.aprīli samazināt Preiļu GB darbinieku skaitu un Elgaru nācās atlaist no darba.

4.2. Apbalvojumi un pateicības

25. aprīlī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā Preiļu GB galvenā bibliotekāre, Ģimeņu digitālā centra vadītāja Ina Rusiņa saņēma Latvijas Bibliotekāru biedrības balvu “Gada bibliotekārs 2022”. Ar šo augsto apbalvojumu ir novērtēts mūsu kolēģes darbs, kura strādā BLN, organizējot un vadot daudzveidīgas izzinošas, izglītojošas aktivitātes, piesaistot un aizraujot jaunākās paaudzes bibliotēkas lietotājus. Informācija tika atspoguļota arī Preiļu novada tīmekļa vietnē ar rakstu “Ina Rusiņa saņem Latvijas Bibliotekāru biedrības balvu “Gada bibliotekārs 2022”” (<https://ej.uz/eydb>), laikraksta *Latvijas Avīze* rakstā “Piesaistes punkts – bibliotēka” (Latvijas Avīze, 26.07.2023., autors: Daina Šulca), laikraksta Preiļu Novada Vēstis rakstā “Ina Rusiņa saņem Latvijas Bibliotekāru biedrības balvu “Gada bibliotekārs 2022”” (Preiļu Novada Vēstis, 23.05.2023., autors: Solvita Erta) un laikraksta Vietējā Latgales Avīzē rakstā “Ina Rusiņa: “Bibliotekārs ir lasītāja draugs”” (Vietējā Latgales Avīzē, 28.04.2023., autors: Egita Terēze Jonāne).

Gada nogalē saņēmām pateicību no SIA “Preiļu slimnīca” kolektīva pat atbalstu viņu darbinieku mazo un lielo bērnu pasākuma organizēšanā bibliotēkā.

4.3. Finansējums personāla attīstībai

Sastādot ikgadējo budžetu, katram darbiniekam tiek ieplānoti līdzekļi profesionālajai pilnveidei, savu kompetenču paaugstināšanai. Pārskata periodā no pašvaldības budžeta šim mērķim izlietotā summa ir ļoti maza – 217,00 EUR semināru, kursu, apmācību dalības maksa. Jāņem vērā tas, ka kursu piedāvājumu tiešsaistē un bez dalības maksas ir ļoti plašs, tāpēc darbinieki, ekonomējot laiku un naudu, mazāk apmeklēja maksas kursus klātienē un izmantoja iespēju profesionālās zināšanas papildināt attālināti. Pārskata periodā darbinieku izglītībai tika novirzīti arī EDIC Austrumlatgalē projekta līdzekļi 1148,00 EUR apmērā, noorganizējot izbraukuma semināru un praktisko nodarbību bibliotēku darbiniekiem “Pieskaries dabai: izglītojies, sporto, diskutē”.

2023.gadā tika organizēts arī pieredzes apmaiņas brauciens Preiļu GB un pagastu bibliotēku darbiniekiem uz Naujenes bibliotēku un Višķu pagasta bibliotēku.

Arī 2023. gadā uz bibliotēku tika aicināti lektori, tā nodrošinot iespēju lielākam bibliotekāru skaitam pilnveidoties.

Preiļu GB darbinieki 2023. gadā kopā apmācībās pavadījuši 581,5 akadēmiskās stundas. Visvairāk kursus apmeklēja bibliotēkas metodiķe (190,5 akadēmiskās stundas), vadītājas vietniece (71 akadēmiskā stunda) un BLN bibliotēku informācijas speciāliste, BLN Ģimenes digitālo aktivitāšu centra vadītāja (70 akadēmiskās stundas).

Darbinieki vairumā gadījumu izvēlējušies Latvijas Nacionālās bibliotēkas piedāvātās apmācības, bet ir apmeklējuši arī citu iestāžu un biedrību, piemēram, VARAM, Kultūras informācijas sistēmu centra, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas tīkls, SIA “Tietoevry Latvia”, Europe Direct informācijas centra Austrumlatgalē, Latgalīšu kultūrys kusteības “Volūda” u.c., organizētos kursus.

Divi darbinieki – bibliotēkas metodiķe un BLN bibliotēku informācijas speciāliste – 2023. gadā iesaistījās ERASMUS+ projektā “Dungeons and librarians: the quest for gamified reading promotion II”, kura ietvaros notika nedēļu ilgas apmācības Lietuvā, Šauļu apriņķa Povila Višinska publiskajā bibliotēkā.

Kopumā darbinieki lielākoties izvēlējušies kursus, kas saistīti ar medijpratību, digitalizāciju, mākslīgo intelektu, drošību digitālajā vidē, komunikāciju sociālajos tīklos. Papildinātas arī zināšanas darbā ar jauniešu un bērnu auditoriju, novadpētniecībā, krājuma komplektēšanā, kā arī darbā ar BIS ALISE.

4.4. Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Preiļu novada dome lēma ar 2023.gada 1.aprīli samazināt Preiļu GB darbinieku skaitu un nācās atlaist no darba vecāko bibliotekāru, kas lielā mērā sarežģī darbu ikdienā un uzliek lielāku darba slodzi un darāmo darbu apjomu citiem darbiniekiem.

Pārskata periodā pirmo reizi tika veikta darbinieku novērtēšana. Jāatzīst, ka ideja ir laba, bet ļoti laikietilpīga.

Pārskata periodā turpinājās pielāgošanās darbam pēc teritoriālās reformas, izdevīgāko sadarbības formu meklēšana un pielāgošanās.

Iespējamā tuvāko gadu problēma — divi profesionāli un kompetenti darbinieki ir pensijas vecumā. Grūtības sagādās jaunu darbinieku piesaiste ar atbilstošu izglītību, zināšanām.

5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA

5.1. Galvenie rādītāji

Viens no Preiļu GB galvenajiem uzdevumiem ir kvalitatīvu un daudzveidīgu pakalpojumu sniegšana ikvienai bibliotēkas lietotāju grupai. Cenšamies apkalpot arī tādas lietotāju grupas, kuras pašas nevar apmeklēt bibliotēku klātienē.

Bibliotēkas darba laiks pārskata periodā nav būtiski mainījies. Tāpat kā 2022.gadā, Preiļu GB pakalpojumu pieejamība lietotājiem tiek nodrošināta sešas dienas nedēļā. Bibliotēka pirmdienās strādā no plkst. 9.00 līdz 19.00, pārējās darba dienās no plkst. 9.00 līdz 18.00 un sestdienās no plkst. 10.00 līdz 15.00. Jauninājums šajā periodā bija tas, ka jūlijā un augustā, darbinieku atvaļinājumu laikā, bibliotēkas pakalpojumi nebija pieejami sestdienās.

Bibliotēkas pakalpojumu pieejamību attālinātiem lietotājiem nodrošina bibliotēkas tīmekļa vietne <http://www.preilubiblioteka.lv>. Tajā lietotāji var izmantot kopkatalogu, datubāzes un iepazīties ar bibliotēkā pieejamajiem pakalpojumiem. Aktuālā informācija par bibliotēkas piedāvātajiem pasākumiem, izstādēm, konkursiem u. c. aktivitātēm tiek publicēta arī sociālajos tīklos Facebook (<https://www.facebook.com/preilubiblioteka>), Instagram (<https://www.instagram.com/preilubiblioteka/>) un TikTok (<https://www.tiktok.com/@preilubiblioteka>).

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji"

	2021	2022	2023	% salīdz. ar iep. gadu
Lietotāju skaits	1544	2304	2489	+8,03
<i>t. sk. bērni</i>	509	831	966	+16,25
Fiziskais apmeklējums	18248	22845	28553	+24,99
<i>t. sk. bērni</i>	4243	9187	13693	+49,05
Virtuālais apmeklējums (bez sociālajiem tīkliem)	27226	26100	28082	+7,59
Izsniegums kopā	58352	49435	52035	+5,26
<i>t. sk. grāmatas</i>	47270	33515	35719	+6,58
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	10905	13428	12689	-5,51
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	10007	13402	16502	+23,13
Lietotāji % no iedzīvotāju skaita apkalpes zonā	24	37	36	
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	48	80	84	
Iedzīvotāju skaits (Preiļu pilsēta)	6 404	6304	7009*	
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	1050	1033	1155**	

* Pārskata periodā mainās Preiļu GB mērķauditorijas teritorija / apkalpes zona: Tā kā 2023.gada 1.jūlijā tika slēgta Preiļu novada Līču bibliotēka (vienīgā bibliotēka Preiļu pagastā), Preiļu GB pārņem arī šo apkalpes zonu, izveidojot ārējo apkalpošanas punktu "Līči". Pēc PMLP datiem: Preiļos ir 6080 deklarētie iedzīvotāji (par 61 mazāk salīdzinoši ar

iepriekšējo pārskata periodu), Preiļu pagastā ir 929 deklarētie iedzīvotāji (par 12 mazāk salīdzinoši ar iepriekšējo pārskata periodu).

***Pārskata periodā mainās Preiļu GB mērķauditorijas teritorija / apkalpes zona: Tā kā 2023.gada 1.jūlijā tika slēgta Preiļu novada Līču bibliotēka (vienīgā bibliotēka Preiļu pagastā), Preiļu GB bibliotēka pārņēma arī šo apkalpes zonu, izveidojot ārējo apkalpošanas punktu "Līči". Pēc PMLP datiem: Preiļos ir 1000 deklarētie bērni līdz 18 gadu vecumam (par 33 mazāk salīdzinoši ar iepriekšējo pārskata periodu), Preiļu pagastā ir 155 deklarētie bērni līdz 18 gadu vecumam (par 12 mazāk salīdzinoši ar iepriekšējo pārskata periodu).*

Pārskata periodā par 8% ir palielinājies aktīvo reģistrēto lasītāju skaits, ir nedaudz palielinājies grāmatu izsniegums, bet samazinājies periodisko izdevumu izsniegums.

2023. gadā Preiļu GB elektroniskajā lasītāju datubāzē BIS ALISE reģistrēti 2489 aktīvie bibliotēkas lietotāji. Salīdzinot ar 2022. gadu, aktīvo reģistrēto lietotāju skaits ir palielinājies par 185 lietotājiem. Tie ir bibliotēkā oficiāli reģistrētie lietotāji, taču ir arī tādi bibliotēkas apmeklētāji, kuri izmanto bibliotēkas pakalpojumus, bet netiek reģistrēti kā bibliotēkas lietotāji. Piemēram, tūristi, kuri pilsētā iegriežas tikai uz dažām stundām (un bibliotēkā apskata savu e-pastu), maksas pakalpojumu izmantotāji (visbiežāk — dokumentu kopēšana). Tādi apmeklētāji, kuri elektroniskajā lasītāju datubāzē BIS ALISE atzīmēti kā „nepazīstamie”, pārskata periodā bija 1513, kas ir par 53 mazāk nekā 2022.gadā.

2023. gadā bibliotēkas fiziskais apmeklējums ir 28553, no tiem 14860 pieaugušie, 13693 bērni un jaunieši līdz 18 gadu vecumam. Kopējais apmeklējums ir palielinājies par 24,99% — salīdzinājumā ar 2022. gadu tas ir par 5708 apmeklējumiem vairāk. Bibliotēkas fizisko apmeklējumu pārskata periodā sastāda bibliotēkas apmeklējums, kurš tika ņemts no BIS ALISE un ārpus bibliotēkas organizēto pasākumu apmeklētāju skaita.

Preiļu GB kā pakalpojumu sniedzējs, aktīvi izmanto virtuālo vidi, reklamējot un informējot iedzīvotājus par bibliotēkas pakalpojumiem, pasākumiem, izstādēm un par citu aktuālu informāciju.

Analizējot darbu virtuālajā telpā, jāatzīmē, ka sociālajos tīklos ievietotās informācijas apjoms un kvalitāte ar katru gadu palielinās. Pārskata periodā turpinājām darboties Facebook, Instagram un TikTok sociālajos tīklos.

2023. gadā pie datoriem tika reģistrēti 788 datorlietotāji, datorapmeklējums - 2305 pieaugušo literatūras nodaļā un BLN - 1826. Tas nozīmē, ka vidēji dienā bibliotēkas datorus izmantoja 15 apmeklētāji.

Ar katru gadu aizvien labāki kļūst interneta sniedzēju pakalpojumi ārpus pilsētas. Daudziem iedzīvotājiem mājās ir gan dators, gan interneta pieslēgums, gan viedtālruni ar daudzām iespējām. Taču neskatoties uz to, ir būtiski, lai pilsētā tiktu nodrošināta brīva piekļuve datoram, internetam, skenēšanas pakalpojumiem, kopēšanai un izdrukai. Atsevišķai iedzīvotāju grupai bibliotēka joprojām ir vienīgā uzticamā vieta, kur var veikt internetmaksājumus, kopēšanu un izdruku.

Bieži vien bibliotēkā apmeklētāji, it sevišķi bērni un jaunieši, izmanto tikai bibliotēkā vai pie bibliotēkas pieejamos *Wi-Fi* pakalpojumus, lietojot savus viedos telefonus. Visus *Wi-Fi* pakalpojuma izmantotājus, protams, nevar identificēt, taču, 2023.gadā darbinieki ir atzīmējuši 59 *Wi-Fi* apmeklētājus un 440 apmeklējumu tiem bibliotēkas apmeklētājiem, kuri ir informējuši par to bibliotēkas darbiniekus.

2. pielikumā ([Bibliotēkas apmeklētāju statistikas grafiskais attēlojums](#)) grafiski attēlots Preiļu GB apmeklējums pa nodaļām, lasītāju sastāvs pēc nodarbošanās.

Krājuma izsniegums 2023. gadā ir 52035 eksemplāri. Analizējot literatūras izsniegumu pa valodām, tika konstatēts, ka 80 % lietotāju lasa latviešu valodā, 14 % lasa krievu valodā, 1 % lasa latgaliešu valodā un 5 % svešvalodās.

Lasītāju apkalpošanai tiek izmantotas elektroniskās lietoju kartes. Elektroniskā bibliotēkas lietotāja karte (e-karte) joprojām tiek izgatavota uz vietas bibliotēkā pēc pašu izstrādāta šablona. Pārskata gadā ir uzsākta pāreja uz jaunām lietotāja kartēm. Kartei ir piešķirts jauns vizuālais izskats. Jaunā lietotāja karte satur šādus datus: dokumenta nosaukums, Preiļu novada ģerbonis, Preiļu GB interneta vietnes adrese un QR kods. Nolasot to ar viedtālruni, atvērsies Preiļu reģiona bibliotēku elektroniskais katalogs. Dokuments satur pašu nepieciešamāko informāciju par lietotāju – vārds, uzvārds, fotogrāfija, svītrkodā iestrādāts lasītāja kartes numurs. Jaunās bibliotēkas lietotāja kartes ieviešanas mērķis – vienota parauga lietotāja kartes izsniegšana Preiļu GB un struktūrvienībās reģistrētiem lietotājiem. Pārskata gadā jaunā parauga bibliotēkas lietotāja karte tika izsniegta Preiļu GB no jauna reģistrētiem lietotājiem, kā arī lietotāju nozaudēto un bojāto karšu vietā. Jaunas kartes pakāpeniski tiks izveidotas visiem aktīvajiem bibliotēkas lietotājiem. E-karte ļauj ātri un precīzi atrast lasītāju bibliotēkas lietotāju datu bāzē, bet ieviestā čeku izdruka saņemt precīzu informāciju par lasītājam izsniegtajiem dokumentiem. Bibliotekāro procesu automatizācija ir ļāvusi uzlabot bibliotēkas pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un operativitāti.

5.2. Pakalpojumu attīstība, jauninājumi — kopaina, piemēri, vērtējums

Pārskata periodā Preiļu GB uzturēja un pilnveidoja tradicionālos pakalpojumus kā arī meklēja sadarbības partnerus, lai iedzīvotājiem piedāvātu kvalitatīvākus jau esošos pakalpojumus un atdzīvinātu piemirstās iespējas. Iedzīvotājiem un bibliotēkas apmeklētājiem tika piedāvātas arī jaunas iespējas.

Bibliotekāri regulāri strādā ar sabiedrību, nodrošinot, lai bibliotēka būtu vietējās kopienas satikšanās, domu apmaiņas, iedvesmas, radošuma, sevis pilnveidošanas vieta. Iepriekš minēto raksturo tradicionālie Preiļu GB rīkoto aktivitāšu bloki:

- Informatīvie semināri un izglītojošas lekcijas pieaugušajiem un jauniešiem (piemēram, seminārs “Ieteikumi un veiksmes stāsti kulināro ekspedīciju organizēšanā”, "Alveja - aptieka vienā augā", lekcija kopā ar grafologi, praktiskās nodarbības par augu pavairošanu);
- Lasītveicināšanas programmas bērniem, jauniešiem un vecākiem;
- Radošās darbnīcas un meistarklases ar savas jomas profesionāļiem (sveču liešana, seno ēdienu meistarklase);

- Stāstu vakari un stāstu darbnīcas (sadarbībā ar UNESCO LNK Stāstu bibliotēkām);
- Viktorīnas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem (gan tiešsaistē, gan klātienē);
- Pieredzes braucieni uz citām Latvijas pašvaldībām kopā ar sadarbības partneriem un aktīvākajiem bibliotēkas lasītājiem;
- Bibliotēkas krājuma popularizējošās izstādes (gan tematiskās, gan jaunāko gāmatu, gan autoru izstādes),
- Ekskursijas un mācību stundas (izglītības programmu kompetenču ietvaros) bibliotēkā,
- Klātienes tikšanās ar sabiedrībā populāriem, atzītiem rakstniekiem, autoriem un citām personībām (Daci Vīganti, Gustavu Terzenu, Martu Selecku u.c.).

Jauninājumi

- Grāmatu mīļotāju klubiņa “Grāmatu GURU” darbošanās;
- Muzikāls pasākums un intelektuālā prāta spēle “Avantūra” (ar sadarbības partneriem no Rēzeknes un Ludzas bibliotēkām);
- Patriotiskās dzejas grāmatas “Miera vēstis Latvijai” izdošana;
- Digitālā stāstu kolekcija “Piena stāsti” (piena ēdienu senās receptes audio, video formātā);
- Izbraukuma seminārs ar praktiskām un sportiskām nodarbībām bibliotekāriem.

Secinājumi

Iedzīvotāji vēlas saņemt kvalitatīvus, interesantus pakalpojumus un tikšanās ar ievērojamām, sabiedrībā atzītām personībām.

Tāpat atsevišķa daļa iedzīvotāju vēlas, lai bibliotēkas pakalpojumi pēc iespējas vairāk būtu modernizēti un viņu pieprasījums pēc iespējas ātrāk tiktu apstrādāts, bet tajā pašā laikā saglabājot pakalpojuma kvalitāti.

Tradicionālās radošās darbnīcas, meistarklases un praktiskās nodarbības tiek labi apmeklētas un iedzīvotājiem ir interese par tām, bet tikpat liela interese joprojām ir arī par moderno tehnoloģiju radošajām darbnīcām (piemēram, 3D līmes pistoļu radošām darbnīcām, lego un robotikas nodarbībām).

Spēles (gan tradicionālās, gan digitālās) ieņem zināmu lomu kopienas saliedēšanā, gan attīsta lasītveicināšanu, gan rada interesi par lasīšanas procesu. Šīs prasmes tiek attīstītas, gan iepriekš lasot vajadzīgo literatūru, informāciju, gan pašā spēles procesā.

5.3. Bibliomāts (grāmatu pakomāts)

Preiļu GB reģistrētiem lietotājiem ir iespēja saņemt un nodot grāmatas un citus izdevumus ārpus bibliotēkas darba laika, izmantojot pie bibliotēkas uzstādīto izdevumu saņemšanas/nodošanas iekārtu Bibliomāts. 2023.gadā iespēju saņemt pasūtītos izdevumus Bibliomātā izmantojuši 43 lietotāji. Pakalpojums izmantots 180 reizes. Bibliotekāri bibliomātā ievietojuši 596 lasītāju pasūtītos izdevumus. Pasūtījumi galvenokārt tika veikti elektroniskajā katalogā, lietotājam norādot, ka izdevumu vēlas saņemt bibliomātā. Bibliomāta nodošanas nodalījumā lasītāji ievietojuši 1280 izdevumus. Izlasītās grāmatas visbiežāk ievietotas brīvdienās un metodiskajās dienās, kad bibliotēka lasītājus klātienē neapkalpo. Bibliomāta pakalpojumu vienlīdz aktīvi izmantoja gan Pieaugušo literatūras nodaļas, gan BLN lasītāji.

Tabula "Bibliomāta izmantošanas statistikas dati"

	2022	2023	+/-
Izniegumu skaits	43	180	+137
Lietotāju skaits	29	43	+14
Izniegto izdevumu skaits	Netika uzskaitīts	202	
No nodošanas nodalījuma izņemto grāmatu skaits	Netika uzskaitīts	1280	

5.4. E-grāmatu bibliotēka

Tabula "E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati"

	2021	2022	2023
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits kopā	228	243	258
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	49	15	15
E-grāmatu bibliotēkas izniegums kopā	1275	1486	1705
E-grāmatu bibliotēkas izniegums pārskata periodā	443	211	219

3td e-grāmatu bibliotēka www.3td.lv ir valsts finansēts pakalpojums, kas reģistrētiem pašvaldību publisko bibliotēku lietotājiem piedāvā lasīt e-grāmatas tiešsaistē mobilajā ierīcē vai datorā sev ērtā laikā un vietā bez gaidīšanas rindā. 3td e-grāmatu bibliotēka tika atklāta 2019.gadā. Pārskata gada beigās e-grāmatu bibliotēkas virtuālajos plauktos lasīšanai bija pieejami gandrīz seši simti e-grāmatu latviešu valodā.

Informācija par pakalpojumu ir pieejama Preiļu GB tīmekļa vietnē www.preilubiblioteka.lv/ un bibliotēkas sociālajos tīklos. Lai popularizētu 3td e-grāmatu bibliotēkas pakalpojumu, Preiļu GB darbinieki regulāri pārpublicē Kultūras informācijas

sistēmu centra (KISC) sagatavoto informāciju par e-grāmatu bibliotēkas aktualitātēm. Ikvienam bibliotēkas apmeklētājam ir pieejama informatīvā lapa – pamācība. Bibliotēkas darbinieki lasītājus uzrunā arī individuāli, un sniedz informāciju par 3td e-grāmatu bibliotēkas piedāvātajām iespējām un priekšrocībām.

Lai arī 3td e-grāmatu bibliotēkā pieejamo grāmatu klāsts tiek regulāri papildināts un pilnveidoti izmantošanas noteikumi, KISC apkopotie statistikas dati par 2023.gadu liecina, ka e-grāmatu bibliotēku izmanto tikai neliela daļa no Preiļu reģiona bibliotēkās autorizēto lietotāju skaita. E-grāmatu bibliotēku pārskata gadā izmantojuši 15 lasītāji, izsniegtas 219 grāmatas. Vislielākā interese par šo pakalpojumu bija vērojama tikai Covid-19 pandēmijas laikā, kad bibliotēkas bija slēgtas apmeklētājiem. Preiļu reģiona un Preiļu GB lasītāji joprojām klasiskā formāta grāmatas atzīst par lasīšanai ērtākām.

5.5. Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti

2023.gada otrajā pusē tika veikta bibliotēkas lietotāju un iedzīvotāju aptauja par Preiļu GB apmeklēšanas paradumiem, pakalpojumiem un citiem ar bibliotēkas darbu saistītiem jautājumiem. Respondentu skaits bija ļoti zems (vien 41 dalībnieks), tāpēc aptaujas dati netika uzskatīti par objektīviem un kvalitatīviem. Iedzīvotāju komentāri un ierosinājumi par turpmāko bibliotēkas pasākumu organizēšanu, pakalpojumu piedāvājumu tika piefiksēti un turpmākajā bibliotēkas darbā būs nozīmīgi.

Bibliotēkas tīmekļa vietnē tika uzdoti ekspresjautājumi par atsevišķiem bibliotēkas jautājumiem, aktivitātēm:

- Kā jūs vērtējat ES "zaļā kursa" politiku?
- Kādus bibliotēkas attālinātos pakalpojumus izmantojat visvairāk?

Diemžēl aptaujas dati netika iegūti, jo aptauja bibliotēkas tīmekļa vietnē, tehnisku iemeslu dēļ nedarbojās. Šo problēmu visa gada garumā arī neizdevās atrisināt.

Preiļu GB un BLN atsauksmju grāmatā vairāki lietotāji - gan bērni, gan pieaugušie - ir izteikuši atzinību par bibliotēkas mājīgo vidi un plašo, interesanto piedāvājumu klāstu, kā arī par saturīgi interesantiem pasākumiem.

Savu lasītāju ieteikumus un ierosinājumus saņemam arī ikdienā mutiski, strādājot ar lasītājiem un organizējot tikšanās.

Izdarām secinājumus, ka iedzīvotāji ir diezgan kūtri uz aptauju aizpildīšanu, tāpēc ir jādomā efektīvāks veids, metode, kā iesaistīt sabiedrību viedokļa noskaidrošanā.

2024.gadā plānojam veikt aptauju Preiļu novada iedzīvotājiem par medijpratības jautājumiem.

5.6. Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums

Pārskata periodā mainījās Preiļu GB mērķauditorijas teritorija / apkalpes zona. Tā kā 2023.gada 1.jūlijā tika slēgta Preiļu novada Līču bibliotēka (vienīgā bibliotēka Preiļu pagastā), Preiļu GB pārņēma arī šo apkalpes zonu, izveidojot ārējo apkalpošanas punktu "Līči". 2023.gada otrajā pusgadā izveidojās sadarbības modelis ar pakalpojumu centru „Līči” katra mēneša 1. un 3. ceturtdienā no plkst.16.00 līdz plkst.17.00 nodrošinot drukāto izdevumu piegādi šīs iestādes klientiem. Šo pakalpojumu izmantoja 5 cilvēki, kuriem pusgada laikā tika piegādāti 485 izdevumi (grāmatas un žurnāli). Pārējiem Preiļu pagasta iedzīvotājiem tiek

piedāvāta iespēja individuāli pasūtīt no Preiļu GB izdevumus (grāmatas, žurnālus) ar piegādi uz Līciem, taču interesentu pagaidām nav bijis.

5.7. Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

Visi trīs bibliotēkas stāvi ir ērti pieejami personām ar īpašām vajadzībām: darbojas lifts un ir pieejama tualete cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Arī 2023.gadā turpinājās grāmatu piegāde uz mājām cilvēkiem ar kustību traucējumiem. 2023.gadā šo pakalpojumu regulāri izmantoja 10 cilvēki un uz mājām tika piegādātas 496 krājuma vienības.

5.8. Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā

Preiļu GB ir noslēgta vienošanās ar Rēzeknes Centrālās bibliotēkas filiāli "Rēzeknes Pielāgotās literatūras bibliotēka - informācijas centrs" par pielāgotās literatūras pieejamības nodrošinājumu lasītājiem. Audiogrāmatu izmantošana ir bez maksas. Lai klausītos CD mp3 formāta kompaktdiskus, nepieciešama speciāla ierīce - portatīvais MP3 CD atskaņotājs. Bibliotēka piedāvāja arī palielinātās drukas grāmatas un pielāgoto literatūru CD mp3 formātā.

No Rēzeknes Centrālās bibliotēkas filiāles "Rēzeknes Pielāgotās literatūras bibliotēka-informācijas centrs" aizvadītajā gadā saņemtas 10 audiogrāmatas. Pakalpojumu, ko sniedz "runājošās grāmatas", izmantoja 1 seniore.

5.9. Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām

Septembrī bibliotēkā notika tikšanās ar vēsturisko tērpu pētnieci un veidotāju Santu Kirmužu-Svilāni un metālmākslinieku Modri Svilānu. Santas Kirmužas-Svilānes darinātie tērpi priecē apmeklētājus dažādos Latvijas un Lietuvas muzejos un atrodami arī privātajās kolekcijās. Mākslinieks Modris Svilāns savā radošajā praksē pievēršas skaņas un kustības pētniecībai, radot tehniski nostrādātus un konceptuāli daudzslāņainus kinētiskās mākslas darbus, kā arī aizraujas ar analogo fotogrāfiju. Uz pasākumu mākslinieki bija atveduši arī savus darbus, ko parādīt pasākuma apmeklētājiem. Darbu tapšanas process bija apskatāms prezentācijās. Pasākuma tiešraide tika pārraidīta Facebook kontā.

Visi Preiļu GB rīkote pasākumi un izstādes ir pieejami ikvienam interesentam un pārskata periodā šo iespēju izmantoja gan seniori, gan ģimenes ar bērniem, gan skolēni, gan bezdarbnieki u.c.

Aktualizējam arī pakalpojumu par grāmatu piegādi uz mājām. Šo pakalpojumu izmanto galvenokārt seniori, cilvēki ar kustību traucējumiem, kā arī nākuši klāt jauni lietotāji, kuru dzīves vieta ir ārpus pilsētas un, kuri nav Preiļu novada iedzīvotāji. Slēdzot ciet Preiļu pagasta Līču bibliotēku, Preiļu GB divas reizes mēnesī veic drukāto izdevumu piegādi arī Līčos. Bibliotēkas darbinieki piegādā arī grāmatas uz mājām tiem Preiļu pilsētas iedzīvotājiem, kuri paši nevar atnākt uz bibliotēku.

Pārskata gadā Preiļu GB telpās notika apmācības, semināri, lekcijas izglītības iestāžu pedagogiem, direktoriem, uzņēmējiem, sociālajiem darbiniekiem, pašvaldību un bāriņtiesu darbiniekiem. Jāpiebilst, ka šo aktivitāšu organizētāji bija attiecīgās mērķauditorijas pārstāvētās institūcijas. Bibliotēkas devums: telpas, tehniskais nodrošinājums, atsevišķos gadījumos bibliotēkas reklāma, ekskursija un prezentācija par bibliotēkā pieejamajiem pakalpojumiem un

iespējām. Šāda veida piedāvājums, aktivitāte bieži vainagojos ar pozitīviem panākumiem - jaunu lasītāju piesaiste, atgādināšana par sen zināmu, bet piemirstu pakalpojumu iespējām.

Bibliotēkas darbība UNESCO Stāstu bibliotēku tīklā

Darbošanās Stāstu bibliotēku tīklā dažādo pasākumu piedāvājumu iedzīvotājiem, apvieno, sasauc kopā konkrētus interesentus, kuriem šāda veida tikšanās iet pie sirds. Rīkojot šādus pasākumus, tiek stiprinātas stāstīšanas tradīcijas, apkopoti un saglabāti atmiņu, dzimtu, tradīciju stāsti, iedzīvotāji vienlaikus var gan atpūsties, gan izglītoties.

Stāstu, sarunu vakaru galvenais mērķis ir stiprināt vietējo kopienu un piederības sajūtu, apzināt un saglabāt kultūras mantojuma vērtības, veicināt un attīstīt stāstu stāstīšanas tradīcijas iedzīvotāju vidū, attīstot starppaaudžu dialogu.

Pārskata periodā UNESCO Stāstu bibliotēku tīklā Preiļu GB notika 6 stāstniecībai veltīti pasākumi un aktivitātes.

2023.gads stāstniecības jomā tika uzsākts ar tikšanos ar stāstnieci, Latgales stāstnieku festivāla koordinatori Vilhelmīni Jakimovu. Šīs tikšanās mērķis: iedzīvotāju informēšana un izglītošana par stāstnieka lomu iedzīvotāju, sabiedrības vidū. Interesenti tika informēti arī par to, cik dažādi var būt stāsti.

Otrs stāstu vakars tika organizēts par godu Preiļu 95. dzimšanas dienai - iedzīvotāju atmiņu stāsti Preiļu pilsētai, tās namiem, ielām, cilvēkiem un tikumiem.

Ar Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas “Latviešu vēsturisko zemju attīstības programmas” atbalstu, tika īstenots projekts “Pienu ēdu, pienu dzēru”, kura ietvaros notika vairākas aktivitātes (1 izglītojoši informatīvs seminārs, 9 ekspedīcijas, 22 intervijas latgaliešu valodā, ievākta 61 piena ēdienu recepte, apkopoti 30 piena ēdienu stāsti, 4 lekcijas un 2 pieredzes stāsti). Pateicoties šī projekta aktivitātēm, tika veicināta kulinārā mantojuma saglabāšana Preiļu novadā, tai skaitā - Latgalē, kā rezultātā stiprināta novada identitāte, savdabīgums un piederības sajūta vietējai kopienai.

Ekspedīciju laikā, intervējot iedzīvotājus, tika saklausīti, piefiksēti apvidvārdi, kuri pēc tam tika ievadīti apvidvārdu datu bāzē <https://apvidvardi.lu.lv/> (kopumā 161).

Savākto materiālu - piena ēdienu recepšu stāstus (audio, video un drukas formātā) apkopojām digitālā kolekcijā "Piena stāsti", kura ir pieejama Preiļu GB tīmekļa vietnē: <https://ej.uz/qkhi>. Izveidojot, šādu kolekciju, tika bagātināta kultūrvide, saglabātas senās un attīstītas jaunās tradīcijas, kā arī veicināta un nodrošināta savāktā materiāla pieejamība jebkuram interesentam.

Projekta “Pienu ēdu, pienu dzēru” ietvaros notika iedvesmojošs, augstvērtīgs, kvalitatīvs un informācijas bagāts seminārs “Ieteikumi un veiksmes stāsti kulināro ekspedīciju organizēšanā un mutvārdu liecību dokumentēšanā”, kurā savā pieredzē un zināšanās dalījās tādi savas jomas profesionāļi kā Angelika Juško Štekele, Astra Spalvēna, Inese Survilo, Sanda Rapa, Anna Vulāne; ar savu pieredzi (apvidvārdu apzināšanā un to vākšanā) dalījās Preiļu novada iedzīvotāja Silvija Assare un Renāte Stikāne.

Savukārt projekta “Pienu ēdu, pienu dzēru!” stāstu vakarā bija iespēja dzirdēt 7 stāstus par piena ēdienu receptēm, kas bija izskanējuši ekspedīciju laikā, kā arī dzirdēt pirmatskaņojumus.

Ikvienam interesentam tika piedāvāta arī piena produktu ēdienu meistarklase - receptes un to īstenošana jau mūsdienu interpretācijā.

2023.gada 14.decembrī Preiļu stāstu kustības un bibliotēkas pārstāvji piedalījās UNESCO LNK VIII Latvijas stāstnieku konferencē "Identitātes dinamika starp es un mēs: stāsts kā sociālās iesaistes rīks", prezentējot un daloties pieredzē ar projekta īstenošanas gaitu un gūtajiem rezultātiem.

Darbojoties "Stāstu bibliotēku tīklā", bibliotēka turpina pilnveidot un attīstīt ciešāku sadarbību ar iedzīvotāju grupām, muzeju, folkloras kopām. Stāstu bibliotēku pasākumi, aktivitātes ir stiprinājušas starppaaudžu attiecības, sniegušas jauniešiem, bērniem izpratni par kultūras mantojumu, par dzimtas vēstures liecībām, tradīcijām. Tāpat bibliotēkai tā ir nenovērtējama pieredze gan organizatoriskā, gan komunikatīvā ziņā, gan izcila iespēja iepazīstināt citu Latvijas novadu stāstniekus ar mūsu novada kultūrvēsturisko mantojumu.

2024.gadā plānots uzrunāt sabiedrību - iesaistīties Latvijas Nacionālā Vēstures muzeja izveidotās digitālās platformas "Gadsimta stāsti" papildināšanā ar saviem stāstiem, atmiņām par pēdējo 2–3 paaudžu ikdienas dzīvi Latvijā.

Tāpat tiek plānoti stāstniecības vakari, liekot uzsvāru uz kultūrtelpas identitāti, līdz ar to pievēršot uzmanību iedzīvotāju grupai, kurai ir svarīgs šis jautājums.

5.10. Uzziņu un informācijas darbs

Uzziņu un informācijas darbs balstās uz dažādu datubāzu, interneta resursu un iespiesto informācijas avotu izmantošanu. Preiļu GB lietotājiem pieejami bezmaksas interneta pakalpojumi, kā arī WiFi. Abonementā lietotāji var izmantot brīvpieejas datoru darbam ar kopkatalogu BIS ALISE. Darbā ar datoru bibliotēkas lietotājiem tiek sniegtas individuālas konsultācijas. Pārskata periodā bibliotēkā lietotājiem sniegtas 6364 uzziņas un konsultācijas, no tām Bērnu literatūras nodaļā - 891, daiļliteratūras abonementā - 4062, nozaru literatūras abonementā - 1411, kopēti, izdrukāti, skenēti 2039 dokumenti. Lietotājiem regulāri tiek sūtīti atgādinājumi par to, ka beidzies grāmatu lietošanas termiņš, pārskata gadā - 1779 atgādinājumi. Tiek sniegtas telefonuzziņas par grāmatu lietošanas termiņa pagarināšanu, kā arī par izdevumu pieejamību. Lietotāji aktīvi seko jaunāko grāmatu apskatam sociālo tīklu platformā Facebook un interesējas par grāmatas pieejamību, tās rezervēšanu.

Aktīvāki ir kļuvuši lietotāji, kuri vēlas saņemt vai atjaunot autorizācijas datus, lai varētu attālināti izmantot bibliotēku kopkatalogu un rezervēt sev grāmatas, kā arī, lai pieslēgtos 3TD e-grāmatu bibliotēkai. Vecāka gadagājuma cilvēkiem bieži nākas izskaidrot un iedrošināt, kā lietot bibliomātu. Notiek arī esošo un jauno lietotāju informēšana par iespēju pasūtīt izdevumus saņemt bibliomātā.

Bibliotekāriem nākas palīdzēt rast risinājumus visdažādākajām dzīves situācijām, kas saistītas ar pakalpojumiem interneta vidē un tehniska tipa jautājumiem: e-dokumentu atvēršana un parakstīšana ar e-parakstu, piekļuve un izdruku veikšana no DataMed, Gulbja laboratorija, internetbankām, e-pasta. Aktualizējušies pakalpojumi, kurus var pieprasīt un saņemt attālinātā veidā, pieslēdzoties e-pakalpojumam ar Latvija.lv. Gados vecākiem cilvēkiem sniegta palīdzība mobilo viedierīču izmantošanā, kā arī palīdzība ikmēneša gāzes skaitītāju rādījumu iesniegšanā. Lietotāji lūdz palīdzību dažādas ikdienišķas informācijas meklēšanā - adreses meklēšana kādā no pilsētām, dažādu iestāžu telefona numura atrašana, ārstu/speciālistu kontaktus. Pārskata gadā aktuāls pieprasījums bija eParaksts mobile izveide, kā arī tika skaidrots, kā atvērt e-dokumentu un kādi ir dokumenta formāti. Iegādājoties jaunu viedtālruni, iedzīvotāji bibliotēkā griezās pēc palīdzības Smart-ID konta izveidē vai atjaunināšanā. Bibliotēkas darbinieki sniedza

konsultācijas par to, kā telefonā esošo dokumentu izdrukāt, kopējot informāciju uz e-pastu vai WhatsApp lietotni.

Joprojām aktuāla problēma ir seniori ar zemu motivāciju un nepietiekošām zināšanām par e-vidi. Neskatoties uz to, viņi ir palikuši drošāki internetbankas pakalpojumu izmantošanā, pārliecinātāki tomēr viņi jūtas, kad bibliotekārs sniedz atbalstu. Bibliotekāri bieži vien uzņemas starpnieka lomu starp pakalpojuma ņēmēju un sniedzēju, palīdzot senioriem sazināties ar dažādām iestādēm un organizācijām. Šādās situācijās aktuāls kļūst jautājums par privāto datu aizsardzību. Joprojām jāveic izskaidrošanas darbs par to, ka bibliotekāru konsultācijas neietver darbu ar konfidenciālu informāciju, piemēram, VID dokumentu aizpildīšanu, i-bankas pārskaitījumi u.c. Bibliotekāriem ir svarīga loma ne tikai informācijas pieejamības nodrošināšanā, bet arī digitālo prasmju veicināšanā un iedzīvotāju izglītošanā par privāto datu aizsardzību.

Nozaru literatūras abonementā pārskata periodā sniegtas 1411 uzziņas - tās bija gan adresālās, gan tematiskās, gan precizējošās uzziņas. Nemainīgi populārākās ir tieši adresālās un tematiskās uzziņas. Aktīvākie uzziņu pieprasītāji ir skolnieki, studējošie Preiļu novada iedzīvotāji un pedagogi. Lai gan 2023. gadā visbiežāk uzziņas sniegtas medicīnas, pedagoģijas un jurisprudences nozarēs, aizvien aktuālākas kļūst tādas jomas kā sociālais darbs, lauksaimniecība un mežkopība. Pārskata periodā tika meklēti un atrasti materiāli par emocionālo inteligenci un emociju psiholoģiju, par mākslīgo intelektu, efektīvām mācīšanas metodēm un montesori pedagoģiju; par D vitamīna ietekmi uz veselību, psihiatrijas jaunatklājumiem, uzvedības traucējumiem un internām slimībām; par senioru dzīves kvalitāti, veselīgu dzīvesveidu, tūrisma maršrutu plānošanu; par sūnām un sfagniem, augsnes sastāva noteikšanu, meliorāciju, sabalansētu barību liellopiem; par paneļu māju arhitektūru un dizainu, japāņu komiksu mākslu, arhivēšanu, ģenealoģiju u.c. interesantām tēmām. Līdz ar stingrākām prasībām par valsts valodas zināšanām, biežāk tika pieprasīti arī mācību materiāli latviešu valodas apguvei. Sarežģītākie un laikietilpīgāki uzziņu temati bija: kultūrzīmes esejās un ģenealoģija kā zinātne. Bibliotēkas lietotāju vidū augusi interese par Latgali un latgalisko: meklēta informācija par reģionālo attīstību, Latgales ekonomiku, Latgales muižām, koka logu arhitektūru Latgalē un Preiļos, arī materiāli latgaliešu valodas gramatikas apguvei. Pozitīvi vērtējama bibliotēkas lietotāju pašizglītošanās un pilnveidošanās, meklējot padziļinātu informāciju par viņus interesējošām tēmām: sauso ziedu audzēšanu un kompozīcijām, apiterapiju, ziepju izgatavošanu, tapošana, kokgrebumiem u.c.

Apmeklētāju konsultācijās galvenokārt bija nepieciešama palīdzība rēķinu apmaksā caur internetbanku, skaitītāju rādījumu iesniegšanā, EDS sistēmas lietošanā (deklarācijas aizpildīšana, čeku iesniegšana), kā arī rastas atbildes uz jautājumiem, kādos gadījumos piešķir maznodrošinātā statusu, kā mainīt elektrības tarifu, kā attālināti pieteikt rindu bankā u.tml.

Uzziņu un konsultāciju izpildē izmantoti gan tradicionālie bibliotēkas resursi - bibliotēkas nozaru literatūras krājums, gan LNB katalogs, gan interneta resursi - abonētās datubāzes, LNB digitālā bibliotēka u.c. interneta resursi.

Bibliotēkas darbiniekiem uzziņu un konsultāciju sniegšanas darbs reizēm var būt arī izaicinājums, jo uzziņu tēmas mēdz būt komplicētas, darba izpilde prasa papildus izpēti, kas ir laikietilpīgs process. Lai spētu nodrošināt kvalitatīvu šādu uzziņu un konsultāciju izpildi, bibliotekāram jābūt spējīgam orientēties teju visās nozarēs, pārzināt jaunākās tehnoloģijas,

jābūt gatavam nemitīgi pilnveidoties. Turklāt ir svarīgs arī izpildes ātrums - lietotājs sev vajadzīgo informāciju vēlas saņemt uzreiz, tajā brīdī un vietā, kur tobrīd atrodas.

Informācija par šo tēmu apkopota arī pārskata sadaļā "8.NOVADPĒTNIECĪBAS DARBS".

Eiropas Savienības informācijas punkta (ESIP) un *Europe Direct* informācijas punkta (EDIC) darbība

Uzziņas un konsultācijas tika sniegtas arī Eiropas Savienības informācijas punktā. Pieprasīto uzziņu skaits bija salīdzinoši neliels. Tas skaidrojams ar to, ka pieaug lietotāju medijpratība un datorprasmes kopumā. Pārskata periodā sniegtas konsultācijas un uzziņas par šādām tēmām:

- ES likumdošana kritiskās infrastruktūras attīstībai,
- ES Padomes Direktīva 208/114/EK,
- Eiropas Parlaments un drošības politika,
- Imigrācijas politika ES,
- Senioru dzīves kvalitāte Latvijā un ES,
- Sieviešu tiesības 18. gs. Eiropā un mūsdienās,
- Darba iespējas ES,
- ES ietekme uz reģionālo attīstību Latvijā.

Informācija par ES vērtībām apmeklētājiem sniegta arī izstāžu veidā. Pārskata periodā tās bija informatīvas izstādes par Eiropas Padomes 2023. gada prezidentvalstīm (Zviedrija un Spānija) un to darba prioritātēm, kā arī tematiskās izstādes, veltītas Drošāka interneta dienai, Pasaules dzejas dienai, Pasaules Vides aizsardzības dienai, UNESCO nedēļai Latvijā, nozīmīgiem zinātnes atklājumiem.

Pārskata periodā Preiļu GB piedalījās Rēzeknes novada pašvaldības projektā "Europe Direct" informācijas centrs Austrumlatgalē 2021–2025", rīkojot aktivitātes, lekcijas un apmācību seminārus. Visas aktivitātes rīkotas balstoties uz ES izvirzītajām prioritātēm 2023. gadā, t.i., mūžizglītības veicināšana, zinoša un erudīta sabiedrība, digitālās prasmes un medijpratība, klimata pārmaiņas, demokrātijas aizsardzība.

Pārskata periodā EDIC Austrumlatgalē projekta ietvaros Preiļos tika organizēti pieci pasākumi:

- Digitālās nedēļas lekcija un praktiskā nodarbība "Es protu orientēties digitālajā vidē";
- Pasākums un praktiskā nodarbība "Augu pavairošana";
- Izbraukuma pasākums un praktiskā nodarbība bibliotēku darbiniekiem "Pieskaries dabai: izglītojies, sporto, diskutē";
- Eiropas valodu dienai veltīts pasākums "Mana dzimtā valoda";
- Muzikāls pasākums un izzinoša spēle "Avantūra".

Labākas sadarbības veicināšanas, izglītošanās un pieredzes apmaiņas nolūkos 14. un 15. septembrī Europe Direct (ED) Austrumlatgale Preiļu kontaktpunkta pārstāves piedalījās ED centru sanāksmē "Tīklosimies Kuldīgā", kur, sākot ar Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā vadītājas Zanes Petres uzrunu, bagātīgā programmā tika veicināta Eiropas Savienības (ES) un demokrātijas vērtību apzināšanās. Kopā ar kolēģiem un pakalpojumu dizaina stratēģi Lienī Kupču tika izskatīti jautājumi par Dizaina domāšanas izmantošanu ED centru darbā, un,

pateicoties Liepājas 7. vidusskolas direktora, pētnieka, Liepājas Universitātes profesora Pāvela Jura lekcijai “Demokrātija un pilsoniskā kompetence - fakti un viedokļi” lekcijai, tika aplūkoti pētījumi par jauniešu sociālo aktivitāti, piederību, identitāti. Plašāka informācija par sanāksmi pieejama Europe Direct Austrumlatgalē veidotajā Ziņu lapa Nr. 4 (Septembris 2023) - 9.lpp. (<https://ej.uz/d8zc>).

11.1. att. ED centru tikšanās “Tiklosimies Kuldīgā” dalībnieku kopbilde

5.11. Bibliotēkas izglītojošā darbība

Mācību un profesionālās sadarbības centrs

Mācību un profesionālās pilnveides centra darbības pamatā ir neformālās apmācības novada iedzīvotājiem, kā arī metodiskā un konsultatīvā darba aktivitātes Preiļu reģiona bibliotekāriem.

2023.gadā mācību un profesionālās pilnveides centrs turpināja īstenot licencētās interešu izglītības programmas:

1. **Datorzinības.** Mācību programma ir piemērota gan iesācējiem bez priekšzināšanām, gan arī lietpratējiem, kuri vēlas apgūt ko jaunu vai papildināt esošās zināšanas un prasmes. Īpaši tiek aicināti seniori.

Programmas pamatā ir 2 līmeņi:

- Datorzinības bez priekšzināšanām - 14 akadēmiskās stundas.
- Datorzinības ar priekšzināšanām - 22 akadēmiskās stundas.

2. **Informācijas meklēšana tiešsaistes datu bāzēs.** Programma tiek piedāvāta pieaugušajiem, bet īpaši tiek uzrunāti jaunieši, skolēni (novada un kultūrvēstures pētnieki). Programmu noklausīties tiek piedāvāts 1 akadēmiskās stundas laikā.

3. **Lego robotika.** Nodarbību dalībniekiem tiek piedāvāta iespēja interesantā un aizraujošā veidā apgūt robotikas pamatus. Programmu piedāvā apgūt divās vecuma grupās:

- 6+ vecuma grupā – 24 akadēmiskās stundas.
- 10+ vecuma grupā - 24 akadēmiskās stundas.

Lego robotikas apguves programma tiek īstenota pēc noteikta grafika Ģimenes digitālo aktivitāšu centrā. Lai programmu īstenotu, tiek izmantoti portatīvie datori.

Pēc katras programmas apguves tiek izsniegts mācību un profesionālās pilnveides centra APLIECINĀJUMS.

Pārskata perioda gada pirmajā pusgadā īpaši pieprasīti bija datorzinību kursi programmas abos līmeņos. Īpaši aktīvi bija vecāka gadagājuma cilvēki, kuri vēlējās apgūt jaunas vai pilnveidot jau esošās zināšanas. Senioriem nav svarīgs apliecinājums, viņi kursus apmeklēja galvenokārt izziņāšanas priekam un, lai būtu saskarsmē ar citiem kursu apmeklētājiem.

Gada pirmajos divos mēnešos Preiļu pirmskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" pedagogi pilnveidoja praktiskās iemaņas un apguva jaunas digitālās prasmes par grafiskā dizaina pamatiem un digitālā satura veidošanu bezmaksas tiešsaistes grafiskā dizaina platformā Canva, uzzināja Google pakalpojuma sniegtās iespējas par informācijas glabāšanu un apmaiņu tiešsaistē (mākoņpakalpojumi), tiešsaistes aptauju veidošanas principus un citu Google rīku izmantošanu ikdienā un darbā. Pedagogi ir motivēti pilnveidot savas profesionālās prasmes un apgūt jaunas zināšanas, lai nodrošinātu kvalitatīvu mācību procesu un mūsdienīgu pieeju izglītībai. Apliecinājumus par kursu apguvi saņēma 14 pirmskolas pedagogi.

2023. gadā no 24. līdz 28. aprīlim bibliotēkā norisinājās Eiropas Digitālās nedēļas aktivitātes:

- EDIC Austrumlatgalē projekta ietvaros skolēniem tika rīkota izziņoša lekcija un praktiskā nodarbība "Es protu orientēties digitālajā vidē". Dažādu aktivitāšu veidā, tai skaitā izmantojot viedierīces, skolēniem bija jāveic dažādi uzdevumi, kuros varēja pārbaudīt zināšanas par medijpratību, kā atpazīt viltus ziņas un kā neiekrīst sociālajos tīklos paustajā dezinformācijā.
- "Informācijas meklēšana Preiļu GB tiešsaistes datu bāzēs" nodarbība bija paredzēta 7.-8. klašu skolēniem, lai iepazīstinātu ar Preiļu GB mājaslapu, Preiļu GB kopkatalogu, 3td e-grāmatu bibliotēku un datu bāzes letonika.lv. izmantošanu. /O. Šņepste/
- "Informācijas meklēšana tiešsaistes datu bāzēs" informatīva stunda, kurā varēja iepazīties ar daudzveidīgiem bibliotēkas veidotajiem publiski pieejamiem resursiem par Preiļu novada izglītības iestādēm, baznīcām, muzejiem un kultūras mantojuma objektiem. /M. Jeļisejeva/
- "Eparaksta rīki un to izmantošana". Nodarbības laikā varēja uzzināt, kas ir e-identitāte, kur to izmantot, kā parakstīt dokumentus ar eID karti un eParaksts Mobile, kādi ir dokumentu formāti, u.c. jautājumi. /I. Lozda/

Arī 2023.gadā turpinājās aktīva sadarbība ar Preiļu novada izglītības pārvaldes pieaugušo, karjeras un neformālās izglītības speciālisti Solvitu Ķiberi. Kopā ar Swedbank pārstāvi notika informatīva lekcija par dažādiem bankas pakalpojumiem, kā arī par drošību internetbankā un finanšu krāpniecības veidiem.

Pieredze rāda, ka iedzīvotājiem interesē jaunākās tendences un aktualitātes saistībā ar digitālo tehnoloģiju lietošanu. Iepriekšējās tikšanās reizēs pagastu iedzīvotāji ierosināja apgūt digitālās prasmes, organizējot apmācību kursus uz vietas pagastos.

Pārskata periodā tika izstrādātas trīs jaunas programmas, kā arī prezentācijas un izdales materiāli:

- “Digitālo pakalpojumu veidi, nepieciešamie rīki un to izmantošanas ieguvumi ikdienas dzīves situāciju risināšanai” – 3 akadēmiskās stundas.
- “Digitālo pakalpojumu izmantošanai nepieciešamie rīki” – 3 akadēmiskās stundas.
- “Interneta banku izmantošana un ikdienas norēķinu veikšana” – 3 akadēmiskās stundas.

No februāra – aprīlim, sadarbībā ar Preiļu Izglītības pārvaldes speciālisti S. Ķiberi, tika rīkoti izbraukuma semināri uz Preiļu novada pagastu bibliotēkām. Šīs programmas noklausījās un praktiski darbojās 120 Preiļu novada iedzīvotāji. Nodarbības notika Preiļos, Riebiņos, Galēnos, Ardavā, Rušonā un Kastīrē.

2023.gada otrajā pusgadā, ņemot vērā katra klienta individuālās vēlmes, tika īstenotas individuālās konsultācijas: eParaksta lietošanā – dokumentu parakstīšana, dokumentu formāts, eParaksts Mobile izveide telefonā. Iegādājoties jaunu viedtālruni, iedzīvotāji bibliotēkā griezās pēc palīdzības jauna vai esošā Smart-ID konta izveidē vai atjaunināšanā.

Pārskata periodā, sadarbībā ar bibliotēkas metodisko centru, bibliotekāriem darbiniekiem tika organizēti profesionālās pilnveides semināri un izglītojošas lekcijas. Kopā no Preiļu GB iegūti apliecinājumi par 26,5 akadēmisko stundu profesionālo pilnveidi.

Gandrīz katrs pasākums nav iedomājams bez interaktīvās tāfeles, ko arvien aktīvāk izmanto bibliotekāri, veidojot dažādas interaktīvās aktivitātes. Tās tiek piedāvātas kā izzinošas interaktīvas viktorīnas par novadpētniecību, novadu, tematiskās vai izklaides aktivitātes bibliotēkas ekskursiju laikā gan skolēniem, gan tūristiem un citiem interesentiem. 2023. gadā tika izveidotas 4 jaunas aktivitātes skolēniem un pieaugušajiem – novadpētniecībā, medijpratībā, kino, EDIC.

Sadarbībā ar bibliotēkas novadpētniecības speciālisti tiek rīkotas nodarbības, kurās skolēni tiek iepazīstināti ar novadpētniecības resursiem. Tiek piedāvāts izveidotajās gan individuālās, gan komandu interaktīvajās spēlēs un viktorīnās pārbaudīt savas zināšanas par notikumiem, vēsturiskiem faktiem, vietām un personām, kas saistīti ar mūsu novadu.

5.12. Medijpratība

Šodien interneta laikmetā informācija izplatās daudz straujāk nekā pirms kāda laika. Tādējādi aizvien svarīgāka kļūst informācijpratība un spēja atšķirt uzticamu informāciju no neuzticamas.

Bibliotēka ir viena no iestādēm, kas sabiedrību informē un māca izvērtēt pieejamo informāciju, māca atšķirt patiesas ziņas no viltus ziņām.

Pārskata periodā Preiļu GB darbinieki piedalījās Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra rīkotajos medijpratības semināros, tematiskajās diskusijās un nodarbībās. Bibliotekāri dalījās atziņās, ka saņēma praktiskus padomus medijpratībā, informācijas apstrādē, iedvesmojās no citu bibliotēku kolēģu pieredzes. Iegūtā informācija palīdzēs darbā ar sabiedrības izglītošanu.

Digitālās nedēļas ietvaros Preiļu GB norisinājās pasākums "Es protu orientēties digitālajā vidē", kura laikā notika lekcija par medijpratību, interaktīvas spēles un diskusijas, kuras ļāva saprast, vai ir pietiekoši daudz zināšanu un prasmju darbojoties digitālajā vidē, vai iedzīvotāji prot atšķirt viltus ziņas no patiesām. Auditorija: pieaugušie un jaunieši.

Bibliotēka iesaistījās arī valsts līmenī izstrādāto resursu izplatīšanā, reklamēšanā, kas skar medijpratības jautājumus. Tā 2023.gadā aicinājām savus lasītājus, iedzīvotājus paplašināt

zināšanas ar Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (NEPLP) izstrādāto medijpratības datu bāzi: datubaze.neppl.lv

Medijpratības jautājums ir aktualizējies, un par to diezgan daudz tiek runāts un stāstīts, kas liek domāt, ka sabiedrība ir pietiekoši zinoša un informēta. Taču neskatoties uz to, sarunājoties ar iedzīvotājiem un uzklausot viņu pieredzi, nākas secināt, ka ne visi ir vēl zinoši un prot praktiski pielietot iegūtās zināšanas. Secinājums: jāturpina rīkot informatīvos, izglītojošos seminārus un lekcijas dažāda vecuma auditorijām.

2024.gadā plānots veikt Preiļu novada iedzīvotāju aptauju par medijpratību, kā arī doties pie pirmsskolas vecuma bērniem uz PII “Pasaciņa”, lai iepazīstinātu audzēkņus ar noteikumiem, kas jāievēro darbojoties internetā. Par drošību internetā nolemts informēt arī bērnu vecākus.

5.13. Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Viena no Preiļu GB prioritātēm ir aktuālās informācijas pieejamība iedzīvotājiem. Bibliotēkas foajē ir izvietoti vairāki stendi, kur tiek atspoguļota dažādu iestāžu aktuālā informācija un pasākumu reklāmas afišas. Ikvienam bibliotēkas lietotājam ir pieejami datori un internets, kurus var izmantot arī informācijas meklēšanai par pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju aktualitātēm.

Mājaslapas satura blokā “Novada informatīvie resursi” ir nodrošināta tiešsaistes piekļuve laikrakstiem “Preiļu Novada Vēstis”, “Preiļu Slimnīcas Vēstis” un “Saimnieka Vārds.” Savukārt “Preiļu novada interneta ceļvedī” apkopotas visu novada valsts institūciju un nevalstisko organizāciju tīmekļa vietnes. Novadpētniecības krājumā katrai iestādei, biedrībai un organizācijai ir izveidota atsevišķa tematiskā mape. Novadpētniecības lasītavā pieejami Preiļu novada pašvaldības publiskie gada pārskati, attīstības programma, vides pārskats, Preiļu muižas kompleksa un parka attīstības koncepcija, teritoriālais plānojums un ilgtspējīgas attīstības stratēģija.

Bibliotēkā pieejama arī tūrisma informācija, kas lieti noder tad, kad ir slēgts Tūrisma informācijas centrs, kas atrodas vienā ēkā ar bibliotēku.

Darbojas ESIP un EDIC, kur iedzīvotāji var uzzināt vairāk par ES.

5.14. Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

Preiļu reģiona bibliotēku elektroniskais kopkatalogs ietver informāciju par Preiļu GB, 17 tās struktūrvienību un astoņu izglītības iestāžu bibliotēku krājumos esošajiem informācijas resursiem, par to atrašanās vietu un to pieejamību.

Pārskata periodā Preiļu reģiona kopkataloga dalībbibliotēku skaits samazinājies par vienu publisko bibliotēku. Pamatojoties uz 2023.gada 29.jūnija Preiļu novada domes lēmumu (protokols Nr.8 24.§), ar 2023. gada 1. jūliju slēgta Līču bibliotēka. Līdz ar to no kopkataloga tika dzēsti Līču bibliotēkai piesaistītie dati un krājums. Jaunākie un vērtīgākie iespaiddarbi tika nodoti Preiļu GB, reģiona publiskajām un skolu bibliotēkām. 2023.gadā par vienu bibliotēku ir palielinājies kopkataloga izglītības iestāžu dalībbibliotēku skaits. BIS SKOLU ALISE pievienojās un datu ievadīšanu kopkatalogā uzsāka Galēnu pamatskolas bibliotēka. Turpinot skolu tīkla sakārtošanas darbus, Preiļu novada dome ir pieņēmusi lēmumu par Rušonas

pamatskolas reorganizāciju, ar 2023. gada 1.septembri to pievienojot Aglonas vidusskolai. Rušonas pamatskolai mainīts nosaukums uz Aglonas vidusskolas mācību vieta Rušona.

Pārskata gadā sadarbībā ar “Tietoevry Latvia” speciālistiem sakārtoti Aizkalnes bibliotēkas dati, lai tā sistēmā ir kā atsevišķa Alise-i bibliotēka. Pie bibliotēkas piesaistīti atbilstošie dati, izveidota WebPAC adrese.

Tabula “BIS ALISE izmantošana”

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2021)	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2021)
			Cirkulācija	SBA	Komplekt ēšana		
Preiļu GB	1	1	1	1	1	55	564
Publiskās bibliotēkas	17	17	17	17	17	59	
Izglītības iestāžu bibliotēkas	11	8	5	1	6	15	

Preiļu GB izmanto visus BIS ALISE moduļus. Visas publiskās bibliotēkas strādā Komplektēšanas, Cirkulācijas un SBA moduļos. Pārskata gadā moduli Inventarizācija izmantoja divas publiskās bibliotēkas. Sistēmai ir pieslēgtas astoņas izglītības iestāžu bibliotēkas. Komplektēšanas moduli, veidojot sūtījumus, izmanto sešas skolu bibliotēkas. Cirkulācijas modulī strādā piecas izglītības iestāžu bibliotēkas, t.sk. Preiļu 1.pamatskolas bibliotēka, kas darbu modulī uzsāka pārskata gadā. SBA moduli izmantoja viena izglītības iestādes bibliotēka, Inventarizācijas moduli - divas bibliotēkas.

Bibliotēkas patstāvīgi veic izdevumu komplektēšanu, apstrādi un norakstīšanu, pēc nepieciešamības veic arī katalogizācijas darbības, veidojot bibliogrāfiskos aprakstus vai importējot tos no Z39.50 katalogiem. Autoritatīvo un MARC ierakstu veidošanu un rediģēšanu, resursu attēlu un anotāciju pievienošanu pārsvarā veic Preiļu GB krājuma komplektēšanas speciāliste. Pārskata periodā Preiļu reģiona bibliotēkās rediģēts 12621 MARC ieraksts (Preiļu GB 12290), izveidotas 1515 anotācijas (Preiļu GB 1275).

Pēdējo gadu laikā vērojama tendence, ka skolu bibliotekāri apvieno vairākus amatus. Arī bibliotekāru slodžu sadalījums ir ļoti atšķirīgs. Rezultātā skolu bibliotēku krājumu rekatalogizācija notiek nevienmērīgi. Ir bibliotēkas, piemēram, Preiļu 1.pamatskolas bibliotēka, kas rekatalogizāciju veica salīdzinoši īsā laika periodā, nodrošinot automatizētu grāmatu izsniegšanu/saņemšanu. Arī Galēnu pamatskolas bibliotēkā, kas BIS SKOLU ALISE pievienojās tikai 2023.gadā, rekatalogizācijas process norit samērā raiti. Savukārt ir izglītības iestāžu bibliotēkas, kas ar Preiļu GB speciālistu atbalstu rekatalogizāciju uzsāka pirms vairākiem gadiem, bet patstāvīgi šo darbu neturpina vai kopkatalogam pievienoto informācijas resursu skaits ir neliels. BIS SKOLU ALISE nav pievienojušās trīs novada izglītības iestāžu bibliotēkas.

Reģiona publisko un izglītības iestāžu bibliotekāri tiek informēti par jauninājumiem un uzlabojumiem BIS ALISE un AlisePAC versijās, par jauniem metodiskajiem materiāliem, par kursu piedāvājumiem, citiem aktuāliem jautājumiem. Konsultācijas par darba procesiem ALISE moduļos tiek sniegtas pa telefonu, e-pastā, tiekoties ar bibliotekāriem klātienē. 2023.gadā apmeklētas četras skolu un divas publiskās bibliotēkas. Apmeklējuma mērķis – BIS SKOLU ALISE izmantošanas uzsākšana, konsultācijas par darba procesiem modulī Cirkulācija, Meklēšana un atlase, Inventarizācija, praktiska palīdzība automatizētas krājuma inventarizācijas veikšanā. Elektroniskā kataloga ierakstu kvalitātes uzraudzība, problēmsituāciju konstatēšana un novēršana notiek ciešā sadarbībā ar Preiļu GB Komplektēšanas nodaļas speciālisti. Regulāri tiek veikti Datu integritātes, Lasītāju saraksta integritātes un Izsniegumu integritātes testi. 2023.gadā rediģēti 7916 lietotāju dati (Preiļu GB 4055), dzēsti 773 lietotāji (Preiļu GB 705).

Preiļu reģiona bibliotēku kopkataloga lietotājiem pieejamas divas datu bāzes: Elektroniskais katalogs un Novadpētniecība.

Tabula “Kopkataloga veidošanas dinamika”

	2021	2022	2023	+/-
Elektroniskais katalogs (ierakstu skaits)	86572	88363	89627	+1264
Monogrāfisko resursu eksemplāru skaits	238716	218936	214698	-4238
Turpinājumresursu eksemplāru skaits	28928	25948	24761	-1187
Novadpētniecība (ierakstu skaits)	39975	40310	40313	+3

Pārskata periodā Elektroniskajā katalogā ir samazinājies monogrāfisko un turpinājumresursu eksemplāru skaits. Tas skaidrojams ar to, ka no kopkataloga ir izslēgts Līču bibliotēkas krājums. Reģiona bibliotēkas aktīvi strādāja arī pie dokumentu izvērtēšanas un norakstīšanas. Novadpētniecības datu bāze 2023.gadā papildināta ar 328 vienībām. Ņemot vērā, ka 2021.gadā Preiļu novadam administratīvi teritoriālās reformas rezultātā pievienojās tikai Aglonas pagasts, bet pārējie pagasti (Kastuļinas, Grāveru un Šķeltovas) atgriezās Krāslavas novadā, līdzšinējais Novadpētniecības datu bāzes saturs vairs neatbilda reālajam Preiļu novada teritorijā esošajam kultūras mantojumam un no datu bāzes tika dzēsts. Šīs izmaiņas atspoguļojas arī statistikas datos.

Preiļu GB saviem un Preiļu reģiona bibliotēku lietotājiem piedāvā iespēju izmantot divas publiskā kopkataloga versijas gan veco WebPAC, gan jauno AlisePAC versiju. E-kataloga jaunā versija ir pielāgota izmantošanai arī planšetē un viedtālrunī. Jaunajā katalogā būtiska loma ir veltīta vizuālajam saturam, lai lasītājam būtu vieglāk pieņemt lēmumu par to,

kuru materiālu izvēlēties. Lai katalogs būtu vizuāli pievilcīgs lasītājiem, bibliotekāriem nākas vēltīt vairāk laika senāku ierakstu rediģēšanai un kvalitatīvu sīkbiļžu pievienošanai.

AlisePAC versijā ir pieejama vienkāršā meklēšana, plašas atlasas, filtrēšanas un kārtošanas iespējas. Lietotājiem vēl nav pieejama paplašinātā meklēšana. Ja nepieciešams to izmantot, tad ieteicams pārslēgties uz kopkataloga veco versiju. Kopkataloga sākumlapā tiek attēlota jaunumu kolekcija un bibliotēkas veidotās tematiskās kolekcijas. Pārskata gadā Preiļu GB izveidotas un AlisePAC katalogā attēlotas sešas kolekcijas.

Jaunajā versijā ir pievienota iespēja autorizēties, pārreģistrējot WebPAC lietotājevārdu un paroli. Lietotājiem tiek piedāvāta arī iespēja autorizēties, izmantojot lietojumprogrammu eParaksts mobile. Autorizētam lietotājam pieejamas jaunas darbības: lietotājs var izveidot savu Vēlpmju sarakstu, pievienot Vērtējumu un Komentāru, lietotāja datus ievadīt/mainīt adresi, telefona numuru un lietotājevārdu.

Ikvienam lietotājam ir pieejamas arī trīs ārējās saites: Bibliotēkas jaunumi, Kataloga iepriekšējā versija un 3td E-grāmatu bibliotēka.

Bibliotekāru uzdevums popularizēt jauno AlisePAC kopkatalogu un aicināt bibliotēku lietotājus to aktīvi lietot.

Tabula "Autorizētie lietotāji" (visās Preiļu reģiona bibliotēkās kopā)

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iep. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	5207	5436	5495	+1,1%
Autorizētie lietotāji kopā	512	602	674	+12,0%
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	131	137	154	+12,4%

Tabula "Autorizētie lietotāji" Preiļu GB

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iep. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	1544	2304	2489	+8,0%
Autorizētie lietotāji kopā	270	340	369	+8,5%
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	102	67	55	-17,9%

Pārskata gadā Preiļu reģiona bibliotēkās no jauna autorizācijas dati piešķirti 154 lietotājam, no tiem 55 Preiļu GB. Analizējot lietotāju darbības WebPAC (AlisePAC), var secināt, ka pieaudzis kopkataloga apmeklējumu skaits, attālināti pasūtīto izdevumu un pieprasīto pagarinājumu skaits. Mazāk izmantots pakalpojums e-katalogs mobilajās ierīcēs. AlisePAC reģistrāciju apstiprinājuši 32 lietotāji, profila dati skatīti 19 reizes. Preiļu GB lietotājiem ir pieejams Bibliomāta pakalpojums. Pasūtot grāmatas elektroniskajā katalogā, lasītājs "Manā bibliotēkā" var norādīt, ka vēlas saņemt izdevumu Bibliomātā. Pārskata gadā e-kataloga lietotāji šo iespēju izmantoja ļoti aktīvi. Autorizēto lietotāju darbības un to dinamika apkopota tabulā.

Tabula "Lietotāju darbības WebPAC katalogā"

	2021	2022	2023	+/-
WebPAC apmeklētība	115096	117439	211359	+93920
Autentificētas sesijas	991	1056	1140	+84
Tikai mobilās aplikācijas	5138	4680	4550	-130
Pasūtīts izdevums	481	447	564	+117
Pieprasīts pagarinājums	163	267	271	+4
Izveidots brīvais	11	8	1	-7
Nomainīta parole	6	6	6	0
Lietotājs apstiprināja reģistrēšanos			32	
Lietotājs pievienoja vērtējumu			4	
Lietotājs pievienoja vēlmi			2	
Lietotājs skatīja profila datus			19	

5.15. Digitalizācija

2023.gadā tika regulāri papildinātas novadpētniecības krājumā esošās, iepriekšējo gadu noskenētās mapes.

Kopsavilkumā 2023.gadā novadpētniecībai ieskenēti 2160 vienumi, tajā skaitā 29 fotogrāfijas. Šajā skaitā ir noskenēti 152 laikrakstu numuri ar 1128 lappušu kopējo skaitu PDF formātā. Šie paši laikraksti ir pieejami arī JPG formātā.

Novadpētniecības skenētie vienumi tika iegūti no 24 dažādu nosaukumu avīzēm un žurnāliem. Kopā ieskenētas 5 jaunas novadpētniecības mapes.

Arī 2023.gadā veiksmīgi notika sadarbība ar LNB digitālo objektu pārvaldības sistēmu (DOM) nosūtot visus pieejamos laikraksta "Preiļu novada vēstis" numurus.

Informācija apkopota arī pārskata sadaļā "8.NOVADPĒTNIECĪBAS DARBS".

5.16. Iekšzemes un starptautiskais SBA

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2023.gadā ir samazinājies gan SBA kārtā saņemto dokumentu skaits, gan uz citām Latvijas bibliotēkām izsniegto dokumentu skaits.

Lai apmierinātu lietotāju pieprasījumus, Preiļu GB SBA kārtā no sava reģiona 16 bibliotēkām saņemti 70 izdevumi. Reģiona ietvaros, visaktīvākā sadarbība ir izveidojusies ar Preiļiem ģeogrāfiski tuvāko Riebiņu bibliotēku. No citām Latvijas bibliotēkām SBA kārtā saņemtas 19 grāmatas: desmit pielāgotās literatūras izdevumi (audiogrāmatas) no Rēzeknes Centrālās bibliotēkas filiāles "Rēzeknes Pielāgotās literatūras bibliotēka - informācijas centrs un deviņas grāmatas no LNB.

Preiļu GB krājumu SBA kārtā izmantoja 13 reģiona bibliotēkas. Gada laikā uz bibliotēkām nosūtīti 470 izdevumi. 2023.gadā BIS ALISE SBA moduli visaktīvāk izmantoja Stabulnieku bibliotēka (124 eks.), Rožkalnu bibliotēka (99 eks.), Galēnu bibliotēka (63 eks.), Riebiņu bibliotēka (46 eks.), Pelēču bibliotēka (32 eks.). SBA grāmatu apmaiņā dominē

ārzemju un latviešu daiļliteratūras grāmatas, bērnu un jauniešu literatūra, konkrētu lasītāju pieprasītas nozaru grāmatas.

Tabula "SBA rādītāji"

SBA	2021	2022	2023	+/-
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	128	140	89	-51
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	344	692	470	-222

5.17. Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā

Ikdienā, strādājot ar bibliotēkas apmeklētājiem, bibliotēkām ļoti bieži nākas veikt daudzu citu valsts iestāžu funkcijas. Problēma ir tajā, ka Preiļos vairs nav pieejami nedz bankas, nedz VID, nedz VSAA pakalpojumi, nav pieejami arī komunikāciju un elektroenerģijas pakalpojumu sniedzēju klientu apkalpošanas centri. Pat, ja pilsētā ir klientam vajadzīgā iestāde, piem., LAD vai PMLP, šo iestāžu klienti nereti tiek sūtīti problēmas risināt uz bibliotēku. Līdz ar to rodas situācijas, kad, sniedzot palīdzību rēķinu apmaksā, dokumentu drukāšanā, aizpildīšanā vai nosūtīšanā, nākas saskarties ar klienta sensitīvajiem datiem. Diemžēl daļai klientu nav vēlēšanās apgūt datorprasmes, daļa klientu ir seniori, kuriem darbs ar datoru rada diskomfortu un pat trauksmi. Problēmas risinājums varētu būt iestāžu speciālistu konsultāciju/pieņemšanas diena bibliotēkā, piemēram, reizi mēnesī.

Neērtības sagādā, ja iespieddarbs izdots SBA, bet, skatot tā pieejamību, redzams, ka attiecīgais izdevums ir *Plauktā*; tikai meklējot dziļāk, parādās, ka iespieddarbs izdots SBA. Problēmas risinājums - uzlabojumi BIS Alise sistēmā.

Autortiesību problēmu jautājums ir mazliet sakustējies, bet joprojām pastāv atsevišķi sarežģījumi attiecībā uz digitalizētajiem novadpētniecības materiāliem. Vairāk lasīt 8.NOVADPĒTNIECĪBAS DARBS.

Savā ziņā problēmjaucējums ir arī inovatīvu pakalpojumu ieviešana bibliotēkā. Šo problēmu rada nepietiekošs finansējums, darbinieku motivācijas trūkums. Ne vienmēr ieviestie pakalpojumi tiek uzskatīti par inovatīviem Latvijas mērogā, jo tas, ko mēs šodien ieviešam savā bibliotēkā kā jauninājumu, ir ikdiena kādā citā bibliotēkā. Problēmas risināšanai - dalība projektos, motivējošs atalgojums darbiniekiem, pieredzes braucieni ārpus Latvijas.

6. KRĀJUMS

6.1. Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Darbs ar krājumu tiek veikts atbilstoši Preiļu GB krājuma komplektēšanas politikai, kas tika izstrādāta 2020.gada sākumā. Tā nosaka, ka tiek veidots kvalitatīvs, funkcionāli pilnvērtīgs, lietotāju vajadzībām un interesēm atbilstošs bibliotēkas krājums.

Prioritātes ir nemainīgas – latviešu oriģinālliteratūra, informācijas resursi bērniem un jauniešiem, augstvērtīga nozaru literatūra, novadnieku jaunākie izdevumi, kā arī tematiski daudzveidīgs periodisko izdevumu klāsts.

6.2. Krājuma komplektēšanas un organizācijas politikas prioritātes pārskata periodā

Preiļu GB krājuma komplektēšanu īsteno ņemot vērā iedzīvotāju pieprasījumu pēc jaunākās literatūras, kā arī izvērtējot atbilstību vietējās sabiedrības vajadzībām un interesēm.

Prioritātes darbā ar krājumu pārskata periodā:

- pēc iespējas pilnīgāka bērnu un jauniešu, oriģinālliteratūras un novadpētniecības iespieddarbu komplektēšana,
- kvalitatīvas nozaru literatūras komplektēšana,
- krājuma saturiskās un fiziskās kvalitātes uzlabošana,
- autoritatīvo ierakstu datubāzes papildināšana un rediģēšana,
- bibliogrāfisko ierakstu papildināšana ar grāmatas vāka attēlu un ierakstu rediģēšana,
- universāla, kvalitatīva un aktuāla krājuma veidošana, lai garantētu mūsdienīgas un pārbaudītas informācijas pieejamību ikvienam iedzīvotājam.

6.3. Informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu

Bibliotēkas krājuma komplektēšana notiek vadoties pēc 2020.gada sākumā izstrādātā "Preiļu GB krājuma komplektēšanas politikas" dokumenta, kurā ir noteikti bibliotēkas krājuma komplektēšanas, attīstības, saglabāšanas un norakstīšanas procesi.

6.4. Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Preiļu GB krājuma komplektēšanas finansējumu veido Preiļu novada pašvaldības līdzekļi (71%), projektu finansējums, bezatlīdzībā un dāvinājumos saņemtie iespieddarbi. Piešķirtā finansējuma ietvaros bija iespēja nodrošināt bibliotēku ar jaunāko daiļliteratūru, nozaru literatūru un grāmatām bērniem un jauniešiem.

Tabula "Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums"

	2021	2022	2023
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	14896	15735	13983
<i>t.sk. grāmatām</i>	11623	12003	10086
<i>t.sk. bērnu grāmatām</i>	2172	2877	2734
<i>t.sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	3273	3432	3553
<i>t.sk. spēles</i>	530	300	344

Finansējums krājumam uz 1 iedz. apkalpes zonā (pašvaldības finansējums)	2,49	2,50	2,00
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	15961	16875	14640

Preiļu GB krājuma komplektēšanas finansējumu veido Preiļu novada pašvaldības līdzekļi (71%). Valsts finansēto projektu/programmu “Grāmatas publiskajām bibliotēkām” un LNB Bērnu literatūras centra mērķprogramma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” ietvaros Preiļu GB kopkrājums papildināts ar grāmatām kopsummā par 657 EUR. Liela nozīme krājuma komplektēšanā ir dāvinājumos un bezatlīdzībā saņemtajiem iespieddarbiem - tā 2023.gadā tie ir 28% (3587 EUR).

Piešķirtā finansējuma ietvaros bija iespēja nodrošināt bibliotēku ar jaunāko daiļliteratūru, nozaru literatūru un grāmatām bērniem un jauniešiem.

6.5. Krājuma pārbaude (inventarizācija)

Pārskata periodā bibliotēkas krājuma pārbaude (inventarizācija) nav veikta.

6.6. Krājuma rādītāji

Tabula “Krājuma rādītāji”

	2021	2022	2023
Jaunieguvumi	2694	2795	2861
Grāmatas	1382	1526	1599
<i>t.sk. latviešu daiļliteratūra</i>	277	320	355
<i>t.sk. bērniem</i>	333	417	569
Izslēgtie dokumenti	3332	3706	3717
Krājuma kopskaits	61061	60150	59294
Grāmatu krājuma apgrozība	0,87	0,63	0,68
Periodisko izdevumu apgrozība	1,77	2,12	2,07

Jaunieguvumi

2023. gadā Preiļu GB iegādājusies grāmatas un citus materiālus no 17 piegādātājiem, juridiskām personām un privātpersonām. Grāmatu iepirkumā stabili vietu joprojām ieņem SIA “Virja LK” (71%) un SIA “Zvaigzne ABC” Preiļu grāmatnīca (29%). Grāmatas tiek iegādātas tikai 1 eksemplārā. Izvēloties dokumentus bibliotēkas krājumam, noteicošie faktori bija finanšu līdzekļi, lietotāju pieprasījums un izdevēju piedāvājums. Bibliotēkas krājuma komplektēšana veikta regulāri, sekojot grāmatu jaunumiem, klientu pieprasījumiem un krājuma stāvoklim.

Pārskata periodā krājumu papildināja 1599 grāmatas: 904 eksemplāri pirkti par pašvaldības līdzekļiem, 654 - dāvinājumi un bezatlīdzības izdevumi, 15 - programma “Grāmatas publiskajām bibliotēkām” un 49 - “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.

Dāvinātāji ir gan mūsu bibliotēkas lietotāji, gan paši autori (Nauris Gekišs, Ieva Babre, Rasma Zariņa, Laura Melne, Laura Kampāne), gan juridiskas personas (Latgales Kultūras centra izdevniecība, biedrība “Hronologeja”, Preiļu novada pašvaldība, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, Aglonas novada biedrība “Neaizmirstule”, LNB), gan bibliotēkas viesi.

Ar 2023. gada 1. jūliju tika slēgta Preiļu novada Līču bibliotēka. Bibliotēkas krājums tika norakstīts. Preiļu GB izmantoja izdevību atlasīt no slēgtās bibliotēkas krājuma grāmatas, kuras Preiļu GB jau ir nolietotas, norakstītas vai nebija iepirktas, atlasīti un apstrādāti 523 grāmatu eksemplāri un 13 spēles.

No 2023. gadā saņemtajiem 1622 dažādiem iespieddarbiem (izņemot seriālizdevumus) procentuālais sadalījums pa valodām ir - latviešu valodā 78%, krievu valodā - 19%, svešvalodās – 3%. Analizējot jaunieguvumus pa literatūras veidiem – daiļliteratūra 54%, bērnu literatūra 24%, nozaru literatūra 22%.

Pārskata periodā krājumā komplektēti 8 nosaukumu laikraksti un 99 nosaukumi žurnāli, no kuriem 15 nosaukumu žurnāli paredzēti bērniem un jauniešiem. Kopā krājumā 2023.gadā ienākuši 1211 periodiskie izdevumu eksemplāri, no kuriem 93 eksemplāri paredzēti bērniem un jauniešiem.

Izslēgtie dokumenti

Tika turpināts krājuma attīrīšanas process. Izvērtēti un atlasīti pēc satura novecojuši, maz pieprasīti un lieko dublešu iespieddarbi. Regulāri tiek atlasīti un norakstīti nolietotie izdevumi. 2023.gadā izslēgtas 2269 grāmatas, 1439 seriālizdevumi, 7 elektroniskie dokumenti, 1 attēlizdevums un 1 spēle. Pastiprināti izvērtējām iespieddarbus, kas ir maz izmantoti, (jo sevišķi krievu valodā). No izslēgtajām grāmatām 867 (38%) eksemplāri bija krievu valodā. Krājums ar katru gadu samazinās – tas ir rūpīga darba rezultāts – no kvantitātes uz kvalitāti.

6.7. Datubāzes

Galvenais uzziņu un informācijas darba uzdevums – profesionāli orientēties plašajā informācijas klāstā, nodrošināt bibliotēkas lietotājiem informācijas pieejamību. Uzziņu informācijas darbs balstās uz dažādu datubāzu, interneta resursu un iespiesto informācijas avotu izmantošanu. 2023. gadā Preiļu Galvenajā bibliotēkā lasītājiem bija pieejamas 2 datubāzes: Letonika un Lursoft Laikrakstu bibliotēka. Piekļuve visām datubāzēm lietotājiem tika nodrošināta bez maksas. Reģistrētiem bibliotēkas lietotājiem pēc pieprasījuma izsniedzam datubāzes Letonika.lv lietotājvārdu un paroli, lai varētu izmantot datubāzi arī ārpus bibliotēkas, kā arī skolēniem ir iespēja piekļūt datubāzei Lertonika.lv caur e-klasi ar savām e-klases parolēm. Ar autortiesībām aizsargāto tekstu pilnās versijas datubāzes lasītavā joprojām ir pieejamas tikai bibliotēkas telpās.

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums”

Datubāze	2021	2022	2023
<i>letonika.lv</i>			
<i>Skatījumi</i>	671	625	746
<i>piekļuves sesiju skaits</i>	364	421	371
<i>news.lv</i>	188	108	84

Apskatot datubāzes Letonika.lv rādītājus salīdzinājumā ar 2022.gadu, redzams, ka datubāzes skatījumu skaits nedaudz palielinājās. Augošo dinamiku veicināja 2023.gada izziņošais, izglītojošais konkurss “LASI, MEKLĒ UN CEĻO!”, kurā bibliotēku lasītāji un bibliotekāri tika aicināti meklēt atbildes uz jautājumiem elektroniskajos resursos, kas pieejami Latvijas bibliotēkās (arī attālinātā veidā) – 3td e-GRĀMATU bibliotēkā www.3td.lv, digitālo zinību resursā www.letonika.lv un Lursoft laikrakstu bibliotēkā www.news.lv. Konkurss norisinājās 4 nedēļu garumā, līdz ar to veselu mēnesi tika intensīvāk izmantotas datu bāzes, kas arī veicināja datubāzes Letonika.lv pieaugumu. Pēc KISC statistikas datiem 2023. gadā bibliotēkas lietotāji datubāzi Letonika.lv attālināti izmantojuši 67 (skatījumi) un 36 (sesijas) reizes. Salīdzinot ar 2022.gada datiem (35 skatījumi un 20 sesijas) rādītāji ir auguši. Tas skaidrojams ar lasītāju interesi par attālināti izmantojamiem informācijas resursiem un bezmaksas piekļuvi Letonikas datubāzei. Daudziem tā kalpo kā palīgs padziļinātai skolas mācību programmas apguvei (vārdnīcas, enciklopēdijas, bagātas attēlu krātuves, sadaļas Lasītava un Mācībām) un uzticamas informācijas meklēšanai par Latviju. Datubāzes Letonika.lv aktīvākie lietotāji ir skolēni. Kā ļoti noderīgu informācijas resursu mācībām skolēni atzīst Letonikas datubāzē pieejamo Sinonīmu vārdnīcu. Datubāzes Letonika piedāvātie resursi visbiežāk tiek izmantoti dažādu uzziņu sniegšanā. Tā tiek plaši izmantota gadījumos, kad bibliotēkās nav pieejams nepieciešamais izdevums vai ir izsniegti uz mājām latviešu literatūras klasiķu darbi.

Datubāzes news.lv izmantojumam var novērot negatīvu datu dinamiku. Izpētot datus, var secināt, ka apmeklētāji priekšroku 2023. gadā devuši datubāzēm, kas nav pieejamas bibliotēkas telpās. To var izskaidrot ar šī brīža plašo un daudzveidīgo tiešsaistes brīvi pieejamo resursu piedāvājumu. Datubāze NEWS.lv pārsvarā tiek izmantota novadpētniecības darbā, meklējot informāciju par aktuāliem jautājumiem, kā arī papildinot novadpētniecības datubāzes un mapes ar laikrakstu publikācijām.

6.8. Krājuma un datubāzu popularizēšana

Lai popularizētu krājumā pieejamos izdevumus, bibliotēka aktīvi izvieto informāciju sociālajos tīklos un bibliotēkas tīmekļa vietnē, regulāri informējot par jaunieguvumiem. Lai rosinātu bibliotēkas apmeklētāju interesi par krājumu, bibliotēkā tiek rīkotas dažādas daiļliteratūras, tematiskās nozaru literatūras un grāmatu jaunumu izstādes. Izstāžu standos apskatāmo un arī lasīšanai paņemamo grāmatu un žurnālu saturiskais virziens parasti tematiski sasaucās ar mākslas, radošo, ceļojošo darbu izstādēm, valsts un gadskārtu svētkiem. Publikācijas par bibliotēkā pieejamo presi, aktualitātēm un pasākumiem regulāri parādās arī vietējos medijos un Preiļu novada pašvaldības tīmekļa vietnē. Lai popularizētu augstvērtīgo literatūru, bibliotēkas daiļliteratūras abonementā iekārtots speciāls plaukts/izstāde ar raidījumā “Literatūra” apskatītām grāmatām un grāmatu sarakstu.

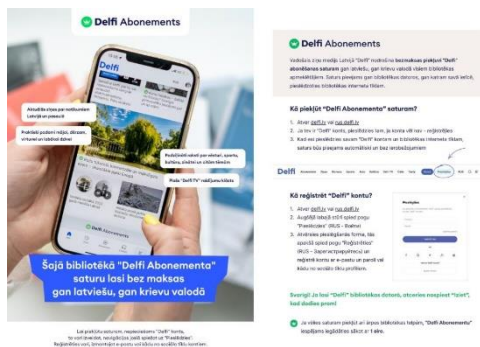
Krājuma popularizēšanas nolūkos nozaru literatūras abonementā šogad eksponētas 13 tematiskās izstādes, kas veltītas Latvijas atceres un svinamajām dienām, vispasaules svinamajām dienām, tā brīža aktuāliem notikumiem Latvijā un pasaulē, ievērojamu personību jubilejām.

Pārskata periodā novadniece Evelīna Visocka Preiļu GB rīkoja savas dzejoļu grāmatas “Krāsainās krelles” atvēršanas svētkus. Publikācija “Evelīna Visocka rīkoja dzejoļu grāmatas

svētkus” parādījās arī Vietējā Latgales Avīzē (Vietējā Latgales Avīze, 22.06.2023., autors: Egita Terēze Jonāne).

Preiļu GB Pieaugušo literatūras nodaļa turpināja veiksmīgi realizēt VKKF projektu “Literatūra pārsteidz!”. Projekts orientēts uz jauno un vidējo paaudzi. Šī projekta ideja bija parādīt auditorijai, ka latviešu literatūra ir dzīva, tā turpina attīstīties, tā spēj aizraut un arī pārsteigt. Projekta ietvaros organizētas 3 tikšanās ar 4 literātiem: aktrisi, runas pedagogi un grāmatu autori Zani Daudziņu (2022.gadā), rakstnieci Daci Vīganti, literātiem Gustavu Terzenu un Martu Selecku. Projekta pasākumus apmeklēja 169 interesenti. Gan pirms plānotajiem pasākumiem, gan tikšanas laikā tika popularizēti arī attiecīgo autoru izdotie bibliotēkā pieejamie darbi.

Bērnu un jauniešu auditorijai BLN realizēja trīs VKKF projektus, kuru ietvaros tika noorganizētas 23 tikšanās ar rakstniekiem, ilustratoriem, dzejniekiem, tādējādi popularizējot latviešu oriģinālliteratūru un ļaujot klātienē iepazīt to autorus, kā arī veicinot lasītāvēlmi jaunākās paaudzes vidū. 2023. gada sākumā tika pabeigta 2022. gadā uzsāktā projekta “Rakstnieks, grāmata un es” realizēšana, noorganizējot tikšanos ar Luīzi Pastori, Dailu Ozolu, Žanetei Lazdovsku, Agnesi Vanagu un Lindu Nemieru. Projekta “Pieskaries grāmatai - pieskaries cilvēkam” ietvaros tika noorganizēti astoņi pasākumi ar pieciem grāmatu autoriem: Agnesi Pastari, Lauri Gundaru, Mariannu Lapiņu, Rebeku Lukošus un Kao Vjetu Ngujenu, kura saknes meklējamas Vjetnamā. Realizējot projektu “ES radu, lai TU domātu”, tika rīkoti pasākumi kopā ar dzejniekiem: Aivaru Eipuru (Eduardu Aivaru), Kārli Vērdu un ilustratoriem,

rakstnieci Līvu Ozolu. Tikšanās ar latviešu grāmatu autoriem bērniem un jauniešiem sniedz iespēju iepazīt gan literātus, gan viņu radošos darbus, kas veicina lasīšanu, bibliotēkas krājumu un pakalpojumu izmantošanu.

Pārskata periodā Preiļu novada bibliotēku lasītājiem tika piedāvāta iespēja bibliotēku telpās lasīt informāciju portāla Delfi bez maksas.

Datubāzu popularizēšanas aktivitātes:

Lai veicinātu datubāzu izmantošanu lietotāju vidū, informācija par pieejamajām datubāzēm un jaunākām datubāzu aktualitātēm tiek izvietota Preiļu GB tīmekļa vietnē un sociālo mediju rīkā Facebook.

Preiļu GB ik gadu aktīvi piedalās un piedāvā dažādas aktivitātes iedzīvotājiem digitālo prasmju pilnveidošanā un uzlabošanā. No 2023. gada 6. marta līdz 2. aprīlim Latvijas pašvaldību publiskajās bibliotēkās Kultūras informācijas sistēmu centrs (KISC) sadarbībā ar izdevniecībām “Zvaigzne ABC”, “Latvijas Mediji” un “Jumava” un sabiedrību “Tilde”, un uzņēmumu “Lursoft IT” rīkoja konkursu “Lasi, meklē un ceļo!”. Konkurss tika organizēts, lai popularizētu sabiedrībā brīvpieejas e-resursus, kuri pieejami Latvijas pašvaldību publisko bibliotēku tīklā jeb Gaismas tīklā. Konkursa ietvaros notika sacensība, meklējot atbildes uz jautājumiem resursos www.3td.lv, www.letonika.lv un www.news.lv, un šajā sacensībā tika aicināti piedalīties bibliotēku lasītāji un bibliotekāri no visām Latvijas bibliotēkām. Lasītāji sacentās atsevišķā konkurencē (Lasītāju līga) un bibliotekāri – atsevišķā (Bibliotekāru līga).

Vienlaikus visus konkursa dalībniekus aicināja piedāvāt idejas īsam un kodolīgam sauklim, kas aicinātu izmantot bibliotēku tīklā piedāvātos e-resursus. Konkursa gaitā tika noteikti aktīvākie bibliotekāri e-resursu popularizēšanā.

Digitālās nedēļas 2023 ietvaros ikvienam interesentam tika piedāvāta iespēja pieteikties izglītojošajai konsultācijai “Informācijas meklēšana tiešsaistes datubāzēs”, kur ikviens varēja gūt ieskatu daudzveidīgo datu bāzu, digitālo kolekciju un tīmekļa vietņu klāstā (periodika.lv; letonika.lv; Preiļu novada interneta ceļvedis, Preiļu GB mājas lapa, elektroniskais kopkatalogs, digitālās kolekcijas).

Pārskata periodā ikvienam interesentam bija iespēja iepazīties ar brīvpieejas meklētājprogrammu Open Acces. Meklētājprogramma nodrošina piekļuvi aptuveni 3 miljoniem publikāciju, kas iekļautas visu Vācijas zinātnisko bibliotēku kopējā sarakstā (GVI) un ir pieejamas bezmaksas lejupielādei. Tās ir grāmatas, raksti, disertācijas, kā arī laikrakstu un žurnālu raksti. Ar piedāvāto informāciju varēja iepazīties Preiļu GB tīmekļvietnē.

Preiļu GB aicināja ikvienu interesentu paplašināt zināšanas un kompetences medijpratības jomā bez maksas, izmantojot NEPLP medijpratības datubāzi datubaze.neplp.lv. Īpaši tika aicināti skolotāji, skolēni, studenti izmantot pieejamos resursus. Datubāzē regulāri tiek izvietoti daudzveidīgi materiāli, kas ir saistīti ar medijpratības jomu – pētījumi, grāmatas, raksti, lekcijas, semināri, konferenču ieraksti, mācību materiāli, metodiskie materiāli, spēles, informatīvās un sociālās kampaņas, bukleti u.c. Datubāze, arvien palielinot tās apjomu, kalpo par vērtīgu un ilgtspējīgu resursu medijpratības projektu īstenotājiem, ekspertiem, skolotājiem, studentiem, kā arī politikas veidotājiem un ikvienam interesentam.

Preiļu GB tīmekļvietnē www.preilubiblioteka.lv sadaļā Pakalpojumi - Autorizētās datu bāzes - Bezmaksas un brīvpiekļuves datubāzes un e-resursi tika papildināta informācija ar informatīvu video par 3td.lv. Lasītājiem, kuri jau šobrīd vēlas sev ērtā vietā un laikā izmantot 3td.lv bibliotēku, pieejama īsa video pamācība 3td.lv satura atklāšanai un reģistrācijas procesam.

6.9. Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”

Programmā “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” Preiļu novada 18 bibliotēkām piešķirtā naudas summa grāmatu iegādei bija 3078,45 EUR, par kuriem iepirkti 275 eksemplāri iespieddarbu. Preiļu GB papildināja krājumu ar 15 grāmatu eksemplāriem 183,70 EUR vērtībā. Grāmatu iepirkuma izdevumiem bibliotēkas elektroniskajā kopkatalogā konkrētā laukā tika veikts ieraksts, kas norāda uz grāmatu iepirkuma programmu publiskajām bibliotēkām.

Informācija tika ievietota Preiļu GB tīmekļa vietnē un sociālo tīklu kontos. Izsniegums nav liels, jo grāmatas saņēma novembra mēnesī.

6.10. Darbs ar parādniekiem

2023.gadā pastiprināti tika veikts darbs ar grāmatu parādniekiem. Parādnieki tiek regulāri (reizi trīs mēnešos) apzināti ar lūgumu atgriezt grāmatas jeb nozaudēšanās gadījumā segt grāmatas vērtību. Grāmatu savlaicīgu nodošanu atvieglo Bibliomāta uzstādīšana pie bibliotēkas, kas dod iespēju lasītājiem nodot grāmatas jebkurā viņiem vēlamā laikā. Šo pakalpojumu labprāt izmanto ilgstošie parādnieki. Apkopojot rezultātus, daļa grāmatu no parādniekiem tika atgriezta. Lai neveidotos jauni parādnieku saraksti, katru dienu lasītājiem, kuriem ir beidzies grāmatu lietošanas termiņš tiek nosūtīta īsziņa ar atgādinājumu, par to, ka ir beidzies grāmatu nodošanas termiņš. Tāpat atgādinājumi par kavējumu tiek sūtīti no BIS Alise, uz lasītāju norādīto e-pastu. Notika arī detalizēta ilgstošo parādnieku (kuri nereaģē uz brīdinājuma vēstulēm vai nedzīvo norādītajā adresē) izvērtēšana, parādnieku saraksts tika nodots komplektēšanas nodaļas vadītājam un veikta grāmatu norakstīšana.

6.11. Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības

Preiļu GB krājuma kvalitātes uzturēšana ir viena no svarīgākajām darba prioritātēm. Nākamajā pārskata periodā tiks turpināts darbs pie krājuma izvērtēšanas, nolietoto, dubļu un maz pieprasīto izdevumu norakstīšanas, tādejādi samazinot pieejamo brīvpieejas plauktu noslogojumu, kā arī palielināsies grāmatu krājuma apgrozība.

Komplektējot nozaru literatūras krājumu, nākas secināt, ka atsevišķās nozarēs bibliotēkā pieejamā literatūra ir novecojusi, bet jauni iespieddarbi netiek izdoti vai arī tiek izdoti ļoti ierobežoti. Problēmas ar nozaru literatūras piedāvājumu ir, piemēram, tādās nozarēs kā tehnika, lauksaimniecība, dabaszinātnes; turpretī psiholoģijas, izglītības un medicīnas nozaru literatūras klāsts ir ļoti plašs un daudzveidīgs.

Joprojām nemainīgi aktuāla problēma ir lietotāju laikā nenodotie izdevumi, jo sevišķi tie, uz kuriem ir rinda, kā arī parādnieku neatgrieztie iespieddarbi, kurus bibliotēka pēc noteikta laika perioda ir spiesta norakstīt.

2022.gada otrajā pusgadā Preiļu GB pievienojās jaunajam publiskajam katalogam AlisePAC. Ļoti būtiska jaunā kataloga sastāvdaļa ir paredzēta vizuālam saturam - grāmatu vākiem. Tie padara grāmatu katalogu vieglāk uztveramu. Latvijā izdotajiem iespieddarbiem MARC ierakstus ar Z39.50 palīdzību ņemam no KIS-LNB LNC04 - kopkataloga datubāzes un tur jau ir vāka attēls, bet grāmatām, kuras izdotas ārvalstīs, tas jāpievieno pašiem. Notika darbs arī pie vecākā gada izdevumiem, kuriem nav vāka attēla. Šis darba process ir ļoti laikietilpīgs. Lai ierakstam būtu vāka attēls, izmantojam lokālo datu pārklāšanu ar ārējo aprakstu. Arī bibliogrāfiskais apraksts kļūva pilnīgāks un precīzāks. Rezultātā: rediģēti 11 981 MARC ieraksti, izveidotas 1256 anotācijas, rediģēta 1021 anotācija.

7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

7.1. Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Sekojoš galvenajai bibliotēkas misijai darbā ar bērniem un jauniešiem, Preiļu GB BLN kalpo par jaunākās paaudzes informācijas, kultūras un izglītības centru, kas veicina lasīšanu, kā arī nodrošina visu pakalpojumu pieejamību ikvienam bibliotēkas lietotājam.

Visas aktivitātes un pakalpojumi tendēti uz to, lai jau no mazotnes veicinātu tieksmi pēc mūžizglītības un attīstītu lasītprasmi, kas šobrīd valstiskā līmenī atzīta par lielu problēmu, kas, savukārt, kavē daudzpusīgi izglītotas, domājošas, lemtspējīgas, atbildīgas sabiedrības veidošanos. BLN darbība vērsta uz bērniem un jauniešiem patīkamas, pieņemamas, saprotamas, atvērtas vides un pakalpojumu radīšanu, kas bibliotēku pozicionē kā izglītojošu, progresīvi domājošu personību veidojošu kultūrvidi.

Pārskata gads BLN bija aktīvs un piesātināts ar daudzveidīgiem pasākumiem, izstādēm, viktorīnām, konkursiem, radošajām darbnīcām, kuru kopskaits sasniedz 140 .

Kā pozitīvs rādītājs mērķtiecīgam, veiksmīgam BLN darbam ir gandrīz visu statistisko rādītāju kāpums. Pārskata gadā lietotāju – bērnu un jauniešu – skaits pieaudzis par 16,25%, fiziskais apmeklējums – pa gandrīz 50%, izsniegums par 23,13%, Šāds rezultāts panākts, pateicoties sistemātiskam, kvalitatīvam BLN kolektīva darbam. Regulāri tika piedāvāti daudzveidīgi pasākumi, kas iekļāvās arī izglītības kompetenču programmās. Pakalpojumu klāsts tradicionāli tika veidots un pilnveidots, ievērojot auditorijas intereses un vēlmes.

2023.gadā Preiļu GB BLN realizēja visas tradicionālās lasīšanas veicināšanas programmas valsts mērogā - “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, “Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības”, “Grāmatu starts” - un lokālais lasīšanas konkurss “Krauklis iesaka izlasīt”.

Kā jauna tradīcija tika ieviesta radošā darbnīca “Lasi un veido!”, lai veicinātu lasīšanu un attīstītu praktiskas iemaņas, veidojot tematiskus darbus. Bērni uz mirkli tiek aicināti nolikt malā viedierīces un pievērsties kopīgai grāmatas lasīšanai un kāda radoša darba pagatavošanai atbilstoši literārā darba tematikai, kas, savukārt, tiek izvēlēts, sagaidot kādu tradīciju vai svētku dienu.

Lai veicinātu lasītprasmi un bagātinātu bibliotēkas piedāvājumu klāstu, 2023.gadā tika realizēti trīs VKKF atbalstītie projekti, kuru ietvaros notika bērnu un jauniešu tikšanās ar latviešu oriģinālliteratūras autoriem. Tika atbalstīts arī biedrības “Mēs – bibliotēkai” projekts, kuram Viduslatgales pārnovadu fonds un Preiļu novada pašvaldība piešķīra līdzekļus bibliotēkas teritorijā esošās atpūtas zonas labiekārtošanai ar soliņiem un šūpuļgroziem.

BLN aktivitātes, jaunāko grāmatu apskats, informācija par plānotajām norisēm tiek atspoguļota Preiļu GB tīmekļa vietnē *preilubiblioteka.lv* sadaļā “Bērnu literatūras nodaļa”. Preiļu GB sociālo tīklu saturs tika uzlabots, nodrošinot, ka visi notikumi un aktivitātes darbā ar bērniem un jauniešiem tiek atspoguļoti *Facebook*, *Instagram* un *TikTok* kontos. Tas palīdzēja palielināt pasākumu pārredzamību lietotājiem un popularitāti gan jauniešu, gan viņu vecāku vidū. Jāuzsver *TikTok* konta pieaugošā popularitāte jauniešu vidū, tāpēc pievērsam vairāk uzmanības šī sociālā tīkla saturam. Tika izveidots Preiļu GB BLN kanāls *WhatsApp* aplikācijā, ņemot vērā, ka šo platformu bieži izmanto gan jaunieši, gan vecāki.

Skolēnu mācību gada laikā joprojām aktīvi turpina darboties robotikas pulciņi divās vecuma grupās. Abām grupām tika papildināta mācību programma līdz 18 nodarbībām, kā arī vecuma grupā 10+ dalībnieku skaits palielināts līdz 10 audzēkņiem. Arī *LEGO* nodarbībām tika

izstrādāts mācību saturs un ar Preiļu novada Bērnu un jauniešu centra atbalstu darbojas kā pulciņš.

Preiļu GB sekmīgi pilda bērnu un jauniešu auditorijas atpūtas, socializēšanās vietas, izglītojošo un informēšanas funkciju.

Jāturpina radīt idejas un strādāt pie iekštelpu labiekārtošanas, lai BLN telpas būtu vizuāli pievilcīgas un arī ērti, praktiski lietojamas.

7.2. Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija

Metodisko un konsultatīvo atbalstu darbā ar bērniem un jauniešiem visām reģiona bibliotēkām sniedz Preiļu GB metodiķe un BLN darbinieki. Reģionu bibliotekāri semināros un elektroniski tiek informēti par profesionālās jomas aktualitātēm darbā ar attiecīgā vecumposma bibliotēku lietotājiem.

Regulāri tiek sniegtas individuālas konsultācijas, priekšlikumi un ieteikumi efektīvākam un daudzveidīgākam darbam ar bērnu un jauniešu auditoriju.

Lasīšanas veicināšanas programmu “Nacionālā skaļās lasīšanas sacensības” un “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” reģionā koordinē Preiļu GB BLN vadītāja. Lai sekmīgi noritētu visas “Nacionālās skaļās lasīšanas sacensību” kārtas, reģiona bibliotēkām tika sniegtas konsultācijas organizatoriskajos jautājumos, kā arī Preiļu GB tiek organizētas reģionālās sacensības. Par Ziemeļvalstu literatūras nedēļu regulāri ik gadu notiek informēšana un konsultēšana par norisēm šajā projektā. Reģiona bibliotēku darbinieki tika sīkāk informēti par lasīšanas veicināšanas projektu “Grāmatu starts” un rosināti iesaistīties šajā programmā, daloties ar Preiļu GB BLN pieredzi un atsaucoties uz ģimeņu atzinīgo vērtējumu. Pārskata periodā šajā projektā tika iesaistītas vēl trīs bibliotēkas: Kastīres bibliotēka, Saunas bibliotēka, Riebiņu bibliotēka.

Tā kā Preiļu reģionā ietilps Preiļu novads, lai tā teritorijā visiem bērniem un jauniešiem būtu iespēja satikt latviešu grāmatu autorus, izstrādājot un iesniedzot VKKF projektus, Preiļu GB norišu programmā tiek iekļautas arī reģiona bibliotēkas un izglītības iestādes.

Preiļu GB darbinieki konsultē novada bibliotekārus par interneta resursu un vietņu izmantošanu, kuras palīdz darbā ar jauniešu auditoriju.

7.3. Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana.

Jauniegvumu proporcionālitate, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu un jauniešu literatūru un lasītāju sastāvu, alternatīvo lietu komplektēšana (spēles, puzzles, diski u. c.)

Bibliotēkas bērnu nodaļas krājums sistemātiski tiek papildināts ar jauniznākušiem iespieddarbiem budžeta iespēju robežās. Kārtējā komplektēšana notiek atbilstoši bibliotēkas bērnu nodaļas profilam. BLN piedāvā plašu daiļliteratūras klāstu, kas pilnībā atbilst mūsdienu jauniešu aktuālajām interesēm un vēlmēm. Tiek iegādāti arī vizuāli un saturiski izzinoši, nodaļas interesentu lokam atbilstoši nozaru literatūras eksemplāri.

Tabula "Budžeta līdzekļi BLN krājuma komplektēšanai"

Gads	Eksemplāru skaits	Summa (EUR)
2021	359	2641
2022	342	3176
2023	335	3245

Par budžeta līdzekļiem iegādāto eksemplāru skaits ir mazāks, salīdzinot ar iepriekšējiem diviem pārskata gadiem. Tas liecina par monogrāfisko izdevumu sadārdzinājumu. To apzinās arī bibliotēkas lietotāji, tādēļ ir pateicīgi par sniegto iespēju izņemt lasīšanai jaunāko literatūru.

Sadarbojoties ar pārējām Preiļu reģiona bibliotēkām, SBA kārtā tiek pasūtīti trūkstošie monogrāfiju eksemplāri vai lietotāju pieprasītās grāmatas.

Tabula "Kopējais krājuma uzskaitījums"

Gads	Nopirktās	Dāvinātās	Bezatlīdzības	Lasītāju aizvietotās	Kopā
2021	267	43	49	0	359
2022	342	24	128	8	502
2023	335	15	247	3	600

Pieaudzis pieprasījums pēc literatūras angļu valodā, tādēļ palielinās iegādāto grāmatu skaits šajā valodā, iekļaujot izdevumus, pēc kuriem uzņemti populāri seriāli un filmas, ko jaunieši skatās straumēšanas platformās, piemēram, *Netflix*, *Apple TV* u.c. Pēc filmu noskatīšanās jaunieši vēlas izlasīt arī grāmatas.

Pārsvarā visi iespieddarbi tiek iegādāti vienā eksemplārā, izņemot lasīšanas veicināšanas programmas „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” grāmatas, kuras lielā dalībnieku skaita dēļ tiek pirktas vairākos eksemplāros. Rindas, kas iepriekšējos pārskata gados veidojās pēc šīs programmas kolekcijas grāmatām, ir samazinājušās, pateicoties bezatlīdzības eksemplāriem, ko nodrošina LNB.

Ir periodi, kuros lielāks pieprasījums pēc kāda viena autora literārajiem darbiem, kad skolēniem mācību programmā uzdots lasīt konkrētais autors.

No Preiļu GB BLN daiļliteratūras krājuma meiteņu vidū populārākas ir romantiskās grāmatas, iedvesmojošie stāsti par pusaudžu un jauniešu dzīvi, piedzīvojumiem un problēmām. Zēni, savukārt, bieži vien priekšroku dod šausmu stāstiem, fantastikas un fantāzijas žanra grāmatām. Joprojām pieaug komiksu grāmatu popularitāte jauniešu vidū, jo tās sniedz viegli uztveramus stāstus ar tematiskiem zīmējumiem vai attēliem, tādēļ BLN krājums tiek papildināts arī ar šāda satura grāmatām. Kā jauna tendence pasaulē, līdz ar to arī Preiļu GB, novērojama pieaugoša interese par grāmatām bez vārdiem, kur stāsts tiek izstāstīts tikai vizuāli.

Sakarā ar Preiļu novada Līču bibliotēkas slēgšanu, liela daļa tur iegādāto galda spēļu nonāca Ģimenes digitālo aktivitāšu centra krājumā, līdz ar to spēļu iegādei piešķirtie līdzekļi tika izlietoti multifunkcionāla spēļu galda *Garlando MULTI-12* iegādei, kur var spēlēt biljardu, futbolu, gaisa hokeju, galda boulingu. Spēles izvēli attaisno aktīvā skolēnu interese par to, jo pēc skolas solā pavadītas dienas, viņi labprāt pievēršas aktīvākām spēlēm.

2023. gadā BLN bija pieejami 17 periodiskie izdevumi – seši paredzēti pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem, septiņi - skolēniem, trīs - jauniešiem. Svešvalodās diemžēl

tikai viens žurnāls angļu valodā "National Geographic Kids" par dabu, tehnoloģijām. Mazo apmeklētāju vecākiem tiek piedāvāti Latvijas vecāku organizācijas "Mammamunteti.lv" izdoti kvalitatīvi žurnāli "Zīdains", "Bērnudārznieks" un "Skolēns" par ģimenes veidošanu un bērnu audzināšanu.

Žurnālu popularitāte krasi sarukusi gan skolēnu un jauniešu, gan vecāku vidū. Vairāk tiek izmantoti pirmsskolas vecumam domāti izdevumi: "Baltais Valis", "Ilustrētā Junioriem Mini", "Spicīte", kā arī "Egmont Latvija" piedāvātie žurnāli "Peppa Pig" un "Vāģi". Lai kaut nedaudz pievērstu skolēnu uzmanību izdevumiem, tika nolemts 2024. gadā regulāri veidot "konkursiņus", kuros uzdevumi, informācija, idejas smeltas žurnālu lappusēs.

CD krājums BLN arī 2023. gadā netika papildināts. Ņemot vērā mūsdienu tehnoloģiju iespējas, šis informācijas nesēja formāts nodaļas lietotāju vecumposmam nav aktuāls un ir novecojis.

7.4. Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

BLN apmeklētājiem tiek sniegta dažādas uzziņas mācību vai pašizglītības vajadzībām. Pārskata periodā sniegta 891 uzziņas dažādu vecumposmu bibliotēkas lietotājiem ar plašu tematisko spektru. Katrs jaunais lasītājs ar grāmatu krājumu tiek iepazīstināts individuāli, parādot un pastāstot, kāds ir grāmatu sakārtojums, kā tās labāk atrast. BLN lietotāji tiek iepazīstināti ar iespējam grāmatas saņemt un nodod bibliomātā.

Katru dienu tiek sūtītas atgādinājuma īsziņas lasītājiem, kuriem konkrētajā datumā jānodod grāmatas. Vienu reizi nedēļā tiek sūtīti atgādinājumi un veikti zvani ilgstošajiem parādniekiem.

Visi notikumi BLN tiek rūpīgi plānoti, ņemot vērā mūsdienu bērnu, pusaudžu un jauniešu intereses. Programmā tiek iekļautas aktivitātes, kas veicina tiešu dalībnieku iesaisti. Jaunākajam vecumposmam tiek rīkotas radošās darbnīcas, tematiski pasākumi ar spēlēm un uzdevumiem, piesaistot vienmēr kādam notikumam tematiski piemērotu grāmatu. Pusaudžiem un jauniešiem tās ir literārās stundas, spēles, konkursi, meistarklases, *TikTok* dejas, āra aktivitātes, tādējādi radot dinamisku un aizraujošu vidi.

2023. gadā BLN tika noorganizētas 140 dažādas aktivitātes:

- 19 klātienē izstādes (5 tematiskās grāmatu, 9 radošo darbu, 1 kolekcijas, 4 ceļojošās),
- 15 virtuālās izstādes,
- 96 pasākumi,
- 9 tiešsaistes viktorīnas,
- 1 konkurss.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2023. gadā BLN izstādēs vairāk tika piedāvāts aplūkot pieaugušo iedzīvotāju radošos darbus, piemēram, Leontīnas Paldiņas no dažādiem materiāliem veidotos sniegavīrus, Ineses Šelegovičas gleznas, Domicelas Grandānes austās tautiskās jostas un prievītes, kā arī Jēkabpils kolēģes Lienes Antevičas lelles, kuru tērpi darināti no vecām, vairs nevajadzīgām grāmatām un izgriezti ar audumu, papīru, pērlītēm, akmentiņiem, monētām.

Apmeklētājiem bija iespēja baudīt arī profesionālu mākslinieku darbus un piedalīties meistarklasēs. Jekaterinas Griškjanas datorgrafikā veidotā dzīvnieku zīmējumu izstāde "Apskāviens" noslēdzās ar radošo darbnīcu mākslinieces vadībā. Latviešu māksliniece,

ilustratore un arhitekta Anna Vaivare piedāvāja ne tikai skatīt izstādē oriģinālizstrādes Guntas Šnipkes dzejas grāmatai "Ineses māja", bet pašiem arī piedalīties radošajā darbnīcā, kura ļāva iepazīties gan arhitekta, gan pasūtītāja lomā.

BLN jaunāko klašu apmeklētājiem tika novadītas 6 radošās nodarbības "Lasi un veido!", aktualizējot gadskārtu tradīcijas vai svētku dienas. Katras radošās darbnīcas sākumā tika kopīgi lasīta grāmata, pēc tam veidots kāds roku darbs. Nodarbības pārsvarā tika rīkotas skolēnu brīvlaikos, tādēļ tām bija labs apmeklējums. Svarīgi ir tas, lai radošo darbu varētu izveidot ātri, viegli un var paņemt uz mājām. Šādas radošās nodarbības piesaista bērnus, kas lietderīgi un kvalitatīvi pavada laiku bibliotēkā. Kopējā darbošanās rada labu atmosfēru, bērni iepazīstas un sadraudzējas, mācās palīdzēt cits citam un dalīties.

Sveču dienā kopā ar bērniem un jauniešiem tika lietas un dekorētas sveces, atceroties tradīcijas un ticējumus, ar prieku baudot kopīgo darbošanos.

BLN 30. jūnijā organizēja bērniem rokassprādzu veidošanas meistarklasi, kurā varēja likt lietā radošo izdomu jauniešu stilam raksturīgo rotu veidošanā. Darbnīca deva bērniem iespēju izpausties, apgūt jaunas prasmes un radīt kaut ko unikālu.

Skolēnu mācību gada nogalē tika izsludināts fotokonkurss "Mana skolas dzīve", kura mērķis bija veicināt bērnus un jauniešos izpratni par skolas nozīmi viņu dzīvē, meklējot un atrodot sev nozīmīgas ikdienišķas lietas, notikumus, situācijas, kas veido personīgo attieksmi un emocijas. Atsaucība dalībai konkursā bija pietiekoši augsta, jo informācija par šo konkursu tika ievietota arī e-klasē un *TikTok*. Par iesūtītajām fotogrāfijām bija jābalso *Facebook* vietnē, kas veicināja konkursa un Preiļu GB popularitāti.

BLN priecājas par iespēju iedrošināt parādīt plašākai auditorijai savu veikumu un atbalstīt skolēnus, kuri izpaužas mākslā profesionālu skolotāju vadībā un piedāvā savus darbus izstādīt bibliotēkā. Tādi bija Preiļu mūzikas un mākslas skolas audzēkņu mākslas darbnīcās labdarībai radīti 36 darbi dažādās tehnikās. Izstādē "Radošais kvartāls" bija redzami rudens plenērā tapuši Daugavpils Saules skolas audzēkņu zīmējumi un gleznojumi. Neviltotu prieku bibliotēkas darbiniekiem un apmeklētājiem sagādāja PII "Pasaciņa" audzēkņi, piedāvājot radošo darbu izstādi "Mēs par tīru vidi!", kas lika arī aizdomāties par mūsu iepirkšanās paradumiem un atkritumu šķirošanu.

2023. gads bija bagāts ar ceļojošajām izstādēm. Apmeklētāji varēja tuvāk iepazīt brāļus Kokarus, izpētos materiālus deviņās planšetēs Gulbenes novada bibliotēkas veidotajā izstādē "Laimes bērni. Kokariem – 100". Izstāde "Kurš gan nezina Pepiju!" piedāvāja aplūkot Astridas Lindgrēnes grāmatu par Pepiju Garzeķi 31 pasaules valodā. Ziemeļvalstu literatūras nedēļas plakātu izstāde ļoti veiksmīgi papildināja pasākumus skolēniem – fragmentu lasījums no Ziemeļvalstu autoru grāmatām.

Kā katru gadu, atzīmējot Vispasaules drošāka interneta dienu, arī 2023. gadā Preiļu 1.pamatskolas 3. klašu skolēni tika aicināti uz bibliotēku, lai kopā pētītu *drossinternets.lv* vietnē atrodamos materiālus, risinātu rēbusus, meklētu atbildes uz jautājumiem, pārbaudītu un papildinātu savas zināšanas par drošu un lietderīgu darbošanos interneta vidē. Sarunā ar skolēniem, kļuva skaidrs, ka viņi ir informēti un daudz zina par drošības noteikumiem, atkarību, bet, neskatoties uz to, daudzi bērni pārāk ilgi uzturas virtuālajā vidē, spēlējot spēles un skatoties video bez īpašas atlases. Daudzi arī atzinās, ka vecāki neseko līdz viņu darbībām internetā.

Ņemot vērā faktus, ka arvien jaunākiem bērniem ir pieejamas digitālās ierīces un internets, tika ieplānots 2024. gada februārī doties pie pirmsskolas vecuma bērniem uz PII

“Pasaciņa”, lai iepazīstinātu audzēkņus ar noteikumiem, kas jāievēro darbojoties internetā. Par drošību internetā nolemts informēt arī bērnu vecākus.

Maijā, atzīmējot Eiropas dienu, skolām tika piedāvāta nodarbība, kurā audzēkņi varēja pārbaudīt un papildināt savas zināšanas par Eiropas Savienības vēsturi, mērķiem, vērtībām, dalībvalstīm. Šo piedāvājumu izmantoja Preiļu 1. pamatskolas 4.c, 6.c un 7.b klases kolektīvs. Gan skolēni, gan skolotājas nodarbību novērtēja ļoti atzinīgi, sakot, ka tā bija kā virtuālā ekskursija pa Eiropas Savienību, jo tika iekļauta plaša prezentācija ar jautājumiem un paši skolēni darbojās pie digitālās tāfeles un minēja kinētisko viktorīnu.

Preiļu GB āra atpūtas laukumā bērni ar aizrautību izbaudīja “Lielās dienas raibumiņus” – spēles, rotaļas un izdarības, kas piedien pavasara saulgriežiem. Baudot pavasara saulīti un Lieldienu svētku sajūtu, priecēja bērnu skandētās tautasdziesmas un zināšanas par tautas tradīcijām, ticējumiem.

9.maijā notika pasākums meitenēm - meistarklase ar frizieri Karīnu Gerasimovu no salona "Mangold". Meitenēm bija lieliska iespēja iegūt jaunās zināšanas, praktiski mācīties un izveidot ātras, vieglas un ērtas ikdienas frizūras.

19.maijā Pusaudžu dienā visus pusaudžus sagaidīja *TikTok* izaicinājumi, jautrākie konkursi un populārākie hiti no sociālā tīkla *TikTok*. Pasākums piepildīja ar pozitīvām un jautrām emocijām. Pēc pasākuma publicitātes fotogrāfijām un videoieraksta vēlmi apciemot Preiļu GB un piedalīties šādā pasākumā izteica kaimiņu novada jaunieši no Līvāniem, tādēļ emocijas tika dubultotas, atkārtojot aktivitātes.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļlatgales iecirkņa Prevencijas grupas Preiļu nodaļa sadarbībā ar Preiļu GB bērnus un pusaudžus vecumā līdz 14 gadiem aicināja iesaistīties izglītojošā kampaņā "Uzdod jautājumu policijai!". Mērķis - dialoga veidošana ar bērniem un pusaudžiem par aktuālām tēmām, saistībā ar policijas darbu, drošību ikdienā, atbildību, likumiem, tiesībām un pienākumiem. Bērni un pusaudži tika aicināti iesniegt jautājumus BLN, pretī saņemot grāmatzīmi vai bukletus par drošību dažādās vietās un apstākļos ārpus mājas. 6.jūnijā BLN notika pirmā tikšanās ar policijas pārstāvjiem pasākumā "Droša vasara". Policijas darbiniece skaidroja bērniem, kāpēc ir svarīgi rūpēties par savu drošību dažādās situācijās, piemēram, elektrības skapju tuvumā, dodoties peldēties, sastopot svešinieku vai klaiņojošus suņus. Lai vasaras atpūtu un izklaides neizjauktu nepatīkamas traumas vai negadījumi, aicinājām vecākus pārrunāt drošības jautājumus ar saviem bērniem arī mājās. 26. oktobrī bibliotēkā ciemojās akcijas pārstāves Aelita Repša un Ilona Makejeva un kinologi no Daugavpils ar saviem četrkājainajiem palīgiem, lai iepazīstinātu bērnus un jauniešus ar policijas darbu un speciāldzīvniekiem, kas tiek izmantoti noziegumu un pārkāpumu atklāšanai. Pasākuma dalībniekiem tika atgādināts arī par drošību un par to, kā sevi pasargāt no nepatīkamām situācijām.

2023. gadā tika izveidotas deviņas tiešsaistes viktorīnas *wordwall.net* platformā, kuras var izspēlēt Preiļu GB BLN notikumu sadaļā interneta vietnē *preilubiblioteka.lv*. un *Facebook*, kā arī bibliotēkā uz digitālās tāfeles lielā ekrāna. Atzīmējot Preiļu pilsētas 95 gadu jubileju, tika piedāvāts pārbaudīt savas zināšanas par Preiļos zināmiem cilvēkiem viktorīnā "Mūsu novadnieki". Viktorīna "Latviešu mēnešu senie nosaukumi" aicināja atrast mēnešu nosaukumus, kas pastāvēja Latvijā pirms Gregora kalendāra ieviešanas. Tas bija izaicinājums ne tikai bērniem, bet arī pieaugušajiem. Tika izveidotas vairākas viktorīnas par Latvijas dabu. Aizraujošā veidā varēja sevi pārbaudīt, cik labi pazīstam kukaiņus, ēdamās sēnes, dažādu koku

lapas, kā arī putnus, kuri uzturas pie mums arī aukstajā ziemā un kuri ceļo uz siltajām zemēm. Maijā apmeklētāji varēja papildināt savas zināšanas viktorīnā "Eiropas Savienības valstu galvaspilsētas".

Sakarā ar skolēnu lasītprasmes pasliktināšanos, pēc iespējas vairāk 2024. gadā jāpiedāvā literāras viktorīnas. Dažas tika veidotas jau 2023. gadā, piemēram, "Sēņu laikā" attiecīgajā vietā jāievieto dotie vārdi, lai var izlasīt fragmentu no M.Valdberga grāmatas par Pelēna un Ķirzacēna piedzīvojumu mežā. Viktorīnā "Ziemas stāsti" jāatrod grāmatu un animācijas filmu varoņu vārdi. Starptautiskajā bērnu grāmatu dienā tika piedāvāta viktorīna "Latviešu bērnu grāmatas", katram nosaukumam jāatrod attiecīgais autors.

Ņemot vērā tehnoloģiju popularitāti, to uztverot kā neatņemamu mūsu dzīves sastāvdaļu, arī turpmāk tiks veidotas gan tiešsaistes viktorīnas, gan virtuālās izstādes un video.

BLN piedāvājumu un aktivitāšu reklamēšana un sabiedrības informēšana par norisēm notiek ievieojot informāciju gan Preiļu GB interneta tīmekļa vietnē *preilubiblioteka.lv*, gan sociālajos tīklos - *Facebook, Instagram, TikTok*.

Lai informācija sasniegtu savu auditoriju, sadarbojoties ar izglītības iestāžu darbiniekiem, tiek izmantots arī e-klases pasts, sūtīti ielūgumi un informēti vecāki.

Ģimenes digitālo aktivitāšu centrs

Salīdzinot ar 2022. gadu, Ģimenes digitālo aktivitāšu centra apmeklējums ir krietni palielinājies (tabulā norādīts kopīgais bērni un pieaugušo skaits). Centru aktīvi apmeklē skolēni, lai pēc skolā pavadītās dienas atpūstos vai pilnvērtīgi pavadītu laiku, gaidot pulciņa vai sporta nodarbības.

	2021	2022	2023
Fiziskais apmeklējums	-	3528	5299
Konsultācijas	-	144	60
Ģimenes digitālo aktivitāšu centra izmantojamības statistiskie rādītāji:			
<i>3D brilles</i>	-	697	666
<i>Velosipēds</i>	-	1249	1248
<i>Kinect spēles</i>	-	1097	1227
<i>Robotikas nodarbības</i>	-	149	339
<i>3D pildspalvas</i>	-	300	448

Apmeklētājus vairāk piesaista arvien jaunas lietas, tāpēc vietējie aktīvāk izmantoja spēļu galdus (biljardu, futbolu, hokeju, u.c.), kas tika iegādāti vasarā, kā arī labprāt labos laika apstākļos uzturējās un darbojās jaunizveidotajā āra spēļu laukumā. Interaktīvais velosipēds, kinētiskās viktorīnas un 3D brilles iecienītākas bija ārzemēs dzīvojošu ģimeņu vidū, kuru bērni vasaru pavada pie vecvecākiem Preiļu novadā. Jāatzīmē, ka šie bērni pārsvarā ne tikai labi runā latviski, bet arī lasa grāmatas ne tikai angļiski, bet arī latviski. Interesanta, izzinoša komunikācija izveidojās ar skolēniem no Spānijas, Norvēģijas, Luksemburgas, Polijas, Vācijas. Varēja vērot, kā bibliotēkas ārzemju viesiem veidojas draudzība, raisās sarunas ar vietējiem bērniem.

Arī vasaras laikā apmeklētāji varēja piedalīties 3D pildspalvu radošajās darbnīcās. Lai gan daudziem bērniem šāda ierīce ir iegādāta arī mājās, viņi ar lielu patiku turpina apmeklēt nodarbības, jo bibliotēkā tiek piedāvāti paštaisīti šabloni, lai var izgatavot kādu dekoru attiecīgi tuvojošos gadskārtu vai valsts svētku noskaņas radīšanai, kā arī citi dažādi šabloni.

Joprojām BLN apmeklē klašu kolektīvi no tuvākām un tālākām skolām, lai aplūkotu izstādes, iepazītos ar jaunāko literatūru un praktiski izmēģinātu ĢDAC pieejamās nodarbes. 2023. gadā mūs apmeklēja Riebiņu vidusskolas 1., 5. un 7. klases kolektīvi, Rušonas pamatskolas 1.- 4. klašu skolēni, Kastuļinas bibliotēkas "Bērnu un Jauniešu žūrijas" eksperti, Feimaņu pamatskolas skolēni. Vecāko klašu skolēniem tiek piedāvāts arī izmantot savus mobilos telefonus, kas viņiem vienmēr ir līdzi, lai izpildītu kādus uzdevumus, kuri slēpjas QR kodos un atbildes iesūtīt *WhatsApp* lietotnē.

Vasaras vidū vienu dienu ĢDAC darbojās bērnu dienas nometne "Iz-krāso vasaru!" dalībnieki. Tika izspēlētas dažādas galda spēles, kinētiskās un tiešsaistes viktorīnas, izbraukts velobrauciens un izbaudīta virtuālā ekskursija, kā arī izveidots katram savs 3D zīmējums.

ĢDAC veiksmīgi turpina darboties *Lego* un robotikas pulciņi pirmsskolas un jaunāko klašu skolēniem.

7.5. Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Valstiskā mērogā šobrīd ir aktualizēta skolēnu zemās lasītprasmes problēma. Preiļu GB sistemātiski un mērķtiecīgi rūpējas par bērnu lasītprasmes attīstīšanu ne tikai pilsētā, bet arī visā reģionā, iesaistot bērnus un jauniešus dažādās lasīšanas veicināšanas programmās, rīkojot daudzveidīgus pasākumus, popularizējot latviešu oriģinālliteratūru, jau kopš 2003. gada izmantojot VKKF projektu atbalstu.

Liela loma rakstpratības veicināšanā sākotnēji ir ģimenei, vēlāk skolotājiem un arī bibliotekāriem. Arvien biežāk sastopamies ar faktu, ka bērns pirmo iepazīst vecāku mobilo telefonu nevis grāmatu. Ja ģimenē kaut viens no vecākiem vai vecvecākiem lasa un kopā ar bērnu apmeklē bibliotēku, tad, arī būdams skolēns, viņš turpinās nākt un izvēlēties sev piemērotu lasāmvielu. Bez piemēra un motivācijas ģimenē uzlabot situāciju gandrīz neiespējami. Tāpēc BLN strādā arī pie iespējami ātrākas vecāku izglītošanas, informēšanas, kā veicināt bērnos interesi par lasīšanu, apmeklējot vecāku sapulces PII "Pasaciņa". Četrgadnieku vecāki tiek aicināti apmeklēt "Pūcītes skolu", kur ne tikai kopīgi lasām un aktīvi darbojamies, bet arī ģimenes var smelties idejas, kā darboties ar grāmatas tekstu, ilustrācijām, ieinteresējot mazo lasītāju. Sagatavošanas grupu bērnu vecāki tiek informēti par vasaras lasīšanas konkursu "Krauklis iesaka izlasīt", "Bērnu, jauniešu un vecāku žūriju", kā arī citām bibliotēkas iespējām un aktivitātēm. Jau pirmsskolas vecumā bērni tiek iesaistīti "Bērnu žūrijas" 5+ vecuma grupas grāmatu lasīšanā un vērtēšanā. 2023. gadā kopīgi tika lasītas, pārrunātas un vērtētas grāmatas ar 65 PII "Pasaciņa" audzēkņiem. Bērni darbojās arī praktiski, piemēram, šķiroja "atkritumu" kartītes pēc A. Oņihimovskas "Klimpas kungs un burinieks" izlasīšanas. I. Samauskas grāmata "Soliņš un Miskaste" rosināja iztēloties, kā dotos priekšmetus var pielietot citos dažādos veidos. Katra grāmata pēc kopīgas lasīšanas vēl nedēļu bija pieejama audzēkņiem, lai vēlreiz varētu iepazīt, palasīt. Šis darbs noteikti tiks turpināts ar "Bērnu žūrijas 2024" kolekcijas grāmatām 5+ ekspertu grupai.

BJVŽ var minēt kā vienu no veiksmīgākajām lasītveicināšanas programmām, kurā arvien iesaistās liels Preiļu GB lasītāju skaits, pārskata gadā tie bija 202 dalībnieki. Katru gadu

visām ekspertu grupām tiek rīkoti pasākumi, kas saskatās ar grāmatas tematiku, tajās izklāstītajām situācijām, problēmām.

5+ ekspertiem populārā Preiļu atpūtas objektā “Kaķu sēta” notika pasākums par Aivara Neibarta grāmatu “NAUdiena.rrr”, kur kopā ar bērniem tika lasīti un analizēti autora dzejoļi, apskatīta kaķu izstāde un izveidota grāmatzīme kaķa veidolā.

Izzinošs un aizraujošs pasākums par Trīnu Lānas grāmatu “Skeleta Juhana gaitas” 9+ ekspertiem notika sadarbībā ar Preiļu 1. pamatskolas skolotāju Dignu Prodnieci. Dalībniekiem tika dota iespēja pārbaudīt savu drosmi pieskaroties īstam skeletam. Pasākums pulcēja daudz interesentu.

Decembrī Jauniešu žūrijas 11+ eksperti meklēja mistiku Preiļu pilī. Tika demonstrēta 5D filma ar specefektiem un tika rīkotas spoku medības, kas izvērtās jaukā piedzīvojumā. Pasākuma īpašās mistiskās atmosfēras savaldzināti, drosmīgākie apņēmas atnākt vēlreiz pusnaktī cerībā pamanīt kādu spoku. Kopējā ekspertu darbošanās un rastais piedzīvojumu gars paliek dalībnieku atmiņās un gūst atzinīgu vērtējumu šādiem pasākumiem.

Preiļu GB “Bērnu un jauniešu žūrijas 2022” eksperti 2023. gada februāra sākumā muzikālās noskaņās noslēdza kārtējo lasīšanas veicināšanas programmas sezonu. Tika noskaidrots grāmatu kolekcijas vērtējums mūsu lasītāju vidū, atsaucot atmiņā stāstus, kas izdzīvoti grāmatās. Dažādus stāstus var izlasīt grāmatā, tos var izstāstīt arī ar mūzikas un dziesmas palīdzību, ko veiksmīgi nodemonstrēja pasākuma viesis, mūziķis, tautas mūzikas instrumentu meistars, latgalisko kultūrvērtību popularizētājs Gunārs Igaunis. Prieks par paveikto darbu un par saņemtajām balvām pārvērtās kopīgā dziedāšanā un muzicēšanā.

Nacionālās skaļās lasīšanas aktivitātēs tiek iesaistītas visi Preiļu novada skolu piekto klašu skolēni. Sekojot nolikuma noteikumiem, tiek organizētas visas konkursa kārtas, kā arī nodrošināta novada čempiona dalība Latvijas finālā Rīgā LNB. 2023. gadā šajā Nacionālās skaļās lasīšanas sacensībās piedalījās 105 novada skolēni. Preiļu reģionu finālā pārstāvēja skolniece Signija Pastare no Riebiņu vidusskolas.

Projekta “Grāmatu starts” “Pūcītes skolas” nodarbības norisinājās vienu sestdienu mēnesī no septembra līdz decembrim. Tajās mazie četrgadnieki ar vecākiem kopā darbojās radošajās darbnīcās, piedalījās aktivitātēs, pirms tam izlasot kolektīvi grāmatu. Šīs nodarbības rezultējās ar to, ka mazuļi paši aicina vecākus doties uz bibliotēku pēc grāmatām un kopā padarboties bērnu stūrītī. Šādā veidā tika veidotas kopējas lasīšanas un darbošanās tradīcijas ģimenē, kā arī veicināta lasītprasme un mīlestība uz grāmatu.

Lai bērnu un jauniešu vidū veicinātu grāmatu lasīšanu un interesi par latviešu autoru daiļdarbiem, BLN pārskata gadā ar VKKF atbalstu realizēja trīs projektus, kuru ietvaros tika noorganizētas kopā 23 tikšanās ar latviešu grāmatu autoriem: Luīzi Pastori, Agnesi Vanagu, Žaneti Lazdovsku, Lindu Nemieru, Daili Ozolu, Agnesi Pastari, Kao Vjetu Ngujenu, Rebeku Lukošus, Lauri Gundaru, Mariannu Lapiņu, Kārli Vērdiņu, Līvu Ozolu, Aivaru Eipuru (Eduardu Aivaru). Pasākumu apmeklētāji iepazīna autoru personības, viņu daiļradi, diskutēja, veica uzdevumus un piedalījās dažādās aktivitātēs. Šādi pasākumi rosina interesi par satikto autoru grāmatām, attīsta komunikācijas prasmes, iedvesmo un māca pašiem radoši darboties un sniedz padomus, kā to darīt. Pēc iepazīšanās klātienē ar rakstniekiem, bērni un jaunieši, skolotājas, arī bērnu vecāki vēlas izņemt satikto autoru grāmatas. Tas norāda, ka šādas tikšanās, sarunas arī turpmāk nepieciešamas kā motivācija nākt uz bibliotēku pēc attiecīgās literatūras.

Ik jaunajā mācību gadā ciemos uz bibliotēku tiek aicināti izglītības iestāžu pirmo klašu skolēni, kuriem pasākumā “Gribu būt lasītājs” un ”Grāmatu noslēpumi” tiek dota iespēja iepazīties tuvāk ar bibliotēkas piedāvājumiem un pakalpojumiem, pārrunājot bibliotēkas lietošanas noteikumus, veicot aktivitātes par grāmatu pasauli. Pārskata gadā bibliotēku apmeklēja Preiļu 1. pamatskolas četras pirmās klases un Preiļu 2. vidusskolas 1.klase.

PII “Pasaciņa” “Ezīšu”, “Kāpēcīšu”, “Kamenīšu”, “Pūcīšu” sagatavošanas grupu audzēkņi tika viesmīlīgi uzņemti BLN, lai vairāk uzzinātu par grāmatu pasauli, to atrašanās vietu un kārtību. Iepazīstot tuvāk bibliotekāra profesiju, bērni mācījās izsniegt, piekodēt, grāmatas, izpētīja mazāko un lielāko krājuma iespieddarbu. Zinātkārajiem mazajiem bibliotēkas apmeklētājiem bija iespēja pabūt arī deponitārijā, izmēģinot spēku plauktu pārbīdīšanā. Ar interesi un apbrīnu tika aplūkoti roboti, runājošā pildspalva, kā arī izspēlētas vairākas spēles un minētas mīklas.

Kā ikgadēja tradīcija BLN izveidojusies Valentīndienas pasākums. 10. februārī Preiļu 1. pamatskolas 3.a, 2.a. un 4.b klasei notika literārā stunda – radošā darbnīca “Mūsu mīļā sirsniņdiena”. Skolēni iepazīs ar izstādēm Preiļu GB, uzzināja, kas ir komplimenti un Valentīndiena, kopā tika lasītas un apskatītas grāmatas par visskaistākajām jūtām. Bērni veidoja apsveikumus Valentīndienā.

BLN Dzimtās valodas dienā Preiļu 1.pamatskolas 2.b, 3.d, 5.a, 5.c, 6.b klases skolēniem piedāvāja gūt šķipsniņu zināšanu un sajūtu par latgalisko. Kopā ar spēles “Čipierkstneits” autori Jolantu Keišu tika iepazīta spēle latgaliešu valodā, kurā iekļautas vērtības par Latgales kultūru, vēsturi un ģeogrāfiju. Izzinošie un atraktīvie uzdevumi aizrāva dalībniekus un spēle guva atzinīgu vērtējumu.

Ik pasakai ir laimīgas beigas. Ar zīmīgu devīzi “Lai labais vienmēr uzvar ļauno!”, atzīmējot Pasaku dienu, 28.februārī BLN aizritēja nodarbības “Arī es tur biju, medus miestiņš tur lija...” par ukraiņu pasakām Preiļu 1.pamatskolas 3.a, 3.b un 4.c klasei. Skolēni klausījās pasakas, paši tās lasīja, iepazīs galvenos varoņus, veica dažādus uzdevumus. Ar īpašu interesi un aizrautību bērni klausījās pasaku ukraiņu valodā, ko lasīja Svitlana Hladka, kas radusi patvērumu no kara mūsu pilsētā, kā arī uzzināja, kur var lasīt un klausīties pasakas.

31.martā BLN notika komandu kvests Preiļu 2. vidusskolas 10. klases audzēkņiem. Veicot uzdevumus, kuri slēpās kontrolpunktu QR kodos, jaunieši iepazīs tuvāk bibliotēkas pakalpojumu piedāvājumu un pārbaudīja savas zināšanas vēsturē, literatūrā, novadpētniecībā. Šķietami nogurdinoša nedēļas pēdējā darbadiena gan dalībniekiem, gan pasākuma organizatoriem izvērtās jaukā bibliotekārā piedzīvojumā. Arī Riebiņu vidusskolas septīto klašu audzēkņi, pārliecinājās, ka bibliotēka ir tā vieta, kur interesanti var būt ne tikai mazākajiem BLN apmeklētājiem, bet arī pusaudžiem un jauniešiem. 13. septembrī, alternatīvajā mācību dienā, skolēni vairāk iepazīs bagātīgo bibliotēkas piedāvājumu un, veicot uzdevumus, papildināja savas zināšanas, piedaloties līdzīgā kvestā.

Atzīmējot Starptautisko bērnu grāmatu dienu, BLN ciemojās dzejoļu grāmatas “Smaidiņi” autore Rasma Zariņa un Laura Melne, kas kopā ar mākslinieci Viviannu Mariu Stanislavsku izveidojusi pirmo komiksu bērniem latgaliešu valodā. Pasākuma apmeklētāji uzzināja par grāmatu tapšanu, klausījās dzeju, paši veidoja komiksu. Vislielāko pārsteigumu un prieku bērniem sagādāja sunītis, kurš ieradās ar “ķepu uzdevumu”.

Godinot dzejnieku Imantu Ziedoni, BLN darbinieces organizēja literāro pasākumu “Ziedonī Ziedoni sveicot”. Preiļu 1.pamatskolas 8.a klases audzēkņiem tika dota iespēja

prezentācijā ieklausīties šīs izcilās personības biogrāfijas lappusēs, viņa darbos un balss ierakstā. Pieminot vērtības, kas ir gājušas cauri visai dzejnieka dzīvei un viņa darbiem, skolēni dalījās pārdomās par savām dzīves svarīgākajām vērtībām un veica eksperimentu, kas liek izvērtēt, vai labāk ir dot vai ņemt.

BLN ar savu aktivitāšu piedāvājumu bērniem un jauniešiem kuplināja Preiļu pilsētas svētku norises.

Lai izbaudītu pēdējās vasaras dienas pirms mācībām, BLN kolektīvs aicināja skolēnus uz bibliotēku aplūkot izstādi ar Pepijas Garzeķes grāmatām 31 valodā un Pepijas garā izdraiskoties ballītē. Bērni kopā ar Pepiju sacentās kurpes mešanā, iešanā atmuguriski. Īsto zirgu Pepija bija atstājusi verandā, bet pajāt ar *hobby horsinga* zirdziņiem visi izmēģināja. Vai var lasīt ačgārni grāmatu, to arī dalībnieki pamēģināja. Vislielāko prieku sagādāja deja ar Pepijas cepuri un gardais pārsteigums, ko dāvināja kafejnīcas “Pampūkas” īpašniece Inese Martinkus.

15. septembrī Preiļu 1.pamatskolas 6.a klases skolēni ar entuziasmu centās sadraudzēties ar dzeju, jo parasti šis literatūras žanrs nav populārs attiecīgajā vecumposmā. Dzejas diena bija kā aicinājums izpausties radoši, jo skolēniem bija iespēja zīmēt dzejas tēlus, prezentēt dzejoļus un pat uz dažiem mirkliem kļūt par dzejniekiem, cenšoties izjust dzejas mākslas atskaņas un iedvesmoties no Ineses Zanderes talanta.

20. septembrī kopā ar Preiļu 1. pamatskolas 3.b klasi notika Inesei Zanderei un Dzejas dienām veltīts pasākums “Dzejas spēles”. Ar dažādu spēļu palīdzību skolēni iepazīna autores grāmatas, dzeju un atskaņas, dziedāja dziesmu, veidoja papīra lidmašīnas un piedalījās dažādās sportiskās aktivitātēs.

Preiļu GB BLN kārtējo sezonu tika organizēts lokālais vasaras lasīšanas konkurss 1.-9. klašu skolēniem “Krauklis iesaka izlasīt 2023” (dalībnieku skaits - 28). 15.septembrī čaklākie vasaras lasīšanas konkursa “Krauklis iesaka izlasīt - 2023” dalībnieki devās ekskursijā uz Augšdaugavas novadu. Iekļaujoties Dzejas dienu norisēs, bērni apmeklēja Raiņa māju Berķenelē. Daugavpils Inovāciju centrā visi cītīgi gatavoja raķetes, izmēģinot arī to palaišanu gaisā, iepazīna jaunāko tehnoloģiju iespējas dažādās aktivitātēs. Latgales zoodārzā aplūkoja tur mītošos dzīvniekus, uzzinot par tiem dažādus interesantus faktus. Dāvanas konkursa laureātiem sponsorēja grāmatu apgāds “Zvaigzne ABC”. Dalībnieki par centību lasīšanas konkursā saņēma diplomus un pateicības, kā arī cienastu no Preiļu GB.

2. un 3. oktobrī Preiļu 1. pamatskolas 6.a., 7.c, 8.a, 9.c klases skolēniem notika bibliotekārās nodarbības, kurās tika prezentēts literatūras piedāvājums pusaudžiem un jauniešiem. Zināšanas par latviešu rakstniekiem tika atsvaidzinātas, izspēlējot spēles par to daiļdarbiem. Gandarījumu sagādāja tas, ka ikvienā klasē bija skolēni, kas ieinteresējās vismaz par kādu grāmatu, ko tuvākajā laikā vēlētos izlasīt. Tika sasniegts mērķis - vairot lasītprieku!

Novembrī Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas rītausmas stundas lasījumi tika organizēti Preiļu 1.pamatskolas audzēkņiem. 4.d klases skolēni iepazīnās ar fragmentu no Astrīdas Lindgrēnes "Lennebergas Emīla ziemas grāmatas". Bērni aizrautīgi sekoja līdzī lasījumam par Emīla darbiem un nedarbiem, kā arī paši dalījās ar savām blēņām. Kopā tika noskaidroti latviešu seno mēnešu nosaukumi, minētas mīklas un pārrunātas Ziemassvētku tradīcijas. 5.c klases skolēni piedalījās fragmentu lasījumos no Marijas Parras grāmatas "Vārtsargs un jūra" par diviem labākajiem draugiem - Lēnu un Trilli, kā arī darbojās radoši, zīmējot komiksu un pārbaudot savas zināšanas par Ziemeļvalstīm konkursos un spēlēs. Šis pasākums apliecināja, ka ir svarīgi piedāvāt literāro materiālu tuvu un aktuālu jauniešu vecumam, iekļaujot pasākumā kādu aktivitāti, kas ļauj jauniešiem vairāk atraisīties un aktīvi iesaistīties pasākumā.

7.6. Sadarbība ar izglītības iestādēm

Liela nozīme bibliotēkas piedāvājumu programmai ir skolu kompetenču pieejai mācību saturā. Pedagogi ar saviem audzēkņiem vienmēr atsaucīgi iesaistās dažādos Preiļu GB piedāvātajos pasākumos un ir pateicīgi par iespēju dažādot mācību darba procesu ar bibliotēkas iesaisti, kas, savukārt, veicina rakstpratību un palīdz apgūt jaunas zināšanas un prasmes.

Veiksmīga sadarbība turpinās ar Preiļu novada izglītības iestādēm. Preiļu 1. pamatskolas un Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas latviešu valodas un literatūras skolotājas - Irēna Barone, Žanete Beča, Anda Anspaka, Silvija Kivko, Sanita Vaivode - labprāt savas mācību stundas apvieno ar pasākumiem Preiļu GB, dodot iespēju audzēkņiem klātienē iepazīt latviešu grāmatu autoru personības un viņu daiļdarbus, apmeklējot ar VKKF atbalstu īstenotās tikšanās. Aglonas vidusskolas, Riebiņu vidusskolas, Vārkavas pamatskolas skolotāji un audzēkņi atbalsta BLN VKKF projektu pasākumus.

BLN darbinieki gan bibliotēkā, gan izglītības iestādēs regulāri vada skolēniem literārās stundas, aicinot skolēnus līdzdarboties. Lai veicinātu lasīšanu un pievērstu uzmanību grāmatām un to nozīmi cilvēka attīstībā, visas sākumskolas klašu audzinātājas aktīvi atbalsta BLN piedāvātos pasākumus un ar skolēniem apmeklē bibliotēku, piedalās pasākumos un aktivitātēs.

Preiļu 2.vidusskolas skolotāja Nadežda Martinova ar 3. klases audzēkņiem BLN vizuālās mākslas stundā aplūkoja izstādes, veidoja radošos darbus ar 3D pildspalvām un izspēlēja spēles, kas trenē vizuālo atmiņu. 10. klases skolēni ar skolotāju Viju Daukšti piedalījās BLN kvestā.

Preiļu 1.pamatskolas ārpusstundu darba organizatore Ilze Broka allaž atbalsta pasākumu organizatorisko pusi, ko BLN rīko skolas telpās.

Riebiņu vidusskolas skolotāji labprāt ar savām audzināmajām klasēm apmeklē Preiļu GB alternatīvajās mācību dienās, izmantojot piedāvātos pakalpojumus. Bibliotēkā viesojās arī Rušonas pamatskolas, Feimaņu pamatskolas skolotāji ar saviem audzēkņiem.

Preiļu Brīvās skolu skolotāja Aija Vanaga bibliotēkā vadīja robotikas stundas, sadarbojoties ar ĢDAC vadītāju Inu Rusiņu. Tāpat cieša sadarbība izveidojusies ar PII "Pasaciņa" metodiķi Mariju Spūli un Vitu Anspoku, kā arī daudzām pirmsskolas skolotājām, organizējot tikšanās ar grāmatu autoriem, bērnu radošo darbu izstādes, Bērnu žūrijas grāmatu lasīšanas nodarbības, kā arī piedaloties viņu organizētajās vecāku sapulcēs.

Sadarbojoties ar Preiļu novada Bērnu un jauniešu centru, tās vadītāju Aiju Cauni un metodiķi Anitu Kolosovu, BLN darbojas robotikas un *LEGO* pulciņi, tika iegādātas arī *LEGO* pamatnes.

Divas bērnu un jauniešu radošo darbu izstādes tika noorganizētas ar Preiļu mūzikas un mākslas skolas un Daugavpils Saules skolas atbalstu.

Jaunākās paaudzes izglītošanā milzīgu lomu spēlē savstarpēja sadarbība un apvienošanās tandēmā, lai sasniegtu kopējos mērķus. Arī bibliotēkas piedāvājums bērniem un jauniešiem balstās uz šī vecumposma auditorijas īpatnībām, vajadzībām, interesēm balstītiem izglītojošiem, atpūtas un informācijas pakalpojumiem.

7.7. Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Preiļu GB BLN piedāvājumu un pasākumu klāsts tiek paplašināts, sadarbojoties ar citām Preiļu novada iestādēm un organizācijām.

Uzturot veiksmīgu un savstarpēji izdevīgu sadarbību ar citām novada bibliotēkām, pārskata gadā tika izmantoti SBA pakalpojumi. Tika pasūtītas 23 grāmatas, no tām 20 BJVŽ grāmatas, kas padarīja BJVŽ darbu aktīvāku sezonas sākumposmā, kamēr vēl sākotnēji nebija nodrošināts pietiekošs kolekcijas eksemplāru skaits. SBA uz citām bibliotēkām tika izsniegtas 53 grāmatas. 22. maijā bibliotēkā viesojās Rušonas pamatskolas "Lasītāju klubīš", bet pārskata periodā BLN apmeklēja arī lasītāji no citām bibliotēkām: Preiļu novada Rušonas bibliotēkas, Krāslavas novada Kastuļinas bibliotēkas.

Viduslatgales pārnovadu fonds bibliotēkā organizēja mākslas darbnīcu labdarībai radīto bērnu darbu izstādi, kuru koordinēja Irēna Suhodoļska.

“Kaķu sētas” saimniece Jeļena Puzaka labprāt piekrīt sadarbībai, organizējot pasākumus, vadot radošo darbnīcu meistarklases un kopā ar biedrības “Jaunie Spārni” vadītāju Inesi Jakoveli vasarā vienu dienu darbojoties ĢDAC ar dienas nometnes "Iz-krāso vasaru!" dalībniekiem.

BLN pasākumam “Ballīte Pepijas garā” Preiļu KC darbiniece Ināra Urča un PII “Pasaciņa” pedagoge Inga Laizāne vēlīgi izpalīdzēja ar tērpu un atribūtiem, savukārt, kafējnīcas “Pampūkas” īpašniece Inese Martinkus dāvināja gardumus ballītes noslēguma cienastam.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļlatgales iecirkņa Prevalenču grupas Preiļu nodaļas pārstāve Ilona Makejeva un Aelita Repša sadarbībā ar BLN organizēja akciju un divus pasākumus par bērnu drošību, piesaistot arī kinologus no Daugavpils.

Friziera meistarklasi pusaudžiem vadīja Karīna Gerasimova, sniedzot matu kopšanas un kārtošanas padomus.

Nozīmīga sadarbība ir ar bērnu vecākiem, kas mērķtiecīgi vērsta uz jaunākās paaudzes izglītošanu, attīstību un jaunu prasmju apgūšanu, rakstpratību, komunicējot vecāku sapulcēs, “Pūcītes skolā”, organizējot Robotikas un LEGO pulciņu darbu.

7.8. Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā

Preiļu GB BLN darbinieces 2023. gadā daudz laika veltīja pašizglītošanās pasākumiem, lai celtu profesionālo līmeni, kas varētu nodrošināt sekmīgu un kvalitatīvu bibliotekāro darbu ar bērniem un jauniešiem. Informācija, zināšanas un pieredze tiek nodota arī reģiona bibliotēku darbiniecēm.

Pārskata periodā tiešsaistē ir apgūtas ļoti dažādas izglītojošas kursu, konferenču, semināru, vebināru, lekciju un citu izglītojošu pasākumu tēmas.

Preiļu GB metodiķe Egija Gribuste un BLN ĢDAC vadītāja Ina Rusiņa no 2. līdz 7. oktobrim piedalījās Šauļu apriņķa Povila Višinska publiskās bibliotēkas rīkotajā Erasmus+ projektā “Dungeons and Librarians II: Quest for Gamified Reading Promotion in Youth” kopā ar bibliotēku speciālistiem no Lietuvas, Latvijas un Slovēnijas. Projekta mērķis bija iepazīstināt bibliotekārus, kuri strādā vai plāno strādāt ar jauniešiem, ar spēļošanas (gamification) teoriju un palīdzēt viņiem gūt nepieciešamās praktiskās iemaņas veiksmīgākai mūsdienīgu, daudzveidīgu lasīšanas veicināšanai u.c. pasākumu īstenošanai, kā arī projektu izstrādei nākotnē.

Apgūto mācību programmu klāsts ļaus labāk un kvalitatīvāk organizēt pasākumu norises, palīdzēs veidot modernāku un mūsdienīgāku publicitātes materiālu atspoguļošanu digitālajā vidē, motivēs ieviest jaunas idejas bibliotekārajās aktivitātēs, kas spēs piesaistīt bibliotēkas lietotājus.

BLN kolektīvs aktīvi piedalījās Preiļu GB organizētajos pieredzes apmaiņas braucienos, kuros tika bagātināta pieredze un labās prakses piemēri tiek izmantoti kā iedvesmas avots turpmākajā darbā ar bērnu un jauniešu auditoriju un viņu ģimenēm.

BLN darbinieki aktīvi piedalījās arī Jauniešu forumā, kur bija iespēja līdzdarboties ar pašiem jauniešiem, ieklausoties viņu domās, dzīves uztverē, vērtībās, kas palīdzēs labāk izprast bibliotekārajā darbā šo lietotāju auditoriju. Šie notikumi mums sniedza ne tikai iespēju dalīties ar savu pieredzi, bet arī paplašināt savu redzesloku, iegūt jaunas idejas un iedvesmoties.

7.9. Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Bibliotēku darba sfēra arvien paplašinās un kļūst dinamiskāka. Bibliotekāriem ir jābūt ļoti elastīgiem un mobiliem, lai spētu augt līdzī laimam un sekot līdzī jaunajām daudz un dažādo jomu tendencēm, kas ieplūst arī bibliotekārajā darbā.

Jaunākās paaudzes lietotāju vidū īpaši strauji pieaug tehnoloģiju ietekme un vēlme aprobežoties tikai ar vienu informācijas ieguves avotu – internetu viedierīcēs, kas izgaismo vienu no galvenajiem zemās lasītprasmes līmeņa iemesliem. Preiļu GB regulāri un intensīvi darbojas, organizējot pakalpojumus un aktivitātes, lai vērstu bērnu un jauniešu uzmanību uz lasīšanas nozīmi jebkura cilvēka attīstībā, dzīves kvalitātes uzlabošanā, problēmu risināšanā utt.. Neskatoties uz to, ka bērni un jaunieši bibliotēkā labprātāk izmanto piedāvātās atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespējas, tomēr BLN darbā tiks vērsta vēl pastiprinātāka virzība pasākumu un aktivitāšu organizēšanā, lai sadarbībā ar izglītības iestādēm un ģimenēm ar savu ieguldījumu paaugstinātu rakstpratības līmeni.

Jau vairākus gadus skolēnu zemās lasītvēlmes dēļ skolās ieteicamās literatūras lasīšana pastāv tikai jaunāko klašu vidū, tādēļ lielāks lasītāju skaits attiecīgi ir šajā vecumposmā. Apzinoties, ka uzdevums nebūs vienkāršs, tiks meklētas iespējas mudināt lasīt arī pusaudžus un jauniešus.

Mūsdienās bibliotēkas nozīme un bibliotekāra funkcijas piedzīvo pārmaiņas, kļūstot arī par emocionālās labklājības ostu ļoti daudziem bērniem. Saskaņoties ar dažādām bērnu uzvedības problēmām, var secināt, ka vecāku aizņemtības dēļ, tiem pietrūkst elementāras uzmanības, mīlestības, pat ārēji šķietami normālās vidusmēra ģimenēs, ne tikai sociāli nelabvēlīgo ģimeņu vidū. Ir jūtama bērniem īpaši nepieciešamā un viņiem tik svarīgā ciešā sadarbība ar bibliotekāru, kurā ietilpst gan saruna, gan pozitīvs novērtējums par radošajām darbnīcām un citiem pasākumiem, gan arī mierīga komunikācija par vienkāršām ikdienas

gaitām un problēmsituācijām. Dažkārt bibliotēkas darbiniekam ir jākļūst par bērna uzticēšanās personu, veidojot sirdssiltu dialogu ar viņu. Secinām, ka bibliotēka kļūst par psiholoģiski nozīmīgu mikrovidi bērniem un jauniešiem. Tā kā no četriem BLN darbiniekiem trijiem ir arī pedagoģiskā izglītība, un zināšanas tiek papildinātasursos un apmācībās arī šajā jomā, tad psiholoģiskais mikroklimats nodaļā tiek profesionāli veidots pozitīvs.

Šobrīd ir ļoti daudz augsti kvalificētu speciālistu, ko BLN vēlētos paaicināt aktuālu tēmu risināšanai kā vieslektoros gan pusaudžu un jauniešu, gan viņu vecāku auditorijai, ko pietiekamā apmērā nevar finansēt no bibliotēkas budžeta. Iespēju robežās tiks meklētas iespējas gūt finansiālu atbalstu šīs idejas realizēšanai.

Joprojām nav izdevies uzlabot rotaļu stūrīti mazākajiem bibliotēkas apmeklētājiem. Pārskata gadā pieaicinātais interjera dizainers neguva BLN darbinieku atzinību, tādējādi atstājot šo problēmu neatrisinātu. Šis jautājums tiks aktualizēts, lai rastu modernu, drošu, funkcionālu risinājumu.

Bibliotēka ir ne tikai vieta, kur satikties, bet arī vide, kur bērni var lietderīgi pavadīt laiku kopā ar līdzīgi domājošiem vienaudžiem, komunicējot, mācoties saskarsmes kultūru.

8.NOVADPĒTNIECĪBAS DARBS

8.1. Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

Aizvadītā gada novadpētniecības darba tendences:

- Sistemātiski tika komplektēts, veidots un uzturēts pilnvērtīgs un ilgtspējīgs novadpētniecības krājums.
- Korekti izveidotas un regulāri aktualizētas novadpētniecības datu bāzes un digitālās kolekcijas bija labs palīgs lokālās kultūrvides mantojuma popularizēšanā.
- Kvalitatīvi izzināt interesējošas tēmas lietotājiem palīdzēja strukturēti informācijas resursi; gan tematiskajās mapēs uzkrātie materiāli, gan digitālajā vidē radītie, gan klātienē, gan attālināti pieejamie.
- Tika uzturēta lietišķu kontaktu sazobe ar sadarbības partneriem, vēstures pētniekiem un atmiņas institūcijām.
- Ir izstrādāta Preiļu GB novadpētniecības darba koncepcija 2024-2028, ar definētiem novadpētniecības darba mērķiem un uzdevumiem, noteiktiem prioritāriem virzieniem un nepieciešamiem resursiem darba veikšanai.

Ņemot vērā, ka 2021. gadā Preiļu novadam administratīvi teritoriālās reformas rezultātā pievienojās tikai Aglonas pagasts, bet pārējie (Kastuļinas, Grāveru un Šķeltovas pagasti) atgriezās Krāslavas novadā, arī līdzšinējais novadpētniecības krājuma saturs vairs neatbilda reālajam Preiļu novada teritorijā esošajam kultūras mantojumam. Tāpēc 134 tematiskās un personāliju mapes tika pārvietotas uz krātuvi, no analītikas datu bāzes bija dzēsti 326 ieraksti, no novadnieku enciklopēdijas izņemtas ziņas par 205 personām. Šīs izmaiņas atspoguļojas arī novadpētniecības gada kopējos statistikas rādītājos, kuri tāpēc ir samazinājušies.

Novadpētniecības materiālu apstrāde, MARC aprakstu veidošana no iespieddarbiem, darbs ar autoritatīvajiem ierakstiem, anotāciju pievienošana bibliogrāfiskajiem ierakstiem ir ikdienas novadpētniecības darba process. Arī BIS ALISE elektroniskā novadpētniecības datu bāze, kas ir viens no vecākajiem un lielākajiem lokālajiem informācijas resursiem bibliotēkā, tiek regulāri papildināta ar jauniem analītikas ierakstiem no reģionālās preses izdevumiem („Vietējā Latgales Avīze”, „Latgales Laiks”, „Preiļu Novada Vēstis”) un pārējiem bibliotēkā abonētajiem žurnāliem un laikrakstiem. 2023. gadā jaunizveidoto analītisko ierakstu skaits no iespieddarbiem bija 328 vienības, taču, ņemot vērā iepriekš minēto par dzēstajiem ierakstiem, to kopējais skaits datubāzē, salīdzinot ar 2022. gadu palielinājies tikai par 3 vienībām un uzrāda 40313 ierakstus.

Arī elektroniskajā novadnieku enciklopēdijā pamanāmas skaitliskas izmaiņas. Tagad tajā apkopotas ziņas tikai par patreizējā Preiļu novada ļaudīm, atpazīstamām personībām, kuru talantus un sasniegumus visdažādākajās jomās un profesijās novērtējusi sabiedrība. Ievērojot Vispārīgo datu aizsardzības regulu un Fizisko personu datu apstrādes likumu, aizvadītajā gadā datubāze papildināta ar 21 jaunu ierakstu. Uz 2022. gada 31. janvāri enciklopēdijā iekļauto personāliju skaits bija 892.

8.2. Novadpētniecības krājums

Komplektēšana, ietverto materiālu veidi

8.2.1. att. Atsevišķi izdevumi, kuriem būs savs lasītāju loks un novadpētnieku mērķauditorija

Sistemātiski vāktā un komplektētā novadpētniecības krājuma vērtība ir kvalitatīvas kultūrvēsturiska satura grāmatas, attēlizdevumi, dokumenti, periodiskie izdevumi, fotogrāfijas, kartes, notis, skaņu un video ieraksti. Komplektēšanas notiek, koncentrējoties uz saturu, kā galveno kritēriju, bez izdošanas laika vai valodas ierobežojumiem. BIS ALISE uzrāda, ka aizvadītajā gadā novadpētniecības krājums papildināts ar 33 jauniem

izdevumiem, kuru iegāde izmaksāja 156,75 EUR. Tie galvenokārt ir novadnieku dzejas un prozas autordarbi, kā arī grāmatas dažādās zinātņu nozarēs.

Preiļu GB rīkotā skolēnu patriotiskās dzejas konkursa “Miera vēstis Latvijai” darbi ir apkopoti tāda paša nosaukuma dzejoļu krājumā. Tas ir pēc kārtas otrais skolēnu radošo izpausmju un talantu kopdarbs, kā mērķis ir stiprināt jauniešu patriotismu un piederības sajūtu savai valstij.

Vēl viens literāro darbu krājums, ko vērts pieminēt, ir jaunrades un ilustrāciju konkursa laureātu redzējums par tēmu “Lobi dorbi var byut leli un mozi (Naaizmērstule).” Latgales lauku skolu jaunrades konkursa laureātu latgaliski rakstītie darbi uzrunā un mudina veicināt lokālo patriotismu, rūpēties par vietējās kopienas identitāti, popularizēt Latgali, latgaliešu valodu, godināt latgaliešu dzejnieci un bērnu rakstnieci Naaizmērstuli (īst. v. Rozālija Tabine).

E. Visocka: „Es visu dzīvi uztveru krāsās. Patīk daudzveidība, spilgtums, ekstravagance, saskatu skaistumu visur, kur esmu. Pricīgus mirkļus krāju kā pērles un rotājos ar spožām krellēm.” Acīmredzot, tieši tāpēc, autore pirmajam dzejas krājumam devusi nosaukumu „Krāsainās krelles”.

Novadniece D. Dudarjonoka raksta dzeju latgaliski un latviski. Debijas krājuma „Ups, kūki i mes” atslēgvārdi - upe, koki un mēs, sasaucas ar dzejas tēmu galvenajiem motīviem: daba, mīlestība un mēs paši.

Pērn, ceriņu laikā dienasgaismu ieraudzīja novadnieces Lauras Kampānes otrais dzejoļu un fotogrāfiju krājums „nebūs”. Runājot par savas daiļrades iedvesmas avotu, jaunā dzejniece atbild: „Grāmatas rakstīšana bija mana terapija, kuras laikā es savā veidā izdzīvoju savu pieaugšanu, cīnoties ar saviem iekšējiem dēmoni, bailēm un pagātni. Mani iedvesmo cilvēki, sajūtas un notikumi, - reizēm bezgala skaisti, reizēm līdz asarām smeldzīgi.”

„Viņa priecē ar fotostāstiem par Preiļu rudens elpu, ko var sajūst katrā pilsētas kvadrātmetrā, ūdens lāsē un debesu rakstos...Tā elpa vēl ir silta, jo rudens svārkos ir iekērusies nebēdne vasara, tērpusies zaļkrāšņā kleitā...Daži fotostāsti atgādina pastaigu uz pirkstgaliem, redzot un sajūtot lielu brīnumu...” Tā žurnāliste E. T. Jonāne tēlaini raksturo Ievas Babres fotoalbumā „Sajūti Preiļus” fiksētos dabas skatus.

Valstī lielākās siera ražotnes attīstības vēsture un panākumu stāsts atspoguļoti uzņēmuma A/S „Preiļu siers” 50 gadu jubilejai veltītajā grāmatā „Piena ceļš. Izaugsmes ceļš”.

Papildinājums arī mūzikas literatūras plauktā. Ar krāšņo un bagāto dziesmu pūru iepazīstina A. Zarembas – Krīgeres savākto un apkopoto latgalešu dziesmu tekstu krājums „Pa dziesmas pēdām Ziemeļlatgalē”.

Novadnieka V. Atāla dziesmu grāmatā apkopotas 55 zināmas, iemīļotas un arī mazāk dzirdētas melodijas gan ar paša dzejnieka, gan Egīla Bāra, Imanta Ziedoņa un Gabriēlas Mistrālas vārdiem.

Vēsturisko parku apsaimniekošanas rokasgrāmatā muižu īpašnieki, ainavu un apzaļumošanas speciālisti, parku apsaimniekošanas darbinieki un arī apmeklētāji var atrast informāciju par to, kā uzlabot bioloģiskās daudzveidības stāvokli vēsturiskajos muižu parkos, nekaitējot kultūras mantojuma vērtībām, vienlaikus palielinot teritorijas ekoloģisko, estētisko vērtību un pievilcību.

Arī novadpētniecības tematiskās un personāliju mapes, kas skaitliskā apjoma ziņā veido krājuma lielāko daļu, sistemātiski tiek papildinātas ar laikrakstu, seriālizdevumu rakstiem vai monogrāfiju fragmentu kopijām, periodiski tiek pārgrupētas, izdalot vai apvienojot atsevišķas tēmas. Mapes noder ikdienas uzziņu sniegšanas darbā un kalpo kā būtisks informatīvs resurss lokālās kultūrvēstures izpētes procesā.

Kāds papīru sainis ar pagājušā gadsimta septiņdesmito gadu statistikas datiem, darba plāniem un atskaitēm, sen piemirsts bija glabājies bibliotēkas krātuves attālākā plauktā. Pārlapojot šos dokumentus, veidojas priekšstats par bibliotēku darba specifiku, kas bija pilnībā pakļauta tā laika politiskās ideoloģijas ietekmei. Taču, „atsijājot graudus no pelavām”, paveras iespēja iegūt arī noderīgu informāciju, ko var izmantot Preiļu reģiona bibliotēku vēstures izpētei, jo materiāli atspoguļo ziņas par apkalpojamā mikrorajona teritoriālo aptvērumu, apdzīvoto vietu vēsturiskajiem nosaukumiem un iedzīvotāju skaitu, kā arī palīdz fiksēt laiku, kad mainījies bibliotēkas nosaukums vai tās vadītājs. Turpmāk šie materiāli glabāsies attiecīgās pagasta bibliotēkas tematiskajā mapē.

Noziedzīgais Krievijas iebrukums caur Ukrainas civiliedzīvotāju skaudrajiem stāstiem atbalsojas arī Preiļu novadā. Vietējās preses intervijās bēgļi, kuri raduši patvērumu pie mums, stāsta par kara šausmām savā dzimtenē. Daudz arī ziņu par novada iedzīvotāju nesavtīgo atbalstu un ziedojumu vākšanu frontes vajadzībām Ukrainā. Šo publikāciju ir tik daudz, ka ir izveidojusies vēl viena jauna publikāciju kopa (tematiskā mape) novadpētniecības krājumā.

Arī aizvadītajā gadā BIS ALISE turpinājās gan jaunu novadpētniecības mapju reģistrēšana, gan esošo ierakstu rediģēšana: (izveidoti 48 jauni nosaukumi, pievienoti – 55 eksemplāri, sasniedzot kopējo mapju skaitu - 1220). Personāliju mapēs apkopotas ziņas par 1895 novadniekiem, sagatavoti 11 jauni mapju satura rādītāji.

Kā jau tas nereti gadās, pievērsoties vienas konkrētas tēmas izpētei vai faktu pārbaudei, negaidīti atklājas papildus informācija, kas šo procesu novirza nedaudz citā, paralēlā gultnē. Lūk, neliels pieredzes stāsts.

„Juglaiņi”, par kuriem līdz pagājušajai vasarai neko nezināju, ir nelielas lauku mājas gleznainajā Aglonas pievārtē. Uzņemt tūristu grupas šeit gan nav ikdienišķa prakse, tomēr itin bieži tur ierodas tāli un sveši ciemiņi, dažādās valodās runājoši ļaudis, kuri nealkst baudīt Eiropas līmeņa servisu un ērtības, viņus nevilina arī mūsu tradicionālais atpūtas veids – ugunskurs pie ezera, karstas desiņas, alus un dārdoša mūzika. Šeit tiek koptas un uzturētas citas vērtības – nepārveidotas un nepielāgotas senās tradīcijas, pilnīga saskaņa ar dabu, garīgi spēcinošas nodarbes. Mājas robežas sargā saimnieces rokām darināti mazi koka vīriņi, sapņu tiltiņi un pelēkie laukakmeņi ar savādām zīmēm, kuriem ir savs stāsts, vēstījums un leģendas. Cik vien spēdami, mājas saimnieki izvairās no reklāmas un preses uzmanības. Droši vien, tieši tāpēc, sākotnējais apciemojuma mērķis – tikties ar šobrīd ārzemēs dzīvojošo novadnieci, mūziķi Dagniju Greižu, iztaujāt viņu par radošajiem sasniegumiem, plāniem un iecerēm, īsti nesanāca. Ar neviltotu: “Nav jau nekā tik īpaša par sevi ko stāstīt”, saruna neuzkrītoši tika novirzīta galvenokārt par un ap dzimtas mājām “Juglaiņi”, mammas Valentīnas neizsīkstošo fantāzijas

8.2.2. att. „Juglaiņu” akmeņiem katram savs izcelsmes stāsts un misija

un enerģijas lidojumu. Neraugoties uz to, ka neizdevās cerētais bagātīgi papildināt informāciju par mūziķi un starptautisko attiecību speciālisti Dagniju, pievienotā vērtība bija ik uz soļa sajūtama. Greižu ģimenes pārlicība par to, ka vienkāršība, labestība, mūzika un ģimeniskums ir harmoniskas dzīves pamatu pamats. Un bibliotēkas novadpētniecības krājumā tagad ir daudz fotogrāfiju, kuras ilustrē stāstu par „Juglaiņos” gūtajiem iespaidiem.

Krājuma organizēšana un glabāšana

Fiziskie iespieddarbi un citu formu materiāli (fotogrāfijas, kartes, nošu izdevumi, skaņuplates, videoieraksti), kas saturiski saistīti ar lokālo kultūrvēsturi un vietējo kopienу, veido daudzpusīgu, izziņoša satura novadpētniecības krājumu. Liela rūpe ir par to, lai tas maksimāli tiktu saudzēts no nozaudēšanas un bojājumu riskiem, jo krājumā ir izdevumi, kuri ir tikai vienā eksemplārā un kurus vairs nav iespējams aizstāt. Ir jādomā, kā rīkoties, situācijā, ja grāmata vairs nav atgūstama no negodprātīga lasītāja. Lai resursiem būtu nodrošināta ilgstoša saglabāšana, krājums izvietots plašā novadpētniecības lasītavas telpā, digitalizētie materiāli tiek uzkrāti arī ārējā atmiņas diskā. Lietotāju rīcībā ir dators, kas nodrošina piekļuvi elektroniskajiem novadpētniecības resursiem, tai skaitā lokālajām digitālajām kolekcijām.

Digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana

Tehnoloģiju laikmetā, kad valda informācijas pārpilnība, bibliotēka savu lietotāju intereses liek kā vienu no sava darba stūrakmeņiem, cenšas nodrošināt informatīvo telpu ar, unikālu, pārbaudītu un noderīgu novadpētniecības saturu. Lai droši un ar pārlicību meklētu ceļu pie sava lietotāja, būtiska loma ir informācijas pieejamībai arī digitālā vidē. Novadpētniecības krājuma digitalizācija ir lielisks potenciāls, kas ne vien vēsturiskus

dokumentus pārvērš digitālā formā, bet arī nodrošina ilgstošu pieejamību tām vērtībām, kas tiek radītas šodien un rīt jau būs vēstures notikums.

Latvijas digitālajā kultūras kartē varam pievienot statistiku par pērn sagatavotām 3 jaunām tiešsaistē pieejamām digitālajām kolekcijām.

Līdz ar mazo lauku skolu slēgšanu, pārtrūkst tas gadsimtu senais vēstures posms kāda pagasta dzīvē, ko vienmēr ir uzturējusi skolas klātbūtne. Arī Preiļu novada Silajāņu un Sīļukalna pamatskolas nu ir slēgtas. Gara un interesanta to pastāvēšanas vēsture laika gaitā tika atspoguļota preses slejās, ziņu portālos un fotogrāfijās. Video vai skaņas faili ar saistošu un vērtīgu papildinformāciju, īsa vēsturiska anotācija par skolas vēsturi un atmiņu stāstu liecības apkopotas un pievienotas bibliotēkas digitālajai kolekcijai.

Gluži kā cilvēkam, arī katrai celtni ir savs liktenis. Veco rūpnīcu un fabriku korpusi, kuros vairs nenotiek ražošana un ēkas kļūst neapsaimniekotas, pamazām iet bojā vai tiek pielāgotas citiem mērķiem. Tā notika arī ar Preiļu cietes fabriku, kas savulaik ražoja iecienītās konfektes „Gotiņa”, kartupeļu čipsus, limonādi, sulas, šerbetu un citu saldo produkciju. Informācija par 42 darbības gadiem, kas rūpnīcai bija gan uzplaukuma, gan norieta laiks, tagad ir apkopota un izmantojama kā digitālā kolekcija.

Datubāzei „Digitalizētie Preiļu reģiona laikraksti” pērn tika pievienoti avīzes „Novadnieks” 13 gadu komplekti (2004 – 2016), jeb vēl 384 e-vidē pieejami un lasāmi laikraksta numuri. Papildinātas un rediģētas tika 3 lokālās digitālās kolekcijas.

Krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības novērtējums

Lai ikviens kopienas loceklis justos piederīgs mūsu novadam, izkoptu latgalisko identitāti, viņam ir jānodrošina labiem kvalitātes kritērijiem atbilstoša, profesionāla līmeņa informācija, kas spēj piesaistīt uzmanību un palīdz izzināt gan vēsturiskas, gan šodienas laikmetu un novadu raksturojošas tēmas. Tāpēc tiek ieguldīts darbs, lai novadpētniecības krājums būtu saturā bagāts un daudzveidīgs, nepārtraukti papildināts ar jauniem iespaiddarbiem un digitālajiem resursiem.

Krājuma izmantojums

Absolūti visa sabiedrība, protams, nekad nebūs novadpētniecības entuziasti un šīs informācijas lietotāji, taču ar radošu pieeju, interesantām un uzrunājoša satura izstādēm, digitālām kolekcijām vai pasākumiem var izdoties piesaistīt kopienas uzmanību un interesi. Izmantojot bibliotēkas piedāvātos novadpētniecības resursus, lokālās kultūrvēstures entuziasti, skolu audzēkņi, studenti un ikviens, kuram saistoša un interesanta šķiet novada vēsture, kultūras daudzveidība un valodas savdabība, var papildināt savas zināšanas un gūt plašāku ieskatu par attiecīgo jomu. Novadpētniecības resursi tiek izmantoti sniedzot uzziņas un konsultācijas, organizējot izstādes un tematiskos pasākumus. Aizvadītajā gadā šiem nolūkiem izmantotas 226 tematiskās un personāliju mapes.

Novadpētniecības krājumam piesaistot laikrakstu publikāciju datubāzes, pērn, kopā ar publiskās grupas „Dzintas detektīvs” dalībnieci presē meklējām ziņas par Moniku Plivdu, tāpat tika šķetināti arī zudušie pavedieni no kupli sazarujošā Gavaru dzintas koka. Stāstnieku festivāla dalībiece vēlējas apzināt senās talku tradīcijas Latgalē, savukārt, Dziesmu svētku kontekstā aktuāla bija detalizēta informācija par novada tautastērpiem. Tika pētīti ziņu avoti

par katoļu baznīcu ērģelēm, Tautas Frontes Preiļu nodaļu, vecticībnieku sadzīves tradīcijām u.c. tēmas.

Pilsētu ielas savu nosaukumu iegūst tajā laikā, kad tās tiek izveidotas, un ir gluži kā savdabīgs kods, kurš vēsta par kopienai svarīgiem notikumiem un nozīmīgām personībām.

8.2.3. att. Preiļu 1. pamatskolas audzēkņi aktīvi darbojas novadpētniecības lasītavā

Laika gaitā nosaukumi var tikt arī vairākkārt mainīti, vai gluži pretēji – ilgi turpina "dzīvot" ar sākotnēji doto vārdu. Nosaukumi bieži ir saistīti ar ielu funkcionālo nozīmi: (Tirgus laukums, Mehanizatoru iela, Celtnieku iela), vai norāda virzienu uz lielajām pilsētām (Rēzeknes iela, Daugavpils iela, Rīgas iela). Kāpēc ielu nosaukumi tiek mainīti? Kāpēc ielai, uz kuras es dzīvoju, dots A. Paulāna vārds?

Uz šim un citiem jautājumiem par pilsētas ielām klātienē

nodarbībās atbildes meklēja Preiļu 1. pamatskolas audzēkņi. Ar aizrautību un lielu interesi tika izmēģināta arī jaunā interaktīvā spēle „Preiļu ielas”.

Intelektuālās spēles lieliski vingrina atmiņu un domāšanu, noder tematisku pasākumu dažādošanai gan bērnu, gan pieaugušo auditorijai. Grāmatu draugu klubiņa pasākumam pērn tika izveidotas 3 jaunas spēles, kuru uzdevumi saistīti ar mūsu novadnieku literāro darbību.

Lai novadniekiem izteiktu cieņu par paveikto darbu, novērtētu panākumus, suminātu jubilejās vai atceres dienās, novadpētniecības lasītavā gada garumā tika veidots veltījumiestāžu cikls.

Planšetizstādes „Latviešu grāmatai 500” ekspozīcija tika papildināta ar vizuālu informāciju par A. Rancāna un LLKK „Jasmuiža” izdevniecībā izdotajām latgaliešu autoru grāmatām.

Atmodas sākumā – 80. gadu beigās, Latvijas Lauku kultūras komplekss „Jasmuiža” laida klajā 8 latgaliešu autoru dzejoļu un prozas izdevumus, kuru

redaktors un ilustrāciju autors bija Antons Rancāns. Vēlāk, 1994. gadā viņš Preiļos nodibināja savu izdevniecību, kura izdeva informatīvā satura bagātas gadagrāmatas: Preiļu novada un Preiļu – Līvānu novada kalendārus. Tajos bija apkopoti materiāli par Preiļu rajona kultūrvēsturi, dažādu jomu speciālistu publikācijas, praktiski padomi un literārie darbi.

Savas pastāvēšanas laikā A. Rancāna izdevniecība sagatavoja un laida klajā 16 grāmatas.

8.3. Novadpētniecības darba popularizēšana

Lietotājiem labi pamanāmā vietā – bibliotēkas tīmekļvietnes galvenās lapas sadaļā Novadpētniecība, ikvienam interesentam tiek piedāvāta izsmelīga informācija par Preiļu GB veidotajām novadpētniecības datubāzēm un digitālajām kolekcijām, sniedz priekšstatu par šeit apkopotajām atvērta piekļuves tīmekļa vietnēm, par informatīvās vides daudzveidību un resursu izmantošanas iespējām. Arī bibliotēkas gada pārskati (publiski pieejami mājaslapā), atspoguļo galvenos izpētes un informācijas apkopošanas virzienus novadpētniecībā, novērtē iesaisti sadarbības projektos, tematisko pasākumu un izstāžu organizēšanā.

Kā aktuālu norišu atspoguļotājs un novadpētniecības resursu popularizēšanas vide darbojas sociālās tīmekļa vietnes. Rubrikās „Mūsu novadnieki. Par viņiem raksta” un „Preiļu novads preses slejās” Facebook platformā samērā regulāri tiek ievietoti publikāciju fragmenti no centrālajiem preses izdevumiem. Lai raisītu interesi un uzturētu vēlmi izlasīt visu rakstu, lasītājs tiek aicināts iegriezties bibliotēkā.

Godinot savu vecāku, bijušo Preiļu pamatskolas skolotāju Grīnmaņu piemiņu, viņu meitas ir nodibinājušas ziedojumu stipendiju, ko piešķir studentiem no J. Eglīša Valsts ģimnāzijas. Aizvadītajā gadā, viens no stipendiātiem, devās ciemos pie mecenātes uz Austrāliju, un kā dāvanu no Preiļiem aizveda mūsu bibliotēkas izdotos skolēnu patriotiskās dzejas konkursa dzejoļu krājumus.

8.4. Sadarbība novadpētniecības jomā

Darbojoties kopā, vienmēr var paveikt vairāk un labāk, jo sadarbībā ir spēks un varēšana, tās nevar būt par daudz, tā vienmēr sekmē kopīgu iniciatīvu attīstīšanu un īstenošanu. Lietišķi kontakti, ilggadējas, ciešas sadarbības un atbalsta saites daudzu gadu garumā turpinās ar novada muzejiem, publiskajām bibliotēkām, biedrībām, organizācijām, novadpētniecības entuziastiem un vietējo kopienu. Savstarpēji sadarbojoties, papildinoties un koordinējoties, efektīvāka kļūst novadpētniecības resursu pārvaldīšana, uzlabojas kvalitatīvu un daudzveidīgu pakalpojumu klāsts. Iedzīvotāji, īpaši seniori, ir atsaucīgi uzticot digitalizēšanai senas fotogrāfijas, labprāt sadarbojas un apmeklē bibliotēkas rīkotos pasākumus.

Izstādes un pasākumi:

Latvijas Nacionālās bibliotēkas industriālā mantojuma digitālajai kolekcijai pērn tika nosūtīts vēsturiskais apraksts un digitalizēti materiāli par bijušo Preiļu lina fabriku, savukārt no Sīļukalna pagasta bibliotēkas mēs saņēmām izsmelīgu informāciju un fotogrāfiju kopijas par vietējo pamatskolu, kas ļoti noderēja veidojot jauno digitālo kolekciju.

Kontaktu veidošana ar citos Latvijas reģionos un ārzemēs dzīvojošiem novadniekiem, sadarbība un konsultatīvais darbs ar Preiļu novada pagastu bibliotēku darbiniekiem, informācijas un jaunas pieredzes apmaiņa ar novada kultūrvēstures pētniekiem vienmēr novadpētniecības krājumu papildina ar vērtīgiem materiāliem un informāciju.

Novērtējam un sakām paldies lieliskajām novada māksliniecēm, kuras pērn neatteica līdzdalību bibliotēkas izstāžu organizēšanā.

8.2.4. att. Ieva Babre

Vija Stupāne glezno dabu, ziedus, ir noskaņu māksliniece. Līdzko daba uzdzied, tas atspoguļojas arī gleznās. Laikā, kad izstāde tika atklāta, bija visskaistākais ziedēšanas laiks, kas paņēma mākslinieci savā varā, ābeļziedi puteņo, pļavas sāk noslēpumaini ziedēt, ik dienas ir jātver mirklis, lai nenokavētu to radīšanas brīdi. Un tā top gleznas- no mirkļu lāsītēm savērtas...

8.2.5. att. Gitas Palmas izstādes atklāšana

lielā mērā noteica un ietekmēja viņas ikdienas dzīvi. Vērojot vagonus, viņa iemācījās tos saskatīt, pēc vilcienu pienākšanas laika precīzi zināja cik ir pulkstenis.

Vairākas reizes gadā bibliotēkas apmeklētājus priecē saistoša satura izstādes no Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeja krājuma.

Šoreiz tā bija interaktīva, pārvietojama ekspozīcija, kas veltīta Preiļu novadā dzimušā filozofa, mākslas zinātnieka Pētera Zeiles kultūrvēsturiskajam mantojumam. Lielas koka grāmatas formā veidotā ekspozīcija ar daudzām durtiņām un atvilktnēm, kurās izvietotas izzinošas spēles bērniem, un plaukts ar grāmatām no novadnieka bibliotēkas, bija oriģināls formāts, kas piesaistīja apmeklētāju uzmanību.

8.5. Jauninājumi novadpētniecības darbā

Katrs gads iezīmē jaunas tendences, virzienus un izaicinājumus, liek mobilizēt idejas, lai realizētu plānotos darbus. Aizvadītajā gadā galvenais akcents tika likts uz novadpētniecības krājuma pārkārtošanu, atbilstoši pašreizējam Preiļu novada administratīvajā teritorijā esošajam

7. februārī, mūsu pilsētas dzimšanas dienas un skaistas jubilejas priekšvakarā, bibliotēkas izstāžu zālē sirsnīgā atmosfērā tika atklāta Ievas Babres pirmā fotogrāfiju personālizstāde "Sajūti Preiļus". Sakot ievadvārdus, autore novēlēja ikvienam fotocienītājam rast prieku un iedvesmu ceļojumam Preiļu parkā, pamanīt skaisto, saglabāt mieru sevī un pasaulē.

Gita Palma – vilcienu meitene. Kāpēc vilcieni?

Māksliniece saka, ka viņai dzelzceļi ir tikpat neatņemama dzīves sastāvdaļa kā gleznošana, jo bērnībā, dzīvojot 50 m attālumā no dzelzceļa, vilcieni

kultūras mantojumam, dabas resursiem un citām nozīmīgām kopienas vērtībām. Atbilstoši izmaiņām krājumā, tika rediģētas datu bāzes, nopietns darbs bija ieguldīts novadpētniecības darba koncepcijas 2024-2028 izstrādē.

8.6. Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

Iet gadsimti, mainās pasaule, pilnveidojas tehnoloģijas, parādās jaunas informācijas fiksēšanas un pārraides formas, bet līdztekus tam, aktuāls ir jautājums, kā lokālās kultūrvides dokumentus, it īpaši tas attiecas uz fotogrāfijām, iekļaut novadpētniecības krājumā, pievienojot maksimāli pilnīgu informāciju par konkrētu attēlu vai iespaiddarbu. Sarežģīti ir ar senajām fotogrāfijām, kuras nereti ir bez norādēm un papildus informācijas par vietu, laiku un attēlā redzamajiem cilvēkiem. Arī iestāžu tīmekļvietņu fotogalerijās bieži vien trūkst apraksta, nav norādīti fotogrāfa un pasākuma dalībnieku vārdi.

Digitālo kolekciju skaits katru gadu tiek papildināts ar jauniem tiešsaistes resursiem, taču līdz šim nav atrisināts to izmantošanas uzskaites jautājums.

8.7. Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

Uz tradicionālo jautājumu - kas aizvadītā gada 12 mēnešos novadpētniecības darbā bijis jauns, interesants, saistošs, ievērības cienīgs, unikāls un nebijis, atbildēt var dažādi. Neraugoties uz to, ka pārskatā ir minēti konkrēti skaitļi un fakti, kas raksturo paveiktos darbus, nav iespējams izmērīt gandarījuma sajūtu par to, ka apmeklētājs ir atradis nepieciešamo informāciju, novērtē krājuma resursus un aizejot saka paldies. Lai ikviens interesents arī turpmāk būtu nodrošināts ar kvalitatīva satura novadpētniecības pakalpojumiem, jāturpina visi uzsāktie darbi novada kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanā un dokumentēšanā, jākoncentrē uzmanība uz digitālā krājuma veidošanu un attīstīšanu.

Nākotnē būtu jāplāno attēlizdevumu un videosižetu bibliogrāfisko ierakstu veidošana, lai turpinātu darbu pie laikraksta „Novadnieks” skenēšanas, jādome, ko darīt ar tiem laikrakstu komplektiem, kuri glabājas cieto vāku iesējumā. Savukārt, jau digitalizētos laikrakstus vajadzētu apstrādāt ar teksta atpazīšanas programmu (OCR), kas veic vārdu meklēšanu tekstā. Jārosina pagastu bibliotekāri sākt darbu pie MARC ierakstu veidošanas elektroniskajā novadpētniecības datu bāzē un Latvijas Nacionālās bibliotēkas Digitālajā bibliotēkā digitalabiblioteka.lv pievienot savas kolekcijas.

Šie uzdevumi ir tikai daļa no iespējamiem darba virzieniem, kuri ir jāuzlabo, jāpilnveido vai jāuzsāk pilnīgi no jauna.

9. PROJEKTI

Tabula "Projektu apkopojums"

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finan- sējuma apjoms (EUR)	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Pieskaries grāmatai - pieskaries cilvēkam	VKKF	1500	Latviešu oriģinālliteratūras grāmatu autoru tikšanās ar bērnu un jauniešu auditoriju.	Atbalstīts
ES radu, Lai TU domātu	VKKF	8 00	Latviešu oriģinālliteratūras grāmatu autoru tikšanās ar bērnu un jauniešu auditoriju.	Atbalstīts
Eima rotāties!	VKKF	1240	Vainagu izstāde, lekcija un meistaklase par tautastērpu galvassegu valkāšanas tradīcijām Latgalē.	Neatbalstīts
Rakstnieks un Lasītājs. Simbioze.	VKKF	1400	Latviešu oriģinālliteratūras grāmatu autoru tikšanās ar pieaugušo auditoriju	Neatbalstīts
Lasīšanas veicināšanas programma "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" ¹	VKKF	473	LNB, LBB īstenota programma, kas dod iespēju bibliotēkām savus krājumus papildināt ar programmā paredzētajām grāmatām, attīstīt lasīšanas prasmes, satura analīzi, izteikt savas pārdomas	Atbalstīts
"Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām" ²	VKKF	184	LNB īstenota programma, kas dod iespēju bibliotēkām	Atbalstīts

¹ Projekta īstenotājs LNB un LBB. Preiļu GB piedalās atlases konkursā, lai iegūtu papildus grāmatas veiksmīgai programmas īstenošanai.

² Projekta īstenotājs LNB. Preiļu GB piedalās atlases konkursā un veic datu apkopšanu Preiļu reģionā.

			savus krājumus papildināt ar vērtīgām grāmatām	
Dalība projektā “Europe Direct” informācijas centrs Austrumlatgalē 2021.-2025 (vadošais partneris Rēzeknes novada pašvaldība) ³	Eiropas Komisijas pārstāvniecība Latvijā	3 560	Finansējums pasākumu organizēšanai	Atbalstīts
Pienu ēdu, pienu dzēru!	VKKF	1200	Piena ēdienu recepšu stāstu, apvidvārdu apzināšana un dokumentēšana, izglītojoši semināri.	Atbalstīts
“Soli pa solim uz priekšu!” ⁴	VLPF	700	Bibliotēkas atpūtas laukuma labiekārtošana, uzstādot šūpuļgrozus un koka solus.	Atbalstīts

9.1. Projektu apraksts

Liela atsaucību guva projekts “Pienu ēdu, pienu dzēru”. Preiļu GB darba grupa, sadarībā ar Aizkalnes, Riebiņu, Upmalas bibliotēku darbiniekiem, Vārkavas novadpētniecības muzeju un Preiļu novada Pensionāru biedrību piedalījās deviņās ekspedīcijās, uzklusot Aglonas, Aizkalnes, Anspoku, Preiļu, Riebiņu, Saunas, Stabulnieku, Upmalas, Vārkavas pagastu cilvēku pienu recepšu stāstus. Kopumā tika veiktas ar 22 intervijas. Vasaras sākumā ikvienam sabiedrības interesentam un projektā iesaistītajiem cilvēkiem, grupām, tika nodrošināta iespēja piedalīties izglītojošā un informatīvajā seminārā “Ieteikumi un veiksmes stāsti kulināro ekspedīciju organizēšanā un mutvārdu liecību dokumentēšanā”. Klausoties, dokumentējot un saglabājot pienu ēdienu stāstus, paudžu mantotās ēdienu gatavošanas paražas, tika sekmēta stāstniecības tradīcija, tā attīstīta un popularizēta Latgales kultūrtelpā. Ekspedīciju laikā, intervējot iedzīvotājus, tika saklausīti, piefiksēti 106 apvidvārdi, kuri pēc tam tika ievadīti apvidvārdu datu bāzē <https://apvidvardi.lu.lv/>. Tādējādi saglabātas un popularizētas vietējās valodas vērtības. Savāktais materiāls - pienu ēdienu recepšu stāsti (audio, video un drukas formātā) - tika apkopoti digitālā kolekcijā “Piena stāsti”, tādā veidā bagātinot kultūrvidi, saglabājot senās un attīstot jaunas tradīcijas, veicinot un nodrošinot savāktā materiāla pieejamību jebkuram interesentam. Piena ēdienu receptes un stāsti (kopumā – 30) pieejami Preiļu GB tīmekļa vietnē www.preilubiblioteka.lv, Novadpētniecības sadaļā ->Digitālās kolekcijas-> Stāstu bibliotēkas->Piena stāsti. Ar ekspedīciju pilnajiem stāstiem -

³ Projekta īstenotājs ir Rēzeknes novada pašvaldība, sadarībā ar Rēzeknes centrālo bibliotēku un Preiļu Galveno bibliotēku.

⁴ Projekta īstenotājs ir bibliotēkas atbalsta biedrība “Mēs – bibliotēkai”

video, audio, foto var iepazīties uz vietas Preiļu GB Novadpētniecības lasītavā. Preiļu GB savā īpašumā ir ieguvusi arī ar roku rakstītu ēdienu receptes (kopumā – 31), kuras glabāsies novadpētniecības krājumā. Par šo ieguvumu mēs varam būt pateicīgi Preiļu novada pensionāru biedrībai. Ar iepriekšminētajām projekta aktivitātēm gribējām iedvesmot kopienas - katram savā apvidū pievērsties fiksēt un saglabāt vēl esošo, bet zūdošo nemateriālo kultūras mantojumu – senās receptes, senās tradīcijas, apvidvārdus un stāstus ap un par tiem, kā arī šo materiālu darīt pieejamu plašākai sabiedrībai, stiprināt un popularizēt stāstnieku kustība Preiļu novadā. Svarīgi atzīmēt, ka dalība ekspedīcijās, intervijas un recepšu stāstu stāstīšana tika veikta latgaliski, tādējādi popularizējot un izkopjot latgaliešu valodu, izceļot to kā neatņemamu Latvijas kultūrvides elementu. Projekta aktivitātes tika atspoguļotas arī LRT sižetā “Ekspedicejuos pietej senējūs iedīņu receptis” (LRT sižeti par Preiļu novadu, 16.08.2023.): https://ej.uz/piena_stasti).

Pārskata periodā Preiļu GB Pieaugušo literatūras nodaļa turpināja realizēt VKKF atbalstīto projektu “Literatūra pārsteidz!”, kā arī iesniedza divus jaunus projektu pieteikumus “Eima rotāties!” un “Rakstnieks un Lasītājs. Simbioze”, kuri, diemžēl netika atbalstīti.

Projekts “Literatūra pārsteidz!” bija orientēts uz jauno un vidējo paaudzi. Šī projekta ideja bija parādīt auditorijai, ka latviešu literatūra ir dzīva, tā turpina attīstīties, tā spēj aizraut un arī pārsteigt. Projekta ietvaros notika 3 tikšanās ar 4 literātiem: ar aktrisi, runas pedagoģi un grāmatu autori Zani Daudziņu tikšanās notika 2022.gada nogalē, bet tikšanās ar rakstnieci Daci Vīganti, literātiem Gustavu Terzenu un Martu Selecku notika 2023.gadā. Projekta pasākumus apmeklēja 169 interesenti.

BLN startēja trijos projektu konkursos ar saviem pieteikumiem un guva atbalstu.

VKKF tika gūts finansējums bērnu un jauniešu tikšanās pasākumiem ar rakstniekiem. Tā kā Preiļu GB pilda reģionālās bibliotēkas funkcijas, tad Preiļu GB BLN projektu ietvaros nodrošina tikšanās ar autoriem arī pagastu bibliotēku lasītājiem un Preiļu novada izglītības iestāžu audzēkņiem. 2022. gadā iesniegtā un atbalstītā projekta “Rakstnieks, grāmata un es” ieceres tika īstenotas 2023. gadā, kura ietvaros tika noorganizēti deviņi pasākumi ar pieciem grāmatu autoriem: Luīzi Pastori, Agnesi Vanagu, Žaneti Lazdovsku, Dailu Ozolu, Lindu Nemieru.

Realizējot projektu “Pieskaries grāmatai - pieskaries cilvēkam”, tika noorganizētas astoņas tikšanās ar šādiem autoriem: Agnesi Pastari, Rebeku Lukošus, Lauri Gundaru, Mariannu Lapiņu, Kao Vjetu Ngujenu.

Projekts “ES radu, lai TU domātu” tika atbalstīts daļēji, finansējot autoratlīdzību trijiem grāmatu autoriem: Eduardam Aivaram (Aivaram Eipuram), Kārlim Vērđinam un Līvai Ozolai, kuri piedalījās piecos pasākumos.

Visas tikšanās ar grāmatu autoriem lasītājiem palīdz izprast daiļdarbus, to dziļāko jēgu, kā arī dod ierosmi radošumam, pašizziņai un pašizaugsmei. Sarunās ar grāmatu autoriem atklājas plašāks redzesloks par vēsturiskiem notikumiem, citu savas dzimtenes un zemju kultūru, tradīcijām, par mākslu, par sabiedriskajiem procesiem, savstarpējo saskarsmi, cilvēciskajām vērtībām. Apmeklējot tikšanās ar autoriem, bērni un jaunieši kļūst izglītotāki, zinošāki un tuvāk iepazīst latviskās kultūrvērtības, pilnveido komunikācijas prasmes. Nozīmīgi, ka šādi pasākumi veicina bērnos un jauniešos vēlmi lasīt, rada interesi par autoru literārajiem darbiem, tādējādi veicinot lasītprasmi, kas šobrīd valstiskā līmenī ir atzīta kā aktuāla problēma.

Sadarbībā ar bibliotēkas atbalsta biedrību “Mēs – bibliotēkai” BLN īstenoja Viduslatgales pārnovadu fonda un Preiļu novada pašvaldības finansēto projektu “Soli pa solim uz priekšu!”, kas ir iepriekš īstenotā projekta “Spēlēties koši un droši!” veikto ieceru turpinājums. Projekta ietvaros bibliotēkas teritorijā izveidotā atpūtas laukuma teritorijā tika uzstādīti divi šūpuļgrozi un koka soli (projekta īstenošanas termiņš no 25.04.2023.-31.10.2023.). Atpūtas laukumā bērni un jaunieši labprāt uzturas, spēlē dažādas spēles un atpūšas. Viņiem tā ir iespēju kvalitatīvi, jēgpilni un veselīgi pavadīt brīvo laiku, veicinot veselīgāku dzīvesveidu, uz brīdi noliekot malā viedierīces.

Liels atbalsts bibliotēkai ir dalība projektā “Europe Direct” informācijas centrs Austrumlatgalē 2021.-2025. Projekta vadošais partneris ir Rēzeknes novada pašvaldība un maksājumi par projekta aktivitātēm veic Rēzeknes novada pašvaldība. Pārskata periodā projekta ietvaros tika iegūts finansējums EUR 3560,00 apmērā 5 pasākumu organizēšanai.

9.2. Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem

Dalība projektos ir labs veids, kā bibliotēkai piesaistīt papildus finansējumu, tādējādi nodrošinot iestādes pakalpojumu daudzveidību un kvalitāti. Veiksmīgi realizētie projekti palīdz bibliotēkas tēla veidošanā, veicina bibliotēkas atpazīstamību un popularitāti gan vietēja kopienā, gan valsts mērogā.

Problēmas darbā ar projektiem rada tas, ka kvalitatīva projekta pieteikuma sagatavošanai un arī atskaišu rakstīšanai nepieciešams laiks un bieži vien arī papildus cilvēkresursi, piemēram, pieaicinot kādu attiecīgās nozares speciālistu. Visgrūtāk motivēt sevi piedalīties vēl kādā projektu konkursā ir tad, kad projekts, kurā esi ieguldījis laiku un sirdi, netiek atbalstīts. Rodas sarūgtinājums, pārlicības trūkums.

10.PUBLICITĀTE

Mēs paši bibliotekāri esam galvenie bibliotēkas tēla veidotāji, gan praktiski, profesionāli darbojoties, gan sadarbojoties ar žurnālistiem un citiem mediju, sabiedrisko attiecību pārstāvjiem, kuri tad plašākai sabiedrības daļai nodos mūsu vēstījumu. Šī sadarbība un profesionālā rīcība būs tas, kas nodrošinās bibliotēkas veiksmīgāku pastāvēšanu, nostiprinās pozitīvāku tēlu sabiedrībā un veicinās savstarpējo izpratni.

Pārskata periodā Preiļu GB ar dažādām aktivitātēm pievērsa sabiedrības uzmanību bibliotēkas tēlam, tās funkcijām un pakalpojumiem.

Bibliotēku nedēļas laikā piedalījāmies Latvijas Bibliotēku festivālā - konferencē un LBB Gada balvas pasniegšanā, kurā tika sumināta Preiļu GB darbiniece Ina Rusiņa, iegūstot titulu- Gada bibliotekārs 2022. Pateicoties šim atzinumam Preiļu GB vārds izskanēja visas Latvijas mērogā.

Bibliotēkas vārds izskanēja arī starptautiskā līmenī. Preiļu GB metodiķe Egija Gribuste un BLN Ģimenes digitālo aktivitāšu centrs vadītāja Ina Rusiņa piedalījās Šauļu apriņķa Povila Višinska publiskās bibliotēkas rīkotajā Erasmus+ projektā “*Dungeons and Librarians II: Quest for Gamified Reading Promotion in Youth*” kopā ar bibliotēku speciālistiem no Lietuvas, Latvijas (Preiļu GB, Rēzeknes Centrālā bibliotēka, Rēzeknes pilsētas bērnu bibliotēka, Latgales Centrālā bibliotēka un Slovēnijas.

10.1. Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām un pakalpojumiem, tēla veidošana, informācijas resursu popularizēšanas pasākumi – tas ir pastāvīgs un regulārs bibliotēkas darbs, kas tiek atspoguļots gan Preiļu GB mājaslapā www.preilubiblioteka.lv, gan Preiļu novada mājaslapā www.preili.lv, gan bibliotēkas sociālo tīklu vietnēs (Facebook, Instagram, TikTok), kā arī Preiļu novada informatīvajā izdevumā “Preiļu novada Vēstis” un laikrakstā “Vietējā Latgales avīze”. Publikācijas parādījās arī Preiļu novada Tūrisma attīstības un informācijas centra Facebook lapā, ikmēneša apkopojumu veidā par notikumiem Preiļu novadā. Pārskata periodā, par bibliotēkas aktivitātēm tika runāts un sabiedrība informēta arī TV sižetos, piemēram, par VKKF projektu “Pienu ēdu, pienu dzēru!” – LRT sižets “Ekspedicejuos pietej senejūs iedīņu receptis” (LRT sižeti par Preiļu novadu, 16.08.2023.): https://ej.uz/piena_stasti). Šim pašam projektam tika izveidots arī video reklāmruļītis – ieskats projekta īstenošanas gaitā (https://ej.uz/piena_stasti_video).

2023.gada sākumā tika sagatavots un publicēts informatīvais raksts iedzīvotājiem “Atskats uz Preiļu novada publisko bibliotēku darbu 2022. gadā”, kurā stāstījām par Preiļu GB un Preiļu novada pagastu bibliotēku darbību 2022.gadā (Preiļu novada Vēstis, 2023.gada aprīlis, 7.lpp. (https://ej.uz/pgb_stattistika) un Preiļu novada tīmekļa vietnē (22.03.2023, <https://ej.uz/par2022>).

Bibliotēka piedalījās UNESCO Latvijas Nacionālā komisija Pasaules dzejas dienas rīkotajā kampaņā “Uzdāvinini dzejoli”.

Par gaidāmajiem pasākumiem un aktivitātēm iedzīvotāji tiek informēti arī ar afišu palīdzību, kas tiek izvietotas bibliotēkas, pašvaldības iestāžu un Preiļu pilsētas afišu stendos. Izmantojot bibliotēkas rīcībā esošās tehnoloģiskās iespējas, regulāri tiek izgatavoti informatīvie

bukleti, kuros tiek ietverta informācija par bibliotēkas darbību un piedāvātajiem pakalpojumiem.

4.pielikumā ([Bibliotēkas tēla veidošanas, informācijas resursu popularizēšanas pasākumu foto](#)) neliels ieskats bibliotēkas aktivitātēs un 3.pielikumā "[Publikācijas](#)" ieskats bibliotēkas publicitātē.

10.2. Bibliotēkas informācija tīmeklī

Sabiedrības informēšanai interneta telpā tiek uzturēta un pilnveidota Preiļu GB tīmekļa vietne www.preilubiblioteka.lv. Bibliotēkas tīmekļa vietnes mērķis ir informēt par bibliotēkas aktualitātēm, piedāvātajiem pakalpojumiem un nodrošināt pamatinformāciju par iestādi. Tīmekļa vietnei regulāri tiek veikti nelieli uzlabojumi, lai pilnveidotu informācijas pārredzamību – tai jābūt saprotamai un ātri, vienkārši atrodamai. Darbs pie šīs funkcijas norit nepārtraukti, atkarībā no nepieciešamības un aktuālajām norisēm bibliotēkā. 2023. gadā Preiļu GB tīmekļa vietnes sadaļā *Aktualitātes* publicēti vairāk nekā 103 informatīvi raksti par pasākumiem, izstādēm u. c. aktualitātēm bibliotēku darbā, 13 aktualitātes Eiropas Savienības informācijas punktā un sadaļā *Bibliotekāriem* - 48 aktualitātes, fotogalerijā ievietotas 96 galerijas (galerijās tradicionāli tiek ievietotas nozīmīgāko klātienē pasākumu bildes, pasākumu ieraksti tika ievietoti sociālo mediju rīkā Facebook), kas veicina plašāku ziņu un aktualitāšu apriti lietotāju vidū.

Mājaslapas augšējā joslā redzama izvēlne, kas piedāvā iepazīties ar jaunākām aktualitātēm, informāciju par Bibliotēkas pakalpojumiem, ziņām par Bibliotēkas vēsturi, struktūru, projektiem, nozīmīgiem dokumentiem (nolikums, gada pārskati, attīstības stratēģija 2022.-2026.gadam) u.c. Šeit tiek ievietotas arī fotogalerijas, jaunieguvumi. Sadaļā "Novada bibliotēkas" ikviens var uzzināt pamatinformāciju par Preiļu reģiona un skolu bibliotēkām (kontakti, darba laiks, pakalpojumi). Tīmekļa vietnes kontaktinformācijas šķirklī pieejamās ziņas (darbinieku vārdi, amats, telefona numurs, e-pasts) ļauj viegli un ērti sazināties ar bibliotēku. Katru gadu tiek atjaunoti un papildināti arī mājaslapā ievietotie pieejamo laikrakstu un žurnālu saraksti, kā arī krātuvē pieejamā prese. Par tuvākajiem plānotajiem pasākumiem bibliotēkā ziņo kalendārs lapas kreisajā pusē, savukārt labajā pusē lasītāju ērtībām izveidoti baneri, kas ļauj ātrāk nokļūt BLN vietnē un citas aktuālas informācijas, ko vēlamies īpaši izcelt - Preiļu reģiona bibliotēku kopkatalogs, kā iespēju pasūtīt grāmatas elektroniski, digitālās kolekcijas, e-grāmatas u.c. Sadaļā "Bibliotekāriem" tiek publicēta noderīga profesionālā informācija. Katru gadu tiek pārskatīta un atjaunota informācija sadaļā "Novada bibliotēkas", kur ikviens var uzzināt pamatinformāciju par Preiļu reģiona un skolu bibliotēkām (kontakti, darba laiks, pakalpojumi). Bibliotēkas tīmekļa vietnē tiek uzturēta "Eiropas Savienības informācijas punkts" (ESIP) sadaļa, kas regulāri tiek papildināta ar aktuālo ES informāciju (EDIC ziņu lapām, konkursiem, pasākumiem, noderīgām saitēm par ES u.c.). Par datu bāzu piedāvātajiem pakalpojumiem var iepazīties sadaļā "Pakalpojumi". Šī sadaļa iedalās divās grupās abonētās datubāzes un bezmaksas brīvpiekļuves datubāzes un resursi. Pārskata periodā šī sadaļa tika papildināta ar informatīvu video par 3td.lv. Lasītājiem, kuri jau šobrīd vēlas sev ērtā vietā un laikā izmantot 3td.lv bibliotēku, pieejama īsa video pamācība 3td.lv satura atklāšanai un reģistrācijas procesam.

Gada laikā tīmekļa vietnē tika izveidotas un ievietotas trīs jaunas digitālās kolekcijas "Silajāņu pamatskola", "Sīļukalna pamatskola" un "Preiļu cietes rūpnīca", digitālās kolekcijas

tika papildināta ar publikācijām, fotogaleriju un audio ierakstiem. Digitālajām kolekcijām ir vēl kāda priekšrocība salīdzinājumā ar tradicionālajām. Tajās lasītāji var piekļūt retiem un ļoti vērtīgiem materiāliem, kas citādi viņiem nebūtu pieejami. Projekta ietvaros “Pienu ēdu, pienu dzēru” tika izveidota vēl viena diezgan apjomīga jauna digitālā kolekcija “Piena stāsti”, kura tika papildināta ar 24 video ierakstiem, 27 audio ierakstiem, 30 receptēm un 75 fotogrāfijām (vairāk lasīt 9.1. nodaļā).

Aktīvi turpinās darbs pie novadpētniecības sadaļas Novadpētniecības mapju satura rādītāji - Tematiskās mapes. Pašlaik mapju saturs ir saglabāts PDF formātā. Tas rada neērtības jauno publikāciju pievienošanai, ir iesākts darbs pie visas šīs sadaļas saturošās informācijas pārnesšanas uz esošo tīmekļa vietnes lapas formātu. Uz doto brīdi ir pārnestas jau 5 tematiskās mapes (Aglonas bazilika (1909-1989), Aglonas bazilika (1990-1993), Aglonas bazilika (1994-1998), Aglonas bazilika (1999-2002), Aglonas bazilika (2003-2004)) kopumā tās veido 774 ierakstus. Pārskata periodā tika ieguldīts darbs pie sadaļas “Novadpētniecības personāliju mapes”, šī sadaļa tika sakārtota alfabēta secībā ērtākai pārskatīšanai, tika pārnesti 1895 ieraksti.

Aplūkojot bibliotēkas mājaslapas apmeklējumu 2023. gadā pa mēnešiem, redzam, ka katru mēnesi mājaslapas apmeklējums ir atšķirīgs. Vislielākais mājaslapas apmeklējums tiek fiksēts gada sākumā un beigās. Respektīvi, visaktīvāk mājaslapa tiek aplūkota tieši martā un septembrī. Mājaslapa ir bijusi gana apmeklēta arī oktobrī. Krietni mazāks apmeklējums bijis februārī un augustā. Salīdzinoši retāk mājaslapa apmeklēta vasaras periodā.

Pārskata periodā regulāri un sistemātiski sociālajos tīklos ievietota informācija par bibliotēku, tās pakalpojumiem un aktivitātēm. Attiecībā pret 2022.gadu procentuāli lielākais sekotāju pieaugums ir sociālajā tīklā TikTok (ierakstu skaits +85; sekotāju skaits audzis par 57%).

Facebook sekotāju skaits arī ir par 15 % palielinājies - par 286 ierakstiem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Populārākais ieraksts, kurš ir sasniedzis Facebook auditoriju ir novadpētniecības ieraksts - rubrika : Mūsu novadnieki. Par viņiem raksta. Par Daini Skuteli (sasniegtā auditorija - 13,2 tūkstoši lietotāju). Izpētot sasniegtās auditorijas skaitļus, tika secināts, ka tieši novadpētniecības rubrikas ir tās, kas sasniedz vislielāko auditoriju. Preiļu GB Facebook lapas apmeklējums - 25 192, kas ir par 169,5% lielāks nekā 2022.gadā.

Preiļu GB Instagram konta (@preilubiblioteka) aktivitāte tika atjaunota 2021. gada 4. oktobrī, sezonu noslēdzot ar 70 sekotājiem. 2022. gada beigās bibliotēkas Instagram kontam bija 120 sekotāji (+71%), un gada laikā tika veikti 98 ieraksti (no darbības sākuma 126 ieraksti), bet 2023. gada noslēgumā tie jau bija 100 ieraksti un 161 sekotājs. Instagram publikācijas atgādināja par ikmēneša metodiskajām dienām, informēja par bibliotēkā gaidāmajiem pasākumiem un aplūkojamajām izstādēm, popularizēja novadniekus u.c.. Populārākais ieraksts aizvadītajā gadā bija par pasākumu un praktisko nodarbību ar dārznieci Sandru Ozolu “Augu pavairošana” (283 skatījumi, t.sk. 242 nesekotāji), otrs populārākais - “Pusaudžu dienas TikTok dance izaicinājums”, kurš sasniedza 264 skatījumus, trešais populārākais - patriotiskās dzejas konkurss “Miera vēstis Latvijai” 5. -12. klašu skolēniem (258 skatījumi).

Pārskata periodā tika vēl uzturēts bibliotēkas konts vietnē Draugiem.lv, taču jāatzīst, ka šī vietne ir zaudējusi savu popularitāti, katru gadu bibliotēkas sekotāju skaits šajā vietnē krītas. Tāpat arī šajā sociālajā tīklā, netiek ieguldīts darbs. 2023. gadā bija tikai 3 ieraksti. Tāpēc šogad (2024.g.) publicitātes darbs ar Draugiem.lv tika pārtraukts.

Pārskata periodā, bibliotēkas YouTube kontā tika publicēti 33 video stāsti. Tie ir video, kas tapuši projekta “Pienu ēdu, pienu dzēru!” laikā, kā arī video no stāstu vakara “Preiļu pilsētas atmiņu stāsti”.

Preiļu GB Informācija par pasākumiem, semināriem tiek publicēta arī Latgališu kultūrys ziņu portalā, UNESCO Stāstu bibliotēkas tīmekļa vietnes un sociālajos tīklos.

Tabula “Sociālo tīklu saturvienību skaits”

	Saturvienību skaits	
	2022	2023
Facebook	431	458
Instagram	98	100
TikTok	14	99
YouTube	-	33
Draugiem.lv	56	3

Kopumā bibliotēkas sociālo tīklu apmeklējumam vērojama pozitīva dinamika. Katru gadu pieaug gan sekotāju skaits, gan ierakstu skaits, gan lietotāju “reakcijas” uz ierakstiem. Jāņem vērā arī fakts, ka bērni un jaunieši izvēlas citus sociālos tīklus nekā pieaugušie. Bērnu un jauniešu vidū populārākā vietne ir TikTok, tā dēvētie “young adult” vairāk izvēlas Instagram, bet vidējā un vecākā paaudze iecienījuši Facebook.

	2021	2022	2023	% salīdz. ar iepr. gadu
Draugiem.lv sekotāju skaits	943	939	932	-0,75%
Facebook sekotāju skaits	1175	1594	1880	+15%
Instagram sekotāju skaits	70	120	161	+25%
TikTok sekotāju skaits	201	434	1001	+57%

Pēc Facebook statistikas datiem redzam, ka aktīvākā šī sociālā tīkla auditorija ir sievietes, vecumā no 35-44 gadiem.

Analizējot datus par sociālo mediju lietošanu, var secināt: jo vairāk laika tiek veltīts publikācijām sociālajos tīklos, jo lielāks ir profila apmeklējumu skaits, jo informētāks ir esošais un potenciālais bibliotēkas lietotājs un sekošana bibliotēkas aktivitātēm sociālajos tīklos kļūst par ieradumu.

10.3. Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

Par 2023.gada veiksmīgākajiem Preiļu GB popularizējošiem pasākumiem un aktivitātēm var uzskatīt sekojošos:

- piedalīšanās "Prāta Spēles" Vislatvijas erudīcijas čempionāta "Latvijas kauss 2023" Preiļos, kur piedalījās 12 komandas. Starp tām bija arī komanda "Kopā jautrāk" no Preiļu GB izcīnot 7. vietu;
- bijušās Preiļu GB BLN vadītājas Vilhelmīne Jakimova intervija Latvijas Bibliotēku portālā (Latvijas Bibliotēku portāls, Interviju sērija "Iepazīstam savējos": Vilhelmīne Jakimova, 09.03.2023. <https://ej.uz/Jakimova>);
- plaši apmeklēta bija novadnieces, skolotājas Ievas Babres fotogrāfiju izstāde "Sajūti Preiļus" (378 apmeklējumi), jo izstādei tika piedāvāta izziņoša stunda ar radošiem uzdevumiem. Informācija par izstādi tika atspoguļota arī laikraksta "Vietējā Latgales Avīze" rakstā "Ar pasākumu nedēļas maratonu nosvinēta Preiļu jubileja" (Vietējā Latgales avīze, 17.02.2023., Autors: Egita Terēze Jonāne).
- 1. jūnijā Preiļos norisinājās tautas deju festivāls "Latvju bērni danci veda" un viens koncerts "ĶER VĒJU – JA VARI!" notika pie Preiļu GB, tāpēc šajā dienā bibliotēku apmeklēja liels apmeklētāju skaits.
- projekta "Pienu ēdu, pienu dzēru!" īstenošanas rezultātā tapa piena ēdienu recepšu stāstu digitālā kolekcija. Preiļu GB vadītājas vietniece Sigita Trūpa prezentēja rezultātus UNESCO LNK VIII Latvijas stāstnieku konferencē ar projekta realizēšanas pieredzes stāstu.
- Interesants izvērtās muzikāls pasākums un intelektuālā prāta spēle "Avantūra" ar sadarbības partneriem no Rēzeknes un Ludzas bibliotēkām. Bija patīkami izklaidēties, komunicēt, izzināt kopā ar kolēģiem no citām bibliotēkām

- tika sarīkots Vislatvijas skolēnu patriotiskās dzejas konkurss "Miera vēstis Latvijai", izdota dzejas grāmata ar labāko autoru dzejas darbiem (bibliotēkas reprezentācijas materiāls) un sarīkots noslēguma pasākums 10.novembrī. Informācija tika atspoguļota arī laikraksta "Vietējā Latgales Avīze" rakstā "Preiļos sveica patriotiskās dzejas

konkursa laureātus” (Vietējā Latgales Avīze, 17.11.2023., Autors: Egita Terēze Jonāne).

- Dabas aizsardzības pārvaldes ceļojošo izstādi “Dzīvība ezerā” atzinīgi novērtēja ne tikai ģimenes ar bērniem, bet arī pedagogi, īpaši dabaszinātņu skolotāji - tēmas aktualitāte, izstādei pievienotās darba lapas un metodiskie materiāli, interaktīvā spēle deva iespēju dažādot un padarīt skolēniem interesantāku mācību procesu. Šī izstāde ir arī veiksmīgs iestāžu – Dabas aizsardzība pārvaldes, Preiļu GB un Preiļu 1. pamatskolas – sadarbības piemērs. Izstādi apmeklēja vismaz 120 interesenti. Preiļu 1.pamatskolas Facebook lapā varam lasīt bioloģijas skolotājas Dignas Prodnieces atsauksmi: “8.-9. klašu skolēni bioloģijas stundās apmeklēja ceļojošo izstādi "Dzīvība ezerā ", lai aizraujošā veidā mācītos izprast ezera un tā apkārtnes lomu kā dzīvesvietu ūdensaugiem , ūdensdzīvniekiem, kukaiņiem, zivīm, putniem. Skolēni guva vērtīgu pieredzi mācīšanās prasmju pilnveidošanā – *izzināt daudzveidīgo informāciju uz 11 stendiem, *izspēlēt pie stendiem novietotās prāta spēles un izpildīt sagatavotos uzdevumus, *demonstrēt digitālās prasmes. Paldies Dabas Aizsardzības pārvaldei un Preiļu GB par sniegto iespēju un atbalstu dabas zinātņu apgūvē, darboties radoši, izzināt un pētīt ezera ekosistēmu.” (Atsauksme un fotogrāfijas Preiļu 1.pamatskolas Facebook lapā: <https://ej.uz/Prodniece>).

10.4. Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Publicitātes darbs sociālajos medijos un interneta resursos tiek regulāri nodrošināts. Šeit redzama arī interese un atgriezeniskā saite. Preiļu GB lieliski sadarbojas ar vietējiem preses izdevumiem, taču bibliotekāriem darbiniekiem būtu jābūt aktīvākiem informācijas publicēšanā drukātajos medijos, lai varētu sasniegt lielāku daļu potenciālās auditorijas, jo ne visi ir interneta vidē.

2024.gadā plānots turpināt darbu pie Preiļu GB publicitātes uzturēšanas un pieejamo bibliotēkas pakalpojumu popularizēšanas novada iedzīvotājiem un ikvienam citam interesentam. Plānots turpināt uzturēt bibliotēkas mājas lapu, bibliotēkas profilus sociālajos tīklos, attīstīt regulārāku un savlaicīgāku publicitātes darbu preses izdevumos. Bibliotēkai jāveido atpazīstamība vairāk, aktīvāk, iespējams pat jāizstrādā plāns, koncepcija publicitātes jomā.

11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS

11.1. Darbs ar pašvaldību un kopdarbība ar pašvaldības institūcijām

Pārskata periodā veiksmīgi turpinājās Preiļu GB sadarbība ar Preiļu novada pašvaldību veicot pamatfunkcijas. Sadarbībā ar pašvaldību, bibliotēkas telpās notika dažādi pasākumi, semināri, lekcijas, apmācības, piemēram par nodokļiem, par uzņēmējdarbības jautājumiem, par digitalizācijas jautājumiem uzņēmuma vidē, par ES fondu finansējuma programmas iespējām. Sadarbībā ar pašvaldību un nodarbinātības valsts aģentūru, bibliotēka nodrošināja 3 skolēniem vasaras nodarbinātību.

Notiek arī aktīva sadarbība ar Rēzeknes novada pašvaldību EDIC Austrumlatgalē projekta ietvaros, rīkojot dažādas aktivitātes, lekciju ciklus un pasākumus.

Pozitīvi vērtējams tas, ka gan pašvaldības vīzijās, gan pārskatos parādās bibliotēku vārds (Preiļu novada publiskais gada pārskats par 2022.gadu: https://ej.uz/parskats_2022).

Kultūras iestādes

Joprojām vieni no galvenajiem Preiļu GB sadarbības partneriem ir tai radniecīgās kultūras iestādes:

- vietējās nozīmes bibliotēkas, ar kurām kopīgi tiek piedāvātas dažādas informatīvās aktivitātes iedzīvotājiem Bibliotēku un Digitālo prasmju nedēļā, projekta “Pienu ēdu, pienu dzēru!” īstenošana.
- Preiļu novada Kultūras centrs sadarbībā ar bibliotēku gada sākumā organizēja Preiļu pilsētas jubilejas koncertu.
- Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs ir izvietojis ceļojošo, interaktīvo ekspozīciju “Pēteris Zeile. Domu un atmiņu makšķernieks” un 9.Jāzepa Pīgožņa balvas Latvijas ainavu glezniecībā izstāde un “Ziema”.

Izglītības iestādes

Preiļu GB darbojas ar visām Preiļu novada izglītības iestādēm, vislielākā sadarbība ir ar Preiļu 1. pamatskolu, Preiļu 2. vidusskolu, JEPVĢ, RTRIT, alternatīvās izglītības iestādi “Preiļu Brīvā skola”, Preiļu Mūzikas un mākslas skolu, Preiļu novada Bērnu un jauniešu centru, pirmsskolas izglītības iestādi „Pasaciņa”. Ļoti veiksmīgi veidojas sadarbība ar Preiļu 1. pamatskolas skolotājiem, kuri savās stundās iekļauj BLN piedāvātos literāros pasākumus un aktivitātes, kas veicina lasīšanu.

Skolu audzēkņi ir aktīvi dažādu diskusiju un izglītojošo pasākumu dalībnieki. Plašāk par sadarbību šajā jomā skatīt apakšnodaļā 7.7. Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums.

Pārskata periodā aktualizējās sadarbība ar Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma Preiļu filiāli. Šīs skolas audzēkņi piedalījās bibliotēkas organizētajos pasākumos-tīkšanās ar rakstniekiem, kā arī informatīvi izglītojošā seminārā “Ieteikumi un veiksmes stāsti kulināro ekspedīciju organizēšanā un mutvārdu liecību dokumentēšanā”. Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma pedagogs Ināra Liepiņa novadīja arī kulināro meistarklasi piena ēdienu receptes mūsdienu interpretācijā (tika baudīta ķirbju Latte ar putukrējumu, uz pašceptas piena maizes tika likti 3 veidu sviesta smēriņi, tradicionālā biezpiena maize papildināta ar dažādām jaunām garšas buķetēm).

Citas institūcijas

Preiļu GB veiksmīgi sadarbojas ar nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem (semināri, lekcijas), Pensionāru biedrību (dalība Stāstu vakaros), SAC “Preiļi”, “Rušona” (grāmatu, žurnālu izsniegšana centra iemītniekiem).

Labā sadarbība ir izveidojusies ar vietējiem medijiem (ar presi, TV) sniedzot ziņas par bibliotēkas pasākumiem un pakalpojumiem.

Ar radošā uzņēmuma “Kaķu sēta” atsaucību bibliotēkā ir organizētas vairākas meistarklases bērniem un pieaugušajiem.

Turpinās sadarbība ar Preiļu novada Tūrisma attīstības un informācijas centru, kurš reklamē ne tikai savas aktivitātes, bet arī bibliotēkas piedāvājumus, pasākumus.

Sadarbībā ar Daugavpils Saules mākslas skolu, Rakstniecības un mūzikas muzeju iedzīvotājiem tiek piedāvātas interesantas un izglītojošas izstādes.

11.2. Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

Septembrī saņēmām uzaicinājumu no Elīnas Miķelsones ar lūgumu atbalstīt RTU ideju – uzstādīt Ginesa rekordu – lielākā prāta vētra pasaulē. Organizatori pasākumā vēlējas izmantot "Nejaušais vārds" metodi, tas ir šķirstot dzejas grāmatas, gūt iedvesmu jauniem produktiem un lūdza bibliotēkas dāvināt grāmatas studentiem šī pasākuma īstenošanai. Preiļu GB uzdāvināja 45 pašizdotās dzejoļu grāmatīņas.

Bibliotēkas darbs nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā un popularizēšanā lokālā līmenī galvenokārt notiek caur UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” darbu.

Svarīgi sadarbības partneri bibliotēkas ikdienas dzīvē ir LNB un LBB.

Preiļu GB viesojās LNB BAC, kad tika pārrunātas sadarbības iespējas un tālākās vēlmes, vīzijas, iespējas.

11.1. att. LNB BAC darbinieces viesojās Preiļu Galvenajā bibliotēkā

Esam pateicīgi par sadarbību ar Kultūras informācijas sistēmu centru, tā piedāvātājām iespējām, konkursiem un pakalpojumiem (E-grāmatu bibliotēku, Diva.lv, Hugo.lv, Letonika.lv,

Lursoft.lv, filmas.lv). Bibliotēka un mūsu reģiona iedzīvotāji piedalījās konkursā “Lasi, meklē, ceļo!”

Sadarbībā ar LIKTA Preiļu novada publiskās bibliotēkas ik gadu aktīvi piedalās un piedāvā dažādas aktivitātes iedzīvotājiem digitālo prasmju pilnveidošanā un uzlabošanā.

11.3. Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

Preiļu GB metodiķe Egija Gribuste un BLN Ģimenes digitālo aktivitāšu centrs vadītāja Ina Rusiņa no 2. līdz 7. oktobrim piedalījās Šauļu apriņķa Povila Višinska publiskās bibliotēkas rīkotajā Erasmus+ projektā “*Dungeons and Librarians II: Quest for Gamified Reading Promotion in Youth*” kopā ar bibliotēku speciālistiem no Lietuvas, Latvijas (Preiļu GB, Rēzeknes Centrālā bibliotēka, Rēzeknes pilsētas bērnu bibliotēka, Latgales Centrālā bibliotēka (skatīt 11.2. att.) un Slovēnijas.

11.2. att. Erasmus+ projekta Latvijas bibliotekāru komanda

att. Erasmus+ projekta dalībnieku kopbilde Šauļu apriņķa Povilas Višinskis publiskajā bibliotēkā

Projekta mērķis bija iepazīstināt bibliotekārus, kuri strādā vai plāno strādāt ar jauniešiem, ar spēļošanās (*gamification*) teoriju un palīdzēt viņiem gūt nepieciešamās praktiskās iemaņas veiksmīgākai mūsdienīgu, daudzveidīgu lasīšanas veicināšanas u. c. pasākumu īstenošanai, kā arī projektu izstrādei nākotnē.

Apmācību dalībnieki:

- dalījās labajā praksē, prezentējot savu bibliotēku labos piemērus lasītveicināšanas un projektu īstenošanā,
- izspēlēja iepazīšanās un saliedēšanās aktivitātes,
- radīja un testēja jaunas spēles, gan veidoja spēli ņemot par pamatu kādu visiem zināmu spēli,
- iepazīna cits cita kultūru,
- aktīvi diskutēja un darbojās grupās,
- apguva spēļošanās veidus un elementus,
- izmēģināja LEGO konstruktora satura pielietojumu vēsturiska notikuma atspoguļošanai (ko pēc tam iespējams izmantot dažādu notikumu, stāstu, pasaku atainošanai),
- devās ekskursijā uz Plunges novada publisko bibliotēku, Palangas pašvaldības publisko bibliotēku (skatīt 11.x. att.) un Šauļu apriņķa Povilas Višinskis publisko bibliotēku (skatīt 11.x. att.),
- uzklausa Šauļu bibliotēkas labos piemērus ar lielformāta grāmatu, kurā modificējami tēli un foni (mākslinieces pašdarinātas lelles, apģērbi, aksesuāri un fona ainavas, to elementi),
- kā arī iepazīna komiksu veidošanas pamatprincipus,
- un noslēgumā komandās izstrādāja un prezentēja projektu vai izglītības programmu idejas.

11.4. att. Preiļu Galvenās bibliotēkas, Rēzeknes Centrālās bibliotēkas un Mariboras (Slovēnija) bibliotēku kolēģes viesojas Palangas pašvaldības publiskajā bibliotēkā

11.5. att. Šauļu apriņķa Povilas Višinskis publisko bibliotēkas klusās datortelpas, mūzikas klase un kinozāle

11.4. Bibliotēku aizstāvības, bibliotēku interešu pārstāvniecības darbs

Preiļu GB metodiķe, 2 Preiļu GB darbinieces un 3 struktūrvienību darbinieces ir Latvijas Kultūras darbinieku arodbiedrībā, kuras mērķis ir apvienot kultūras nozarē nodarbinātos kopīgai rīcībai, lai aizstāvētu savu biedru darba, ekonomiskās, sociālās un profesionālās tiesības un intereses.

Preiļu GB attīstības stratēģijas 2022-2026.gadam SWID analīzē kā viena no vājajām pusēm tiek minēta - zems bibliotekāra profesijas novērtējums sabiedrībā. Lai šo jautājumu risinātu, bibliotēkas darbinieki regulāri veic bibliotekāra tēla popularizēšanas pasākumus sabiedrībā, regulāri informē pašvaldību un iedzīvotājus par bibliotekāro darbu un tā apjomu. Bibliotēka piedalās karjeras dienās un ēnu dienās, lai jaunieši redzētu bibliotekāros procesus un iespējas.

12. METODISKAIS UN KONSULTATĪVAIS DARBS

Pārskata perioda sākumā Preiļu GB bija metodiskā un konsultatīvā darba centrs 18 Preiļu GB struktūrvienību bibliotēkām un 11 Preiļu novada izglītības iestāžu bibliotēkām (skatīt 1.2. nodaļu). Ar 2023.gada jūliju tika likvidēta Līču bibliotēka, līdz ar to gada otrajā pusē bija par vienu pagasta bibliotēku mazāk.

12.1. Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā

Pārskata periodā tika nodrošināts metodiskais atbalsts, profesionālā un aktuālā informācija novada bibliotēkām. Preiļu GB un struktūrvienību centralizētajā modelī tika veikti vairāki apjomīgi darbi:

- nedaudz paaugstinātas struktūrvienību darbinieku algas;
- redīgēti bibliotēku darba laiki (attiecīgi noslodzei tika samazinātas darbinieku amata stundu likmes Aizkalnes, Ārdavas, Rušonas un Silajāņu bibliotēkās);
- organizēta dokumentācijas aprīte struktūrvienību tīklā, darbs vienotajā pašvaldību sistēmā “ZZdats” un “Lietvaris” (Preiļu GB lietvedes pārziņa);
- īstenotas gadskārtējās mazvērtīgā inventāra un pamatlīdzekļu inventarizācijas struktūrvienībās (gada nogalē, ar Preiļu novada pašvaldības rīkojumu, Preiļu GB darbinieku komisija inventarizēja visas struktūrvienības);
- reizi mēnesī (vēlāk trimestrī) sniegts ziņojums Preiļu novada pašvaldības izpilddirektoram par aktivitātēm Preiļu GB un struktūrvienībās (par pagājušajām un tuvākajām plānotajām);
- noslēgta struktūrvienību novecojošās datortehnikas nodošana KISC;
- sistēmbibliotekāre veikusi darbinieku aptauju par jaunā parauga vienotās Bibliotēkas lietotāja kartes izgatavošanas un ieviešanas iespējām struktūrvienību bibliotēkās;
- informēta sabiedrība par izmaiņām struktūrvienību darbā un atskats uz padarīto - 2023.gada sākumā tika sagatavots un publicēts informatīvais raksts iedzīvotājiem “Atskats uz Preiļu novada publisko bibliotēku darbu 2022. gadā”, kurā stāstījām par Preiļu GB un Preiļu novada pagastu bibliotēku darbību 2022.gadā (Preiļu novada Vēstis, 2023.gada aprīlis, 7.lpp. (https://ej.uz/pgb_statistika) un Preiļu novada tīmekļa vietnē (22.03.2023, <https://ej.uz/par2022>))
- uzlabota struktūrvienību komunikācija un iekšējo dokumentu aprīte (28. decembrī publicēts jaunizveidotais Google Sheet “Preiļu novada bibliotekāru iekšējā profesionālās informācijas aprītes sistēma” struktūrvienību darbiniekiem);
- izveidots vienots paziņojums par bibliotēkas vadītāju prombūtni / iemeslu kādēļ bibliotēka slēgta, kuru iespējams izvietot pie bibliotēkas un sociālajos tīklos;
- Tīmekļa vietnē www.lietovelreiz.lv sniegta informācija par bibliotēkām un tajās pieejamajiem grāmatu maiņas plauktiem (“Maināmieš”);
- īstenota “Delfi Abonements” pieejamība Preiļu novada publisko bibliotēku tīklā;
- veidots struktūrvienību koptēls - bibliotēku nedēļas laikā izvietota informācija par struktūrvienībām (papildus vizuālajam attēlam pievienota informācija par bibliotēkas dibināšanu, bibliotēkas krājumu, pieejamajiem pakalpojumiem, bibliotēkas vadītājas

hobijiem, dzīves moto, mīļākajām grāmatām un novēlējums LBB 100. jubilejā) (skat. 12.1.att.);

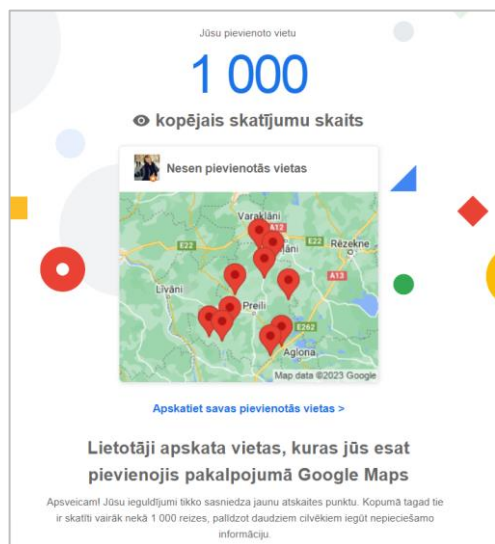
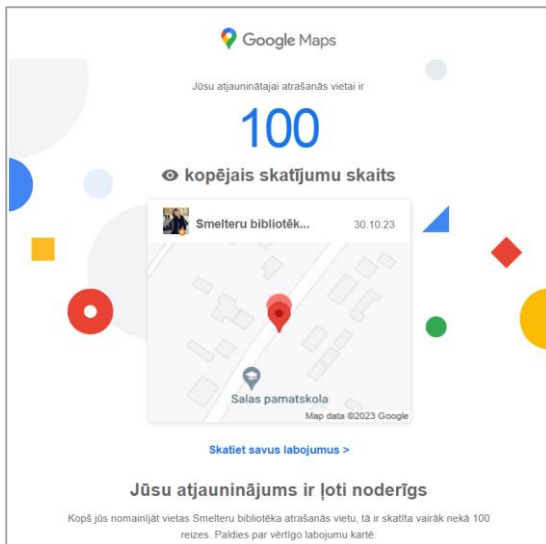
12.1. att. Bibliotēku nedēļas aktivitāte

- budžeta nepietiekamības dēļ reorganizēta sistēma un ar 01.07.2023. likvidēta Līču bibliotēka, ieviešot Preiļu GB ārējo apkalpošanas punktu “Līči” - Līču iedzīvotāju apkalpošanu divreiz mēnesī sociālā aprūpes centra “Līči” telpās un sadalot Līču krājumu un inventāru struktūrvienību starpā. Informācija par Līču bibliotēku tika atspoguļota arī laikraksta *Latgales Laiks* rakstā “Preiļu novadā slēgta Līču bibliotēka” (*Latgales Laiks*, 07.07.2023, autors: Ivars Sokāns)
- budžeta nepietiekamības dēļ norisinājās Rušonas bibliotēkas aizstāvēšana - Rušonas pagasta (Aglonas stacijas) iedzīvotāji vāca parakstus un tikās ar Preiļu novada pašvaldības pārstāvjiem, lai aizstāvētu bibliotēku un tā netiktu slēgta (par šo situāciju arī norisinājās spraiga diskusija Facebook lapas ierakstā, komentāru sadaļā). Informācija par Rušonas bibliotēku tika atspoguļota arī laikraksta *Vietējās Latgales Avīzes* rakstā “Rušonas iedzīvotāji nosargāja savu bibliotēku” (*Vietējā Latgales Avīze*, 31.03.2023, autors: Egita Terēze Jonāne). (skat. 12.2.att.)

12.2. att. Rušonas bibliotēkas apmeklētāju sapulce ar Preiļu novada domes amatpersonām

- tika uzlabota bibliotēku publicitāte, atpazīstamība, jo visas bibliotēkas 30. novembrī tika ievadītas Google maps, un jau 2023. gada nogalē (mēnesi vēlāk) tika saņemta atgriezeniskā saite par sasniegtiem 1000 skatījumiem (skat. 12.3.att.);

12.3. att. Struktūrvienību adrešu statistika no Google maps

Turpināts apkopot Preiļu GB struktūrvienībās notiekošos tematiskos pasākumus, kā piemēram, Digitālajā nedēļā, Dzejas dienās, Ziemassvētkos u.c.. Tie tika publicēti Preiļu GB mājaslapā, izvietoti uz pasākumu afišu stenda, sociālajos tīklos un Preiļu novada pašvaldības mājaslapā (skat. 12.4. att.).

12.4. att. Afīšas par Preiļu novada publicētajās bibliotēkās plānotajiem tematiskajiem pasākumiem, izstādēm - norišu kopas "Latviešu grāmatai 500" programma, Dzejas dienas, Valsts svētki

Metodiķe paralēli metodiskajam darbam arī aktīvi iesaistās Preiļu GB notikumos - projektu un citu pasākumu īstenošanā (piemēram, patriotiskais skolēnu dzejas konkurss "Miera vēstis Latvijai" grāmatas maketēšana, planšetizstāde ciklam "Latviešu grāmatai 500") un ir atbildīga par Preiļu GB publicitātes attīstīšanu Instagram platformā (skatīt 10.2. nodaļu).

2022. gada nogalē metodiķes pārzinā bija Daugavpils Universitātes maģistra studiju programmas "Starpkultūru attiecības" praktikants (2022.gada septembris – 2023.gada janvāris), kurš sniedza interviju Preiļu novada pašvaldības Sabiedrības iesaistes un mārketinga daļai. Tā tika publicēta arī vietējā laikrakstā "Preiļu novada Vēstis" (skat. 12.6. att.). Praktikants pēc

prakses noslēguma 3 mēnešus nostrādāja Preiļu Galvenajā bibliotēkā kā bibliotekārs, bet tagad darba gaitas turpina kā Preiļu novada pašvaldības Sabiedrības iesaistes un mārketinga daļas Sabiedrisko attiecību speciālists.

Preiļu Galvenā bibliotēka daļās pieredzē ar topošajiem nozares speciālistiem

Sabiedrībā

Preiļu Galvenā bibliotēka saviem apmeklētājiem sniedz plašu pakalpojumu klāstu, kas neaprobežojas vien ar grāmatu un drukātās preses izsniegšanu lasītājiem. Arvien pieprasītāks kļūst bibliotēkas Ģimenes digitālo aktivitāšu centrs, kas nodrošina kā izklaides iespējas, tā arī plašu izglītojošo aktivitāšu un nodarbinātību klāstu, t. sk. robotikas pulciņu, zīmēšanu ar 3D pildspalvu u. c. Tāpat bibliotēka regulāri rīko dažādas izstādes un pasākumus – piedāvājums ir ļoti plašs un to novērtē arī novada jaunieši, kuri studiju procesā labprāt savas praktiskās zināšanas apgūst tieši šeit. Starp viņiem ir arī Elgars Stupāns, kurš studē Daugavpils Universitātes Profesionālās augstākās izglītības Maģistra studiju programmā "Starpkultūru attiecības".

Preiļi ir Elgara dzimtā pilsēta un tieši bibliotēkā kopā ar draugiem bērniņā pavadīts daudz laika pēc skolas gan lasot grāmatas, gan apmeklējot dažādus pasākumus ar klasi utt., tādēļ gluži likumsakarīgi šķitīs par savu

prakses vietu studiju laikā izvēlēties Preiļu Galveno bibliotēku. Šobrīd, kad studijas pārsvarā notiek attālināti, iespēja to izdarīt dzimtajā pilsētā tuvāk savējiem bijis arī kā pluss, lai vairāk laika pavadītu kopā ar ģimeni.

Savu prakses laiku Preiļu Galvenajā bibliotēkā jaunietis raksturo kā ļoti pozitīvu un vērtīgu. Katru dienu bijis kāds jauns uzdevums, izbrauciens vai aktivitāte, kolektīvā uzņemts un vienmēr sagaidīts ar smaidu un patiesām rūpēm. Elgars priecējas, ka varējis piedalīties dažādās Preiļu Galvenās bibliotēkas organizētajās aktivitātēs un pasākumos, piemēram, grāmatu pakomāta atklāšanas svētkos, dzejas dienām veltītajās aktivitātēs, stāstu darbnīcās u. c. Tāpat darbojies arī ar bērniem, vadot 3D pildspalvu nodarbinātības jaunāko klašu skolēniem, asistējis savu prakses vadītāju metodiskajos darbos, ņemot dalību metodisko dienu ietvaros, palīdzot apkopot Preiļu novada bibliotēku preses

abonementu sarakstu 2023. gadam, veidojot Facebook publikācijas ar mērķi popularizēt 3td.lv e-grāmatu bibliotēku, letonika.lv un news.lv informācijas uzziņas platformas bibliotēkas mērķauditorijas lokā u. c. Tas viss ļāvis saprast, ka šeit notiek nemīlīga rosība, nekas nestāv uz vietas un bibliotēkas darbiniekam jābūt ļoti daudzpusīgam, lai katru dienu spētu pielāgoties kam jaunam. Jaunietis par gūto pieredzi ir pateicīgs Preiļu Galvenās bibliotēkas metodiķei Egijai Gribustei, vadītājai Ilonai Skorodihinai un visiem darbiniekiem.

Interesanti bijis novērot kopējo apmeklētāju ainu – pakalpojumus nāk izmantot kā paši jaunākie interesenti, tā arī cilvēki gados, kā arī krievu un ukraiņu tautības cilvēki, un bibliotēka tam pielāgojas, piemēram, iepērkot jaunus grāmatas, kas izdotas krievu un ukraiņu valodās. Tāpat arī uz rīkotajiem pasākumiem un nodarbinātībām nāk gan bērni, gan viņu vecāki, gan seniori. Elgars atzīst, ka, viņaprāt, ir ļoti svarīgi,

lai jaunieši pēc studijām atgrieztos savā dzimtajā novadā, jo tas ļautu saglabāties novada integritātei un novadam "nenovecot". Topošajiem vidusskolu absolventiem, kuri vēl šaubās par turpmāko studiju ceļu, viņš novēlētu vairāk ieklausīties sevī, padomāt, kas ir tas, kas padodas, kas interesē un kā to varētu attīstīt. Informācija par studiju iespējām nāk no visām pusēm, ir viegli apjukt burzmā, bet svarīgākais ir sadzirdēt pašam sevi.

Preiļu Galvenās bibliotēkas jaunumiem un aktuālajai informācijai var sekot līdzi gan mājaslapā www.preilubiblioteka.lv, gan sociālajos tīklos: Instagram, Facebook, TikTok, draugiem.lv.

Informāciju sagatavojausi
Preiļu novada pašvaldības
Sabiedrības iesaistes un mārketinga daļa

12.5. att. "Preiļu novada Vēstis" Nr.1 (223) 2023. gada 24. janvāris

12.2. Reģiona galvenās bibliotēkas veiktie metodiskie pasākumi un konsultācijas, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi

Preiļu novada bibliotēkām individuāla metodiskā palīdzība, konsultācijas un informatīvais atbalsts attiecīgi interesējošajam jautājumam tika sniegts no Krājuma un komplektēšanas speciālistes, Sistēmbibliotekāres, BLN vadītājas, Metodiķes, Novadpētniecības speciālistes, Lietvedes un Vadītājas, ES informācijas punkta koordinatores. Darbs tika koordinēts visās bibliotēkārā darba jomās: darbs ar krājumu, lasītāju apkalpošana, darbs ar datubāzēm un uzziņu darbs, novadpētniecības darbs u.c. Tika nodrošināta pārraudzība par galvenajiem darba virzieniem, sekojot līdzi darbinieku tālākizglītībai, nodrošinot profesionālu un mērķtiecīgu sadarbību starp novada bibliotēkām, veicinot katras bibliotēkas tālāku attīstību un veidojot kopējo publisko un izglītības iestāžu bibliotēku tēlu.

Gada laikā tika sniegtas atbildes dažādām profesionālajām aptaujām, nepieciešamības gadījumā apkopotī dati par pašvaldību publiskajām bibliotēkām un iesniegti Latvijas KM, LNB BAC, KISC, Preiļu novada pašvaldībai u.c.

Pārskata periodā īstenotie metodiskie darbi:

- struktūrvienību gada darba pārskatu rādītāju apkopošana un analīze;
- 2022. gada pārskata sagatavošana par Preiļu novada publisko bibliotēku darbu;
- struktūrvienību un izglītības iestāžu bibliotēku statistikas datu kontrole Latvijas Digitālās kultūras kartes informācijas sistēmā, datu analīze, secinājumu veikšana;
- struktūrvienību 2023. gada darba plānu sistematizēšana un analizēšana;
- struktūrvienību 2023. gada budžeta pārraudzība;
- aktuālas profesionālās informācijas apkopošana un nodošana struktūrvienībām un izglītības iestāžu bibliotēkām;

- bibliotēkārā darba pārraudzība Preiļu novadā, sniedzot konsultatīvo palīdzību attālināti, apmeklējot struktūrvienības (gadskārtējās vizitācijas);
- krājuma un komplektēšanas speciāliste devās izbraukumos uz:
 - a) Pelēču bibliotēku - apmācība katalogizācijā un komplektēšanā (bibliotēkas vadītājam, kura pieņemta uz noteiktu laiku), atlasītas grāmatas norakstīšanai;
 - b) Aglonas bibliotēku - bibliotekāru apmācība katalogizācijā un komplektēšanā, jo bibliotēkas vadītāja atradās ilgstošā attaisnotā prombūtnē;
 - c) Sīļukalna bibliotēku - apmācība novadpētniecības mapju aprakstīšanā, atlasītas grāmatas norakstīšanai;
 - d) Galēnu bibliotēku - atlasītas grāmatas norakstīšanai;
 - e) Vanagu bibliotēku - atlasītas grāmatas norakstīšanai, apmācība grāmatu norakstīšanā un norakstīšanas aktu sastādīšanā (bibliotēkas vadītājam, kura bija pieņemta uz noteiktu laiku, bet palika uz nenoteiktu laiku);
 - f) Upmalas bibliotēku - pēc krājuma inventarizācijas atlasītas grāmatas norakstīšanai;
 - g) Ārdavas bibliotēku - pēc krājuma inventarizācijas atlasītas grāmatas norakstīšanai;
- piedalīšanās struktūrvienību krājuma inventarizācijās (pārskata periodā Upmalas un Ārdavas bibliotēkās).

Steidzamu jautājumu risināšanai tiek izmantota Struktūrvienību darbinieku WhatsApp grupa.

Neatņemama metodiskā darba sastāvdaļa ir profesionālās pilnveides pasākumu - semināru, informatīvo sanāksmju, praktisko nodarbību, pieredzes apmaiņas brauciena organizēšana struktūrvienību un izglītības iestāžu bibliotēku darbiniekiem. Preiļu GB organizētie profesionālās pilnveides pasākumi iekļāva gan tiešsaistes (Zoom), gan klātienē seminārus un izbraucienus (skat.12.1. tabulu).

12.1. tabula "Preiļu GB organizētie profesionālās pilnveides pasākumi 2023"

N.p. k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	27.01.	Zoom	Preiļu GB	2023. gada darba aktualitātes (dokumentu aprīte, iesniegumi, statistikas dati LDKK)	30	2.5
2.	24.02.	Preiļu GB	Preiļu GB	<ul style="list-style-type: none"> • Virja grāmatu tirdzniecība • Bibliotēku statistikas analīze • Tikšanās ar rakstnieci Daci Vīganti (skat. 12.7. att.) VKKF projekta "Literatūra pārsteidz!" ietvaros 	17	6.8
3.	31.03.	Zoom	Preiļu GB	<ul style="list-style-type: none"> • Arnis Rītups no "Rīgas laiks" • 2022. gada pārskatu analīze 	23	3

4.	26.05.	Naujenes bibliotēka, Višķu pagasta bibliotēka	Preiļu GB	Pieredzes apmaiņas brauciens uz Naujenes bibliotēku un Višķu pagasta bibliotēku <ul style="list-style-type: none"> Vitas Brakovskas nodarbība "Idejas un ieteikumi atraktīvu pasākumu organizēšanai bibliotēkā" Komandu sacensība "Sporta aktivitāšu nozīme, ekoloģiska dzīvesveida pamatprincipi" 	27	8
5.	27.10.	Preiļu GB	Preiļu GB	<ul style="list-style-type: none"> ES un 2024. gada budžets Dokumentu aprīte Lietvaris sistēmā BIS ALISE jaunumi un jaunais e-katalogs Novadpētniecības mapes un analītiskie apraksti Spēļošanās ieviešana bibliotēkārājā darbā Dalīšanās Erasmus+ pieredzē (Lietuvas un Slovēnijas bibliotēku stāsti) 	25	6.2

* *Stundu skaits tabulā uzrādīts akadēmiskajās stundās (1 stunda = 40 min).*

Kopā no Preiļu GB iegūti apliecinājumi par 26,5 stundu profesionālo pilnveidi.

12.6. att. Februāra metodiskās dienas semināra noslēgums - tikšanās ar rakstnieci Daci Vīganti (VKKF ietvaros)

26. maija pieredzes apmaiņas brauciena atsauksmes (skat. 12.7. un 12.8. att.):

- “Uz Višķu bibliotēku vēl varētu aizbraukt pēc pāris gadiem tad, kad vadītāja - novadpētnieka talants būs atklājies pilnībā un darbs jaunajās telpās būs sistematizēts pēc ēkas rekonstrukcijas pabeigšanas”;
- “Pieredzes apmaiņas brauciena laikā tika piedzīvots kas nebijis un inovatīvs: Vitas Brakovskas nodarbība par praktisko radošumu! Komandā tiešām rodas daudzas jaunas, radošas idejas”;

- “Atmiņā paliekošs brauciens uz Naujenes bibliotēku un Višķu pagasta bibliotēku, jo diena pēc tam turpinājās ar fantastisku NVO Zināšanu un inovāciju biedrība valdes vadītājas Vitas Brakovskas nodarbību un aktīvām grupu saliedēšanas sacensībām.” (skat. 12.9. att.).

12.8. att. Pieredzes apmaiņas brauciens uz Naujenes bibliotēku

12.9. att. Pieredzes apmaiņas brauciens uz Višķu pagasta bibliotēku

12.10. att. Pieredzes apmaiņas brauciena otrā daļa - Vitas Brakovskas nodarbība “Idejas un ieteikumi atraktīvu pasākumu organizēšanai bibliotēkā” un komandu sacensība “Sporta aktivitāšu nozīme, ekoloģiska dzīvesveida pamatprincipi”

Trijās metodiskajās dienās norisinājās izbraukumi uz citu iestāžu organizētiem pasākumiem:

1. 25. aprīļa metodiskajā dienā tika organizēts darbinieku brauciens uz LNB bibliotēku festivālu;

2. 28. septembra metodiskajā dienā tika organizēts darbinieku brauciens uz LCB konferenci Daugavpilī “Latgales grāmatnieku un literātu devums Latvijas grāmatniecībā”;
3. 24. novembra metodiskajā dienā norisinājās gadskārtējās materiālo līdzekļu inventarizācijas struktūrvienībās un došanās uz Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas 246. gadskārtējo konferenci “Laiks. Cilvēki. Bibliotēka”, lai saņemtu Voldemāra Caunes “Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem” balvu, kuru ieguva Preiļu novada Kastīres bibliotēkas vadītāja Silvija Kotāne (skat. 12.10. un 12.11. att.).

12.10. att. Silvijas Kotānes apbalvošana Liepājas Centrālajā zinātniskajā bibliotēkā

Kastīres bibliotēkas vadītāja Silvija Kotāne ieguvusi Voldemāra Caunes balvu “Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem”

Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka (CZB) un Liepājas dome jau septiņpadsmito gadu rīko konkursu Voldemāra Caunes balva “Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem”. Balvai nominē bibliotekārus no visās Latvijas, kuri vispārliciecinātāk, aktīvāk un sekmīgāk veicina jaunās paaudzes iesaistīšanu bibliotēku pakalpojumu izmantošanā, motivējot bērnus un jauniešus vairāk lasīt, mācīties un attīstīt savas radošās spējas.

2023. gada 24. novembrī

Liepājas CZB 246. gadskārtas konferencē “Laiks. Cilvēki. Bibliotēka” V. Caunes balva tika pasniegta Kastīres bibliotēkas vadītājai Silvijai Kotānei, kura sev apkārt pulcē bērnus un jauniešus ne tikai daudz pasākumu laikā, bet arī ārpusstundu aktivitātēs, t.sk. skolas starpbrīžos, kad bērni griežas ap Silviju kā “bites ap medu”, uzdod jautājumus un liek aktīvi darboties un iesaistīties. 69% gadījumu bibliotēkas apmeklētāji ir tieši bērni un jaunieši līdz 18 gadiem.

Liela nozīme ir Silvijas sadarbībai ar jauniešu biedrību “Jaunie Spāmi”, kuras dibināšanas iniciatore bija pati Silvija, jau 2010. gadā pulcējot ap Kastīres bibliotēku daudz bērnu, jauniešu un viņu vecāku. Būtiskākie 2023. gada pasākumi: 21. jūnija “Bērnu Party”, pasākuma dalībniekiem (ģimenēm ar bērniem) šo dienu pavadot ar āra un galda spēlēm, lielo burbulju pūšanu, aktivitātēm vafeļu cepšanas darbnīcā un ballīte “Noķer vasaru aiz aste!”; kur 103 apmeklētāji piedalījās radošajās

darbnīcās gan lieliem, gan maziem (veidoja ziepju burbuļus, ar prieku ēda cukurvati, vārīja zupu un lielu apetīti to baudīja, uzspēlēja lielās dārza spēles un sagaidīja pasākuma īpašos viesus – “Chucha Chacha” jauniešus un “Kaķu sētas” meitenes).

Jaunā paaudze ir Silvijas iedvesmas avots un galvenā mērķauditorija, tāpēc svarīgi nezaudēt darba mundrumu, pilnveidoties, būt radošai un domāt par vietējās kopienas vajadzībām. Silvija mudina bērnus

komunicēt, lietderīgi pavadot brīvo laiku un attīstot dažādas iemaņas un prasmes. Populāri kļuvuši spēļu vakari, pasākumu cikls “Tiekamies sestdienās”, kur nodarbības sagatavo un vada bērni, un radošo darbnīcu cikls ģimenēm ar bērniem, Tie ir mazi mirkļi, bet maziem mirkļiem ir liela nozīme!

Informāciju sagatavoja
Preiļu Galvenās bibliotēkas
metodiķe Egija Gribuste

12.11. att. “Preiļu novada Vēstis” Nr.11(220) 2023. gada 17. decembris

Profesionālās pilnveides ieguvumi būs vērojami Preiļu novada publisko bibliotēku 2023. gada darba pārskatā atskatoties uz struktūrvienību paveikto.

12.3. Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām

Preiļu novadā atrodas 11 izglītības iestāžu bibliotēkas, kur situācija ir ļoti atšķirīga, sākot no slodzes ar pāris stundām nedēļā līdz gandrīz pilnai slodzei, kā arī no pilnībā rekatalogizēta krājuma līdz nerekatalogizētam. Aktīvu metodisko atbalstu skolu bibliotēkām sniedz Preiļu GB Krājuma komplektēšanas speciāliste, Sistēmbibliotekāre un Metodiķe. Tiek pārraudzīts process BIS ALISE un statistikas datu ievade Latvijas digitālajā kultūras kartē.

Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām:

- īstenotas plānotās inventarizācijas Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijā, Rīgas tūrisma un radošās industrijas tehnikuma apmācību vietai Preiļi;
- konsultēti izglītības iestāžu bibliotekāri - gada laikā tika veiktas vizitācijas, lai konsultētu krājuma jautājumos;

- krājuma rekatalogizēšana Galēnu pamatskolas bibliotēkā, Preiļu 1. pamatskolā - sistēmbibliotekāre sniedza apmācību BIS ALISE izmantošanā un cirkulācijas modulī un kopā ar krājuma un komplektēšanas speciālisti tika uzsākta rekatalogizācija.

Bibliotekārā informācija e-pasta vēstkopā tiek pārdresēta arī katram izglītības iestāžu bibliotekāram. Informācija tiek izsūtīta visiem, bet izvēle pasākumu apmeklēt ir darbinieku ziņā, grūtības sagādā bibliotekāru pamatdarbs skolās kā pedagogiem, kas neļauj kavēt mācību stundas un apmeklēt aktivitātes Preiļos, kā arī nelielās slodzes bibliotekārajā darbā.

Pārskata periodā Preiļu GB organizētajos semināros, pieredzes apmaiņas braucienā piedalījusies Vārkavas vidusskolas bibliotekāre, Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums Preiļi bibliotekāre. 13. aprīlī metodiķe kopā ar Preiļu novada izglītības iestāžu bibliotekārēm (Galēnu pamatskolas bibliotekāre, Riebiņu vidusskolas bibliotekāre, Upmalas pamatskolas bibliotekāre un JEPVG bibliotekāre) devās uz Skolu bibliotekāru semināru *“Bibliotēka ir kā bāka...noticēt sev, realizēt savas idejas un ļauties pārmaiņām...”* (Kristaps Zaļais) Jūrmalas Valsts ģimnāzijā.

Vārkavas pamatskolas bibliotekāre ir arī Upmalas bibliotēkas vadītāja, tāpēc darbs izglītības iestādes bibliotēkā notiek līdzvērtīgi publiskās bibliotēkas darbam - bibliotekāre profesionāli pilnveidojas apmeklējot kursus un seminārus, rīkojot izstādes un pasākumus, aktīvi izmantojot SBA pakalpojumu u.c.

12.4. Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā)

Tradicionāli konsultēšanās notiek ar:

- LNB BAC - profesionālā pilnveide (semināri, konferences);
- LNB KAC - profesionālā pilnveide (semināri, konferences);
- LNB atbalsta biedrība - lasīšanas veicināšanas projekts “Grāmatu starts”;
- LNB BLC - dalība lasītveicināšanas projektos “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, “Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība”, u.c.;
- LR KM - jautājumi saistībā ar Līču bibliotēkas likvidēšanu;
- SIA Tieto Evry (BIS ALISE) - jauninājumi, jaunais kopkatalogs u.c.;
- KISC - gaismas tīkla 3TD datoru norakstīšana u.c.

Pārskata periodā konsultēšanās notikusi ar Preiļu novada izglītības pārvaldi - semināri, mācības bibliotēkās, Preiļu GB licencēto izglītības programmu īstenošana.

Latvijas bibliotekāru Izglītības apvienības (LBIA) biļetenā “Laiks. Spēks. Mērķis.” (<https://makonis.lnb.lv/index.php/s/HWr3toVDM6xIunb>) 2023. gada februāra numurā (25. - 30. lpp.) publicēts Preiļu GB metodiķes raksts, kurš tapis LNB Kompetenču attīstības centra mācību: publisko bibliotēku metodiķu mentoringa programma “Darbnīca 2022 “Pieaugušo izglītotājs: astoņi soļi līdz meistarībai”” praktiskā darba - referāta par tēmu “Sekmīga mācību nodarbības sagatavošana un novadīšana: teorija un prakse” ietvaros.

12.5. Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības

Metodiskā darba veikšanai nepieciešama jaunu iemaņu un zināšanu apgūšana, regulāras profesionālās pilnveides, pieredzes apmaiņas, kas notiek gan ikdienā, gan apmeklējot dažādus izglītojošus pasākumus klātienē un tiešsaistē, gan lasot materiālus interneta resursos. Preiļu GB metodiķe savu darbu uzsākusi 2021. gada 1. septembrī, tāpēc 2024. gadā plānots kārtot kvalifikācijas eksāmenu.

Metodiķe pārskata periodā īstenojusi 60 stundu mācības biedrības “Radošās Idejas” Erasmus+ projekta “Cremel” lekciju kursu “Kultūras iestādes un digitālā transformācija”, kā arī no 2. līdz 7. oktobrim piedalījās Šauļu apriņķa Povila Višinska publiskās bibliotēkas rīkotajā Erasmus+ projektā “Dungeons and Librarians II: Quest for Gamified Reading Promotion in Youth” kopā ar bibliotēku speciālistiem no Lietuvas, Latvijas un Slovēnijas (vairāk informācijas 11.3. nodaļā) (skat. 12.13. att.).

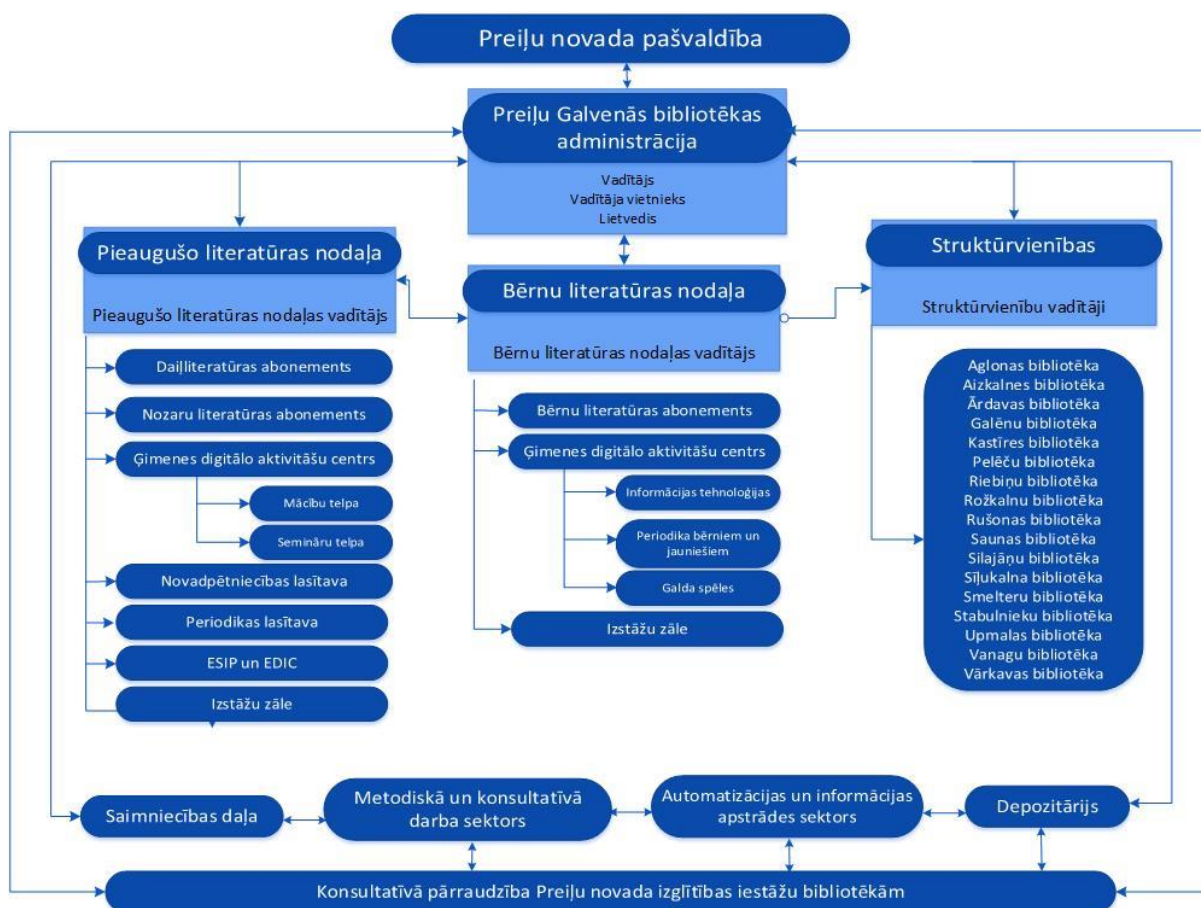

11.un 12. att. Apliecinājumi par Preiļu GB metodiķes dalību Erasmus+ Cremel tiešsaistes kursā “Kultūras iestādes un digitālā transformācija” un Erasmus+ pieredzes apmaiņā Lietuvā

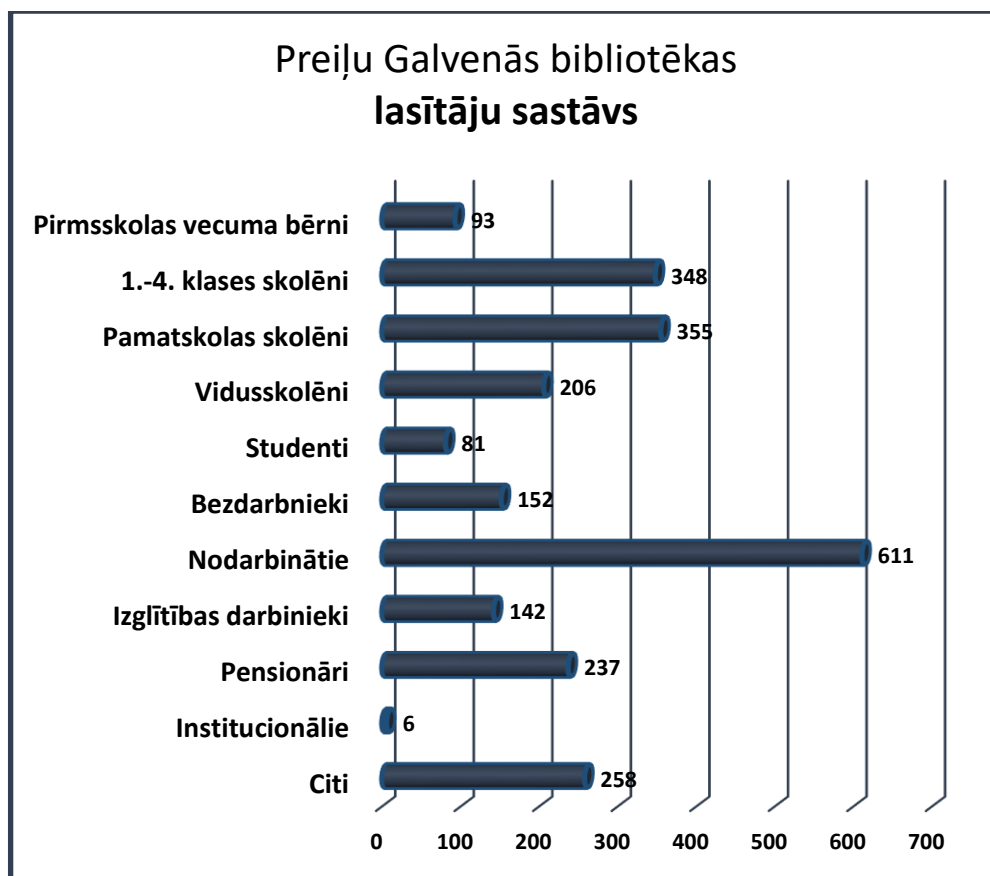
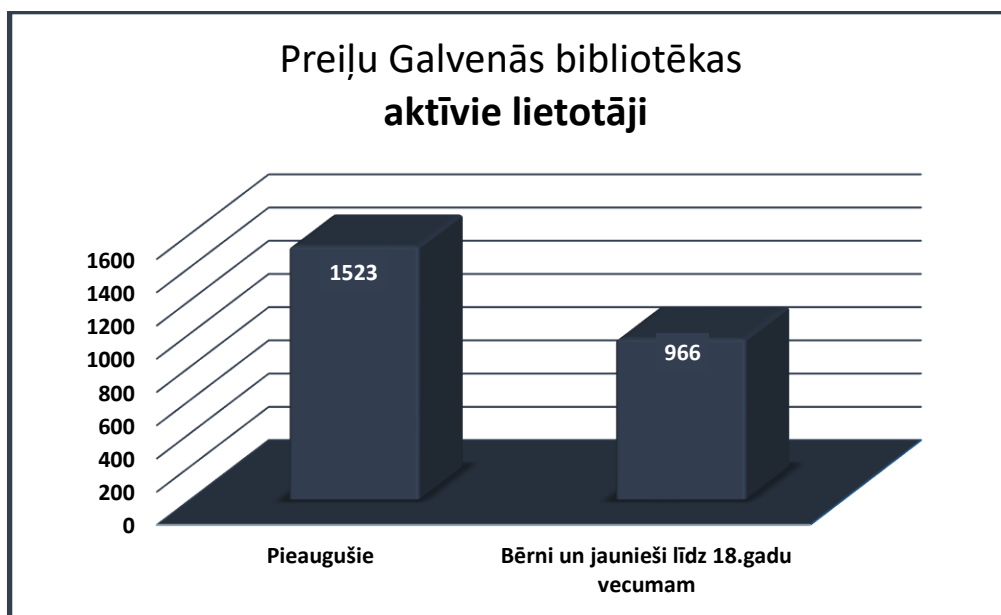
2023. gada nogalē uzsāktas mācības Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra (ar Latvijas Republikas Kultūras ministrijas atbalstu) programmā “Medijpratības meistari”. Gada laikā metodiķe ir apmeklējusi daudz dažādu profesionālās pilnveides pasākumu 190 stundu apmērā.

PIELIKUMI

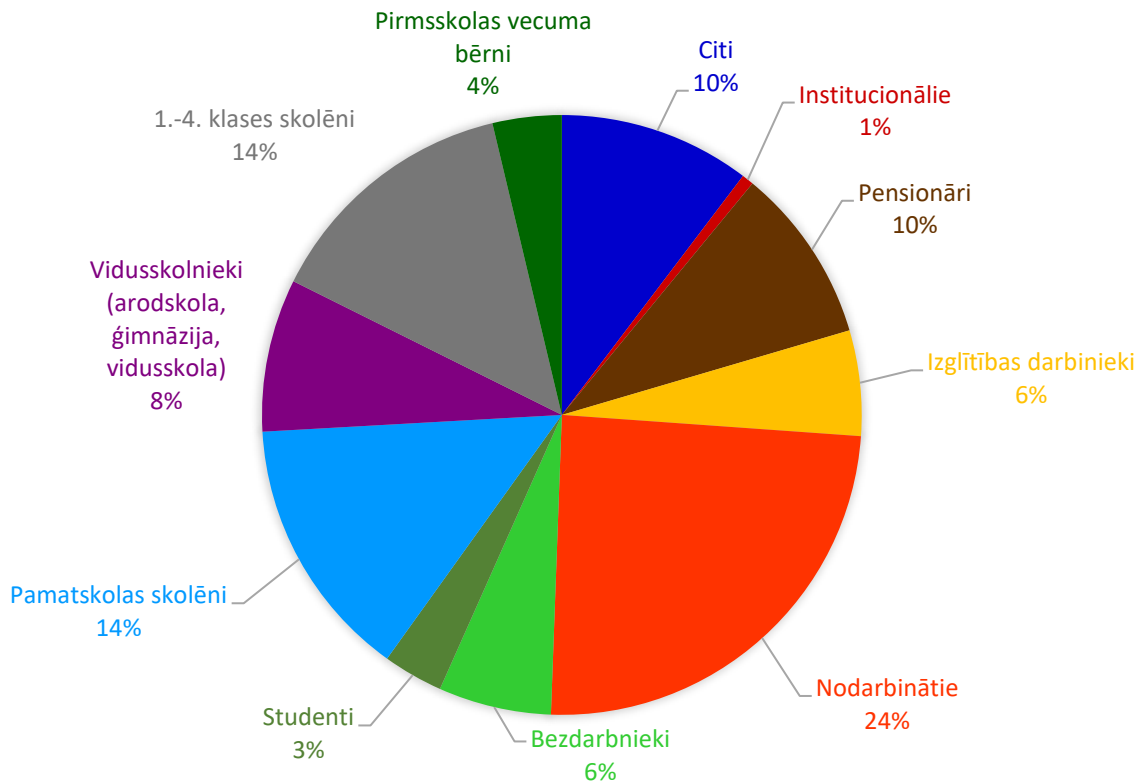
Bibliotēkas organizatoriskā struktūras shēma

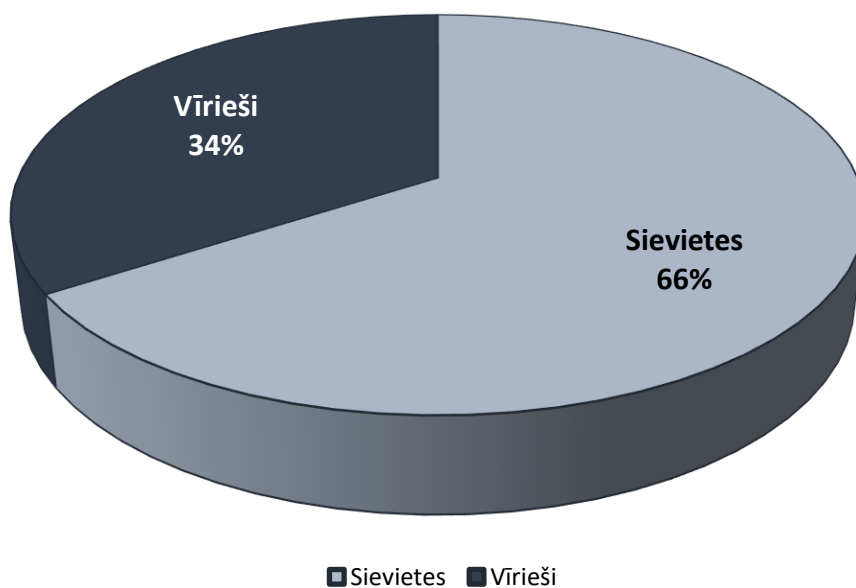
Bibliotēkas apmeklētāju statistikas grafiskais attēlojums

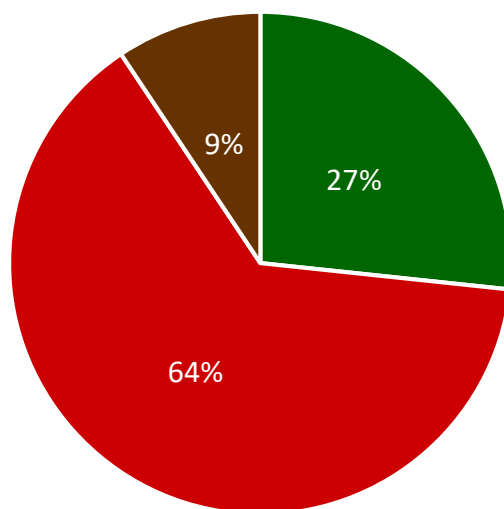
PREIĻU GALVENĀS BIBLIOTĒKAS LASĪTĀJU SASTĀVS (%)

Preiļu Galvenās bibliotēkas lietotāju sastāvs pēc dzimuma

Preiļu Galvenās bibliotēkas
lietotāju iedalījums pēc dzīves vietas (%)

■ Preiļu novads (bez pilsētas) ■ Preiļi ■ Citi

Publikācijas

Informācija par bibliotēkas aktualitātēm (t.sk pasākumu, radošo darbnīcu, izstāžu reklāmas) Preiļu novada mājaslapā, vietējā laikrakstā “Preiļu novada Vēstis” un “Vietējā Latgales Avīzē”.

2023. gada janvāris 5 Preiļu novada VĒSTIS

Preiļu Galvenā bibliotēka dalās pieredzē ar topošajiem nozares speciālistiem

Sabiedrībā

Preiļu Galvenā bibliotēka saviem apmeklētājiem sniedz plašu pakalpojumu klāstu, kas neaprobežojas vien ar grāmatu un drukātās preses izsniegšanu lasītājiem. Arvien pieprasītāks kļūst bibliotēkas Ģimenes digitālo aktivitāšu centrs, kas nodrošina kā izklaides iespējas, tā arī plašu izglītojošo aktivitāšu un nodarbību klāstu, t. sk. robotikas pulciņu, zīmēšanu ar 3D pildspalvu u. c. Tāpat bibliotēka regulāri rīko dažādas izstādes un pasākumus – piedāvājums ir ļoti plašs un to novērtē arī novada jaunieši, kuri studiju procesā labprāt savas praktiskās zināšanas apgūst tieši šeit. Starp viņiem ir arī Elgars Stupāns, kurš studē Daugavpils Universitātes Profesionālās augstākās izglītības Maģistra studiju programmā “Starpkultūru attiecības”.

Preiļi ir Elgara dzimtā pilsēta un tieši bibliotēkā kopā ar draugiem bērniņi pavadīts daudz laika pēc skolas gan lasot grāmatas, gan apmeklējot dažādus pasākumus ar klasi utt., tādēļ gluži likumsakarīgi šķietis par savu prakses vietu studiju laikā izvēlēties Preiļu Galveno bibliotēku. Šobrīd, kad studijas pārsvarā notiek attālināti, iespēja to izdarīt dzimtajā pilsētā tuvāk savējiem bijis arī kā pluss, lai vairāk laika pavadītu kopā ar ģimeni.

Savu prakses laiku Preiļu Galvenajā bibliotēkā jaunieši raksturo kā ļoti pozitīvu un vērtīgu. Katru dienu bijis kāds jauns uzdevums, izbrauciens vai aktivitāte, kolektīvā uzņemts un vienmēr sagaidīts ar smaidu un patiesām rūpēm. Elgars priecājās, ka varējis piedalīties dažādās Preiļu Galvenās bibliotēkas organizētajās aktivitātēs un pasākumos, piemēram, grāmatu pakomāta atklāšanas svētkos, dzejas dienām veltītajās aktivitātēs, stāstu darbnīcās u. c. Tāpat darbojies arī ar bērniem, vadot 3D pildspalvu nodarbības jaunāko klašu skolēniem, asistējis savu prakses vadītāju metodiskajos darbos, ņemot daļību metodisko dienu ietvaros, palīdzot apkopot Preiļu novada bibliotēku preses abonementu sarakstu 2023. gadam, veidojot Facebook publikācijas ar mērķi popularizēt 3td.lv e-grāmatu bibliotēku, letonika.lv un news.lv informācijas uzziņas platformas bibliotēkas mērķauditorijas lokā u. c. Tas viss ļāvis saprast, ka šeit notiek nemitīga rosiņa, nekas nestāv uz vietas un bibliotēkas darbiniekam jābūt ļoti daudzpusīgam, lai katru dienu spētu pielāgoties kam jaunam. Jaunieši par gūto pieredzi ir pateicīgi Preiļu Galvenās bibliotēkas metodiķei Egijai Ģribustei, vadītājai Ilonai Skorodihinai un visiem darbiniekiem.

Interesanti bijis novērot kopējo apmeklētāju ainu – pakalpojumus nāk izmantot kā paši jaunākie interesenti, tā arī cilvēki gados, kā arī krievu un ukraiņu tautības cilvēki, un bibliotēka tam pielāgojas, piemēram, iepērkot jaunas grāmatas, kas izdota krievu un ukraiņu valodās. Tāpat arī uz rīkotajiem pasākumiem un nodarbibām nāk gan bērni, gan viņu vecāki, gan seniori. Elgars atzīst, ka, viņaprāt, ir ļoti svarīgi, lai jaunieši pēc studijām atgrieztos savā dzimtajā novadā, jo tas ļautu saglabāties novada integritātei un novadam “nenovecot”. Topošajiem vidusskolu absolventiem, kuri vēl šaubās par turpmāko studiju ceļu, viņš novēlētu vairāk ieklausīties sevī, padomāt, kas ir tas, kas padodas, kas interesē un kā to varētu attīstīt. Informācija par studiju iespējām nāk no visām pusēm, ir viegli apjukt burzmā, bet svarīgākais ir sadzirdēt pašam sevi.

Preiļu Galvenās bibliotēkas jaunumiem un aktuālajai informācijai var sekot līdzī gan mājaslapā www.preilubiblioteka.lv, gan sociālajos tīklos: Instagram, Facebook, Tik Tok, draugiem.lv.

Informāciju sagatavoja
Preiļu novada pašvaldības
Sabiedrības iesaistes un mārketinga daļa

Preiļu Novada Vēstis. - 2023. - janvāris. - 5. lpp.

Tiek uzsākta VKKF projekta “Rakstnieks, grāmata un es” īstenošana

▶ Atskanot tekstu

Publicēts: 23.01.2023.

Kultūra Izglītība

“Nerakstu tikai sev”, tā par savu literāro darbu rašanos saka rakstniece Luīze Pastore, kura 19. janvārī viesojās Preiļu novadā. Tikšanās notika Preiļu Galvenās bibliotēkas projekta “Rakstnieks, grāmata un es” ietvaros, uzsākot pasākumu ciklu, kurā novada bērniem un jauniešiem tiek piedāvāta iespēja iepazīt piecu latviešu grāmatu autoru personības un to daiļradi. Projektu atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds.

Vairāk kā desmit grāmatu autore Luīze Pastore tikās ar PII “Pasaciņa”, Preiļu 1. pamatskolas un Riebiņu vidusskolas audzēkņiem. Ar interesi ikviens dalībnieks ieklausījās stāstos par grāmatu tapšanu, autorei tēlu pasauli un apbrīnojamo Luīzes Pastores prasmi ikdienišķās dzīves situācijās vai lietās saredzēt stāstu, kas rosināja klausītājos ļaut vaļu izdomai un fantāzijai.

PII “Pasaciņa” sešgadniekus Luīze Pastore pārsteidza ar savu atraktivitāti, humora izjūtu, pat žongliera prasmi, uzreiz iekarojot pret sevi simpātijas un iedezdot zinātkāras uguniņas bērnu acīs un ieinteresējot par autorei grāmatām. Preiļu 1. pamatskolas astoto un devīto klašu skolēni tikšanās laikā varēja sevi iztēloties džungļos un novērtēt, cik maz mums patiesībā vajag un cik daudz jau pieder, lai cilvēks justos laimīgs un dzīvotu harmonijā gan ar sevi, gan ar dabu. Sarunā ar skolēniem rakstniece atgādināja, ka dzīvē ir ļoti daudz situāciju, kad nepieciešama drosmē, uzdrīkstēšanās un ticība sapnim. Riebiņu vidusskolas 3.-5. klašu skolēniem bija iespēja Riebiņu bibliotēkā iejusties mākslas detektīva lomā, atšķetinot miklas un veicot dažādus uzdevumus, kas atgādināja par L. Pastores sarakstīto un Elinas Brasliņas ilustrēto grāmatu sēriju “Mākslas detektīvi”, kuras grāmatu sižeti veidoti pēc Latvijas mākslas vēsturē pazīstamu mākslas darbu motīviem. Detektīvus ar aizrautību lasa ikviens, kam šīs grāmatas nonāk rokās.

Luīze Pastore dzimusi Siguldā novada Allažos, studējusi Latvijas Kultūras akadēmijā, radošo rakstīšanu apguvusi "Literārās akadēmijas" Prozas meistardarbnīcā. Rakstniece divreiz ir saņēmusi Literatūras gada balvu par grāmatām "Maskačkas stāsts" un "Svešinieka atnākšana", divreiz saņēmusi arī Jāņa Baltvilka balvu bērnu literatūrā par sērijas "Mākslas detektīvi" grāmatu "Pazudušais pērtiķis" un "Neredzamais cilvēks", kā arī par grāmatu "Laires bērni", kas iekļauta 2022. gada Bērnu un jauniešu žūrijā. Grāmata "Neredzamais cilvēks" iekļauta bērnu un jaunatnes literatūras katalogā "The White Raven", kurā ik gadu Minhenes Starptautiskā Jaunatnes bibliotēka iekļauj 200 labākos bērnu literatūras darbus, kas pelnījuši pasaules uzmanību, pateicoties to universālajai tematikai, inovatīvajam literārajam un mākslinieciskajam stilam. 2018. gadā britu žurnāls "The Guardian" iekļāvis "Dog Town" ("Maskačkas stāsts" tulkojums angļu valodā) gada labāko jauno bērnu grāmatu izlasē, ko veidojusi Lielbritānijas Grāmatizdevēju asociācija sadarbībā ar Grāmattirgotāju asociāciju. 2022. gadā par grāmatu "Laires bērni" saņēma Starptautiskā Boloņas bērnu grāmatu tirgus balva "Jaunie apvēršņi 2022" ("New Horizons"), ko žūrija katru gadu piešķir īpaši novatoriskai bērnu grāmatai. 2022. gadā starptautiskajā bērnu un jaunatnes literatūras katalogā "The White Raven" iekļauta grāmata "Laires bērni". 2019. gadā studijā "Atom Art" iznākusi pilnmetrāžas animācijas filma "Jēkabs, Mimmi un runājošie suņi", kas tapusi pēc L. Pastores grāmatas "Maskačkas stāsts" motīviem.

Projekta "Rakstnieks, grāmata un es" norises turpināsies līdz maijam. Pie Preiļu novada bērniem un jauniešiem ciemos tiks aicinātas autore: februārī – Daila Ozola, martā – Žanete Lazdovska, aprīlī – Linda Nemiera, maijā – Agnese Vanaga. Tikšanās ar grāmatu autoriem sniedz lielāku iespēju radīt bērnos un jauniešos interesi par lasīšanu un oriģinālliteratūru kā aizraujošu piedzīvojumu un iedvesmas avotu.

Informāciju sagatavojusi

Preiļu GB Bērnu literatūras nodaļas vadītāja
Solvita Erta

Tīmekļa vietnē www.preili.lv

<https://www.preili.lv/lv/jaunums/tiek-uzsakta-vkkf-projekta-rakstnieks-gramata-un-es-istenosana>

Bibliotēkas – mūsu svētnīcas

Bibliotēkas – tās ir mūsu svētnīcas. Tā ir vieta, kur mēs varam atjaunoties un uzlādēties garīgi, iepazīties ar jaunāko literatūru, pārlūkot klasiku, lasīt plašo žurnālu un laikrakstu klāstu.

Pēdējos gados bibliotēkās var izmantot arī jaunākās tehnoloģijas, internetu, ar kura starpniecību katrs var sakārtot praktiskas lietas. Turpat var pavairot drukātos materiālus.

Bibliotēkās ir savākts plašs novadpētniecības materiāls. Patīkami, ka bibliotēku darbinieki organizē daudz pasākumu, konkursu, izstāžu. Populāri kļuvuši stāstnieku svētki, tikšanās ar ievērojamiem cilvēkiem, dzejas pēcpusdienas, koncerti.

Bibliotēka – tā ir vieta, kur var papildināt savas zināšanas, attīstīt erudīciju.

Visās bibliotēkās valda pozitīva gaisotne, jo tur strādā lieliski sava darba pratēji, sirsnīgi un atsaucīgi bibliotekāri. Tāpēc es labprāt apmeklēju bibliotēkas. ▣

Marija Volkova (Preiļi)

Vietējā Latgales Avīze. - 2023. - 21. apr. - 6. lpp.

Atskats uz Preiļu novada publisko bibliotēku darbu 2022. gadā

2022. gadā Preiļu novadā darbojās 19 publiskās bibliotēkas, kas iedzīvotājiem sniedza nepieciešamās zināšanas - un informāciju, organizēja izstādes un kultūras pasākumus, veicināja sabiedrības kopīgu attīstību, papildināja un attīstīja novadpētniecības materiālu krājumu, sekmēja un pilnveidoja mūžizglītības iespējas.

Iedzīvotājiem tika sniegtas konsultācijas, organizēti lasītveicināšanas pasākumi, īstenoti projekti, veidotas izstādes, uzkrāti un saglabāti novadpētniecības materiāli, nodrošināta piekļuve informācijai un tehnoloģijām, sniegta iespēja izmantot plašo, vienoto krājumu.

Aizvadītais gads bibliotēkām bijis gana dinamisks, radošs un ar pozitīviem statistikas rādītājiem.

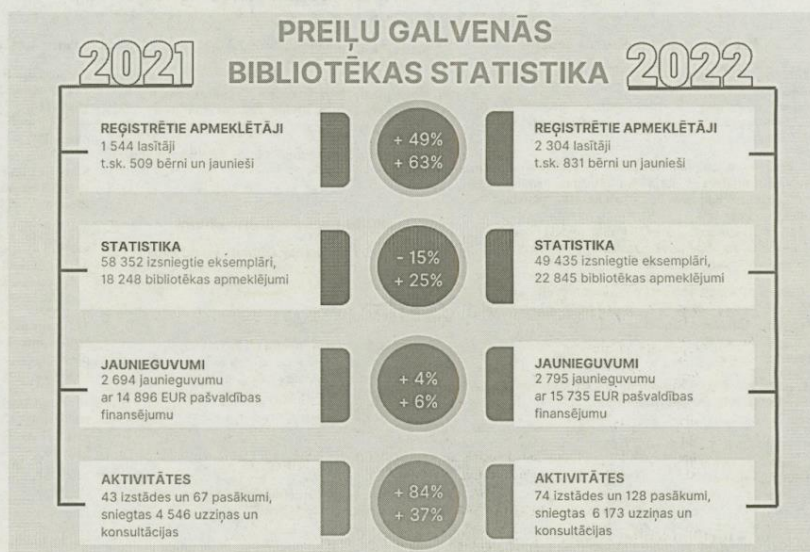
PREIĻU GALVENĀ BIBLIOTĒKA

Preiļu Galvenās bibliotēkas darba prioritātes aizvadītajā gadā:

- administratīvi teritoriālā reforma – pielāgošanās jaunajam centralizētajam sadarbības modelim ar pagastu bibliotēkām;
- Preiļu GB attīstības plāna 2022.–2026. gadam izstrāde;
- Preiļu GB akreditācija – atkārtoti iegūts reģiona galvenās bibliotēkas statuss;
- oriģinālliteratūras un lasītprasmes popularizējošu pasākumu rīkošana pilštētas un novada mērogā;
- bērnu literatūras nodaļas āra aktivitāšu zonas izveide (Viduslatgales pārnovadu fonda "Iedzīvotāji veido savu vidi 2022" projekta "Spēlējies koši un droši!" ietvaros);
- konsultatīvas un metodiskas palīdzības sniegšana Preiļu novada bibliotēkām;
- pagastu bibliotēku reglamentu un izmantošanas noteikumu izstrāde.

Jaunu pakalpojumu ieviešana:

- LEGO nodarbības pirmsskolas vecuma bērniem;
- tika izstrādātas un iedzīvotājiem

piedāvātas trīs licencētas interešu izglītības programmas: Datorapmācība; Informācijas meklēšana tiešsaistes datu bāzēs; Lego robotika (6+ un 9+ vecuma grupām);

• bibliotēka pakalpojuma ieviešana - pasākumos iekārta bibliotēkā pasūtīto izdevumu saņemšanai un nodošanai 24 stundas diennaktī.

Jaunas rubrikas Preiļu GB Facebook lapā "Mūsu novadnieki: Par viņiem raksta"; "Preiļu novads preses slejās". "Notikumu apkopojums Preiļu novada pagastu bibliotēkās".

Projekti:

• 2022. gadā tika uzrakstīti četri VKKF projekti un piesaistīti 3950 EUR literatūru popularizējošu pasākumu organizēšanai dažādām vecuma grupām.

• Viduslatgales pārnovadu fonda projekta ietvaros saņemts finansējums 550 EUR apmērā āra vasaras aktivitāšu zonas labiekārtošanai.

• Tāpat turpinājās dalība EDIC Austrumlatgalē projektā (vadošais partneris Rēzeknes novada pašvaldība), kur saņemts 3560 EUR atbalsts pasākumu organizēšanai.

PREIĻU NOVADA PAGASTU BIBLIOTĒKAS

Darba prioritātes Preiļu novada pagastu bibliotēkās:

- administratīvi teritoriālā reforma;
- attīstības plānu izstrāde 2022.–2026. gadam;
- aktīvs darbs pie bibliotēku apmeklētāju atgriešanas pēc Covid-19 samazināšanās un ierobežojumu atcelšanas;

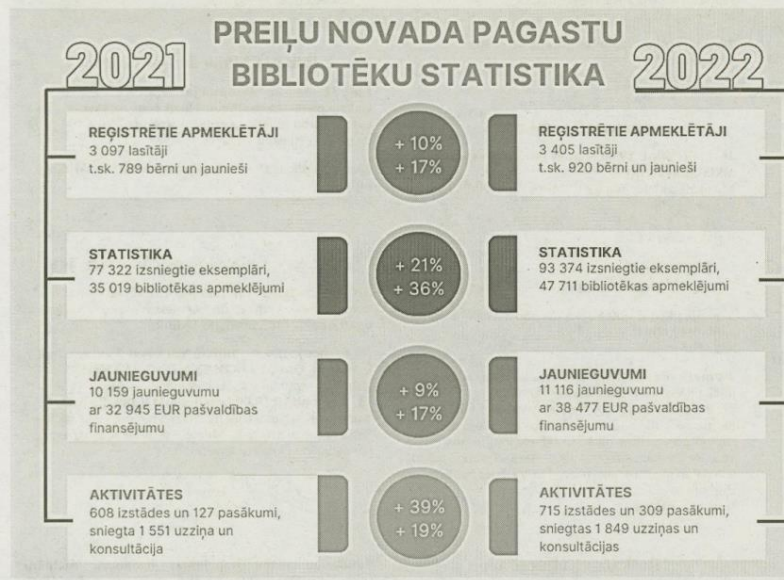
• oriģinālliteratūras un lasītprasmes popularizējošu pasākumu un izstāžu rīkošana (t.sk. novadpētniecības);

• konsultāciju un uzziņu sniegšana. Jauni pakalpojumi: bibliotēkas sniedza pakalpojumus, kas saistīti ar valsts pārvaldi, tuvinot šos pakalpojumus pagasta iedzīvotājiem, iesaistījās atbalsta pasākumā siltumapgādes un apkures izmaksu segšanai mājsaimniecībām, reģistrējot iesniegumus.

Projekti: Aizkalnes un Sīļukalna bibliotēkas iesaistījās Viduslatgales pārnovadu fonda projektā "Iedzīvotāji veido savu vidi 2022", realizējot projektus: "Nāc, piesēdies Aizkalnē!" (uzstādīta lapene, nopirkti pārvietojami soli, iegādāta svētku lampiņu virtene) un "Teritorijas labiekārtošana Sīļukalna pagasta centrā" (rezultātā sakopta un labiekārtota bibliotēkas un pagasta pārvaldes apkārtnē, izveidota košumdober ar daudzgadīgajiem dekoratīvajiem stādiem). Katra bibliotēka ieguva finansējumu 550 EUR apmērā.

Plašāk ar Preiļu novada pagastu bibliotēku darba pārskatu par 2022. gadu var iepazīties Preiļu Galvenās bibliotēkas tīmekļa vietnē www.preilubiblioteka.lv.

Informāciju sagatavoja:
Preiļu Galvenās bibliotēkas vadītājas
vietniece p. i. Sīgita Trūpa
Preiļu Galvenās bibliotēkas metodīķe
Egija Gribuste

Preiļu Novada Vēstis. - 2023. - aprīlis. - 7. lpp.

Vietēja

+ TV programma

L A T G A L E S P R E I Ļ U G A L V E N Ā V Ī Z E

PREIĻU GALVENĀ BIBLIOTĒKA

www.vieteja.lv

Ina Rusiņa – «Gada bibliotekārs 2022»

14. lpp.

Ina strādā Preiļu Galvenās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļā, vadot robotikas un LEGO pulciņu, veidojot dažādas spēles un viktorīnas, organizējot daudzveidīgus izziņošus, izglītojošus pasākumus, vadot spēļu turnīrus.

Foto: Egija Grībusiņa

Ina Rusiņa: «Bibliotekārs ir lasītāja draugs»

Egita Terēze Janāne

«Bibliotekārs darbs ir ļoti interesants, katru dienu ir citādāka. Izveidoju nodarbību sarakstu visai nedēļai, pie tā tad arī pieturos. Otrdienās un piektdienās vadu robotikas nodarbības dažādām vecuma grupām, ceturtdienās notiek 3D pildspalvu radošās darbnīcas un galda spēju čempionāti, kurus iedibinājām nesēn. Bērniem tas patīk, jo kopā spēlējām jau populāras spēles un iemācāmies arī jaunas. Piektdienās vadu arī LEGO nodarbību pirmskolas vecuma bērniem.»

Vai pēc pēdējiem vai simtiem gadu robotika ir bibliotēkās, runās ar lasītājiem par Raiju un mēslu?

– Iedibinājis visārtīgo robotu mīesu bērnu literatūras nodaļā. Gada, kuram palīdz sarīkot grāmatu plaušā, un sacelšos, ja lasītāji precīzi pateiks autu un grāmatas nosaukumu, roboti bez problēmām to arī pasniegtu cilvēkam, bet bērnu nodaļā kuram patīkst, kā bērni prasa grāmatas. Jaunākos karstos – Karolīnā Skidbe, Cīrušu bērnu nodaļā, kā patērēt grāmatas vāka vai parēt tālu kādē grāmatu varot. Bibliotēkai jau zinā, ko un kā nekā, bet apbūtināt arī sāku krietni studēt. Mācīšos, kā ieteikt mums, protam, ļoti palīdz, kaut vai Google Iiuku, bet par Raiju un mēslu es runāšu grāmatu tīkai ar daļu cilvēku. Esmu pārliecināta, ka to noteikti vēlētos arī mūsu lasītāji.

Redzu, ka jūs esat ļoti aistringa bibliotekārs, un smēr, ja jums ir brīvais laiks, ko lasīt pati, kādas ir jūsu mīļākās bērnu laika nodarbes?

– Čempjās izvērtēt bērniem vai bērnu vakarus, jo ļoti galvi apbūtināt. Lasu grāmatas, un iedibinājis tādas, kurām šķiet, ka patīk, pašmāt par visu apbūtināt un pašā dāvi, palīdz iepazīt sevi. Šobrīd lasu grāmatu sēriju «Septiņas mācās», pētīt un aplūkot, kā katrs no mūsdienu bērniem un parādī savu pieredzi.

Dažreiz gadās deju tautas deju kopā «Tāderis, bet kādu laiku vairs... Bet man ir dāze. Mani iedibinājis tādas kvartāles māja ar dāzi, kur jau sastādīja jaunas augļu kokus. Čerā, ka pēc vairāku gadu un ābeles, kādē, plūmes pēdē ar manas mācības.

Man ir maiz un dēls, kad viņi atbrauc ciemā, tad tie ir bērni svētki. Mēs spēlām galda spēles un daudz nājam. Tādi mēķi ir mājā un sirdī.

Ļoti patīk arī rēķos, bet par adīšanu, kur vajag sakombināt dažus kaitus, kuri reti izvērtēties citu mācību, mēķēt un smēģināt jautras adīšanas shēmas. Tā varētu ir ziņas nodarbe.

Apmēķlā ar citu tērdē un koncertu.

Otrdien, 25. aprīlī, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā Preiļu Galvenās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre Ina Rusiņa saņēma balvu «Gada bibliotekārs 2022». Tas ir galvenais apbalvojums bibliotēku nozarē, un to, saņemot kolektīvu pieteikumus, piešķir Latvijas bibliotekāru biedrība. «Vietējā Latgales Avīzē» apveica laureāti un aicināja uz sarunu par bibliotekāra misiju digitālajā 21. gadsimtā.

Kāpēc jūs izvēlējāties bibliotekāra darbu?

«Tā bija gan nejaušība, gan vēlēšanās strādāt bibliotēkā, būt starp lasītājiem un grāmatām, jo cilvēki un grāmatas ir dzīvums. Absolēju Daugavpils Pedagoģisko universitāti ar sākmakskolas skolotājas diplomu, vēlāk jau Daugavpils Universitātē pārkvalificējos par pirmskolas izglītības skolotāju un 20 gadus strādāju Preiļu pirmskolas izglītības iestādē «Pasocija». Un tad vairākus mēnešus domāju vienu domu, arī sirdi jutu, ka jāpamaina nodarbošanās. Toreiz nejaudi ļoti gan, iespējama, nejaušība nemaz jau nevar būt nejaušība) satiku Sīviņu Kurtiņu. Viņa teica, ka strādā bibliotēkā, un tajā brīdī saprata, ka tas ir darbs, kas ļoti, ļoti patīku arī man. Un, ja tā vēl būtu Bērnu literatūras nodaļa... Pēc pusgada tika izsludināta brīva vakance Preiļu Galvenajā bibliotēkā, turklāt bibliotekārs bija vajadzīgs tieši Bērnu literatūras nodaļā, un es pieteicos. Ja cilvēks ļoti grib, tad sapni piepilda... Tas bija 2006. gads, ne tā laika daru darbu, kas man ļoti, ļoti patīk. 2019. gadā pārrobežu projekta ietvaros tika izveidots Ģimenes digitālo aktivitāšu centrs, un es pēnēmu izaicinājumu kļūt par tā vadītāju, par ko šobrīd esmu pētiesi gandarīta.

Jauki, ka jūsu sapnis piepildījies. Arī es noskaņā, ka cilvēkam jāspēja lielā sapni. Jūs izvēlējāties tieši Bērnu literatūras nodaļu. Kāpēc bija tieši tādā izvēle?

– Patiešām sarunu par sapni, lielā sapni tiešām piepilda, varbūt šobrīd, nekā manas grēbtos, bet tieši tad, kad to vajag cilvēkam.

Mācības sarakstā vāļ Preiļu 1. vidusskolā, mēķu, ka bērnā skolotāja un ka strādāt ar bērniem (tas bija vēl viens mans lielais sapnis par skolotājas profesiju, kurš piepildījās). Bibliotekārs ir draugs lasītājam, arī man vai lasītājs ir mēķu, tad bērni ir interesanti ar savu atvērtību un uzdevotību. Viņi runā un ilkojas ļoti pētiesi. Turklāt kopā mēs izveidām, uzturām, mēķinām un kopā pētiesam tad, kad to, ko esam iemācījušies, protam pielietot arī praktiski.

Kāda ir jūsu darba «salda un ne tik salda garoza»?

«Bibliotekārs darbs ir ļoti interesants, katru dienu ir citādāka. Izveidoju nodarbību sarakstu visai nedēļai, pie tā tad arī pieturos. Otrdienās un piektdienās vadu robotikas nodarbības dažādām vecuma grupām, ceturtdienās notiek 3D pildspalvu radošās darbnīcas un galda spēju čempionāti, kurus iedibinājām nesēn. Bērniem tas patīk, jo kopā spēlējām jau populāras spēles un iemācāmies arī jaunas. Piektdienās vadu arī Lego nodarbību pirmskolas vecuma bērniem.

Tad jau jūs visu laiku spēlējāties un mācāties... Bet kas ir robotika, Lego robotika?

– Jā, mēs ar bērniem patiešām spēlējāties pē, citiem vārdiem sakot, mācāties, spēlējāties ar robotiem, kurus pati konstruējam un programējam, lai tie prastu kādē kodē, piemēram, pēvēstot kaitus. Robotika un Lego atļaus bērnu radošumu un loģisko domāšanu, tā var būt pē interesantāka par mobilo tālruni vai dāzi. Tāpēc vācāki, dāzdot citas stāstītas par mūsu robotikas nodarbībām, zvans un jautā, vai var atvērt arī savu bērnu. Un mēs pēņemam visus. Varbūt kādam apģērbu robotikas pasatprasmes palīdzēs iepazīt profesiju ar pēti. Las bērniem būtu interesanti, arī pati mācās, mēķināt un izziņu visu jauno, jo tehnoloģijas attīstās ļoti ātri.

Tā kā Preiļu Galvenā bibliotēka pēdēkā «Bērnu, jauniešu un vecāku žērijā, dāzot ar pirmskolas izglītības iestādē «Pasocija», lai ar sagatavotām grupas bērniem lasītu visu vecuma grāmatas. Bērni mani sagaida ar prieku un ar nepacietību gaidē, kad lasām jauno grāmatu.

Bērnu literatūras nodaļā notiek dažādi pasākumi, piemēram, Bibliotēka nedēļā runājam par dāzi internetu, izveidām bērnu viktorīnas, izmantojot interaktīvo dāzību, tēķ veidojam pati) ut. Aicinām čempjās bērnu grāmatu autorus, kuri sēstā bērniem, kā tē grāmatas, piedāvā mācības aktivitātes.

Preiļu Galvenajā bibliotēkā bērni uzman ar pē studēt. Kamēr vācāki strādā un bē reisi atbūstināt jēģidē dāzē standā, bērni pēķ mācības darbu, spēlē galda spēles, sarakstās. Mēs šo gan izglītojam, gan arī drošības, patērtuma vietu uzman skolopu, tēķ, otmāģu. Mēs sakām, ka vāji visi ir mēķēji.

Kādas ir rītdienas ieceres?

– Tehnoloģijas joprojām būs lielākais izzaicinājums, tāpēc turpināšu pilnveidošies, top arī mācību programma jaunajam skolas gadam. Bibliotekārs ir tas cilvēks, kurš mācās visu mēķu.

Gribu uzsvērt, ka visi pasākumi, izstādes, nodarbības, darbs ar grāmatām, lasītājiem un daudzās citas norises, pakaļojumi Preiļu Galvenajā bibliotēkā – tas viss ir komandas darbs. Paldies Preiļu Galvenās bibliotēkas vadītāji Bonai, visas vietniecei Sigitai, metodīķei Egijai, Bērnu literatūras nodaļas vadītāji Solvitai un šīs nodaļas meitenēm Ritai un Natālijai, paldies sadarbības partneriem – Preiļu novada skolām, «Pasocijai», Bērnu un jauniešu centram, Ķurim Ērtam, kurš atbalsta ar pēdomu, paldies daudzām, daudzām citām, kurus nenosaucu, bet paturu sirdi.

Kā uzpēnēt visu, ka jums piešķirta balva «Gada bibliotekārs 2022»?

– Biju pētkārti pēnēģa. Es vācāki dāzi to darbu, kad man ļoti, ļoti patīk. Šī balva ir novērtējums Preiļu Galvenās bibliotēkas kolektīva darbam. Mēs strādājam, izglītojamies, arī apbūtinām kā liela garsene, un mana mēķa Bērnu literatūras nodaļā ir kā mans ģimēnc. Ietāj bibliotēkas vaimā. Tā ir balva manai visiem. Paldies jums, kolģēji – jās manī sadzēsmāģ strādāt ar vēl lielāku prieku!

Svarīga vāca jās un novērtu pēķu un spēku uzsvērt radotāmu sevi un bērniem!

UZZINĀJI

«Gada bibliotekārs» ir atzīrtības balva bibliotekāram par vispārīcēnāģo, aktīvāģo un sekmgīgāģo smēģumu, kas ne tikai dzēvis labumu lasītājiem un redzīvotāģiem, bet arī spēģis dzēvesmot citus bibliotekārus un bibliotekāģu sabiedrību kopumā.

(Avots – Latvijas Bibliotekāģu biedrības interneta vietne www.biblioteka.lv)

Vietējā Latgales Avīzē. - 2023. - 28. apr. - 1., 14. lpp.

Ina Rusiņa saņem Latvijas Bibliotekāru biedrības balvu "Gada bibliotekārs 2022"

25. aprīlī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā Preiļu Galvenās bibliotēkas galvenā bibliotekāre, Ģimeņu digitālā centra vadītāja Ina Rusiņa saņēma Latvijas Bibliotekāru biedrības balvu "Gada bibliotekārs 2022". Ar šo augsto apbalvojumu ir novērtēts mūsu kolēģes darbs, kura strādā Bērnu literatūras nodaļā (BLN), organizējot un vadot daudzveidīgas izziņošanas, izglītojošas aktivitātes, piesaistot un aizraujot jaunākās paaudzes bibliotēkas lietotājus.

BLN ir piepildīta ar bērnu čalām, jo īpašu uzmanību un interesi jau krievu laiku ir izpelnījies Ģimeņu digitālo aktivitāšu centrs (GDAC), kur rosās darbīgā, neizsīkstošā entuziasma pilnā galvenā bibliotekāre Ina Rusiņa. Viņas pārzinā ir nodotas visas GDAC aktivitātes un modernās tehnoloģijas, LEGO pulciņš un robotikas nodarbības.

Ina darbu bibliotēkā uzsāka 2006. gadā. Ar lielu atbildības sajūtu un pedantiskumu viņa

attiecās pret ikvienu vissīkākā darba niansi, visu izanalizējot, pārdomājot, saplānojot, sakārtojot pa plauktiņiem, lai viss notiktu raiti, un būtu veiksmīgs, produktīvs gala rezultāts. Liela nozīme ir Inas pedagoģiskajai izglītībai un 20 gadu bagātajai pieredzei darbā ar bērniem pirmsskolas izglītības iestādē "Pasaciņa", kur iemantots rādījums būt vienmēr labā formā, disciplinētai, gatavai iet līdz laikam, nemīdīgi izglītojoties, pilnveidojoties un sasniedzot arvien jaunus virsotnes. Zināšanas, profesionalitāte, kā arī cilvēkmīlestība, empātija un sirsnība ir īpašības, kas iekaro bibliotēkas apmeklētāju sirdis un uzticēšanos, darbojoties ar bērniem un jauniešiem un vadot dažādas tematiskās nodarbības.

Izvērtējot balvas "Gada bibliotekārs 2022" piešķiršanas kritērijus, Inas nesavtīgā darba vērtējums atbilst gandrīz katram no tiem - radoša un pašaiizdzīva attieksme pret

darbu, augstvērtīgu pasākumu organizēšana, veiksmīga sadarbība ar plašu sadarbības partneru loku, bet vispirms jāmin bibliotēkā un bibliotekārajā darbā ieviestās inovācijas – LEGO nodarbības pirmsskolas vecuma bērniem, kuru iniciatore un vadītāja ir Ina. Katrai nedēļas nodarbībai ir cita tēma, kas rosina bērniem izziņāt apkārtnē pasauli, talkā ņemot arī grāmatas. Bērni apgūst prasmi komunicēt, attīsta praksi veiklību, loģisko domāšanu. Būtiska šo nodarbību sastāvdaļa ir sīkās muskulatūras attīstīšana, kas mūsdienu bērniem bieži ir nepietiekama. Tā kā šīs nodarbības tiek piedāvātas pirmo gadu, pirms tam nepieciešama nopietna sagatavošanās.

Ar lielu aizrautību skolēni darbojas robotikas nodarbībās divās vecuma grupās - 6+ ar Lego education WeDo 2.0 konstruktoriem un 10+ ar Lego Mindstorms EV3 konstruktoriem. Rudenī Ina izstrādāja un iesniedza Preiļu novada pašvaldības Preiļu novada Izglītības pārvaldei "LEGO robotikas" interešu izglītības programmas abām vecuma grupām un rezultātā tika gūts augstākais vērtējums un atzīnība, kā arī saņemta licence par to īstenošanu. Programma ietver 12 nodarbības, kuru laikā skolēni apgūst roboto konstruēšanas, programmēšanas pamatus, veido izpratni par mehānismu darbības principiem, attīsta loģisko, telpisko un radošo domāšanu.

Pateicoties Inas entuziasmam un ieguldītajam darbam, līdz ar pandēmijas ierobežojumu atcelšanu, no 1. marta sāka pilnvērtīgi darboties GDAC, kā rezultātā 2022. gadā centra apmeklējumu skaits pārsniedza trīs ar pusi tūkstošus. Centru ar interesi apmeklēja ne tikai Preiļu izglītības iestāžu audzēkņi, bet arī klašu kolektīvi no kaimiņu novadu skolām, lai iepazītos ar piedāvātajiem aktivitāšu. Ina vada arī 3D zīmēšanas nodarbības, kas notiek katru

ceturtdienu, arī vasaras periodā.

Drošāka interneta un Digitālās nedēļas norises arī ir Inas pārzinā. Ina izdomā un veido dažādas interaktīvās spēles un viktorīnas digitālajā vidē. Pateicoties viņas rūpīgumam, pacietībai un aizrautībai, BLN lielā skaitā ir iegādātas izziņošanas, izglītojošas galda spēles un lielformāta spēles. Ina azartiski vada iknedēļas spēļu turnīrus, motivējot bērnus vismaz uz brīdi nolikt malā viedtālrunus, mudinot komunicēt, lietderīgāk pavadot brīvo laiku un attīstot dažādas iemaņas un prasmes. Viņa nenogurstoši palīdz kolēģēm lasīšanas veicināšanas programmu īstenošanā, pirmsskolas bērniem vadot "Lasītprieka darbnīcas". Daudzveidīgi tematiskie pasākumi un nodarbības vienmēr ir ar noteiktu mērķi un pārdomāti, lai izglītotu un iecerētu dažādu vecumposmu auditoriju.

Lai veiksmīgi īstenotu savas ieceres, nepieciešamas labas sadarbības prasmes, kas Inai noteikti piemīt, jo viņa atrod kopēju valodu gan ar mazuliem, gan ar viņu vecākiem un vecvecākiem, kā arī ar izglītības iestāžu pedagogiem un citu institūciju pārstāvjiem, kuri ir saistīti ar bibliotēku.

Preiļu Galvenās bibliotēkas kolektīvs lepojas un priecājas, ka valsts mērogā tika novērtēts kolēģes ieguldījums jaunās paaudzes izglītošanā, tādējādi pieliekot savu artavu mūsdienu, domājošas, lemtspējīgas nākotnes sabiedrības veidošanā. Ina ir nesavtīga, ar augstu atbildības sajūtu, rūpīga, pacietīga, aizrautīga, entuziasma pilna un vienkārši sirsnīgs, brīnišķīgs cilvēks. Vēlam neizsīkstošu darba sparū, radošumu un enerģiju arī turpmāk, darot to, kas ir sirdij tuvs!

Informāciju sagatavoja
Preiļu Galvenās bibliotēkas
Bērnu literatūras nodaļas vadītāja
Solvita Ērta

Preiļu Novada Vēstis. - 2023. - maijs. - 3. lpp.

Atbalstīts Preiļu Galvenās bibliotēkas projekts "Pienu ēdu, pienu dzēru"

Atskaņot tekstu

Publicēts: 06.06.2023.

Kultūra

Sabiedrība

Stāstniecība ir viena no spožākajām nemateriālā kultūras mantojuma izpausmēm, kam cieša saistība gan ar vietējās kopienas stiprināšanu, gan tradīciju nodošanu no paaudzes paaudzē.

Līdzās valodai, reliģijai, folklorai un tradīcijām ēdiens visos laikos ir bijis viens no svarīgākajiem reģionālās kultūrinteritātes komponentiem.

Virtuves tradīcijas Latgalē ir bijušas cieši saistītas ar gadalaiku maiņu – galdā celti sezonāli ēdieni no pašu izaudzētām izejvielām. Taču jau izsenis kā galvenais pārtikas simbols un neatņemama latgalešu virtuves sastāvdaļa ir bijis piens.

Projekta "Pienu ēdu, pienu dzēru!" kulinārā tēma - piens - izvēlēta apzināti, jo Preiļus dēvē par Latvijas siera galvaspilsētu, jo Preiļiem ir sava siera rūpnīca. Preiļu novads ir bagāts ar zemnieku saimniecībām, kuras nodarbojas ar piensaimniecību un piena produktu izstrādi, tādējādi paverot plašākas iespējas dzirdēt un iepazīt arī viņu stāstus.

Gastronomiskās tradīcijas laika gaitā mainās, pat pazūd, tāpēc Preiļu Galvenā bibliotēka, sadarbībā ar citām novada bibliotēkām, projektā aicina Preiļu novada iedzīvotājus, iestādes, interešu kopas apzināt vietējos mājražotājus, zemnieku saimniecības, individuālās personas, saimnieces, kas ir gatavi dalīties savos stāstos par tik tradicionālu un nozīmīgu produkta izmantošanu senajās ēdienu receptēs.

Caur piena tēmu atklājas arī latgaliešu valodas bagātība un dažādība. Sīpīns, pakraīškys, ryuguļs, blyugžyns, asušks, zacirka - tie ir tikai daži no daudzveidīgajiem novada piena produktu, ēdienu nosaukumiem. Katram novadam, pat pagastam, ir raksturīgas ne tikai savas gastronomiskās tradīcijas, bet arī apvīdvardi, kas laika gaitā mainās, vairs netiek lietoti un pat pazūd. Tāpēc meklējot, apzinot un dokumentējot Preiļu novada kulinārās piena tradīcijas vietējās kopienās, ekspedīcijas grupa iepazīs, fiksēs un apkopos arī apvīdvardus, kas ir svarīgs un nozīmīgs valodas elements.

Ar projekta palīdzību vēlamies iesaistīt dažāda vecuma aktīvos kopienu iedzīvotājus jaunu iemaņu apgūšanā – nemateriālā kultūras mantojuma apzināšanā, fiksēšanā, zināšanu pārnesē un popularizēšanā. Katra dalībnieka individuālais ieguldījums vēstures apzināšanā bagātinās kopējo kultūrvīdi, savstarpēji tiekoties dažādu kopienu aktīvie dalībnieki ar savu paveikto iedvesmos citus jauniem atklājumiem, paveiktais stiprinās mazo pagastu identitāti un atpazīstamību.

Lai arī iesācēji saprastu, kas darāms, 14. jūnijā Preiļu Galvenajā bibliotēkā aicinām uz iedvesmojošu, augstvērtīgu, kvalitatīvu un informācijas bagātu semināru, kur savā pieredzē un zināšanās dalīsies tādi savas jomas profesionāļi kā Angelika Juško Štekele, Astra Spalvēna, Inese Survīlo, Sanda Rapa, Anna Vulāne; ar savu pieredzi (apzinot, vācot apvīdvardus) dalīsies Preiļu novada iedzīvotājas Silvija Assare un Renāte Stikāne.

Vasarā projekta darba grupa, bibliotekāri, novadpētniecības entuziasti, stāstnieki un citi interesenti tiksies un dosies stāstu vākšanas ekspedīcijās pa Preiļu novadu. Savukārt rudenī paveikto prezentēsim noslēguma pasākumā "Pienu ēdu, pienu dzēru!", dalīsīmes stāstos, iepazīsim seno latgaliešu rotaļdejas un dziesmas kopā ar folkloras kopu "Rūtoji", darbosīmes kulinārajā meistarklasē kopā ar Ināru Liepiņu.

Līdz decembrim materiāli tiks apstrādāti un ievietoti Preiļu Galvenās bibliotēkas mājaslapas novadpētniecības sadaļā, kura pieejama ikvienam interesentam.

Ar šīm aktivitātēm gribam iedvesmot kopienas katram savā apvīdū pievērsties, fiksēt un saglabāt vēl esošo, bet zūdošo nemateriālo kultūras mantojumu – senās receptes, senās tradīcijas, apvīdvardus un stāstus ap un par tiem, kā arī šo materiālu darīt pieejamu plašākai sabiedrībai.

Projekta realizēšanas laikā tiks izcelta latgaliešu valoda kā neatņemams Latvijas kultūrvīdes elements un stiprināta stāstnieku kustība Preiļu novadā.

Projekta realizācija iespējama, pateicoties Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas "Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma" finansīstajam atbalstam.

Informāciju sagatavoja

Preiļu Galvenā bibliotēka

Sigita Trūpa

Vadītājas vietnieces p.i.

+371 65381230 | sigita.trupa@preili.lv

Tīmekļa vietnē www.preili.lv

<https://www.preili.lv/lv/jaunums/atbalstits-preilu-galvenas-bibliotekas-projekts-pienu-edu-pienu-dzeru>

Preiļus nūtikis seminars par kulinārās ekspedīciju organizēšanu i mutvuordu līceibu dokumentēšanu

Portals lakuga.lv
8 Jūns 2023

Foto autore: Amanda Anusāne

Temys: apvydvorudi, pīns, Preiļi, [Preiļu Golvonuo biblioteka](#), seminars, sīrs

Rokstu sagataveja: portals lakuga.lv

14. jūnī nu 10.00 da 16.00 stuņžu Preiļu Golvonajā bibliotekā nūtikis seminars "Ieteikumi un veiksmes stāsti kulināro ekspedīciju organizēšanā un mutvārdu liecību dokumentēšanā", viestej informaceja Preiļu nūvoda sātyslopā. Iz seminaru teik aicynuoti bibliotekari, stuostņiku kūpys daleibņiki, školāni i sevkurs interesents, kuram ir svareiga i interesanta Latgolys kulināruo montuojuma, apvydvorudu tema.

Seminarā par pīna nūzeimi senejuo i myusu dīnu latgališa dzeivē stuosteis Rēzeknis Tehnoloģeju akademejis asociātuo profesore Angelika Juško-Štekele, ar Latgolys kulināruo montuojuma nūzeimi īpazeistynuos lauku sātys "Upenīte" saimineica Inese Survilo, sovpus pīredzē par kulināruo montuojuma dokumentēšanu i interpretacejis vareibom daleisīs iedīņa kulturys pietneica Astra Spalvēna. Ūtrei seminarā daļa tiks veļteita izlūksnem i apvydvorudim kai volūdys boguoteibai. Par tim stuosteis Latvejis Universitatis Latvišu volūdys instituta direktore, vodūšuo pietneica Sanda Rapa i vodūšuo pietneica Anna Vulāne, kai ari pīredzē daleisīs apvydvorudu vuociejis nu Preiļu nūvoda – Silvija Assare i Renāte Stikāne.

Pylna seminarā programa [ITE](#), pīsasaceišonys anketa [ITE](#).

Seminaris teik organizāts kai daļa nu projekta "Pīnu ēdu, pīnu dzēru!", kū realizē ar Valsts kulturkapitāla fonda mierkprogramys "Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma" finansialu paleigu. Kai viestej Preiļu Golvonuo biblioteka, projekta kulināruo tema – pīns – izvālāta, jo Preiļus taisa sīru i tūs sauc par Latvejis sīra golvyspīlsātu. Preiļu nūvods ir boguots ar zemņiku saimisteibom, kuruos nūsadorboj ar pīnsaimisteibu.

Gastronomiskuos tradicejis laika gaitā puorsamej, pat pagaist, partū Preiļu Golvonuo biblioteka sadarreibā ar cytom nūvoda bibliotekom aicyno j daleisīs sovūs stuostūs par tik tradicionaluo i nūzeimeiguo produkta izmontuojonu senejuos iedīņu receptēs. Caur pīna temu atsakluoj ari latgališu volūdys boguoteiba i dažaideiba. Sipisņiks, pakraiškys, ryugujs, blyugžyns, asuškys, zacirka – tī ir tik dažī nu daudzveideigūs pīna produktu, iedīņu nūsaukumu. Kotram nūvodam, pat pogostam ir rakstureigys na tik sovys gastronomiskuos tradicejis, tok ari apvydvorudi, kas laika gaitā puorsamej, vaira nateik lītuoti i pat pagaist. Partū meklejūt, apzyno jūt i dokumente jūt Preiļu nūvoda kulināruos pīna tradicejis vītejuos kūpīnuos, ekspedicejis grupa īpazeis, fiksēs i apkūpuos ari apvydvorodus, kas ir svareigs i nūzeimeigs volūdys elements.

Vosorā projekta dorba grupa, bibliotekari, nūvodpietņiceibys entuziasti, stuostņiki i cyti interesenti dūsīs stuostu vuokšonys ekspedicejuos pa Preiļu nūvodu. Sovpus rudinī padareitū prezentēs nūsīlāguma pasuokumā "Pīnu ēdu, pīnu dzēru!", kur daleisīs stuostūs, īpazeis latgališu rūtaldančus i dzīsmis kūpā ar folklorys kūpu "Rūto j", kai ari dorbuosīs kulinārajā meistarklasē kūpā ar Ināru Liepiņu.

<https://www.lakuga.lv/2023/06/08/preilus-nutiks-seminars-par-kulinarus-ekspediceju-organiziesonu-i-mutvuordu-liceibu-dokumentiesonu/>

Atbalstīts projekts «Pienu ēdu, pienu dzēru!»

Stāstniecība ir viena no spožākajām nemateriālā kultūras mantojuma izpausmēm, kam cieša saistība gan ar vietējās kopienas stiprināšanu, gan tradīciju nodošanu no paaudzes paaudzē. Līdzās valodai, reliģijai, folklorai un tradīcijām ēdiens visos laikos ir bijis viens no svarīgākajiem reģionālās kultūrinteritātes komponentiem. Virtuves tradīcijas Latgalē ir bijušas cieši saistītas ar gadalaiku maiņu – galdā celti sezonāli ēdieni no pašu izaudzētām izejvielām. Taču jau izsenis kā galvenais pārtības simbols un neatņemama latgaliešu virtuves sastāvdaļa ir bijis piens.

Projekta «Pienu ēdu, pienu dzēru!» kulinārā tēma – piens – izvēlēta apzināti, jo Preiļus dēvē par Latvijas siera galvaspilsētu, jo Preiļiem ir sava siera rūpnīca. Preiļu novads ir bagāts ar zemnieku saimniecībām, kuras nodarbojas ar piensaimniecību un piena produktu izstrādi, tādējādi paverot plašākas iespējas dzirdēt un iepazīt arī viņu stāstus. Gastronomiskās tradīcijas laika gaitā mainās, pat pazūd, tāpēc Preiļu Galvenā bibliotēka, sadarbībā ar citām novada bibliotēkām, projektā aicina Preiļu novada iedzīvotājus, iestādes, interešu kopas apzināt vietējos mājražotājus, zemnieku saimniecības, individuālās personas, saimnieces, kas ir gatavi dalīties savos stāstos par tik tradicionālā un nozīmīgā produkta izmantošanu senajās ēdienu receptēs. Caur piena tēmu atklājas arī latgaliešu valodas bagātība un dažādība. *Sipisnīks, pakraiškys, ryuguļs, blyugžyns, asuškys, zacirka* – tie ir tikai daži no daudzveidīgajiem novada piena produktu, ēdienu nosaukumiem. Katram novadam, pat pagastam, ir raksturīgas ne tikai savas gastronomiskās tradīcijas, bet arī apvidvārdi, kas laika gaitā mainās, vairs netiek lietoti un pat pazūd. Tāpēc, meklējot, apzinot un dokumentējot Preiļu novada kulinārās piena tradīcijas vietējās kopienās, ekspedīcijas grupa iepazīs, fiksēs un apkopos arī apvidvārdus, kas ir svarīgs un nozīmīgs valodas elements.

Ar projekta palīdzību vēlamies iesaistīt dažāda vecuma aktīvos kopienu iedzīvotājus jaunu iemaņu apgūšanā – nemateriālā kultūras mantojuma apzināšanā, fiksēšanā, zināšanu pārnesē un popularizēšanā. Katra dalībnieka individuālais ieguldījums

vēstures apzināšanā bagātinās kopējo kultūrvēdi, savstarpēji tiekoties, dažādu kopienu aktīvie dalībnieki ar savu paveikto iedvesmos citus jauniešus atklājumiem, paveiktais stiprinās mazo pagastu identitāti un atpazīstamību.

Lai arī iesācēji saprastu, kas darāms, **14. jūnijā no plkst. 10.00 līdz 16.00 Preiļu Galvenajā bibliotēkā** aicinām uz iedvesmojošu, augstvērtīgu, kvalitatīvu un informācijas bagātu semināru, kurā savā pieredzē un zināšanās dalīsies tādi savas jomas profesionāļi kā Angelika Juško-Štekele, Astra Spalvēna, Inese Survilo, Sanda Rapa, Anna Vulāne; ar savu pieredzi (apzinot, vācot apvidvārdus) dalīsies Preiļu novada iedzīvotājas Silvija Assare un Renāte Stikāne.

Vasarā projekta darba grupa, bibliotekāri, novadpētniecības entuziasti, stāstnieki un citi intereenti tiksies un dosies stāstu vākšanas ekspedīcijās pa Preiļu novadu.

Savukārt rudenī paveikto prezentēsim noslēguma pasākumā «Pienu ēdu, pienu dzēru!», dalīsīsimies stāstos, iepazīsīsim seno latgaliešu rotaļdejas un dziesmas kopā ar folkloras kopu «Rūtoji», darbosīsimies kulinārajā meistarklasē kopā ar Ināru Liepiņu. Līdz decembrim materiāli tiks apstrādāti un ievietoti Preiļu Galvenās bibliotēkas mājaslapas novadpētniecības sadaļā, kurā pieejama ikvienam interesentam. Ar šīm aktivitātēm gribam iedvesmot kopienas katram savā apvidū pievērsties fiksēt un saglabāt vēl esošo, bet zūdošo nemateriālo kultūras mantojumu – senās receptes, senās tradīcijas, apvidvārdus un stāstus ap un par tiem, kā arī šo materiālu darīt pieejamu plašākai sabiedrībai. Projekta realizēšanas laikā tiks izcelta latgaliešu valoda kā neatņemams Latvijas kultūrvēdes elements un stiprināta stāstnieku kustība Preiļu novadā.

Projekta realizācija iespējama, pateicoties Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas «Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma» finansiālajam atbalstam. **M**

Informāciju sagatavojuši: Preiļu Galvenās bibliotēkas vadītājas vietnieces p.i. Sigita Trūpa

Lappusi sagatavoja Egīta Terēze Jonāne.

Vietējā Latgales Avīze. - 2023. - 9. jūn. - 6. lpp.

Piesaistes punkts –

Jau astoto gadu Latvijas Bibliotekāru biedrība piešķir nomināciju "Gada bibliotekārs". Tā ir augstākā prodevumu ne tikai lasītājiem un iedzīvotājiem, bet arī viņa spēju iedvesmot kolēģus un sabiedrību.

DAINA ŠULCA

Par 2022. gada darbu "Gada bibliotekāra" nominācija piešķirta Preiļu Galvenās bibliotēkas bērnu nodaļas un digitālā centra vadītājai Inai Rusiņai un Ugales bibliotēkas vadītājai Inesei Rumbai. Apsveicam!

Ina Rusiņa – Preiļu Galvenās bibliotēkas galvenā bibliotekāre

Ina Rusiņa nemaz nezīnāja, ka kolēģi viņu pietiekami šai augstajai atzīnībai, un pārsteigums bija liels, kad tika saņemts uzaicinājums šā gada pavasarī erties uz apbalvošanas ceremoniju. "Man bija liels gandarījums," saka Ina Rusiņa, "negribu sevi lielīt, tas ir kopīgs visu manu kolēģu nopelns." Ina Rusiņa Preiļu bibliotēkā strādā jau 17 gadus, un darbs bērnu nodaļā nav jaunā. Ina pirms tam strādāja bērnu dārzā, un visi darba gadi vērtīgi bērniem. Bērnu emocijas, intereses un atklātie raksturi ir zināmi teju 30 gadus.

Inai Rusiņai ir arī bibliotēkas izglītība. Kas ir viņas panākumu pamats? Protams, ka ieguldītais darbs, jaunās idejas un cilvēciņi siltais raksturs. Bet tas nav viss. Pati Ina saka: "Ja darbs patīk, tas vienmēr izdodas. Grāmatas nekad neizdodas – vieniem tas ir izziņas materiāls, citiem relaksācija un atpūta vai redzesloka paplašināšana, gados vecākiem cilvēkiem – atmiņas saglabāšana. Ja pirms nodarbībām bibliotēkā jūtos nogurusi, tad pēc tām esmu apveltīta ar dubultu enerģiju. Darbs uzlādē un sniedz gandarījumu, nav izdegšanas sindroma. Darbā ir viss, kas dara mani laimīgu. Dzīves vērtības man ir klasiskās un visiem pazīstamās: darbs jādara ar aizrautību, nevajag padoties un teikt, ka nesānāks, jātiec labajam un nekad nevajag teikt – nekad!"

Ina Rusiņa bērnu literatūras nodaļā attīstījusi izziņošanas spēles un dažāda veida aktivitātes

Pēc rakstura sirsnīga, atsaucīga un atklāta – kā mazie kļipari viņas nodaļā. Ina bērnu nodaļā attīstījusi izziņošanas spēles, viktorīnas, LEGO un robotikas nodarības, 3D zīmēšanas radošās darb-

Lego nodarbība Preiļu Galvenajā bibliotēkā.

FOTO NO PERSONISKĀ ARHĪVA

nicas. Tas rosina bērnus veidot un konstruēt dažādus tēlus, darbojoties individuāli vai pāros. Bērni sākot, kā labāk sarunāties vienam ar otru, attīstīt prastu veiklību, loģisko domāšanu un sava fiziskā ķermeņa siko muskulatūru.

«Kad bibliotēkā sāka darboties digitālais centrs, iedzīvotāju interese bija liela, bet daudzus apmeklētājus, sevišķi vecākā gadagājuma, nākas pārliecināt iesaistīties aktivitātēs, kad tie saka: neko nesapratīšu, – bet es saku: vismaz pamēģini,» lasītājus iedrošina Ina Rusiņa.

Cetrgadniekiem katru rudenī jau astonus gadus darbojas Pūcītes skola, kas domāta visai ģimenei lasīšanas veicināšanai un grāmatu iemīļošanai. Ina saka: "Bērni nav kautrīgi. Viņi ir atvērti un droši vaicā, ko vēlas uz-

zināt. Viņi grāmatas izvēlas tieši pēc vizuālā materiāla – vāka, attēliem, burtu lieluma un grāmatas biezuma. Bērniem iemācīt lasīt nav tikai parīt burtus. Mēs mācāmies uztvert tekstu un atcerēties, ko esam izlasījuši," stāsta bibliotekāre.

Ideju daudz, bet trūkst finansējuma

Preiļu Galvenajai bibliotēkai ir trīs stāvi: pirmie divi ir pieaugušajiem – daļliiteratūra un nozaru literatūra, trešais, augšējais, ir bērnu valstība.

Līdz ar tehnoloģiju attīstību bibliotēkā lasītavas valrs nebija pieprasītas. Jāreķinās ar pusaudžu un jauniešu noslēgtību, viņus ir grūtāk iekustināt. Viņiem patīk darboties pašiem, un atslega aktivitāšu uzsākšanai bieži vien ir tehnoloģijas. Lekcijas jaunajai paaudzei īsti neder. Piemēram, rīkojot pasākumu jauniešiem par medijpratību, tika izmantots viņu "draugs" telefons, uzdevumus uzzinot ar QR koda skenēšanu un atbildes iesūtīt "WhatsApp". Tas strādā. Viņi ar aizrautību iesaistās. Es pati tekstu lasu papīra formātā. Ar jauniešiem ir citādi – viņi grāmatas lasa arī elektroniski," stāsta Ina Rusiņa. Bibliotēka ir kļuvusi par jauniešu tikšanās vietu.

Jauniešus un pieaugušos piesaista ar digitāliem risinājumiem

Lastāžu intereses nosaka to vecums. Atšķirības ir

acimredzamas. "Strādājot bērnu literatūras nodaļā, jāreķinās ar pusaudžu un jauniešu noslēgtību, viņus ir grūtāk iekustināt. Viņiem patīk darboties pašiem, un atslega aktivitāšu uzsākšanai bieži vien ir tehnoloģijas. Lekcijas jaunajai paaudzei īsti neder. Piemēram, rīkojot pasākumu jauniešiem par medijpratību, tika izmantots viņu "draugs" telefons, uzdevumus uzzinot ar QR koda skenēšanu un atbildes iesūtīt "WhatsApp". Tas strādā. Viņi ar aizrautību iesaistās. Es pati tekstu lasu papīra formātā. Ar jauniešiem ir citādi – viņi grāmatas lasa arī elektroniski," stāsta Ina Rusiņa. Bibliotēka ir kļuvusi par jauniešu tikšanās vietu.

višķi vecākā gadagājuma, nākas pārliecināt iesaistīties aktivitātēs, kad tie saka: neko nesapratīšu, – bet es saku: vismaz pamēģini," iedrošina Ina, "tā ir iespēja uz zināt, kā darbojas tehnoloģijas. Nav iespējams pateikt – patīk vai nepatīk, ja nav mēģināts."

Plaukti nav bezizmēra

Preiļu Galvenās bibliotēkas krājumā ir vairāk nekā 60 tūkstoši grāmatu, atrodas arī bibliogrāfiskas perles – 1825. gadā Pēterburgā izdota Bībeles gotiskajā rakstībā, "Latgolas zemnieka kalendārs 1921. gadam". Preiļu novadnieka un konceptuālistā Eimāra Pēlsa izdotie darbi "In visi ble" un "Janka".

Krājums regulāri tiek pārskatīts un atjaunots. Darbojas grāmatu maiņas punkts – koks, kur iedzīvotāji no privātajām bibliotēkām var nodot savas grāmatas un no plaukta savā ipašumā pārņemt tās, kuras interesē.

"Man pašai mājās ir neliela bibliotēka, jo visu vajadzīgo varu atrast darbā," stāsta Ina Rusiņa, "skolēni vasa-

Gitas Palmas gleznu izstāde "Vasaras Vilciens" Preiļu Galvenajā bibliotēkā

▶ Atskatot tekstu

Publicēts: 02.08.2023.

Kultūra

 Datums 1.-31. augusts, 2023	 Laiks Visu dienu	 Vieta Preiļu Galvenā bibliotēka
--	---	--

 Pievienot kalendāram

No 1. līdz 31. augustam Preiļu Galvenajā bibliotēkā ir skatāma Gitas Palmas gleznu izstāde "Vasaras Vilciens".

Gita Palma ir absolvējusi Jaņa Rozentāla Rīgas mākslas vidusskolu (tagad NMV Jaņa Rozentāla mākslas skola), ieguvusi bakalaura grādu mākslā, studējusi vizuālās mākslas pedagoģiju. No 2012. gada aktīvi piedalās gan vietējas nozīmes, gan reģionālās izstādēs; ir bijušas gan personālizstādes, gan grupu izstādes, gan dalība žūrētās izstādēs. Savā glezniecībā Gita Palma atspoguļo sev tuvāko un tīkamāko, vienlaikus cenšoties aizraut skatītāju un liekot tam nedaudz pasapņot. Māksliniecei vienmēr ir interesanti uz klausīt skatītāju domas par viņas gleznās attēloto un stāstīto. Šobrīd māksliniece aktīvi glezno, studē Daugavpils Universitātē un ikdienā vada filozofa un dzejnieka Roberta Mūka muzeju Galēnos, Preiļu novadā.

Izstādē aplūkojamas dažādu formātu gleznas, kas ir gleznotas eļļas tehnikā un tapušas teju desmit gadu periodā. Laikmetīgās mākslas izstāde sniedz ieskatu mākslinieces radošajā stilistikā, iemīļotajā ainavas/urbānās ainavas žanrā, dvēselei tuvajā medijā un tematikā – transportlīdzekļu - vilcienu atspoguļošana glezniecībā. Vilciens kā mākslas tēls tiek iekļauts gan figurālās un ainaviskās kompozīcijās, gan tiek portretēts kā atsevišķs veselums ar savu rūpnieciski individuālu dizainu, raksturu un dzīvesstāstu. Dienas skrējienā cilvēki nemēdz piefiksēt ikdienā ierasto, nepaceļ acis un neparaugās uz esošo sev līdzās. Savukārt gleznās mirklis apstājas; tas šķietami "sastingst" laikā un telpā, un skatītājs var ieraudzīt mirkļa atspulgu divdimensionālā plaknē kā savdabīgu savas/mūsu dzīves, atmiņu un vēstures dokumentu. Mākļa kalpo kā laikmeta spoguļis!

 Gleznu vizuālā tēla iedvesmu Gita Palma komentē reāli un nopietni: "Šobrīd mums vēl ir Rīgas vagonbūves rūpnīcā ražotie vilcienu sastāvi, kas ir pārvadājuši jau vairākas paaudzes. Viss iet, viss mainās. Te tie vilcieni ir, te to vairāk nebūs".

Katrai gleznai seko saistošs mākslinieces stāstījums: kā izvēlēts sižets, kam pieder govs dzelzceļa malā utt., bet ir arī tādas gleznas, kas radušās mirkļa emociju iespaidā, bez ierobežojumiem un īpašas domas, un tieši par attēloto tajās Gitai Palmi ir visinteresantāk uzziņāt skatītāja viedokli. Atgriezeniskā saite – skatītāja atbildes reakcija uz gleznā sastapto un sajūsto – ir svarīgs mirklis māksliniekam, kas dod iedvesmu turpināt radīt!

Kontakti, lai sazinātos ar mākslinieci:

Tālrunis [+371 25925621](tel:+37125925621),

E-pasta adrese gita.palma@gmail.com,

[Facebook](#),

[Instagram](#).

Tīmekļa vietnē www.preili.lv

<https://www.preili.lv/lv/notikums/gitas-palmas-gleznu-izstade-vasaras-vilciens-preilu-galvenaja-biblioteka>

Kopā ar Preiļu novada saimniecēm kūrām sviestu un sējām sieru

Egita Terēze Jonāne

1. augustā Preiļu Galvenās bibliotēkas komanda un «Vietējā Latgales Avīze» ar Latgales Reģionālās televīzijas kolēģiem devās projektā «Pienu ēdu, pienu dzēru» ekspedīcijā pie Preiļu novada saimniecēm, lai iemācītos un pierakstītu piena ēdienu receptes, pārmanotās no paudzēs paudzē.

Vispirms Aizkalnes pagasta saimnieces Ārija Grigorjeva, Anna Survilo un Ingrīda Kampāne mudināja Preiļu Galvenās bibliotēkas pārstāves Sigitu Trūpu, Ēriku Grigorjevu un Okšanu Šņepsti, žurnālistes Beatrisi Borisi un Egitu Terēzi Jonāni kult sviestu. Paļigos nāca arī Ārijas mazdēls Aleks. Sviesta kuļšanā izmantotajam sviesta kasti, un, griežot tās rokturi, pēc desmit minūtem skābais krējums sakūlās gardā sviestā. Ingrīda teica, ka vasarā siltā laikā dēļ krējums pārvēršas sviesta kunkuļos ātrāk nekā ziemā vai rudenī. Pēc cītīgas skalošanas ūdenī, nobaudījām svaigo sviestu ar melno maizi.

Klausoties smekļīgos saimnieču stāstus, uzzinājām, ka latgališu valoda bagāta ar vārdiem kārne (sviesta kuļšanas kaste), boika (sviesta kuļšanas trauks) u.c. Esot tiecējums – ja ēdīsi sviestu, uzsmērētu uz siltas maizes, augs liels krūtīs. Vēl mūsu vecmamma sviestu svētīja baznīcā, pēc tam ar to ārstēja gotiņas, bet no paniņām, samaisītām ar miltiem, cepa baltmaizi. Saimnieces padalījās arī ar jaunpiena maizes recepti. Visi pacienājās ar lauku cienastu, tostarp biežpienmaizi, arī šī recepte būs iekļauta projekta receptu pūrā. Runājoties par dažādām dzīves norisēm un kavējumiem atmiņās. Piemēram, Ārija Grigorjeva savulaik ir uzvarējusi Latvijas jauno slaucēju konkursā «Mis moderne», arī šodien viņa slauc govīs brāja fermā. Ingrīda pastāstīja, kā pirms gada sabiedriskā centra «Aizkalne» saimes rīkotajā seno amatu prasņu pasākumā kūla sviestu. Toreiz pielika klāt kļiploku, un sviestam piemita gan laba garša, gan interesants aromāts. Paldies par kopā būšanas ideju arī Aizkalnes pagasta bibliotēkas vadītājai Ritai Džeriņai.

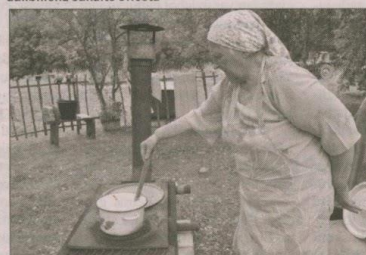
Pienākot pusdienlaikam, iebraucām Līgas Gzibovskas sētā Preiļu pagastā. Saimniece sagaidīja ciemiņus ar dziesmu «Zidi, zidi, rudzu vuorpa», dziedātu kopā ar muzikālajiem vārkaviešiem un sieru konkursu, kurš bija viņas, bet kurš – māmiņas sietais siers. Turpat mājas pagalmā bija sakurta āra krāsns, un, uzlikušas katlus ar pienu, Līga

Sigita (no labās) garšo Ingrīdas, pašas un citu ekspedīcijas dalībnieku sakulto sviestu

Sviesta kuļšanas meistarē Anna Survilo (no kreisās), Ārija Grigorjeva un Ingrīda Kampāne

Anna vāra biežpiena sieru

Līgas (no labās) ieteikto sieru mācās siet Ērika

un viņa mamma Anna sāka vārot, kad piens sāks vārties. Asistējot Līgai, Ērika vārija un sēja sieru, kuram receptē ir etiķa esence, bet viņas mamma kopā ar Egitu Terēzi pagatavoja sieru, pievienojot pienam biežpienu. Abi sieri tika nospiesti zem smaguma, un tos varēja baudīt jau nākamajā dienā pie rīta kafijas. Līga izstāstīja, kā top pakša siers (tas ir parastais siers, kurš izkaltēts saulīcē), tāpat lepojās ar saviem muzikālajiem kolektīviem, kurus vada, bet Anna dalījās ar dzimtas stāstiem, kā senči pratuši izdzīvot, spītējot svešām varām. Viņiem palīdzēja darba tikums un savas dzimtas un zemes mīlestība, teica Anna.

Projektu «Pienu ēdu, pienu dzēru» īsteno Preiļu Galvenās bibliotēkas saime ar vēlmi iedvesmot kopienas savā apvidū fiksēt un saglabāt senās receptes, tradīcijas, apvidvārdus un stāstus ap un par piena ēdieniem, kā arī tos popularizēt sabiedrībai. Īpaši izcelta latgališu valoda kā neatņemams Latvijas kultūrvēides elements un stāstnieku kustība Preiļu novadā.

So projektu atbalstīja Valsts kultūrkapitāla fonds mērķprogrammā «Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma». «Vietējā Latgales Avīze» ir šī projekta informatīvais atbalstītājs.

Vietējā Latgales Avīze. - 2023. - 11. aug. - 6. lpp.

Preiļu novada pašvaldība plāno attīstīt jaunu, novada bērniem un jauniešiem svarīgu brīvā laika pavadīšanas laukumu pretī Preiļu Galvenajai bibliotēkai

Atskanot tekstu

Publicēts: 29.09.2023.

Attīstībā

Pašvaldībā

Preiļu novadā

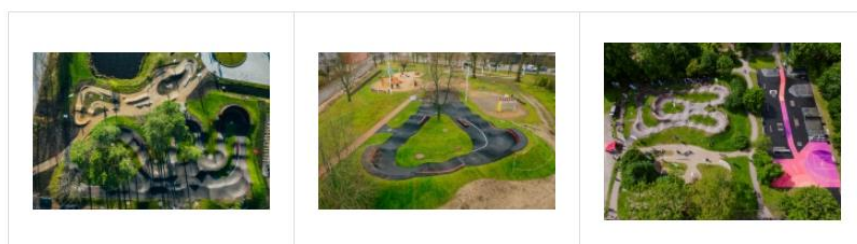
Preiļu novada pašvaldība plāno attīstīt jaunu, novada bērniem un jauniešiem svarīgu brīvā laika pavadīšanas laukumu pie Kārsavas ielas pretī Preiļu Galvenajai bibliotēkai, tādēļ 2023. gada aprīlī pašvaldība aicināja iedzīvotājus iesniegt idejas laukuma nosaukumam. No visām 79 iesniegtajām idejām, tālāk attīstīties stāsts par Preiļu Goda pilsoni Jāni Streiču un viņa autordarbiem. Sasaistot iedzīvotāju idejas ar iecerētā laukuma konceptu, esam nonākuši līdz stāstam par ŽIK@ laukumu Preiļos.

Žiks ir ne vien labi pazīstamais draudzīgais suns no latgaliešiem tik tuvā romāna "Cylvāka bērns", bet arī apzīmējums jaunības azartam, ātrumam un piedzīvojumiem.

Preiļu Goda pilsonis Jānis Streičs savulaik iemīļoto Jāņa Klīdzēja romānu pārvērtis filmā, ko, šķiet, zina katrs latviešu ģimenē, un mēs patiesi lepojamies ar viņa veikumu, tādēļ vēlamies, lai Žiks kļūst par daļu no Preiļu stāsta – lai tas iedvesmo, iekustina un aicina uz piedzīvojumiem. Plānots, ka Žika tēls tiks iedzīvināts laukumā caur funkcionāliem vides objektiem.

Šī gada pavasarī pašvaldības vadība un speciālisti tikās ar Streiča kungu, lai pārrunātu aktuālos jautājumus par to, kā nodrošināt kvalitatīvu un drošu dzīves vidi iedzīvotājiem laukos, ciematos un pilsētā, ņemot vērā augošos riskus iekšējai un ārējai drošībai, demogrāfijai, tostarp, kā ekonomiskajos izaicinājumos nepazaudēt patiesās vērtības – kultūru, vēsturi, izglītību un cilvēku kā pamatu vērtību sistēmai.

Fotogrāfijām ir ilustratīvs raksturs, izmantotas fotogrāfijas ar uzņēmuma iepriekš radītiem laukumiem.

Informāciju sagatavoja Attīstības, investīciju un inženiertehniskā daļa

Tīmekļa vietnē www.preili.lv
<https://www.preili.lv/lv/jaunums/preilu-novada-pasvaldiba-plano-attistit-jaunu-novada-berniem-un-jauniesiem-svarigu-briva-laika-pavadisanas-laukumu-preti-preilu-galvenajai-bibliotekai>

Noslēdzies Preiļu Galvenās bibliotēkas projekts "Soli pa solim uz priekšu!"

Atskatot tekstu

Publicēts: 08.11.2023.

Projektu aktualitātes

Iedzīvotājiem

Nodibinājuma "Viduslatgales pārnovadu fonds" Mazo grantu projektu konkursā "Iedzīvotāji veido savu vidi - 2023" 700 EUR apmērā tika atbalstīts Preiļu Galvenās bibliotēkas biedrības "Mēs - bibliotēkai" projekts "Soli pa solim uz priekšu!".

Biedrība 2022. gada veiksmīgi realizēja VLPF atbalstīto projektu "Spēlējies koši un droši!", tika izveidots gumijas seguma laukums arā un lielformāta spēlēm, līdz ar to uzsākot atpūtas zonas ierīkošanu bibliotēkas teritorijā. Atsaucoties uz projekta paveiktajiem rezultātiem un izvirzītajiem turpmākajiem plāniem, projekta "Soli pa solim uz priekšu" tika īstenota iecere turpināt aizsākt arā atpūtas zonas labiekārtošanu, iegādājoties šūpulkrēslus, izveidojot un uzstādot soliņus.

Soliņi kalpos ne tikai sēdēšanai pasākumu laikā vai atpūtas brīžiem, bet arī kā dekoratīvs elements. Plānotais soliņu izvietojums paredzēts līkloču formā, dizainiski saskaņojot to ar soliņu formu, kas ierīkoti bibliotēkas ēkas priekšā. Šūpulkrēsli kalpos kā šūpoles un vieta, kur var apsēsties un atpūsties.

Sakopjot ikvienu pilsētas stūrīti, tiek labiekārtota vide un iedzīvotājiem, ciemiņiem dota iespēja pilnvertīgi atpūsties vai piedalīties aktivitātēs. Īpaši būtiska bibliotēkas arā zonas labiekārtošana ir tadēļ, ka pilsēta atpūtas zonu ir ļoti maz, ieskaitot rotaļu laukumus. Priecājamies, ka mērķauditorija – bērni un jaunieši – atzinīgi novērtēja šo veikumu, laukumā rosoties un pavadot laiku spēlējoties un atpūšoties.

Pateicamies VLPF un Preiļu novada pašvaldībai par iespēju gūt finansējumu, lai veiktu vismaz nelielu, bet mums visiem nozīmīgu ieguldījumu vides uzlabošanā un labiekārtošanā. Paldies ikvienam, kurš iesaistījās projekta īstenošanā, īpaši Jānim Ziedam-Ziedīņam par soliņu uzstādīšanu un SIA "Volmarkoks LG" darbiniekiem un Jānim Sparānam par materiālu sagatavošanu un piegādi.

Gaidīsim pavasarī un atkal tiksimies jaukos brīžos laukumā pie bibliotēkas!

Informāciju sagatavoja

Preiļu Galvenā bibliotēka

Solvita Erta

Bērnu literatūras nodaļas vadītāja

Tīmekļa vietnē www.preili.lv

<https://www.preili.lv/lv/jaunums/nosledzies-preilu-galvenas-bibliotekas-projekts-soli-pa-solim-uz-prieksu>

Preiļu Galvenās bibliotēkas darbinieces piedalās Erasmus+ projektā "Dungeons and Librarians II"

▶ Atskaņot tekstu

Publicēts: 12.10.2023.

ledzīvotājiem

Preiļu Galvenās bibliotēkas metodiķe Egija Gribuste un bērnu literatūras nodaļas Ģimenes digitālo aktivitāšu centra vadītāja Ina Rusiņa no 2. līdz 7. oktobrim piedalījās Šauļu apriņķa Povila Višinska publiskās bibliotēkas rīkotajā Erasmus+ projektā "Dungeons and Librarians II: Quest for Gamified Reading Promotion in Youth" kopā ar bibliotēku speciālistiem no Lietuvas, Latvijas (Preiļu Galvenā bibliotēka, Rēzeknes Centrālā bibliotēka, Rēzeknes pilsētas bērnu bibliotēka, Latgales Centrālā bibliotēkā) un Slovēnijas.

Projekta mērķis bija iepazīstināt bibliotekārus, kuri strādā vai plāno strādāt ar jauniešiem, ar spēlošanās (gamification) teoriju un palīdzēt viņiem gūt nepieciešamās praktiskās iemaņas veiksmīgākai mūsdienīgu, daudzveidīgu lasīšanas veicināšanai u. c. pasākumu īstenošanai, kā arī projektu izstrādei nākotnē.

Apmācību dalībnieki dalījās labajā praksē, prezentējot savu bibliotēku piemērus lasīšanas veicināšanas un projektu īstenošanā, izspēlēja iepazīšanās un saliedēšanās aktivitātes, radīja un testēja gan jaunas spēles, gan veidoja spēli, ņemot par pamatu kādu jau visiem zināmu, iepazīna cits cita kultūru, aktīvi diskutēja un darbojās grupās, apguva spēlošanās veidus un elementus, izmēģināja LEGO konstruktora satura pielietojumu vēsturiska notikuma atspoguļošanai (ko pēc tam iespējams izmantot dažādu notikumu, stāstu, pasaku atainošanai), devās ekskursijā uz Plunges, Šauļu un Palangas bibliotēkām, uzklāusīja Šauļu bibliotēkas labos piemērus ar lielformāta grāmatu, kurā modificējami tēli un foni (mākslinieces pašdarinātas lelles, apģērbi, aksesuāri un fona ainavas, to elementi), kā arī iepazīna komiksu veidošanas pamatprincipus un noslēgumā komandās izstrādāja un prezentēja projektu vai izglītības programmu idejas.

Informāciju sagatavoja

Preiļu Galvenā bibliotēka

Egija Gribuste

Metodiķe

+371 28445357 ✉ egija.gribuste@preili.lv

Tīmekļa vietnē www.preili.lv

<https://www.preili.lv/lv/jaunums/preilu-galvenas-bibliotekas-darbinieces-piedalas-erasmus-projekta-dungeons-and-librarians-ii>

Apbalvoti skolēnu patriotiskās dzejas konkursa "Miera vēstis Latvijai" uzvarētāji

Atskaņot tekstu

Publicēts: 15.11.2023.

Kultūra Iedzīvotājiem

Lāčplēša dienas priekšvakarā, 10. novembrī, Preiļu Galvenajā bibliotēkā (PGB) tika paziņoti skolēnu patriotiskās dzejas konkursa "Miera vēstis Latvijai" rezultāti.

Šī gada aprīlī sākumā PGB sadarbībā ar Preiļu novada pašvaldību un Eiropas Parlamenta deputāti, profesori Inesi Vaideri izsludināja patriotiskās dzejas konkursu "Miera vēstis Latvijai" 5.-12. klašu skolēniem. PGB jau otro reizi rīko šo konkursu, tādējādi turpinot Salacgrīvas novada bibliotēkas aizsākto ilggadējo tradīciju rīkot Vidzemes patriotiskās dzejas konkursu. Nemainīgi šī konkursa patrons ir kinorežisors, mūsu novadnieks Jānis Streičs.

Konkursam tika iesūtīti 79 dzejoļi un, saskaņā ar žūrijas vērtējumu, 46 no tiem izdoti grāmatā "Miera vēstis Latvijai", kuras ilustrāciju autore ir Ance Paula Onužāne, redaktore Vilhelmine Jakimova un maketētāja Egija Gribuste. Grāmatā iekļauto dzejoļu autori varēja piedalīties dzejnieku Kārļa Vērdiņa un Aivara Eipura meistarklasēs.

5.-6. klašu grupā par uzvarētāju tika atzīta Paula Rēzija Striķe (Vangažu vidusskolas 6. klase, skolotāja Inese Reisa). Otro vietu šajā vecuma grupā dalīja Marta Brante (Dāvja Ozoliņa Apes pamatskolas 6. klase, skolotāja Sarmīte Apine) un Anastasija Urbanoviča (Aglonas vidusskolas 6. klase, skolotāja Valentīna Ondzule), bet trešā vieta tika piešķirta Luīzei Ikaunieci (Varakļānu vidusskolas 5. klase, skolotāja Ingrīda Melne).

7.-9. klašu grupā uzvarēja Kristaps Kaņepons (Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas 9. klase, skolotāja Antra Latiša). Otro vietu šajā vecuma grupā dalīja Samanta Donāse (Dzelzavas pamatskolas 7. klase, skolotāja Gita Švarca) un Māra Melne (Varakļānu vidusskolas 7. klase, skolotāja Aija Caune). Trešā vieta tika piešķirta Oksanai Petrovai (Aglonas Katoļu ģimnāzijas 9. klase, skolotāja Anita Vaivode) un Jānim Pootam (Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas 9. klase, skolotāja Antra Latiša).

10.-12. klašu grupā uzvarēja Laima Melne (Varakļānu vidusskolas 10. klase, skolotāja Aija Caune). Otro vietu šajā vecuma grupā ieguva Īrīsa Brička (Suntažu vidusskolas 12. klase, skolotāja Indra Puķe), bet trešā vieta tika piešķirta Ilvīm Hugo Eihentālam (Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas 11. klase, skolotāja Antra Latiša) un Amandai Keitai Saulītei (Druvas vidusskolas 11. klase, skolotāja Sandra Burve).

Visi uzvarētāji saņēma balvas no Preiļu novada pašvaldības, Preiļu Galvenās bibliotēkas un Eiropas Parlamenta, bet Laima Melne, Īrīsa Brička un viņu literārās konsultantes dosies I. Vaideres sarūpētā braucienā uz Briseli.

Konkursa žūrijas komisijā darbojās konkursa patrons kinorežisors Jānis Streičs, Eiropas Parlamenta deputāte, profesore Inese Vaidere, dzejnieks Aivars Eipurs, latviešu valodas un literatūras skolotāja Vilhelmine Jakimova, Preiļu Galvenās bibliotēkas vadītājas vietniece Inese Šņepste un žurnāliste un dzejniece Egita Terēze Jonāne. Katrs no viņiem piešķir arī savas simpātiju balvas.

I. Vaideres simpātiju balvas saņēma **Markuss Stāmers** (Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija 11. klase, skolotāja Antra Latiša) un **Sintija Rubene** (Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikuma 2. kurss, konsultante Margarita Šķēle).

J. Streičs savas simpātiju balvas piešķir **Jānim Pootam** (Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas 9. klase, skolotāja Antra Latiša), **Ilvim Hugo Eihentālam** (Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas 11. klase, skolotāja Antra Latiša) un **Emilijai Dzelzskalējai-Kalējai** (Alūksnes novada vidusskolas 10. klase, skolotāja Daiga Kozule). Īpašu J. Streiča atzinības rakstu saņēma arī Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas skolotāja Antra Latiša. Patriotiskās dzejas konkursa patrons skolotāji veltīja šādus vārdus: "Ar prieku un no sirds pateicos Jums par mūsu valodas un literatūras mīlestību, ko audzināt savos skolniekos. To uzskatāmi pierādīja šis konkurss. Jo dalībnieku skaits no Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas pārspēja visus. No sirds vēl Jums veiksmi turpmākajos darbos un nodomos".

Aivars Eipurs savu simpātiju balvu piešķir **Laimai Melnei** (Varakļānu vidusskolas 10. klase, skolotāja Aija Caune), Vilhelmines Jakimovas speciālbilvas saņēma **Oksana Petrova** (Aglonas Katoļu ģimnāzijas 9. klase, skolotāja Anita Vaivode), **Viesturs Stankevičs** un **Santa Linda Kalvāne** (Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas 11. klase, skolotāja Antra Latiša), **Egita Terēze Jonānes** simpātiju balvu saņēma **Sabrina Evija Grancovska** (Aglonas vidusskolas 9. klase, konsultante Valentīna Ondzule) un **Ineses Šņepstes** simpātiju balvu saņēma **Sintija Rubene** (Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikuma 2. kurss, konsultante Margarita Šķēle).

Preiļu Galvenās bibliotēkas simpātiju balvu saņēma **Emilija Dzelzskalēja-Kalēja** (Alūksnes novada vidusskolas 10. klase, skolotāja Daiga Kozule).

Paldies ikvienam jaunajam autoram, kurš iesūtīja savus dzejoļus! Lai šis konkurss kalpo par atspēriena punktu vēl nopietnāk pievērsties dzejai un, galvenais, turpināt rakstīt! Paldies skolotājiem, bibliotekāriem, vecākiem un konkursa atbalstītājiem!

Informāciju sagatavoja

Preiļu Galvenā bibliotēka

Ilona Skorodihina

Vadītāja

+371 65381230 +371 26819391 ilona.skorodihina@preili.lv

Tīmekļa vietnē www.preili.lv

<https://www.preili.lv/lv/jaunums/apbalvoti-skolenu-patriotiskas-dzejas-konkursa-miera-vestis-latvijai-uzvaretaji>

Pie Preiļu bibliotēkas uzstādīti soliņi un šūpuļkrēsli

Preiļu Galvenās bibliotēkas atpūtas zonu, kas atrodas blakus bibliotēkas ēkai, rotā jauni soli un šūpuļkrēsli.

Tas ir šīs bibliotēkas biedrības «Mēs – bibliotēkai» saimes projekta «Soli pa solim uz priekšu!» rezultāts. Bibliotekāri solus izvēlējās ne tikai kā āra nodarbību solus, bet arī kā vides objektus (tiem ir interesants likoču formas dizains), savukārt šūpuļkrēsli kalpos lasītājiem kā šūpoles atelpas brīžiem.

Projekta vadītāja, Preiļu Galvenās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļas vadītāja Solvita Erte raksta *Facebook* (internetā), ka jaunie infrastruktūras elementi atpūtas zonā tapa ar Viduslatgales pārnovadu fonda un Preiļu novada pašvaldības atbalstu mazo grantu projektu konkursā «Iedzīvotāji veido savi vidi 2023».

Tas nav pirmais biedrības «Mēs – bibliotēkai» saimes projekts. Jau pagājušajā gadā viņi īstenoja

Preiļu Galvenās bibliotēkas atpūtas zonā soli ir kā āra nodarbību soli un vides elementi

projektu «Spēlējies koši un droši», kuru atbalstīja Viduslatgales pārnovadu fonds un kas vainagojās ar atpūtas zonas mīkstā seguma ierīkošanu lasītāju āra un lielformāta spēlēm. 📖

Vietējā Latgales Avīze. - 2023. - 17. nov. - 6. lpp.

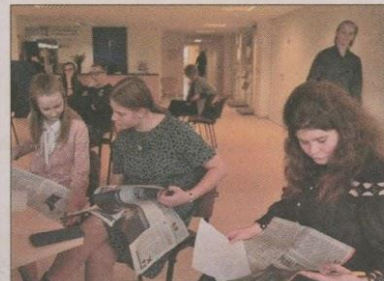
Preiļos sveica patriotiskās dzejas konkursa laureātus

Eduards Aivars un Ilona Skorodihina atvērēja konkursa dzejas grāmatas atvēršanas simbolisko lentu

Skolotāja Iveta Dimzule (centrā) ar audzēkņiem Daci Vilcāni un Vasiliju Krasnovu no Rikavas jauno literātu kopas «Dzejas garša»

Dzeju ar avīzes tekstiem sacer Sabrine Evija Grancovska (no labās), Oksana Petrova un Anastasija Urbanoviča no Aglonas

Ar latgalešu dziesmām priecēja ansamblis «Muosys»

Laima Melne dzejrades darbnīcā

Konkursantu un konsultantu – skolotāju un bibliotekāru – kopbilde

Egita Terēze Jonāne

10. novembrī Preiļu Galvenā bibliotēka bija ietērpta Latvijas sarkanbalt-sarkanā karoga noskaņās, jo, sagaidot valsts svētkus, notika patriotiskās dzejas konkursa «Miera vēstis Latvijai» noslēguma pasākums.

Pēc šī konkursa dzejas grāmatu atvēršanas, simboliskās lentes atvēršanas un Preiļu himnas cēliena, konkursa žūrijas dalībnieki – dzejnieks Eduards Aivars (īstajā vārdā Aivars Eipurs), stāstnieku kustības uzturētāja Latgalē Vilhelmīne Jakimova un dzejniece un žurnāliste Egita Terēze Jonāne, kā arī Preiļu Galvenās bibliotēkas vadītāja Ilona Skorodihina turpat klātienē un viņas vietniece Inese Šņepste, Eiropas Parlamenta deputāte Inese Vaidere un šī konkursa patrons, kinorežisors, Preiļu Goda pilsonis Jānis Streičs attālināti uz lielā ekrāna un rakstiski puda vērtējumu par iesūtītajiem darbiem, sveica konkursantus Latvijas Valsts svētkos un novēlēja mīlēt Latviju. «Esiet savas dzimtenes patrioti ne tikai 11. novembrī – Lāčplēša dienā – un 18. novembrī – Latvijas dzimšanas dienā, bet visu mūžu,» aicināja Vilhelmīne Jakimova.

Pēc tam notika laureātu un nominantu sumināšana. 5.–6. klašu grupā 1. vieta piešķirta Paulai Rēzijai Striķei (Vangažu vidusskola; viņa nevarēja būt klāt), 2. vieta – Martai Brantei (Dāvja Ozoliņa Apes pamatskola; arī viņa nevarēja atbraukt) un Anastasijai Urbanovičiai (Aglonas vidusskola), 3. vieta – Luīzei Ikaunieci (Varakļānu vidusskola). Viņas konsultēja Inese Reisa, Sarmīte Apine, Valentīna Ūndzule un Ingrida Melne.

7.–9. klašu grupā pirmajā vietā ierindots Kristaps Kaņepsons (Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija), otrajā vietā – Māra Melne (Varakļānu vidusskola) un Samanta Donāse (Dzelzavas pamatskola), bet trešajā vietā Jānis Poots (Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija) un Oksana Petrova (Aglonas Katolū ģimnāzija). Viņus atbalstīja konsultanti Antra Latiša, Aina Caune, Gita Švarca un Anita Vaivode.

Un visbeidzot 10.–12. klašu grupā pasniegta pirmā godalga Laimai Melnei (Varakļānu vidusskola), otrā godalga – Īrisai Bričkai (Suntažu vidusskola; nebija klāt), trešā godalga – Ilvim Hugo Eihentālam (Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija) un Amandai Keitai Saulītei (Druvas vidusskola; nebija atbraukusi). Viņu konsultanti ir Aija Caune, Indra Puķe, Antra Latiša un Sandra Burve.

Īpašas Jāņa Streiča un Preiļu Galvenās bibliotēkas saimes pateicības balvas tika pasniegtas Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas skolotājai Antrai Latišai, jo viņa

konsultēja vislielāko konkursantu saimi. Tāpat arī žūrija piešķirta simpātijas balvas vairākiem konkursa dalībniekiem, un tās bija galvenokārt grāmatas.

Jāuzsver, ka konkursanti iepriecināja ar gudru, pārdomām caurastu un patriotisku dzeju par Latviju, ģimeni, sētu, tāpat viņu dzejoļos pausts arī atbalsts Ukrainai un kara nolīgums. Lai ieskatam ir dzejas fragmenti.

«Latvijas karogs kā mirdzoša zvaigzne
Rāda mums patieso ceļu, kurp iet,
Tam diegu dzīparos ievīta taka,
Pa kuru katram mums doties ir lemts.»
(Paula Rēzija Striķe)

«Latvijā jūtos mierīgi un droši.
Tā upes, ezeri un meži mieru dāvē,
Te miers mans un tavš,
Tas jā saglabā, jā sargā, jā dzīvo.»
(Anastasija Urbanoviča)

«Ak, Bonuk, tu mīļais Bonuk!
Ar gūtenom runāties droši.
Tu stiprais latgaļu puika,
Un valoda ir tavš gods.»
(Oksana Petrova)

Ar vuškeņom plāvā tu dzīvo,
Ar gūtenom runāties droši.
Es saprotu tevi ar sirdi,
Jo Latgalē mūsos mīt.»
(Oksana Petrova)

«Miers – būt, palikt un augt,
Neiet no problēmas projām,
Bet paraudzīties no labās puses –
Palīkt pie savējiem,
Noturēt gaismiņu dziļi sirdī.»
(Vasilijs Krasnovs)

«Es paskatos uz savām dūrainās
ieģērbtām plaukstām
Un visu sāku saprast,
Jo starp auseklīšiem, Laimas slotiņām
un skujiņām
Ir icausts vēstījums, ka Latviju mīžīgi
sargās Laima, Māra un Dievs.»
(Laima Melne)

Gan laureāti, gan nominanti un viņu skolotāji piedalījās dzejnieku Kārļa Vērdiņa un Eduarda Aivara dzejrades darbnīcās un saņēma konkursa dzejas grāmatu «Miera vēstis Latvijai» ar 46 dzejoļiem un ilustrācijām. Jāiestarpina, ka šo grāmatu var pārļapot Preiļu Galvenajā bibliotēkā un iepriekš minētajās skolās. Sumināta arī grāmatas redkolēģija – redaktore Vilhelmīne Jakimova, ilustrāciju autore Ance Paula Onužāne un maketētāja Egija Gribuste. Izskanēja grupas «Muosys» koncerts, un visi cienājās ar svētku klingieriem.

Jāpiebilst, ka konkursam bija iesūtīti 79 dzejoļi no visiem Latvijas novadiem, un šo konkursu rīkoja Preiļu Galvenās bibliotēkas saime. ■

Autores foto

Vietējā Latgales Avīze. - 2023. - 17. nov. - 20. lpp.

Noslēdzies projekts "Pienu ēdu, pienu dzēru!"

▶ Atskaņot tekstu

Publicēts: 04.12.2023.

Preiļu novadā

Kultūrā

30. novembrī Preiļu Galvenajā bibliotēkā notika projekta "Pienu ēdu, pienu dzēru!" noslēguma pasākums, kurā ikviens interesents tika aicināts uzzināt par projekta laikā paveikto, dalīties un dzirdēt piena ēdienu stāstus, iepazīt seno latgaliešu rotaļdejas un dziesmas kopā ar folkloras kopu "Naktineica", darboties kulinārajā meistarklasē kopā ar Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma Preiļu filiāles pieredzes bagāto pavāri Ināru Liepiņu.

Preiļu Galvenās bibliotēkas darba grupa, sadarībā ar Aizkalnes, Riebiņu, Upmalas bibliotēku darbiniekiem un Vārkavas novadpētniecības muzeju, piedalījās deviņās ekspedīcijās, uzklusot Aglonas, Aizkalnes, Anspoku, Preiļu, Riebiņu, Saunas, Stabulnieku, Upmalas, Vārkavas pagastu cilvēku piena recepšu stāstus. Kopumā intervijas tika veiktas ar 22 novada ļaudīm. Vasaras sākumā ikvienam sabiedrības interesentam un projektā iesaistītajiem cilvēkiem, grupām, tika nodrošināta iespēja piedalīties izglītojošā un informatīvā seminārā "Ieteikumi un veiksmes stāsti kulināro ekspedīciju organizēšanā un mutvārdu liecību dokumentēšanā".

Klausoties, dokumentējot un saglabājot piena ēdienu stāstus, paaudžu mantotās ēdienu gatavošanas paražas, tika sekmēta stāstniecības tradīcija, tā attīstīta un popularizēta Latgales kultūrtelpā. Ekspedīciju laikā, intervējot iedzīvotājus, tika saklausīti, piefiksēti 106 apvidvārdi, kuri pēc tam tika ievadīti [apvidvārdu datubāzē](#). Tādējādi saglabātas un popularizētas vietējās valodas vērtības.

Savāktais materiāls - piena ēdienu recepšu stāsti (audio, video un drukas formātā) - tika apkopoti digitālā kolekcijā "Piena stāsti", tādā veidā bagātinot kultūrvēdi, saglabājot senās un attīstot jaunās tradīcijas, veicinot un nodrošinot savāktā materiāla pieejamību jebkurai interesentam. Piena ēdienu receptes un stāsti (kopumā – 30) pieejami Preiļu Galvenās bibliotēkas tīmekļa vietnē www.preilubiblioteka.lv, *Novadpētniecības sadaļā-> Digitālās kolekcijas-> Stāstu bibliotēka-> Piena stāsti*. Ar ekspedīciju pilnajiem stāstiem - video, audio, foto - var iepazīties uz vietas Preiļu Galvenās bibliotēkas Novadpētniecības lasītavā.

Preiļu Galvenā bibliotēka savā īpašumā ieguvusi arī ar roku rakstītas ēdiena receptes (kopumā – 31), kuras glabāsies novadpētniecības krājumā. Par šo ieguvumu pateicība Preiļu novada Pensionāru biedrībai.

Iepriekšminētās projekta aktivitātes tika īstenotas ar mērķi iedvesmot kopienas - katram savā apvidū fiksēt un saglabāt vēl esošo, bet zūdošo nemateriālo kultūras mantojumu – senās receptes, senās tradīcijas, apvidvārdus un stāstus ap un par tiem, kā arī šo materiālu darīt pieejamu plašākai sabiedrībai, stiprināt un popularizēt stāstnieku kustību Preiļu novadā.

Svarīgi atzīmēt, ka daļa ekspedīcijās, intervijas un recepšu stāstu stāstīšana tika veikta latgaliski, tādējādi popularizējot un izkopjot latgaliešu valodu, izceļot to kā neatņemamu Latvijas kultūrvides elementu.

Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas "Latviešu vēsturisko zemju attīstības programmas" ietvaros īstenotā projekta "Pienu ēdu, pienu dzēru" aktivitātes norisinājās laika posmā no 29. maija līdz 30. novembrim. Īstenojot projektu, tika veicināta kulinārā mantojuma saglabāšana Preiļu novadā, tai skaitā - Latgalē, kā rezultātā stiprināta novada identitāte, savdabīgums un piederības sajūta vietējai kopienai.

Foto autore Egita Terēza Jonāne.

Informāciju sagatavoja

Preiļu Galvenā bibliotēka

Sigita Trūpa

Vadītājas vietnieces p.i.

☎ +371 65381230 ✉ sigita.trupa@preil.lv

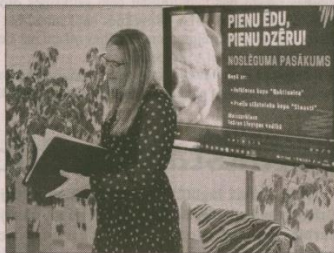
Noslēdzies projekts «Pienu ēdu, pienu dzēru»

30. novembrī Preiļu Galvenajā bibliotēkā notika projekta «Pienu ēdu, Pienu dzēru!» noslēguma pasākums, kurā ikviens interesents tika aicināts uzzināt par projekta laikā paveikto, dalīties un dzirdēt piena ēdienu stāstus, iepazīt seno latgaliešu rotaldejas un dziesmas kopā ar folkloras kopu «Naktineica», darboties kulinārajā meistarklasē kopā ar Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma Preiļu filiāles pieredzes bagāto pavāri Ināru Liepiņu.

Preiļu Galvenās bibliotēkas darba grupa, sadarbībā ar Aizkalnes, Riebiņu, Upmalas bibliotēku darbiniekiem un Vārkavas novadpētniecības muzeju, piedalījās deviņās ekspedīcijās, uzklusot Aglonas, Aizkalnes, Anspoku, Preiļu, Riebiņu, Saunas, Stabulnieku, Upmalas, Vārkavas pagasta cilvēku piena receptšu stāstus. Kopumā tika nointervēti 22 novada ļaudis. Vasaras sākumā ikvienam interesentam un projektā iesaistītajiem cilvēkiem, grupām tika nodrošināta iespēja piedalīties izglītojošā un informatīvā seminārā «Ieteikumi un veiksmes stāsti kulināro ekspedīciju organizēšanā un mutvārdu liecību dokumentēšanā».

Klausoties, dokumentējot un saglabājot piena ēdienu stāstus, paaudžu mantotās ēdienu gatavošanas paražas, tika sekmēta stāstniecības tradīcija, tā attīstīta un popularizēta Latgales kultūrtelpā. Ekspedīciju laikā, intervējot iedzīvotājus, tika saklausīti, piefiksēti 106 apvidvārdi, kuri pēc tam ievadīti apvidvārdu datu bāzē <https://apvidvardi.lv>. Tādējādi saglabātas un popularizētas vietējās valodas vērtības.

Savāktais materiāls – piena ēdienu receptšu stāsti (audio, video un drukas formātā) – apkopoti digitālā kolekcijā «Piena stāsti», tādā veidā bagātinot kultūrvēdi, saglabājot senās un attīstot jaunas tradīcijas, veicinot un nodrošinot savāktā materiāla pieejamību jebkuram interesentam. Piena ēdienu receptes un stāsti (kopumā – 30) pieejami Preiļu Galvenās bibliotēkas tīmekļa vietnē www.preilibiblioteka.lv. Novadpētniecības sadaļā >Digitālās kolekcijas > Stāstu bibliotē-

Sigita Trūpa iepazīstina ar piena receptēm

kas > Piena stāsti. Ar ekspedīciju pilnajiem stāstiem – video, audio, foto – var iepazīties uz vietas Preiļu Galvenajā bibliotēkā Novadpētniecības lasītavā.

Preiļu Galvenā bibliotēka savā īpašumā ir ieguvusi arī ar roku rakstītas ēdiena receptes (kopumā – 31), kuras glabāties novadpētniecības krājumā. Par šo ieguvumu mēs varam būt pateicīgi Preiļu novada pensionāru biedrībai.

Ar iepriekšminētajām projekta aktivitātēm griežām iedvesmot kopienas – katram savā apvidū pievērsties fiksēt un saglabāt vēl esošo, bet zūdošo nemateriālo kultūras mantojumu – senās receptes, senās tradīcijas, apvidvārdus un stāstus ap un par tiem, kā arī šo materiālu darīt pieejamu plašākai sabiedrībai, stiprināt un popularizēt stāstnieku kustību Preiļu novadā.

Svarīgi atzīmēt, ka daļiņa ekspedīcijās, intervījos un receptšu stāstu stāstīšana tika veikta latgaliski, tādējādi popularizējot un izkopjot latgaliešu valodu, izejot to kā neatņemamu Latvijas kultūrvides elementu. ■

Preiļu Galvenās bibliotēkas vadītājas vietnieces pienākumu izpildītāja Sigita Trūpa

Vietējā Latgales Avīze. - 2023. - 8. dec. - 6. lpp.

Reklāma Preiļu novada pašvaldības tīmekļa vietnē www.preili.lv

- <https://www.preili.lv/lv/notikums/cikls-latviesu-gramatai-500-preilu-novada-bibliotekas?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/projekta-pienu-edu-pienu-dzeru-nosleguma-pasakums?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/izzinosa-un-aizraujosa-izstade-dziviba-ezera?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/dzejas-dienas-preilu-novada-bibliotekas?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/gramatu-milotaju-klubina-gramatu-guru-tiksanas?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/eiropas-valodu-dienai-veltits-pasakums-mana-dzimta-valoda?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/pasakums-un-praktiska-nodarbiba-ar-darznieci-sandru-ozolu-augu-pavairošana?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/seminars-finanses-un-nodokli?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/es-protu-orienteties-digitalaja-vide?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/biblioteka-viesosies-raidijuma-literature-veidotaji-marta-selecka-un-gustavs-terzens?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/informativais-seminars-par-lidzdalibas-budzetu?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/seminars-ieteikumi-un-veiksmes-stasti-kulinaro-ekspediju-organizesana-un-mutvardu-liecibu-dokumentesana?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/evelinas-visockas-dzejola-krajuma-krasainas-krelles-prezentaciju?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/9-jazepa-pigozna-balvas-latvijas-ainavu-gleznieciba-izstade?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/gitas-palmas-gleznu-izstade-vasaras-vilciens-preilu-galvenaja-biblioteka?date=0>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/patriotiskas-dzejas-konkursa-miera-vestis-latvijai-nosleguma-pasakums?date=0>

**Bibliotēkas tēla veidošanas, informācijas resursu popularizēšanas
pasākumu foto**

Grāmatu mīļotāju klubīna atvēršanas svētki 2023-02-10

Digitālās nedēļas pasākums "Es protu orientēties digitālajā vidē" 2023-04-27

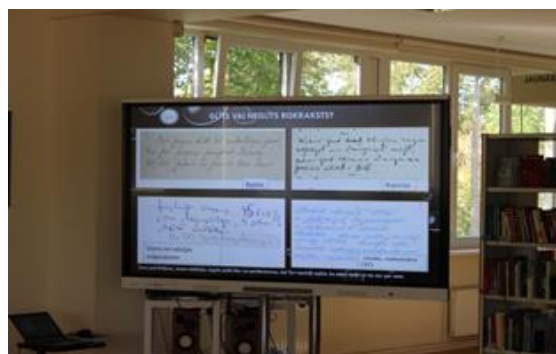
Pasākums un praktiskā nodarbība "Augu potēšana" 2023-04-17

Tikšanās ar raidījuma "Literatūra" veidotājiem 2023-04-27

Tikšanās ar vēsturisko tērpu pētnieci un veidotāju Santu Kirmužu-Svilāni un metālmākslinieku Modri Svilāni 2023-09-08

Eiropas valodu dienai veltīts pasākums "Mana dzimtā valoda" 2023-09-29

EDIC Austrumlatgalē sadarbības partneru tikšanās muzikāli izglītojošā pasākumā "AVANTŪRA" 2023-10-25

Grāmatas "Miera vēstis Latvijai" atklāšanas pasākums 2023-11-16

Projekta "Pienu ēdu, pienu dzēru!" noslēguma pasākums 2023-12-02

Pasākumi Preiļu GB BLN 2023. gadā

Tikšanās ar rakstnieci Luīzi Pastori "Nerakstu tikai sev"

Preiļu 2. vidusskolas 3. klases vizuālās mākslas stunda

Tikšanās ar autori Lindu Nemieru

"Bērnu un jauniešu žūrijas 2022" noslēguma pasākums

"Nosargā internetā"

"Mūsu mīļā sirsniņdiena"

"Čipierkstneits nu Latgolys" ar Jolantu Keišu

Tikšanās ar rakstnieci Dailu Ozolu "Kas dzīvo mums līdzās?"

"Lai labais vienmēr uzvar ļauno!" par ukraiņu pasakām

Literārā stunda "Grāmatu noslēpumi"

Pirmsskolas audzēkņi iepazīst bibliotekāra profesiju.

Tikšanās Rasmu Zariņu un Lauru Melni

Tikšanās ar rakstnieci
Žaneti Lazdovsku

Lielās dienas raibumiņi

Friziera meistarklase ar
Karīnu Gerasimovu

Eiropas dienas pasākums

Literārais pasākums
“Ziedonī Ziedoni sveicot”

Tikšanās ar rakstnieci
Agnesi Vanagu

Izstādes Preiļu GB BLN 2023. gadā

Tematiskās izstādes

1. Mīļums sirsnīnā
2. Par tiem, kam mīlas ķepiņas
3. Ieskaties komiksu pasaulē!
4. Dzeja elpo septembrī
5. Rudens krāsu prieks

Virtuālās izstādes

1. Zaķītis pasakās un stāstos
2. Ja tev patīk kaķi
3. Māksliniecei Linai Žutautei – 50
4. Jaunāko grāmatu popularizējošās – 12 izstādes

Radošo darbu izstādes

1. Jekaterinas Griškjanas zīmējumu izstāde "Apskāviens"
2. Leontīnas Paldiņas darbu izstāde "Sniegavīru bums"
3. Ines Lark gleznas "Dvēseles stāvokļi"
4. Lienes Antevičas personālizstāde "Es, grāmatas un lelles"
5. Preiļu mūzikas un mākslas skolas audzēkņu Mākslas darbnīcu labdarībai radīto darbu izstāde
6. Saules skolas audzēkņu darbu izstāde "Radošais kvartāls"
7. JEPVĢ 12.kursa audzēknes Stellas Siničkas darbu izstāde "Tik dažādas izjūtas"
8. PII "Pasaciņa" audzēkņu radošo darbi "Mēs par tīru vidi!"
9. Radošo darbu izstāde "Mūžs jostu rakstos ievijies"

Kolekcijas

1. Reinas Ružas POP IT un L.O.L. surprise kolekcija

Ceļojošās izstādes

1. Gulbenes novada bibliotēkas ceļojošā izstāde "Laiques bērni. Kokariem – 100"
2. "Kurš gan nezina Pepiju!"
3. Annas Vaivares oriģināliustrāciju izstāde G. Šnipkes bilžu grāmatai "Ineses māja"
4. Ziemeļvalstu literatūras nedēļas plakātu izstāde

Radošās darbnīcas Preiļu GB BLN

"Par vienu apskāvienu siltāk" ar mākslinieci Jekaterinu Grišķjani

"Mūsu mīlā sirsniņdiens"

"Ineses māja" ar mākslinieci Annu Vaivari

Sveču darbnīca ar Jeļenu Puzaku

"Pašu rokām rokassprādes"

"Zaķis un lapsa"

"Zirneklītis numur 13 jeb Laimīgais"

"Lasi un veido"

"Lieldienu pārsteigums"

"Pirmās sniegpārslīņas"

LEGO

Robotika

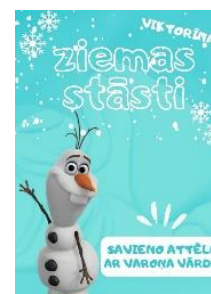

3D zīmēšana

Tiešsaistes viktorīnas Preiļu GB BLN

1. Sniegavīru pāri
2. Ielas pilsētā
3. Mūsu novadnieki
4. Latviešu mēnešu senie nosaukumi
5. Latviešu bērnu grāmatas
6. Sameklē kukaiņiem pāri!
7. Eiropas Savienības valstu galvaspilsētas
8. Sēnes
9. Sēņu laikā
10. Ceļoju vai palieku?
11. Rudens krāsas
12. Ziemas stāsti

Preiļu GB 2023. gada pārskatu sastādīja:

Preiļu GB vadītāja	I. Skorodihina
Vadītājas vietniece	S.Trūpa
Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja	I.Loзда
BLN literatūras nodaļas vadītāja	S. Erta
Lietvede	M.Upeniece-Skutele
Metodiķe	E.Gribuste
Sistēmbibliotekāre	B. Ivdre
Mācību centra vadītāja	O.Šņepste
Galvenā bibliotekāre	A. Danilova
Galvenā bibliotekāre	M. Jeļisejeva
Galvenā bibliotekāre	Ē.Grigorjeva
Galvenā bibliotekāre	I. Rusiņa
Galvenā bibliotekāre	R. Cvetkova
Galvenā bibliotekāre	N.Ruža
Vecākā bibliotekāre	L. Strode